

Strategie rozvoje Euroregionu Silesia 2014-2020

POSLÁNÍ » VIZE » STRATEGICKÉ CÍLE » OPATŘENÍ » PROJEKTY

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRACZAMY GRANICE

**Spolufinancováno z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj a státního rozpočtu Polské republiky
v rámci Operačního programu přeshraniční spolupráce
Česká republika – Polská republika 2007 - 2013**

PŘEKRAČUJEME HRANICE

OBSAH	3
1 ÚVOD	7
1.1 METODIKA A POSTUP ZPRACOVÁNÍ.....	7
1.1.1 <i>Definice a výchozí principy</i>	7
1.1.2 <i>Vymezení Euroregionu Silesia</i>	8
1.1.3 <i>Institucionální rámec</i>	8
1.1.4 <i>Metodický postup tvorby dokumentu</i>	8
1.1.5 <i>Harmonogram realizace</i>	9
2 SHRNUÍ ZÁVĚRŮ SOUVISEJÍCÍCH KONCEPČNÍCH DOKUMENTŮ	10
3 MAPOVACÍ STUDIE	12
3.1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA	12
3.1.1 <i>Historie</i>	12
3.1.2 <i>Poloha</i>	13
3.1.3 <i>Postavení/role euroregionu jako instituce</i>	21
3.1.4 <i>Postavení/role jiných institucí na území euroregionu</i>	29
3.1.5 <i>Klíčová zjištění</i>	32
3.2 OBYVATELSTVO	32
3.2.1 <i>Věková struktura</i>	32
3.2.2 <i>Porodnost, úmrtnost, migrace</i>	34
3.2.3 <i>Klíčová zjištění</i>	35
3.3 EKONOMIKA A TRH PRÁCE	36
3.3.1 <i>Struktura podnikatelského prostředí</i>	36
3.3.2 <i>Nezaměstnanost a trh práce</i>	41
3.3.3 <i>Klíčová zjištění</i>	45
3.4 DOPRAVA.....	45
3.4.1 <i>Silniční doprava</i>	45
3.4.2 <i>Železniční doprava</i>	54
3.4.3 <i>Veřejná doprava</i>	57
3.4.4 <i>Cyklistická doprava</i>	60
3.4.5 <i>Klíčová zjištění</i>	64
3.5 TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA.....	64
3.5.1 <i>Zásobování vodou</i>	64
3.5.2 <i>Odkanalizování</i>	66
3.5.3 <i>Zásobování plynem</i>	68
3.5.4 <i>Zásobování teplem</i>	70
3.5.5 <i>Zásobování elektrickou energií</i>	71
3.5.6 <i>Odpadové hospodářství</i>	71
3.5.7 <i>Klíčová zjištění</i>	73
3.6 OBČANSKÁ VYBAVENOST	74
3.6.1 <i>Vzdělávací zařízení</i>	74
3.6.2 <i>Zařízení sociální služeb</i>	79
3.6.3 <i>Zdravotní péče</i>	85
3.6.4 <i>Klíčová zjištění</i>	86
3.7 KULTURA, SPORT, VOLNÝ ČAS A CESTOVNÍ RUCH.....	88
3.7.1 <i>Kulturní památky a zajímavosti</i>	91
3.7.2 <i>Přírodní zajímavosti</i>	100
3.7.3 <i>Sportovní atraktivity</i>	105
3.7.4 <i>Cykloturistika</i>	107
3.7.5 <i>Agroturistika</i>	111
3.7.6 <i>Vodní turistika</i>	113
3.7.7 <i>Kongresová turistika</i>	114
3.7.8 <i>Klíčová zjištění</i>	116

3.8	BEZPEČNOST A OCHRANA OBYVATEL	117
3.8.1	<i>Policie, pohraniční stráž</i>	117
3.8.2	<i>Požární ochrana</i>	121
4	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	125
4.1	METODIKA	125
4.2	VYHODNOCENÍ.....	127
4.3	KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ.....	149
5	SWOT ANALÝZA	151
6	POPIS ZPRACOVÁNÍ NÁVRHOVÉ ČÁSTI	157
6.1	POPIS ZPRACOVÁNÍ NÁVRHOVÉ ČÁSTI.....	157
7	POSLÁNÍ EUROREGIONU	159
8	STRATEGICKÁ VIZE EUROREGIONU	159
9	VIZE, STRATEGICKÉ CÍLE A OPATŘENÍ TEMATICKÝCH OBLASTÍ	159
9.1	I. TEMATICKÁ OBLAST: DOPRAVA	159
9.1.1	<i>Vize tematické oblasti</i>	159
9.1.2	<i>Strategické cíle, opatření</i>	159
9.2	II. TEMATICKÁ OBLAST: CESTOVNÍ RUCH, KULTURA A SPORT.....	160
9.2.1	<i>Vize tematické oblasti</i>	160
9.2.2	<i>Strategické cíle, opatření</i>	160
9.3	III. TEMATICKÁ OBLAST: VZDĚLÁNÍ, PODNIKÁNÍ.....	161
9.3.1	<i>Vize tematické oblasti</i>	161
9.3.2	<i>Strategické cíle, opatření</i>	161
9.4	IV. TEMATICKÁ OBLAST: LIDÉ A PROSTŘEDÍ PRO ŽIVOT	162
9.4.1	<i>Vize tematické oblasti</i>	162
9.4.2	<i>Strategické cíle, opatření</i>	162
10	PŘÍKLADY MOŽNÝCH PROJEKTOVÝCH ZÁMĚRŮ	163
10.1	I. TEMATICKÁ OBLAST: DOPRAVA	163
10.2	II. TEMATICKÁ OBLAST: CESTOVNÍ RUCH, KULTURA A SPORT.....	164
10.3	III. TEMATICKÁ OBLAST: VZDĚLÁNÍ, PODNIKÁNÍ	166
10.4	IV. TEMATICKÁ OBLAST: LIDÉ A PROSTŘEDÍ PRO ŽIVOT	166
11	DALŠÍ OPATŘENÍ K INSTITUCIONÁLNÍMU ZAJIŠTĚNÍ ROZVOJE EUROREGIONU SILESIA	168
11.1	V.1. OPATŘENÍ: EUROREGION SILESIA JAKO EVROPSKÉ SESKUPENÍ PRO ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCI – ANALÝZA MOŽNOSTI USTAVENÍ ESÚS.....	168
11.2	V.2. OPATŘENÍ: AKTIVIZACE A ROZŠÍŘENÍ ČLENSKÉ ZÁKLADNY EUROREGIONU SILESIA	169
11.3	V.3. OPATŘENÍ: ROZŠÍŘENÍ ROLE EUROREGIONU SILESIA	169
11.4	V.4. OPATŘENÍ: ROZVOJ SPOLUPRÁCE EUROREGIONU SILESIA S JINÝMI SUBJEKTY	170
12	IMPLEMENTACE STRATEGIE ROZVOJE EUROREGIONU SILESIA NA OBDOBÍ 2014–2020	170
13	ZÁVĚR	171
14	SEZNAMY	172
14.1	SEZNAM TABULEK	172
14.2	SEZNAM GRAFŮ.....	174
14.3	SEZNAM OBRÁZKŮ	175
14.4	SEZNAM ZKRATEK	176
15	PŘÍLOHY.....	177
15.1	PŘÍLOHA Č. 1 – TABULKOVÁ ČÁST	177
15.1.1	<i>Tabulka č. 87 – Věkové složení obyvatelstva v roce 2001</i>	177
15.1.2	<i>Tabulka č. 88 – Věkové složení obyvatelstva v roce 2011</i>	178

15.1.3	Tabulka č. 89 – Vývoj míry nezaměstnanosti v jednotlivých členských obcích české části Euroregionu Silesia (měsíc prosinec, v %)	179
15.1.4	Tabulka č. 90 – Dojíždka obyvatel za prací a její % vyjádření z ekonomicky aktivního obyvatelstva pro jednotlivé obce české části Euroregionu Silesia	180
15.2	PŘÍLOHA č. 2 – MÍSTA PŘEKRAČOVÁNÍ STÁTNÍCH HRANIC	182

ANALYTICKÁ ČÁST

1 ÚVOD

Název dokumentu: *Strategie rozvoje Euroregionu Silesia na období 2014–2020*

Klient: Euroregion Silesia - CZ
Horní nám. 69
746 26 Opava

Kontaktní osoba: Ing. Jana Novotná Galuszková, tel.: + 420 553 756 220

Zpracovatel: HRAT, s.r.o.
Družstevní 294
739 61 Třinec

Kontaktní osoba: Ing. Marian Razima, tel.: + 420 558 321 280

**Spolupráce
při zpracování:** Stowarzyszenie Gmin Dorzecza Górnej Odry – polská strana
Euroregionu Silesia
ul. Batorego 7
47-400 Racibórz

**Konzultant polské
strany:** Opolska Fundacja Inicjatyw Międzynarodowych
ul. Wrzosowa 15
46-053 Suchy Bór

Datum zpracování: duben 2013 – březen 2014

1.1 METODIKA A POSTUP ZPRACOVÁNÍ

1.1.1 Definice a výchozí principy

Cílem Strategie rozvoje Euroregionu Silesia na období 2014-2020 je vytvoření podmínek pro systematický rozvoj přeshraniční spolupráce a podporu činnosti subjektů realizujících přeshraniční spolupráci na území Euroregionu Silesia od roku 2014 na základě společného strategického dokumentu euroregionu. Svým obsahem má tento dokument přispět k definování vize Euroregionu Silesia, odhalování příležitostí a silných stránek za účelem jejich přetváření v uskutečňované záměry. V rámci strategie měla být zpracována charakteristika dotčeného území, analýza potřeb a snaha o koordinovaný a jednotný přístup k plánování a využití potenciálu pro trvale udržitelný rozvoj Euroregionu Silesia.

Hlavním výstupem strategického jednání je koncepční rozvojový dokument, který formuluje konkrétní dlouhodobé cíle, opatření a aktivity, jejichž realizace by měla vést k trvalému rozvoji území, a stává se vodítkem pro projekty obcí, podnikatelských subjektů a dalších subjektů Euroregionu Silesia při společném úsilí o rozvoj území a kvality života obyvatel.

1.1.2 Vymezení Euroregionu Silesia

České vymezení euroregionu

Strategie rozvoje Euroregionu Silesia na českém území je určena nejen obcím a měštům z členské základny v okresech Opava, Bruntál, Nový Jičín a Ostrava-město, ale i přidruženým členským organizacím: Slezská univerzita v Opavě, Okresní hospodářská komora Opava, Matice slezská Opava, Místní akční skupina Opavsko a Místní akční skupina Hlučínsko.

V rámci zpracovávání strategie však nelze opomíjet vymezení Euroregionu Silesia z hlediska území spravovaného euroregionem v rámci Fondu mikroprojektů Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR. Jedná se o celá území 3 okresů, a to okres Opava, Nový Jičín a Ostrava-město.

Polské vymezení euroregionu

Na polském území je Strategie rozvoje Euroregionu Silesia určena obcím a měštům z členské základny z území okresů głubczyckého, raciborského, rybnického a wodzisławského. Obdobně jako na české straně však nelze opomíjet vymezení Euroregionu Silesia z hlediska území spravovaného euroregionem v rámci Fondu mikroprojektů Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR.

1.1.3 Institucionální rámec

Proces zpracování společného česko-polského strategického dokumentu byl nastaven tak, aby probíhal v úzké spolupráci externích zpracovatelů a odborníků na obou stranách hranice s pracovníky a představiteli euroregionu. Jen takto je možné zajistit, aby dokument analyzoval a definoval konkrétní potřeby euroregionu, s kterými se jeho členové ztotožní. Za tímto účelem byly vytvořeny tyto účelové skupiny:

Řídící skupina (ŘS)

Sestávala z 8 členů z obou stran euroregionu, kteří dohlíželi na celý proces zpracování strategie.

Pracovní skupiny (PS)

Pro zpracování návrhové části strategie byly vytvořeny celkem 4 pracovní skupiny složené z členů řídicí skupiny, expertů na jednotlivá strategická témata a zástupců externích zpracovatelů dokumentu z obou stran hranice – přibližně 12 osob v každé pracovní skupině. Pro zpracování Strategie rozvoje Euroregionu Silesia byly sestaveny 4 pracovní skupiny, a to:

- PS 1 Doprava
- PS 2 Cestovní ruch, kultura a sport
- PS 3 Vzdělání, podnikání
- PS 4 Lidé a prostředí pro život

1.1.4 Metodický postup tvorby dokumentu

Charakteristickým rysem pro metodický postup tvorby dokumentu Strategie rozvoje Euroregionu Silesia je orientace na realizaci, tedy cílený postup.

Analytická část dokumentu

Prvním krokem zpracování strategie byla analytická část dokumentu. Za účelem vytvoření analytické části strategie bylo zapotřebí získat a zpracovat konkrétní relevantní statistické údaje a informace o Euroregionu Silesia, na jejichž základě byla vytvořena tzv. mapovací studie, která poskytne obraz o současné situaci v obecném měřítku. K získání dalších relevantních informací bylo mezi předem určenými zástupci členů euroregionu a dalšími

subjekty provedeno dotazníkové šetření, a to pomocí e-mailové komunikace či osobního setkání. Ze všech zjištěných informací byla sestavena SWOT analýza s akcentem na přeshraniční aspekty.

Návrhová část dokumentu

Na základě výstupů analytické části dokumentu byla ve spolupráci s členy řídicí skupiny formulována strategická rozvojová vize a témata a poslání euroregionu. Toto bylo dále rozpracováno na setkáních tematických pracovních skupin. Na každé strategické téma se daná pracovní skupina sešla třikrát. Tímto byly zahájeny práce na upřesňování formulací, na identifikaci specifických cílů a projektů, a to již v individuální komunikaci s členy řídicí skupiny a experty.

Hlavním aspektem tvorby strategie byla týmová práce při využití znalostí, zkušeností a invence všech členů týmu. Práce byla organizována na úrovni pracovních skupin, které byly stanoveny pro každou tematickou oblast (klíčové oblasti).

Na základě závěrů analytické části byla zpracována podrobná SWOT analýza silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb za dílčí strategické oblasti v jednotlivých pracovních skupinách, byly dohodnuty rozvojové vize a odvozeny prioritní oblasti aktivit a specifické cíle strategie.

1. Vymezení území (euroregionu), pro které je strategie vypracována, a vypracování jeho charakteristiky (profilu)
2. Vytvoření rámcové vize regionu (čím region chce v budoucnosti být) a jeho rozvoje a stanovení globálních cílů regionu
3. Formulování klíčových problémů a identifikace hlavních oblastí rozvoje – oblasti byly stanoveny
4. Vytvoření pracovních skupin dle strategických cílů a navržení zúčastněných osob – odborných garantů, vedoucích a členů pracovních skupin
5. Zasedání Řídicího skupiny – schválení nosných témat a klíčových oblastí rozvoje, odsouhlasení složení pracovních skupin, jejich vedoucích a odborných garantů
5. Zpracování SWOT analýzy za dílčí strategické oblasti
6. Formulace strategických cílů a vizí za vybrané oblasti
7. Navržení nosných aktivit, jimiž budou strategické směry realizovány, včetně harmonogramu

Zpracování Strategie rozvoje Euroregionu Silesia na období 2014-2020 bylo koordinováno s připravovanými (aktualizovanými) krajskými a celostátními rozvojovými programy, včetně tematické přípravy dotačních programů pro plánovací období po roce 2013 (2014–2020).

1.1.5 Harmonogram realizace

Tabulka 1 – Harmonogram realizace projektu

Aktivita	Termín realizace
Ustavení Řídicí skupiny	30. 04. 2013
Analytická část Strategie	
Zahájení prací na analytické části Strategie	12. 04. 2013
1. jednání Řídicí skupiny	srpen 2013
Odevzdání finální verze analytické části Strategie (zvlášť část CZ + zvlášť část PL)	30. 09. 2013
Kompilace CZ a PL analytické části Strategie	31. 10. 2013

Návrhová část Strategie	
Ustavení pracovních skupin	30. 06. 2013
Zahájení prací na návrhové části strategie	01. 10. 2013
Jednání pracovních skupin	10 /2013 – 1/2014
2. jednání Řídící skupiny	leden 2014
Odevzdání finální verze návrhové části Strategie	28. 02. 2014
Předání kompletní Strategie Euroregionu Silesia	10. 03. 2014

Zdroj: vlastní zpracování

2 SHRnutí ZÁVĚRŮ SOUVISEJÍCÍCH KONCEPČNÍCH DOKUMENTŮ

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Regionální strategické rozvojové dokumenty

Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009–2020

Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje na léta 2009–2020 definuje rozvojovou vizi kraje a pět globálních strategických cílů, které jsou dále rozpracovány do specifických strategických cílů.

http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/rk_srk_9-20.html

Marketingová strategie rozvoje cestovního ruchu v Moravskoslezském kraji pro léta 2009–2013

Marketingová strategie rozvoje cestovního ruchu v turistickém regionu Severní Morava a Slezsko – Moravskoslezském kraji je souhrnný materiál, který slouží jako obecně akceptovaná koncepce rozvoje cestovního ruchu v turistickém regionu včetně návrhů organizace a realizace marketingových aktivit. Je dlouhodobým nástrojem koordinace aktivit, prezentace potřeb regionu pro využívání potenciálu cestovního ruchu i inspirací pro jednotlivé spolupracující subjekty.

http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/cr_odborne_info.html

Marketingová strategie rozvoje cestovního ruchu turistické oblasti Opavské Slezsko

Jedná se o strategický dokument na období 2010-2015.

<http://www.opava-city.cz/assets/zx/cestovni/marketingova-strategie-rozvoje-cestovniho-ruchu--to-opavske-slezsko.pdf>

Mikroregionální strategické rozvojové dokumenty

MAS Opavsko – Strategický plán LEADER 2008–2013

Jedná se o Strategický plán LEADER "Opavsku to omastíme", podle kterého se realizuje místní rozvojová strategie a na základě kterého byly vyhlášeny Výzvy. Na podzim 2012 bylo provedeno dotazníkové šetření, které je důležitým podkladem pro vytvoření nové strategie MAS Opavsko na léta 2014–2020.

<http://www.masopavsko.cz/mas-opavsko/strategicky-plan-leader-integrovana-strategie-uzemi/strategicky-plan-leader-isu-2008-2013/>

MAS Hlučínsko – Strategický plán LEADER

Jedná se o Strategický plán LEADER "Od pruské minulosti k evropské budoucnosti", podle kterého se realizuje místní rozvojová strategie a na základě kterého byly vyhlášeny Výzvy.

<http://www.mashlucinsko.cz/pdf/spl.pdf>

Strategický plán rozvoje Mikroregionu Hvozdnice

Strategický plán je zpracován na období let 2007–2013. Obecná specifikace rozvojových aktivit mikroregionu je stanovena do šesti oblastí: celkové řízení a správa, ekonomický potenciál, lidský potenciál, infrastruktura, životní prostředí a ekonomika.

<http://www.mikroregionhvozdnice.cz/aktuality/?more=3#news3>

Integrovaná rozvojová strategie Mikroregionu Matice Slezská

Strategie zpracovaná na léta 2007–2013.

<http://www.maticeslezska.cz/aktuality/?ftresult=strategie>

Městské/obecní strategické rozvojové dokumenty

Strategický plán statutárního města Ostrava 2009–2015

Dokument vznikl na základě důkladné analýzy vývojových trendů a výsledků celé řady seriózních výzkumných studií a identifikoval čtyři hlavní rozvojové potenciály města - hospodářský, lidský, přírodní a územní. Spolu s politickou reprezentací města a odbornými pracovníky magistrátu města se na zpracování strategie podílela i tzv. Strategická expertní skupina, jejímiž členy byli vybraní zástupci podnikatelských subjektů, akademické sféry a dalších organizací. Dokument proto tedy zohledňuje i předpokládané možnosti jeho realizace prostřednictvím dílčích projektů s využitím partnerských a dalších externích zdrojů.

<http://www.ostrava.cz/cs/podnikatel-investor/ke-stazeni/strategicky-plan-rozvoje-mesta/strategicky-plan-2009-2015>

Strategický plán ekonomického a územního rozvoje Statutárního města Opavy pro období 2007 až 2020

Jde o významný rozvojový dokument, ve kterém je uvedeno velké množství užitečných informací o Opavě. Mimo jiné popis současného stavu, vize života v Opavě v roce 2020 a zejména návrhy a nápady, jak život ve městě ještě dále zlepšovat.

<http://www.opava-city.cz/scripts/detail.php?id=50022>

Strategický plán rozvoje města Nový Jičín pro období 2014–2020

Bude využíván na uvedená léta jako podkladový dokument pro rozvoj v oblasti ekonomické, sociální, kvality života, vnějších vztahů a také k rozvoji spolupráce města s vnějšími subjekty. Strategický plán bude vytvářet hlavní směry rozvoje města v následujícím sedmiletém období.

Strategický plán je v přípravě, jeho schválení se předpokládá v prosinci roku 2013.

<http://www.novy-jicin.cz/cz/rozvoj-mesta/rozvojove-programy-a-projekty/strategicky-plan-rozvoje-mesta/>

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Dokument je v souladu se všemi důležitými dokumenty vzniklými na unijní, státní, regionální a místní úrovni. Především se to týká takových dokumentů, jako jsou:

- Sdělení Evropské komise Evropa 2020. Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. KOM (2010) 2020 konečná verze.
- Národní strategie regionálního rozvoje 2010 – 2020: regiony, města, venkov. Dokument přijatý vládou dne 13. července 2010.
- Strategie rozvoje Slezského vojvodství „ŚLAŃSKIE 2020“. Katowice, únor 2010.
- Strategie rozvoje Opolského vojvodství do roku 2020. Opole, prosinec 2012.
- Strategie rozvoje ratibořského okresu (*Raciborz*) na roky 2008 – 2015, červen 2008.
- Strategia Rozwoju Powiatu Wodzisławskiego na lata 2008 – 2015, aktualizace březen 2012.

3 MAPOVACÍ STUDIE

3.1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA

Euroregion je jednotka nacházející se v prostoru dvou nebo více států a tvořící formu přeshraniční spolupráce mezi jednotkami místní samosprávy členských zemí Evropské unie a rovněž mezi jednotkami místní samosprávy členských zemí Evropské unie a jejich ekvivalenty ze sousedních zemí. V současnosti v celé Evropě funguje více než 185 euroregionů*, včetně 15 na hranicích Polska a 13 na hranicích České republiky. Euroregion Silesia je jedním ze šesti euroregionů působících na česko-polském pohraničí (ostatní euroregiony jsou: Nisa, Glacensis, Pradęd, Těšínské Slezsko a Beskydy).

**stav k r. 2011, zdroj: údaje podle mapy SERG/AEBR
http://www.aebr.eu/en/members/map_of_members.php*

3.1.1 Historie

Území Slezska, rozprostírající se v severovýchodní části dnešní České republiky a jihozápadní části Polska, bylo rozděleno v roce 1742, kdy Marie Terezie ve válce s pruským králem Bedřichem II. prohrála část Slezska. Ratibořsko, Hlubčicko a Hlučínsko¹ přešlo pod vládu Pruska, zatímco Opavsko a Krnovsko zůstalo na území koruny české pod vládou rakouských Habsburků a stalo se součástí tzv. českého Slezska (někdy také nazývané rakouským Slezskem). Vznik státní hranice tak zpomalil a posléze zcela zastavil rozvoj vzájemných kontaktů. Ani výsledek 2. světové války toto rozdělené území nespojil – Horní Slezsko se stalo součástí Polska a české Slezsko součástí Československa. Rozvoji kontaktů obyvatel na obou stranách hranice nepřálo ani příslušenství obou zemí k tzv. socialistickému táboru. Příhraničí bylo pečlivě střeženo, překračování hranice bylo možné pouze v místech oficiálních hraničních přechodů, kterých bylo velmi málo, a bylo spojeno s mnoha formalitami. Přirozené, každodenní kontakty nejbližších sousedů byly vyloučeny.

Skutečná česko-polská spolupráce na tomto území se tak mohla začít rozvíjet až po roce 1989 v souvislosti s demokratickými změnami v obou zemích. Nejprve měla spolupráce charakter individuální partnerské spolupráce jednotlivých obcí a měst, postupně však nabývala regionálního charakteru. V průběhu roku 1998 vznikla na obou stranách hranice dvě sdružení. V květnu bylo v Ratiboři založeno Sdružení obcí povodí Horní Odry a v červenci bylo v Opavě založeno Regionální sdružení pro česko-polskou spolupráci Opavské Slezsko (dnes Euroregion Silesia - CZ), která spolu dne 20. září 1998 uzavřela smlouvu o spolupráci pod názvem Euroregion Silesia, jehož název je odvozen od území, na kterém se z větší části nachází - Silesia.

Ke sblížení obyvatel na obou stranách hranice přispělo zavedení malého pohraničního styku, který od roku 1995 umožňoval obyvatelům příhraničního území překračování státních hranic za snadnějších podmínek. V průběhu 90. let 20. století vzniklo na poměrně krátké hranici Euroregionu Silesia (90 km) 17 hraničních přechodů, z toho 14 pro malý pohraniční styk.

Významným mezníkem v historii Euroregionu Silesia byl vstup ČR a Polska do EU v květnu 2004 a zejména pak přistoupení obou zemí k Schengenskému prostoru v prosinci 2007. U této příležitosti se konala společná konference Euroregionů Těšínské Slezsko, Beskydy a Silesia, v jejíž závěru byla podepsána tzv. Těšínská deklarace. Touto deklarací zástupci euroregionů česko-polsko-slovenského příhraničí deklarovali vůli spolupráce s cílem dalšího

¹ Hlučínsko se stalo součástí českého Slezska v roce 1920, kdy bylo na základě Versailleské mírové smlouvy připojeno k Československu. Toto území, lidově zvané Prajszsko, které dříve jako součást Pruska mělo odlišný společenský a ekonomický vývoj, si svá specifika dochovalo až do současnosti.

rozvoje tohoto příhraničního území.

V dubnu 2008 byla zahájena činnost Fondu mikroprojektů v Euroregionu Silesia v rámci Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR 2007-2013, který - na rozdíl od předchozích programů česko-polské přeshraniční spolupráce - byl poprvé postaven na tzv. principu vedoucího partnera. Tato skutečnost pro Euroregion Silesia znamenala velké zintenzívnění vzájemných kontaktů, větší provázanost činností a aktivit na obou stranách hranice a vzájemné sdílení odpovědnosti obou částí euroregionu.

3.1.2 Poloha

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Česká část Euroregionu Silesia se nachází na území Moravskoslezského kraje, který je označován jako „region mnoha kontrastů a příležitostí“. Euroregion zasahuje do území čtyř z šesti okresů tohoto kraje, a to do okresů Opava, Bruntál, Nový Jičín a Ostrava – město.

Na západě se území svažuje z Nízkého Jeseníku k polské nížině. Okres Opava se nachází v Opavské pahorkatině, na kterou navazuje Středopolská nížina (polská část Euroregionu Silesia). V severovýchodní části Euroregionu Silesia se nachází Ostravská pánev. Jižní až jihovýchodní část euroregionu hraničí s Oderskými vrchy.

Území české části Euroregionu Silesia patří do jedné ze tří klimatických oblastí, a to do klimatické oblasti mírně teplé (E. Quitt, 1971). Každá z klimatických oblastí se člení na několik podoblastí na základě chodu a intenzity 14 klimatických charakteristik. Mírně teplá podoblast se dělí na 11 podoblastí (MT1 - MT11), kdy MT1 je nejchladnější a nevlhčí a MT11 je nejteplejší a nejsušší. Z tohoto pohledu patří území Ostravské pánve a Opavské pahorkatiny k nejteplejším, spadá do oblasti MT 10, které je charakterizována například průměrným počtem 40 – 50 letních dnů, 30 – 40 ledových dnů, případně 50 – 60 dny se sněhovou pokrývkou. Naopak nejchladnější klimatické podmínky v české části Euroregionu Silesia se nacházejí na západě při hranicích s Nízkým Jeseníkem a Oderskými vrchy. Zdejší klimatické poměry odpovídají dle klasifikace skupině až MT2, což znamená, že je zde za rok průměrně 20 – 30 letních dnů, 40 – 50 ledových dnů a povrch je pokryt sněhovou pokrývkou 60 – 100 dní.

Území české části Euroregionu Silesia je odvodňováno řekou Odrou (Baltské moře). Mezi nejdůležitější přítoky Odry patří Opava, do které se vlévá řeka Moravice. Zajímavá jsou údolí řeky Hvozdnice, v okolí Jakartovic, kde se nachází řada zatopených břidlicových lomů. Řeka Opava se pod obcí Kravaře proplétá krajinou v menších meandrech mezi rybníky. U Vítkova odvodňuje území řeka Budišovka, která teče do Odry. Na území Ostravy se do Odry vlévá zleva Opava, Porubka, zprava vtéká Ostravice. U Polanky se nachází rybníky s meandry řeky Odry. Na území české části Euroregionu Silesia na toku řeky Moravice se rozkládají dvě vodní nádrže - Slezská Harta a Kružberk. Vodní nádrž Slezská Harta byla vybudována na toku řeky Moravice, aby posílila níže se rozprostírající přehradu Kružberk. Přehradní nádrž je využívána pro průmysl, výrobu energie a částečně k rekreačním účelům. Vodní nádrž leží v turisticky zajímavé oblasti jesenických sopek. Okolí je vhodné zejména pro pěší výlety a cykloturistiku. Kružberská přehrada zásobuje pitnou vodou Ostravsko. Ve vodě přehradní nádrže není tudíž umožněno koupání a provozování vodních sportů, ale je možné tu chytat ryby. Východním směrem od přehradní hráze jsou skalní útvary, využívané horolezci jako cvičné stěny. Při začátku vzduť přehradu jsou po obou březích zříceniny malých hradů Medlice a Šternek.

Do české části Euroregionu Silesia zasahuje Chráněná krajinná oblast Poodří. CHKO Poodří o rozloze 81,5 km² byla zřízena v roce 1991. Jedná se o území se zachovalou údolní nivou řeky Odry, typické a ojedinělé zachovalým vodním režimem s každoročním zaplavitím

rozsáhlých částí nivy. Největší hodnoty představují meandry a slepá ramena Odry, množství travních porostů, lužní lesy a rybníční soustavy.

Na území české části euroregionu se nacházejí maloplošná zvláště chráněná území. Konkrétně jde o osm přírodních památek a dvě národní přírodní památky, kterými jsou Odkryv v Kravařích a Landek. Dále se na území euroregionu rozkládá deset přírodních rezervací a dva přírodní parky Oderské vrchy a Moravice.

Tabulka 2 – Maloplošná chráněná území v Euroregionu Silesia

Kat.	Název	Katastrální území	Vyhlášeno	Výměra (ha)	Popis
PP	Heraltický potok	Jamnice, Neplachovice, Štěplovec	1991	14,39	Meandrující vodní tok s mrtvými rameny a pravidelně zaplavované mokřadní louky. Lokalita s druhově bohatou faunou obratlovců.
PP	Hranečník	Píšť	1990	4,93	Rozvolněný porost stárnoucí kmenoviny borovice lesní s několika desítkami hnízd volavky popelavé.
PP	Hůrky	Velké Heraltice	1995	16,04	Unikátní různověký smíšený lesní porost s dominantním podílem původního sudetského modřínu.
PP	Otická sopka	Otice, Slavkov u Opavy	1991	10,44	Pozůstatek sopky z období spodního miocénu, výchoz čedičové horniny odkryt v lomu pod vrcholem.
PP	Porubský bludný balvan	Poruba	1990	0,0025	Bludný balvan na kamenném podstavci v Ostravě-Porubě na Vřesinské ulici.
PP	Rovninské balvany	Moravská Ostrava	1964	0,0025	Bludné balvany instalované v parku na výstavišti na Černé louce v Ostravě.
PP	Turkov	Martinov ve Slezsku, Poruba – sever, Třebovice ve Slezsku	1993	20,12	Izolované refugium ekosystému lužního lesa v průmyslově mimořádně exponované části Ostravy.
PP	Úvalenské louky	Brumovice u Opavy	1957	6,50	Zbytky unikátních slatinných luk v nivě řeky Opavy s bohatou populací břízy tmavé.
NPP	Odkryv v Kravařích	Kravaře	1966	1,64	Geologický profil sedimenty kontinentálního zalednění.
NPP	Landek	Ostrava	1966 1989	a 85,7	Ochrana výchozů ostravského souvrství se slojemi uhlí o mocnosti až 80 cm. V roce 1989 bylo území plošně rozšířeno o přírodně a kulturně cenné soubory lesních porostů vrchu Landek.
PR	Černý les u Šilheřovic I.	Šilheřovice	1970	8,04	Stará, nepravidelně prosvětlená bučina v místě zvaném U Trianglu představující ukázkou lesních porostů dřívě typických pro Slezskou nížinu.
PR	Černý les u Šilheřovic II.	Šilheřovice	1970	7,69	Pozůstatek původních podmáčených dubových bučin v lokalitě zvané Komora, doklad vývoje lesních ekosystémů

					v Ostravské pánvi a Hlučínské pahorkatině.
PR	Dařenec	Vřesina	1969	32,94	Dubová bučina tvořící pozůstatek přirozené lesní a bylinné skladby glacifluviálních plošin Hlučínské pahorkatiny.
PR	Hněvošický háj	Hněvošice	1969	67,71	Přirozená lipová doubrava s prvky karpatské květeny, refugium místní fauny listnatých lesů nižších poloh.
PR	Hořina	Brumovice u Opavy, Velké Heraltice	1948	22,30	Meandrující tok s pestrou vodní faunou a zachovalými břehovými porosty, na přilehlých loukách bohatá populace šafránu Heuffelova.
PR	Hvozdnice	Slavkov u Opavy, Štáblovice, Uhlířov	1989	56,24	Meandrující tok místy odkrývající skalní podloží. Druhově pestrá společenstva rybníků, mokřadů a zbytků lužních lesů, refugium mnoha druhů ptáků a obojživelníků.
PR	Koutské a zábřežské louky	Kravaře ve Slezsku, Zábřeh u Hlučina	2007	202,93	Ojedinelý ucelený komplex mokřadních luk, rozptýlené zeleně a luhů se zbytky mrtvých ramen a periodicky zaplavovaných tůní v nivě řeky Opavy, ucelený komplex mokřadních luk, mokřadní ekosystémy s výskytem zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin a významné hnízdiště ptačích druhů.
PR	Přemyšov	Polanka nad Odrou, Svinov	2001	30,71	Lužní lesy a mokřadní olšiny s množstvím drobných pramenišť, které ve spodní části území přecházejí v mokřady s vodními plochami.
PR	Štěpán	Děhylov, Poruba - Sever	1994, 1995	45,24	Původní rybník a mokřady s tůněmi v nivě řeky Opavy, obklopené fragmenty lužních lesů jilmových doubrav a mokřadními olšinami.
PR	U Leskovického chodníka	Skřipov	1969	28,97	Porosty acidofilních bučin přirozeného charakteru, v úzkých údolích potoků částečně zachovaná společenstva jasanových olšin.
PPa	Oderské vrchy	Fulnek, Bílov, Bílovec, Bítov, Suchdol nad Odrou, Studénka, Odry, Heřmanice u Oder, Heřmánky, Zbyslavice, Kujavy, Olbramice, Pustějov, Slatina, Spálov, Tísek, Vrchy, Jakubčovice nad Odrou	1994	28 700	Oderské vrchy jsou jihovýchodní část Nízkého Jeseníku. Pro své půvaby byly v roce 1994 vyhlášeny přírodním parkem. Bohaté lesy s množstvím přírodních zajímavostí vybízejí po celý rok k vycházkám, koncem léta a na podzim se stávají houbařským rájem.
PPa	Moravice	Hradec nad Moravicí,	1994	14 250	Přírodní park Moravice patří

		Žimrovice, Domoradovice, Melč, Nové a Staré Lublice, Kružberk, Staré a Nové Těchanovice, Březová, Skřipov, Hlubočice Raduň a Chvalíkovice.			k nejlépe zachovalému a nejhodnotnějšímu území Opavska. Zdejší květena má převážně podhorský charakter a plocha se vyznačuje charakteristickými rysy Jesenického podhůří. Údolí řeky Moravice je v úseku od Kružberku po Hradec nad Moravicí jedno z nejkrásnějších říčních údolí v České republice.
--	--	--	--	--	--

PP = přírodní památka, NPP = národní přírodní památka, PR = přírodní rezervace, PPa = přírodní park,
Zdroj: www.kr-moravskoslezsko.cz

V rámci projektu Natura 2000 se vytváří soustava chráněných území evropského významu, která zahrnuje nejcennější přírodní stanoviště a chrání také nejvíce ohrožené druhy rostlin a živočichů. Po vstupu do Evropské unie (EU) vyplývá pro Českou republiku povinnost zapojit se do vytváření této soustavy.

Na území české části Euroregionu Silesia se nacházejí nebo do něj částečně zasahují následující území evropského významu.

Tabulka 3 – Přehled evropských významných lokalit v české části Euroregionu Silesia

Název	Katastrální území	Rozloha (ha)	Předmět ochrany	Popis lokality	Navrhovaná kategorie ochrany
Čermná – Důl Potlachový	Čermná ve Slezsku	0,0243	Netopýr černý	Několik na sebe navazujících komor o výšce 10 m a šířce 20 m, některé z nich jsou částečně zaplavené vodou. Vstup není zabezpečen. V okolí lokality převládají smrkové monokultury. Zimoviště netopýrů.	PP
Černý Důl	Svatoňovice	0,0398	Netopýr černý	Opuštěné důlní dílo po těžbě břidlice přibližně 4 km západně od Vítkova. Jedno z pěti nejvýznamnějších zimovišť netopýra černého v ČR.	PP
Děhylovský potok - Štěpán	Děhylov, Martinov ve Slezsku	80,1703	Kuňka ohnivá, piskoř pruhovaný	Vodní a mokřadní biotopy mělkého rybníka a jeho okolí s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. Na hrázích kvalitní porosty charakteru tvrdého luhu, v okolí rákosiny, vrbiny a mokřadní olšiny.	PR
Jakartovice	Deštné, Jakartovice, Mladecko	13,7477	Modrásek bahenní	Aluviální, druhově chudé vlhké psárkové louky T1.4 s výskytem krvavce totenu (<i>Sanugisorba officinalis</i>); meandrující vodní tok je lemován údolním jasan-olšovým luhem.	PP
Jilešovice - Děhylov	Děhylov, Dobroslavice	20,7676	Modrásek bahenní	Lokalita se rozkládá v nivě řeky Opavy na aluviálních naplaveninách.	PP
Ostrava -	Šilheřovice	101,4709	Páchník	Golfově hřiště s pravidelně	PP

Šilheřovice			hnědý	udržovaným travním porostem v bývalém zámeckém parku a přilehlé lipové aleje kolem komunikací. Převažují solitérní staré listnaté stromy s dutinami.	
Štola Jakartovice	Jakartovice	0,0399	Netopýr velký	Štola zřejmě původně sloužila jako odvodňovací překop velkého jámového lomu na těžbu břidlice. Vstup je ukryt v monokulturním smrkovém lese v údolí potoka.	PP
Údolí Moravice	Domoradovice, Hradec nad Moravicí, Lesní Albrechtice, Žimrovice	129,6264	Řástevník kostivalový Střevlík hrbolatý, Vranka obecná	Reliéf je tvořen prudkými svahy údolí Moravice, na jejichž dně se vytváří plochá údolní niva. Moravice zde představuje vodní tok se zachovalou přirozenou strukturou dnových sedimentů a stabilizovaným průtokem vody pod vodními nádržemi Kružberk a Slezská Harta.	PP

PP = přírodní památka, PR = přírodní rezervace,

Zdroj: <http://iszp.kr-moravskoslezsky.cz/cz/priroda/natura/evl/cermna---dul-potlachovy-1185/>

Tabulka 4 – Ptací oblast částečně zasahující na území Euroregionu Silesia

Katastrální území	Rozloha (ha)	Předmět ochrany	Popis lokality
Dětmarovice, Dolní Lutyně, Heřmanice, Horní Lutyně, Hrušov, Koblov, Kopytov, Koukolná, Nový Bohumín, Petrovice u Karviné, Poruba u Orlové, Pudlov, Rychvald, Skřečoň, Staré Město u Karviné, Starý Bohumín, Šilheřovice, Věřňovice, Vrbice nad Odrou, Záblatí u Bohumína, Závada nad Olší	3100,8670	Bukáček malý Ledňáček říční Slavík modráček	Lokalita se nachází v severovýchodní části Moravskoslezského kraje u hranic s Polskem. Páteř oblasti tvoří řeka Odry (v délce cca 10 km) a Olše (v délce cca 16 km) včetně přiléhajících říčních niv. Z východu je připojena soustava Karvinských rybníků a hraniční úsek toku Petrůvka, od jihu soustavy rybníků v Rychvaldě, Bohumíně – Záblatí a Heřmanicích.

Zdroj: <http://iszp.kr-moravskoslezsky.cz/cz/priroda/natura/ptaci-oblasti/default.htm>

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Polská část euroregionu leží v povodí Horní Odry a zahrnuje Ratibořskou kotlinu, část Hlubčické pahorkatiny, část Rybnické pahorkatiny a Ostravské kotliny. Zahrnuje území 1 496,59 km² s přibližně 282 tis. obyvateli.

Oblast tvořící polskou část Euroregionu Silesia se nachází na území Slezského a Opolského vojvodství a zahrnuje okresy: hlubčický (Opolské vojvodství), ratibořský, rybnický a vodislavský (Slezské vojvodství). V okolí se nacházejí velké aglomerace, tj. Hornoslezská aglomerace (Glivice – Katowice), Ostravská aglomerace a Opolská aglomerace. Hlavním městem polské části území je Ratiboř, která je městem s bohatou tradicí a historií. Středověká Ratiboř byla po dobu téměř dvou století hlavním městem rozlehlého knížectví zahrnujícího ve svých hranicích značnou část této geografické krajiny. Polská část euroregionu je vnímána jako oblast ekologicky čistá a bohatá na zdravé potraviny. Území se vyznačuje rozmanitou krajinou, kterou tvoří především: Doliny Horní Odry, Rybnická pahorkatina a Hlubčická pahorkatina.

Činnost cisterciáckého kláštera v Rudách, prvního v Horním Slezsku, měla rozhodující vliv na současné přírodní bohatství této části Slezska Jsou to mimo jiné:

- Rezervace Łężczok – oblast meandrů řeky Odry, hospodářsky využívaná cisterciáckým řádem,
- rozlehlé lesy vysazené na neúrodných písčitých půdách.

Charakteristickým prvkem oblasti jsou rozsáhlé krajinné kompozice, z nichž nejrozsáhlejší tvoří oblast krajinného parku Cisterciácké krajinné kompozice Rudy Wielkie. Typické pro tuto oblast jsou rovněž rozlehlé krajinné kompozice (např. Krowiarki v obci Pietrowice Wielkie a Łubowice v obci Rudnik).

Obrázek 1 – Mapa členských obcí polské strany Euroregionu Silesia

Zdroj: Hlavní statistický úřad

Chráněné oblasti na území polské části Euroregionu Silesia

Tabulka 5 – Typ a počet chráněných oblastí na území Euroregionu Silesia

Typ chráněné oblasti	Počet
Krajinné parky	1
Přírodní rezervace	3

Přírodní a krajinné komplexy	1
Ekologická území	1
Chráněné krajinné oblasti	4
Oblasti NATURA 2000	5
Dokumentační stanoviště	1
Přírodní památky	91

Zdroj: vlastní zpracování

Krajinné parky

Krajinný park Cisterciácké krajinné kompozice Rudy Wielkie

Plocha parku činí 49 387 ha. Plocha ochranného pásma činí 14 010 ha (skládá se z 5 vzájemně izolovaných oblastí). Svou plochou zahrnuje severovýchodní část města Ratiboře (počínaje od východního břehu kanálu Ulgy včetně městské části Markowice až po východní hranice města včetně arboreta Moravské brány – na území města zabírá plochu přibližně 12 km²), a rovněž částečně obce: Nędza, Kuźnia Raciborska, Knurów, Czerwionka-Leszczyny, Orzesze, Żory, Suszec, Rybnik, Lyski, Sośnicowice a Pilchowice. Park patří z hlediska plochy mezi největší polské parky.

Podle struktury využívání půdy zabírají lesy plochu 28 387 ha (58,4 %), zemědělská půda 16 806 ha (34,03 %), vodstvo 635 ha (1,28 %) a neúrodná půda a městské oblasti 3 106 ha (6,29 %). Na území parku se nachází přírodní rezervace Łęczczok, založená v roce 1957 o ploše 400 ha.

Ochraně podléhají zbytky přírodních lužních a dubohabrových lesů, typických pro dolinu Horní Odry, a rybníky – hnízdiště ptáků a stanoviště vzácných vodních a bahenních rostlin (mimo jiné šáchor žlutavý, kotvice plovoucí). K přírodním památkám patří mimo jiné bludný kámen severovýchodním směrem od Rybnika-Paruszowca. V Rudách se nachází jedno z jeho vzdělávacích center.

Obce nacházející se na území krajinného parku „Cisterciácké krajinné kompozice Rudy Wielkie“: Czerwionka – Leszczyny, Knurów, Kuźnia Raciborska, Lyski, Nędza, Orzesze, Pilchowice, Racibórz, Rybnik, Suszec, Sośnicowice, Żory, Gaszowice, Jejkowice, Kornowac.

Tabulka 6 – Struktura využívání půdy (stav k roku 2007)

Struktura využívání půdy (stav k roku 2007)				
Plocha	Lesy	Zemědělská půda	Vodstvo	Ostatní
49 387 ha	28 840 ha	16 806 ha	635 ha	3 106 ha
100 %	58,40 %	34,03 %	1,28 %	6,29 %

Zdroj: Hlavní statistický úřad

Přírodní rezervace

Přírodní rezervace Łęczczok

Lesní přírodní rezervace ve Slezském vojvodství, v ratibořském okrese, se nachází mezi Ratiboří a obcemi Nędza, Zawada Książęca a Babice. Nachází se na území krajinného parku Cisterciácké krajinné kompozice Rudy Wielkie. Vyznačuje se bohatou faunou a flórou, milovníci přírody mohou obdivovat mimo jiné více než polovinu ptačích druhů žijících v Polsku. Rezervaci prochází dvě turistické stezky a jedna cyklostezka. Statut rezervace má od 23. ledna 1957.

Území rezervace je ohraničeno na východě železniční tratí č. 151 z Kędzierzyna-Koźla do Chałupek. Rezervace je jednou z největších rezervací ve Slezském vojvodství. Její plocha činí 408,9 ha, z čehož 245 ha tvoří rybníky, 144 ha lesy, 7 ha louky, zbývající část tvoří cesty a hráze. Łęczczok sousedí s pastvinami a zemědělskými plochami. Rezervace je součástí krajinného parku Cisterciácké krajinné kompozice Rudy Wielkie. Na území rezervace se

nachází 8 rybníků: Ligotniak, Brzeziniak, Babiczak, Grabowiec, Tatusiak, Markowiak, Salm Duży a Salm Mały. Tyto rybníky existují už od 13. století a slouží k extenzivnímu chovu ryb.

Přírodní rezervace Rozumice

Cílem ochrany je zachování lesních skupin porostů s přirozenými vlastnostmi a početnými chráněnými a vzácnými druhy. Floristické složení všech vrstev vegetace má přirozený charakter. V podrostu je identifikováno 9 druhů zákonem chráněných rostlin a 12 druhů rostlin považovaných v naší flóře za vzácné. Rezervace se nachází na Hlubčické pahorkatině v blízkosti česko-polské hranice, na jihovýchod od vesnice Rozumice.

Přírodní rezervace Sádrová hora

Rezervace byla vytvořena kvůli zachování přirozeného shromaždiště stepní vegetace, která se vyskytuje na jednom z nemnoha stanovišť v této části Polska. I když zaujímá nevelké území, je nejbohatším a nejzachovalejším shromaždištěm teplomilných rostlin v Opolském Slezsku. Nachází se na východ od obce Dzierzysław, mezi obdělávanými poli a úhory, na jihozápadním svahu Sádrové hory (283,4 m n. m.) na Hlubčické pahorkatině.

Přírodní a krajinné komplexy

Přírodní a krajinný komplex Wielikąt

Přírodní a krajinný komplex v obci Lubomia. Zahrnuje komplex chovných rybníků rybářství Wielikąt, včetně okolních polí a luk. Komplex je tvořen devíti většími (17 – 40 ha) a více než deseti malými rybníky. Jeho celková plocha činí 636,5 ha, z čehož vodní nádrže zabírají plochu 370,5 ha. Podél většiny hrází rostou rákosové porosty, nejčastěji široké 2 – 4 m, místy však dosahují šířky až 50m. Hlavní část vegetace tvoří rákos obecný a širokolistý a úzkolistý orobinec. Vyskytuje se zde rovněž vzácný kosatec žlutý. Hráze obklopující vodní plochy jsou porostlé listnatými stromy, jsou zde především duby letní, javory, břízy bělokoré, topoly černé, osiky, habry a olše černé. Staré javory a kleny rostou rovněž podél polní cesty spojující dvě osady – Wielikąt a Grabówku. Kromě toho od východu k hrázím přiléhají pásy starého zalesnění (hlavně olše) o celkové ploše přibližně 7 ha. Mezi křovinami vyskytujícími se v rezervaci Wielikąt převažují vrby, a to vrba bílá, vrba křehká a vrba šedá, bez černý, trnka obecná, růže šípková, ostružiník ježiník a rovněž kalina obecná a krušina olšová. Voda určená pro zásobování rybníků pochází z potoků Strynka a Lubomka. Středem komplexu rybníků vede železniční trať pro nákladní přepravu. Ve vzdálenosti přibližně 450 m na západ od rybníků teče řeka Odra.

Komplex rybníků vytváří unikátní podmínky pro hnízdění a rozmnožování vodního ptactva. Je důležitým prvkem ekologického koridoru, byl zařazen mezi nejcenější vodní plochy Slezska. V roce 2004 Polské sdružení pro ochranu ptáků, na základě kritérií platných v celé Evropské unie, vyhlásilo rybníky Wielikąt včetně sousedního Tworkowského lesa útočištěm ptáků o mezinárodního významu (IBA). V roce 2008 nařízením ministra životního prostředí bylo toto útočiště připojeno do oblastí speciální ochrany ptáků (Evropské ekologické sítě) Natura 2000.

V roce 2003 byly v rezervaci Wielikąt vytýčena čtyřkilometrová vzdělávací stezka.

Ekologická území

- Meandry u kláštera v Rudách (obec Kuźnia Raciborska).

Chráněné krajinné oblasti

Chráněná krajinná oblast Wronin – Maciowakrze

Tato oblast o ploše 5 650 ha se vyznačuje pahorkovitým reliéfem, který je pro jižní Opolsko typický. Četné rokle a strže s rozsáhlými lesy vytvářejí půvabná zákoutí Opolského vojvodství. Toto území leží v horní části povodí „Wrońskiem Wody“ – levobřežního přítoku

Odry. Charakteristické jsou rozlehlé, suché sprašové plošiny a mimořádně vlhká údolní dna s četnými mokřady a jezírky. Ve velmi husté síti malých údolí je denudační odtok pravidelný v době bohatých srážek a tání sněhu.

Chráněná krajinná oblast Meandry řeky Odry (obec Krzyżanowice)

Cílem ochrany je neregulovaný úsek řeky Odry, cenný z přírodního a krajinného hlediska.

Chráněná krajinná oblast – Hlubčický les

Největší lesní komplex Hlubčické pahorkatiny.

Chráněná krajinná oblast Mokre-Lewice

Druhý fragment Opavských hor nacházející se v Polsku.

NATURA 2000

- Oblast zvláštní ochrany ptáků Natura 2000 – Rybníky Wielikąt a Tworkowský les
- Zvláštní oblast ochrany sídlišť Natura 2000 – Les u Tworkowa
- Zvláštní oblast ochrany sídlišť Natura 2000 – Rybníky Łęczczok
- Zvláštní oblast ochrany sídlišť Natura 2000 Rozumický les
- Zvláštní oblast ochrany sídlišť Natura 2000 Hraniční meandr Odry

Dokumentační stanoviště

- Skalka v Rydułtowech (obec Rydułtowy).

Přírodní památky

Tabulka 7 – Přírodní památky v polské části Euroregionu Silesia

Obec	Počet přírodních památek
Baborów	1
Głubczyce	6
Gorzyce	1
Kietrz	2
Krzyżanowice	4
Kuźnia Raciborska	19
Lubomia	2
Lyski	1
Markłowice	2
Mszana	1
Pietrowice Wielkie	1
Racibórz	34
Rudnik	2
Rydułtowy	7
Wodzisław Śląski	8
Celkem	91

Zdroj: Vlastní zpracování

3.1.3 Postavení/role euroregionu jako instituce

Česká část Euroregionu Silesia (Euroregion Silesia – CZ) je zájmovým sdružením právnických osob podle zákona č. 40/1964 Sb., Občanského zákoníku, ve znění pozdějších změn a doplňků.

Polská část Euroregionu Silesia (Sdružení obcí povodí Horní Odry) je sdružením podle zákona o sdruženích ze dne 7. 5. 1989, ve znění pozdějších předpisů.

Členy české části Euroregionu Silesia mohou být obce či města, sdružení obcí příhraničního regionu a kraje, přidruženými členy pak jiné právnické osoby z příhraničního regionu. Členy

polské části Euroregionu Silesia mohou být pouze obce či města. Jiné fyzické či právnické osoby mohou být podporujícími členy sdružení.

Členská základna Euroregionu Silesia

Členská základna české části Euroregionu Silesia²:

- okres Opava: Bolatice, Branka u Opavy, Brumovice, Budišov nad Budišovkou, Budišovice³, Černá ve Slezsku, Dolní Benešov, Dolní Životice, Háj ve Slezsku², Hať, Hlavnice, Hlubočec², Hlučín, Hněvošice, Holasovice, Hrabyně², Hradec nad Moravicí, Chlebičov, Kobeřice, Kozmice, Kravaře, Kyjovice², Litultovice, Melč, Mikolajice, Mokré Lazce², Neplachovice, Nové Sedlice², Oldřišov, Opava, Píšť, Pustá Polom², Rohov, Slavkov, Služovice, Stěbořice, Strahovice, Sudice, Šilheřovice, Štítina², Těškovice², Uhlířov, Velké Heraltice, Velké Hoštice, Vítkov
- okres Bruntál: Horní Benešov, Horní Životice, Sosnová, Staré Heřminovy.
- okres Nový Jičín: Fulnek, Nový Jičín, Odry.
- okres Ostrava – město: Čavisov², Dolní Lhota², Horní Lhota², Ostrava, Velká Polom².

Tabulka 8 – Přehled vývoje členské základny české části Euroregionu Silesia

Rok	Zahájení členství	Ukončení členství	Stav celkem k 31.12.
	Počet obcí/měst		
1998	2	0	2
1999	17	0	19
2000	19	0	38
2001	19	1	56
2002	2	0	58
2003	2	0	60
2004	1	2	59
2005	0	0	59
2006	0	2	57
2007	0	0	57
2008	1	0	58
2009	0	0	58
2010	0	1	57
2011	1	1	57
2012	0	0	57
2013	0	0	57

Zdroj: Sekretariát české části Euroregionu Silesia

Česká část Euroregionu Silesia pod názvem „Regionální sdružení pro česko-polskou spolupráci Opavské Slezsko“⁴ byla založena dne 7.7.1998 pouze dvěma městy – Městem Opava a Městem Krnov. V průběhu roku 1999 se sdružení rozšířilo o dalších 17 členských obcí a měst, přičemž přistoupením Města Nový Jičín se působnost euroregionu rozšířila z českého Slezska i na území severní Moravy. V roce 2000 přistoupilo dalších 19 obcí a měst a v průběhu roku 2001 pak dalších 18, přičemž členem se stal celý Mikroregion Matice Slezská s 15 členy. Maximálního počtu 60 členských obcí a měst dosáhlo sdružení v roce 2003. V listopadu 2008 se členem stalo Statutární město Ostrava, třetí největší město ČR (300 tisíc obyvatel), čímž se počet obyvatel české části Euroregionu Silesia více než zdvojnásobil. Od roku 2001 zároveň docházelo k ukončování členství jednotlivých členů, přičemž nejvýznamnější bylo ukončení členství zakládajícího Města Krnov k 31. 12. 2011 z důvodu souběžného členství v sousedním Euroregionu Praděd. Tím se počet členských obcí a měst ustálil na 57. V průběhu let 2012 a 2013 nedošlo k žádným změnám. Záměrem české části Euroregionu Silesia je dále rozšiřovat členskou základnu.

² Stav ke dni 1. 1. 2013.

³ Člen Mikroregionu Matice Slezská, který je členem jako celek. www.maticeslezska.cz

⁴ V dubnu 2003 došlo ke změně názvu na „Euroregion Silesia – CZ“

Přidružení členové

Slezská univerzita v Opavě – členem Euroregionu Silesia od 4/1999. Slezská univerzita byla založena v roce 1991. Je členem European University Association. Má uzavřeny smlouvy o spolupráci s řadou zahraničních univerzit, mj. také s vysokými školami v polském Slezsku. Z iniciativy Slezské univerzity v Opavě byla v roce 2003 vytvořena Konference rektorů slezských univerzit. (www.slu.cz)

Okresní hospodářská komora Opava – členem Euroregionu Silesia od 4/1999. Hospodářská komora Opava navazuje na tradice Obchodní a živnostenské komory ustavené v Opavě v roce 1850. Od roku 1993 působí v regionu jako Okresní hospodářská komora Opava. Současná Hospodářská komora v Opavě sdružuje okolo 90 členů a tradičně se zaměřuje na rozvoj styků se sousedním Polskem, za což jí byla udělena Čestná medaile ministra zahraničních věcí ČR. Cílem komory je nejen hájit oprávněné zájmy svých členů, ale zejména napomáhat vytváření optimálních podmínek pro podporu a rozvoj ekonomických aktivit podnikatelských subjektů. Komora rovněž zajišťuje odborný servis jak pro začínající podnikatele, tak i pro specifické otázky zahraničního obchodu. (www.komora.opava.cz)

Malice slezská Opava – členem Euroregionu Silesia od 11/2000. Matice slezská je nepolitické občanské sdružení, jehož posláním je především šíření osvěty na území Českého Slezska, napomáhání vzdělání zde žijících obyvatel po stránce kulturní a sociální, spolupráce při záchraně a ochraně památek přírodních i kulturních, uchování a rozvíjení tradic Českého Slezska jako třetí historické země českého státu. Matice slezská provádí činnost přednáškovou, publicistickou, vydavatelskou i zájezdovou, pomáhá vědeckým a kulturním institucím v jejich práci se slezskou tematikou. Matice slezská udržuje styky s obdobnými organizacemi v Horním i Dolním Slezsku v Polské republice a v dalších zemích. (www.maticeslezska-opava.cz)

Místní akční skupina Opavsko – členem Euroregionu Silesia od 9/2011. Vznikla jako občanské sdružení v roce 2006, které pracuje metodou Leader. Členy MAS Opavsko jsou města, obce, obce Mikroregionu Matice Slezská, Mikroregionu Hvozdnice, podnikatelské a zemědělské subjekty, Okresní agrární komora Opava a několik občanských sdružení. Obdobně jako MAS Hlučínsko navázala i tato MAS spolupráci s polskou místní akční skupinou LGD Płaskowyż Dobrej Ziemi, která se nachází na polské straně Euroregionu Silesia (www.masopavsko.cz)

Místní akční skupina Hlučínsko – členem Euroregionu Silesia od 10/2012. Vznikla jako občanské sdružení v roce 2006, které pracuje metodou Leader. Členy MAS Hlučínska představují obce Svazku obcí mikroregionu Hlučínska a Svazku obcí mikroregionu Hlučínska – západ, podnikatelské a zemědělské subjekty, nezisková organizace (Charita Hlučín) a jedno občanské sdružení. MAS má uzavřenu dohodu o spolupráci se Sdružením obcí Hlučínska a polskou místní akční skupinou LGD Płaskowyż Dobrej Ziemi. (www.mashlucinsko.cz)

Tabulka 9 – Přehled vývoje přidružené členské základny české části Euroregionu Silesia

Rok	Zahájení členství	Stav celkem k 31.12.
	Počet přidružených subjektů	
1999	2	2
2000	1	3
2011	1	4
2012	1	5

Zdroj: Sekretariát české části Euroregionu Silesia

V průběhu roku 1999 se přidruženými členy sdružení stala Slezská univerzita v Opavě a Okresní hospodářská komora Opava. V roce 2000 pak přistoupilo občanské sdružení

Matice slezská. V letech 2011 a 2012 se přidružená členská základna rozšířila o dvě Místní akční skupiny – MAS Opavsko v r. 2011 a MAS Hlučínsko v r. 2012. Záměrem české části Euroregionu Silesia je dále rozšiřovat přidruženou členskou základnu, a to např. o další vysoké školy na území euroregionu.

Členská základna polské části Euroregionu Silesia

Polskou část Euroregionu Silesia tvoří Sdružení obcí povodí Horní Odry. Dne 5. května 1998 se v Ratiboři konalo první setkání zakladatelských obcí sdružení. Dne 4. června 1998 bylo Sdružení obcí povodí Horní Odry zaregistrováno u Vojvodského soudu v Katovicích a bylo zapsáno do Celostátního soudního rejstříku v Glivicích.

Přehled členů podle data přistoupení jednotlivých obcí mezi členy sdružení (podle okresů):

- okres głubczycký:
 - 5.5.1998 - Gmina Baborów zahrnuje město Baborów a osady: Babice, Boguchwałów, Czerwonków, Dziećmarów, Dzielów, Księżę Pole, Raków, Sucha Psina, Sułków, Szczyty, Tłustomosty.
 - 25.6.1998 - Gmina Branice zahrnuje město Branice a osady: Bliszczycy, Boboluszki, Dzbańce, Dzbańce Osiedle, Dzierżkowice, Gródczany, Jabłonka, Jakubowice, Jędrychowice, Lewice, Michałkowice, Niekazanice, Posucice, Turków, Uciechowice, Wiechowice, Włodzienin, Włodzienin – Kolonia, Wódka, Wysoka.
 - 25.6.1998 - Gmina Głubczyce zahrnuje město Głubczyce a osady: Bernacice, Bernacice Górne, Biernatów-Biernatówek, Bogdanowice, Braciszów 42, Chomiąża, Chróstno, Ciermięcice, Debrzyca, Dobieszów, Gadzowice, Głubczyce Sady, Gołuszowice, Grobniki, Kietlice, Klisino, Krasne Pole, Królowe, Krzyżowice, Kwiatoniów, Lenarcice, Lisięcice, Lwowiany, Mokre, Mokre – Kolonia, Nowa Wieś Głubczycka, Nowe Gołuszowice, Nowe Sady, Nowy Rożnów, Opawica, Pielgrzymów, Pietrowice, Pomorzowice, Pomorzowiczki, Radynia, Równie, Sławoszów, Stara Wieś, Ściborzyce Małe, Tarnkowa, Widok, Zawiszyce, Zopowy, Zopowy Osiedle, Zubrzyce.
 - 5.5.1998 - Gmina Kietrz zahrnuje město Kietrz a osady: Dzierżysław, Chróścielów, Kozłówki, Lubotyń, Ludmierzyce, Nasiedle, Nowa Cerekwia, Pilszcz, Rogożany, Rozumice, Ściborzyce Wielkie, Wojnowice.
- okres raciborský:
 - 5.5.1998 - Gmina Kornowac zahrnuje obec Kornowac a osady: Kobyła, Łańce, Pogrzebień, Rzuchów.
 - 25.6.1998 - Gmina Krzanowice zahrnuje město Krzanowice a osady: Bojanów, Borucin, Pietraszyn, Wojnowice.
 - 25.6.1998 - Gmina Krzyżanowice zahrnuje obec Krzyżanowice a osady: Bieńkowice, Bolesław, Chałupki, Nowa Wioska, Owsiszczce, Roszków, Rudyszwałd, Tworków, Zabełków.
 - 13.5.1999 - Gmina Kuźnia Raciborska zahrnuje město Kuźnia Raciborska a osady: Budziska, Jankowice, Ruda, Ruda Kozielska, Rudy, Siedliska, Turze.
 - 25.6.1998 - Gmina Pietrowice Wielkie zahrnuje obec Pietrowice Wielkie a osady: Amandów, Cyprzanów, Gródczanki, Krowiarki, Kornice, Lekartów, Maków, Pawłów, Samborowice, Żerdziny.
 - 5.5.1998 - Město Racibórz zahrnuje městské části: Nowe Zagrody, Ocice, Stara Wieś, Miedonia, Ostróg, Markowice, Płonia, Brzezcie, Sudół, Studzienna, Obora.
 - 5.5.1998 - Gmina Rudnik zahrnuje obec Rudnik a osady: Brzeźnica, Czerwięcice, Dolędzin, Gamów, Grzegorzowice, Jastrzębie, Lasaki, Ligota Książęca, Łubowice, Modzurów, Ponięcice, Sławików, Strzybnik, Szonowice.
 - 13.5.1999 – Gmina Nędza, která ze sdružení vystoupila 28.2.2005

- okres rybnický:
 - 5.5.1998 - Gmina Lyski zahrnuje obec Lyski a osady: Adamowice, Bogunice, Dzimierz, Nowa Wieś, Pstrażna, Raszczyce, Sumina, Zwonowice, Żytina.
- okres wodzisławský:
 - 10.12.1998 - Gmina Gorzyce zahrnuje obec Gorzyce a osady: Belsznica, Bluszczów, Czyżowice, Gorzyczki, Kolonia Fryderyk, Odra, Olza, Osiny, Rogów, Turza Śląska, Uchylsko.
 - 5.5.1998 - Gmina Lubomia zahrnuje obec Lubomia a osady: Buków, Grabówka, Ligota Tworkowska, Nieboczowy, Syrynia.
 - 13.5.1999 – Gmina Marklowice zahrnuje obec Marklowice.
 - 13.5.1999 – Gmina Mszana zahrnuje obec Mszana a osady: Gogołowa, Połomia.
 - 13.5.1999 – Město Pszów zahrnuje městské části: Krzyżkowice, Pszowskie Doły, Kalwaria, Stara Maszyna, Kozłowina, Wrzosy.
 - 7.12.2004 - Město Rydułtowy zahrnuje městské části: Rydułtowy Dolne, Rydułtowy Górne, Orłowiec, Radoszowy Dolne, Radoszowy Górne, Kolonia Buńczowiec.
 - 25.6.1998 - Město Wodzisław Śląski zahrnuje městské části: Jedłownik Osiedle, Jedłownik-Turzyczka-Karkoszka, Kokoszyce, Nowe Miasto, Osiedla XXX-lecia - Piastów - Dąbrówki, Radlin II, Stare Miasto, Wilchwy, Zawada.
- 11.2.2002 - přijetí podpůrného člena: Andrzej Markowiak

Členové sdružení se dělí řádné a podpůrné. Řádným členem může být každá obec. Podpůrným členem může být fyzická nebo právnická osoba, která podporuje činnost Sdružení obcí povodí Horní Odry a deklaruje finanční podporu nebo vloží důležitý vklad do činnosti sdružení. Podpůrný člen má právo účastnit se valné hromady členů s poradním hlasem. Má rovněž právo podávat návrhy týkající se činnosti sdružení.

Statistika Euroregionu Silesia

Tabulka 10 – Statistické údaje o Euroregionu Silesia k 31.1.2013

Euroregion Silesia	Česká část	Polská část	Celkem
	Euroregion Silesia-CZ	Sdružení obcí povodí Horní Odry	
Plocha v km ²	1 240	1 500	2 740
Počet obyvatel v tis.	496	282	778
Počet členů	57	19	76
Zvláštní členové/ podpůrní členové	4	1	5
Okresy	Opava, Bruntál – část, Nový Jičín – část, Ostrava-město – část	ratibořský, hlubčický, wodzisławský – část, rybnický – část	8
Vojvodství/kraj	Moravskoslezský	Slezské, Opolské	3
Sídlo	Opava	Racibórz	2

Zdroj: vlastní zpracování

Činnost Euroregionu Silesia

Organizační struktura Euroregionu Silesia

Organizační struktura Euroregionu Silesia zahrnuje orgány společné pro obě národní části a orgány samostatné pro každou národní část.

Společnými orgány euroregionu jsou:

- prezidium euroregionu,
- předseda euroregionu,
- pracovní skupiny.

Prezidium euroregionu tvoří 5 zástupců z polské strany a 5 z české strany. Uvedení zástupci vybírají ze svého středu předsedu prezidia.

Mezi úkoly prezidia euroregionu mimo jiné patří:

- schvalování statutu euroregionu a jeho změn na základě doporučení valných hromad obou částí euroregionu
- schvalování podoby loga euroregionu a jeho změny
- výběr předsedy a místopředsedy na základě doporučení valných hromad obou částí euroregionu
- vytyčování směrů činnosti euroregionu
- projednávání zpráv z činnosti orgánů obou částí euroregionu
- schvalování společných projektů euroregionu a účast v projektech jiných subjektů
- schvalování finančních plánů společných projektů euroregionu
- jmenování a rušení společných pracovních skupin euroregionu a stanovování jejich práv a povinností
- přijímání usnesení o zániku euroregionu v souladu
- organizace společných setkání zástupců členů euroregionu.

Obrázek 2 – Organizační schéma Euroregionu Silesia

Zdroj: Vlastní zpracování

Euroregion zastupuje předseda, přičemž funkci předsedy vykonává střídavě vybraný zástupce polské a české strany euroregionu. Předsedu zastupuje místopředseda euroregionu, přičemž platí zásada, že funkci místopředsedy vykonává vždy zástupce druhé strany euroregionu. Funkční období předsedy a místopředsedy trvá 1 rok.

Úkolem sekretariátů euroregionu je běžná správní agenda orgánů euroregionu. Sekretariát polské strany má sídlo v Ratiboři, české strany v Opavě. Ke dni 31. 1. 2013 pracovaly v českém sekretariátu 4 osoby, v polském 10 osob (z toho jedna osoba na rodičovské dovolené). V čele českého sekretariátu stojí tajemnice, v čele polského sekretariátu ředitelka.

Pracovní skupiny se skládají vždy ze zástupců obou stran euroregionu. Skupiny se mohou skládat ze členů zakladatelských sdružení euroregionu nebo expertů, kteří nejsou členy těchto sdružení. Pro realizaci úkolů euroregionu jsou jmenovány zejména stále pracovní skupiny. Pro realizaci specifických úkolů mohou být ale jmenovány pracovní skupiny na dobu určitou. Ke dni 31. 1. 2013 byla ustavena 1 pracovní skupina, a to pracovní skupina pro záležitosti ESÚS (evropských seskupení pro území spolupráci).

Činnost Euroregionu Silesia

Ze Stanov Euroregionu Silesia vyplývá hlavní předmět činnosti, kterým je podpora a realizace česko-polské spolupráce v příhraničním regionu polského Slezska a českého Slezska a Moravy s cílem potlačit negativní vliv existence státní hranice, zajistit rovnoměrný rozvoj příhraničního území po obou stranách hranice a umožnit tak plynulou integraci tohoto území v rámci Evropské unie.

V rámci česko-polské spolupráce euroregion realizuje především následující úkoly:

- řeší společné zájmy v oblasti dopravní infrastruktury a hraničních přechodů, resp. míst překračování státní hranice,
- řeší společné problémy v oblasti životního prostředí,
- podporuje rozvoj turismu a cestovního ruchu v příhraničním regionu,
- podporuje spolupráci mezi školami a mládeží po obou stranách hranice,
- podporuje přeshraniční spolupráci i dalších subjektů po obou stranách hranice,
- pečuje o společné kulturní dědictví,
- podporuje rozvoj kultury, vzdělání a sportu v příhraničním regionu,
- podporuje výměnu zkušeností a informací z oblasti trhu práce,
- podporuje spolupráci v oblasti hospodářské a obchodní,
- podporuje prevenci a řešení důsledků živelných pohrom,
- podporuje společné plánování rozvoje příhraničního regionu,
- poskytuje informace o příhraničním regionu a zajišťuje jeho prezentaci,
- podporuje myšlenky evropské integrace.

V souvislosti s podporou a realizací česko-polské spolupráce euroregion dále všestranně zajišťuje podmínky pro využívání programů podpory této spolupráce. Právní statut a stanovy české části Euroregionu Silesia jí umožňují poskytovat i placené služby.

V současné době je Euroregion Silesia stabilní a funkční organizací s profesionálním personálním zázemím a velkými zkušenostmi v oblasti přeshraniční spolupráce. Díky svým zkušenostem je také partnerem pro mnoho českých, polských a evropských institucí zabývajících se rozvojem spolupráce v příhraničních oblastech. Za dlouhodobý a aktivní přínos k rozvoji česko-polské přeshraniční spolupráce obdržela česká i polská část Euroregionu Silesia v roce 2007 vyznamenání Ministerstva zahraničních věcí ČR – stříbrnou Medaili Jana Masaryka.

Euroregion Silesia plní významnou roli především **v programech EU určených na podporu přeshraniční spolupráce**. Již v předvstupních programech Phare CBC CZ-PL 1999–2003 byl Euroregion Silesia zapojen do procesu implementace. Byl členem Společného kooperačního výboru (JCC) a od programu roku 2000 vykonával funkci tzv. sekretariátu pro výběr projektů v rámci Společného fondu malých projektů. Po vstupu ČR a Polska do EU v květnu 2004 se mohly obě země připojit k Iniciativě INTERREG IIIA. Česká část Euroregionu Silesia se podílela na spolurozhodování o alokacích pro programy přeshraniční spolupráce v ČR pro období 2004-2006. V programu INTERREG IIIA ČR-Polsko se obě strany Euroregionu Silesia staly členy Řídícího a Monitorovacího výboru a vykonávaly funkci Správce tzv. *Fondu mikroprojektů*, který byl součástí tohoto programu. Obdobně tomu bylo v Operačním programu přeshraniční spolupráce ČR-PR 2007–2013 - spolurozhodování

o alokacích, členství v Monitorovacím výboru⁵, Správa *Fondu mikroprojektů*. Kromě toho se Euroregion Silesia v roce 2011 zapojil do pracovní skupiny pro změnu způsobu hodnocení projektů.

Tabulka 11 – Rekapitulace „fondu malých projektů“ v Euroregionu Silesia v období 1999–2013

Program – Fond	Alokace na projekty	Počet schválených projektů
Phare CBC CZ-PL 1999–2003 – Společný fond malých projektů	901 800 EUR	135
INTERREG IIIA ČR – Polsko 2004–2006 – Fond mikroprojekt	897 551 EUR	147
Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR – PR 2007–2013 – Fond mikroprojektů	5 918 550 EUR	471*
Celkem	7 717 901 EUR	753

* Stav k 31. 12. 2013

V roce 2012 se Euroregion Silesia zapojil do přípravy Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR 2014–2020 (polská část Euroregionu Silesia členem tzv. Task Force). V září 2013 se česká část Euroregionu Silesia opět podílela na spolurozhodování o alokacích pro programy přeshraniční spolupráce v ČR pro období 2014-2020.

Významné postavení si Euroregion Silesia vybudoval v rámci **Česko-polské mezivládní komise pro přeshraniční spolupráci**, na jejíž činnosti se aktivně podílí již od roku 2000. Tato komise byla ustavena na základě dohody uzavřené mezi vládami obou zemí v září 1994 a jejím úkolem je stanovení směrů a forem přeshraniční spolupráce, zkoumání problémů, které tuto spolupráci ztěžují, a zpracovávání určitých doporučení vedoucích k odstranění těchto problémů. Součástí této komise jsou pracovní skupiny a podskupiny zaměřené na jednotlivé oblasti činnosti (dopravní infrastrukturu, hospodářství, životní prostředí, školství, kulturu apod.). Euroregion Silesia se velmi aktivně zapojil zejména do činnosti pracovní skupiny pro dopravu a překračování hranic. Významným úspěchem česko-polských euroregionů bylo založení pracovní podskupiny pro otázky euroregionů v září 2001, přičemž spolupředsedy této pracovní podskupiny se stali předsedové Euroregionu Silesia. V roce 2007 se na základě rozhodnutí Komise tato podskupina transformovala na samostatnou pracovní skupinu a v současné době představuje jednu z nejlépe spolupracujících skupin Česko-polské mezivládní komise.

Již od roku 2007 se orgány Euroregionu Silesia zabývají tématem **evropských seskupení pro územní spolupráci** (ESÚS). V roce 2007 se česká část Euroregionu Silesia stala členem Expertní skupiny pro záležitosti ESÚS (EGTC Expert Group), ustavené Výborem regionů EU. V září 2012 byla ustavena společná pracovní skupina pro záležitosti ESÚS, jejímž úkolem je připravit podklady pro rozhodnutí orgánů Euroregionu Silesia ve věci založení ESÚS, tj. rozhodnutí, zda se národní sdružení tvořící Euroregion Silesia spojí v jeden právní celek - evropské seskupení pro územní spolupráci podle příslušného nařízení Evropského parlamentu a Rady⁶ či nikoli.

Popis role Euroregionu Silesia v dalších oblastech přeshraniční spolupráce (doprava, cestovní ruch apod.) je popsán v jednotlivých kapitolách.

⁵ V OPPS ČR-PR 2007-2013 byly funkce Řídícího a Monitorovacího výboru spojeny.

⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1082/2006 ze dne 5. července 2006 o evropském seskupení pro územní spolupráci

3.1.4 Postavení/role jiných institucí na území euroregionu

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Na území české části euroregionu působí řada institucí, které se věnují rozvoji území a umocňování jeho potenciálu. Níže jsou uvedeny ty nejvýznamnější z nich, přičemž s některými má česká část Euroregionu Silesia navázanu spolupráci.

Moravskoslezský kraj, www.kr-moravskoslezsky.cz

Spolupráce české části Euroregionu Silesia s Moravskoslezským krajem se vyvíjela velmi pozvolna. Euroregion se zapojoval např. do procesů zpracování či aktualizace krajských rozvojových dokumentů (2009, 2011), do některých projektů realizovaných krajem (např. partnerství v projektu „Posílení kapacity při plánování a realizaci programů v Moravskoslezském kraji“ v r. 2005-2007, spolupráce na projektu „Strategie systémové spolupráce veřejných institucí Moravskoslezského kraje, Slezského a Opolského vojvodství“ v r. 2011). V březnu 2012 uzavřela česká část Euroregionu Silesia s Moravskoslezským krajem smlouvu o spolupráci. Touto smlouvou se obě strany zavázaly společně podporovat rozvoj přeshraniční spolupráce na území Moravskoslezského kraje a vzájemně spolupracovat v oblastech přeshraniční spolupráce. Snahou české části Euroregionu Silesia je dále spolupráci s krajem rozvíjet.

ESÚS TRITIA, <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/esus.html>

ESÚS TRITIA je evropské seskupení pro územní spolupráci s právní subjektivitou, které bylo založeno v roce 2013 čtyřmi příhraničními regiony: Moravskoslezským krajem, Žilinským samosprávným krajem, Slezským vojvodstvím a Opolským vojvodstvím. Cílem seskupení je podpora a propagace efektivní mezinárodní spolupráce v uvedených regionech. Obě strany Euroregionu Silesia se v průběhu roku 2011 podílely na zpracování dokumentu *Strategie systémové spolupráce veřejných institucí Moravskoslezského kraje, Slezského a Opolského vojvodství*, která byla základem pro strategii ESÚS TRITIA. Oficiální spolupráci s ESÚS TRITIA po jeho vzniku zatím Euroregion Silesia nenavázal.

Sdružení pro rozvoj Moravskoslezského kraje, www.msunion.cz

Sdružení pro rozvoj Moravskoslezského kraje je zájmovým uskupením právnických osob, které vzniklo v roce 1990. Důvodem založení bylo přispět ke zvládnutí rozsáhlé průmyslové transformace, stanovit hlavní cíle a podpořit řešení rozvojových projektů, programu a koncepcí. Česká část Euroregionu Silesia nemá s tímto sdružením navázanu spolupráci.

Sdružení pro výstavbu komunikace I/11 – I/57 se sídlem v Opavě, www.sdruzeni1157.cz

Sdružení bylo založeno v roce 2001 z iniciativy 18 měst a obcí na trase silnice I/11 a I/57 mezi Ostravou, Opavou, Krnovem a Bartulovicemi ve snaze urychlit řešení dlouhotrvající špatné dopravní situace na těchto dvou páteřních komunikacích v Moravskoslezském kraji. Česká část Euroregionu Silesia s tímto sdružením příležitostně spolupracuje.

Česko–polská obchodní komora, www.opolsku.cz

Česko–polská obchodní komora je českou právnickou osobou sdružující české a polské obchodní společnosti, případně jiné právnické a fyzické osoby s cílem přispívat k rozvoji obchodních vztahů a spolupráci českých a polských subjektů. Členem je mimo jiné také Sdružení pro rozvoj Moravskoslezského kraje. Předmět činnosti Obchodní komory tvoří marketingová činnost, průzkum veřejného mínění, organizace a pořádání výstav, veletrhů, kontrakčních a jiných akcí, vydavatelská činnost, organizování a provádění školení a výuková a konzultační činnost, zprostředkování. Česká část Euroregionu Silesia s tímto sdružením spolupracuje při přípravě a realizaci některých česko-polských projektů.

Na území české části Euroregionu Silesia se nachází několik mikroregionů, které jsou dobrovolnými svazky (sdruženími) obcí. Jedná se o tyto mikroregiony (sdružení/svazky obcí):

- **Mikroregion Matice Slezská** – vznikl v roce 1999, jako celek je členem české části Euroregionu Silesia. Mikroregion sdružuje 14 obcí Moravskoslezského kraje za účelem ochrany zájmů a realizace cílů sdružení obcí v oblastech, jež jsou předmětem činnosti sdružení.

www.maticeslezska.cz

- **Sdružení obcí Hlučínska** – bylo nově registrováno v roce 2003, sdružuje 27 obcí za účelem rozšíření, zlepšení a prohloubení hospodářské, kulturní a jiné spolupráce mezi členy svazku obcí v zájmu regionu „Hlučínska“, koordinace mezi členy při všech regionálních projektech v obecní a podnikatelské sféře. Sdružení vyvíjí velmi široké přeshraniční aktivity s přílehlými obcemi na polské straně Euroregionu Silesia a realizuje mnoho přeshraničních projektů. Je ve velmi úzkém kontaktu s euroregionem.

www.hlucinsko.eu

- **Svazek obcí mikroregionu Hlučínska** – byl založen v roce 2001, sdružuje 15 obcí.
Kontaktní adresa: Mírové náměstí 23, Hlučín

- **Svazek obcí mikroregionu Hlučínska – západ** – byl založen v roce 2001, sdružuje 14 obcí.

Kontaktní adresa: Náměstí 405/43, Kravaře

- **Mikroregion Hvozdnice** – byl vytvořen v roce 2003, sdružuje 11 obcí za účelem zlepšení kvality života místního obyvatelstva a oživení hospodářství, cestovního ruchu a turistiky.

www.mikroregionhvozdnice.cz

- **Mikroregion Opavsko severozápad** – byl založen v roce 2001, sdružuje 9 obcí. Ve své činnosti, kontaktech a spolupráci je svazek obcí otevřen směrem ke svým sousedům, tj. městům Opava, Krnov a sousedícím obcím a polským gminám.

Kontaktní tel. 595 176 278, obec Úvalno

- **Venkovský mikroregion Moravice** – byl vytvořen v roce 2000, sdružuje 16 obcí.

www.mikroregion-moravice.cz

- **Mikroregion Odersko** – vznikl v roce 2001, sdružuje 10 obcí.

www.odersko.cz

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Nejdůležitějšími institucemi odpovědnými za rozvoj česko-polské spolupráce v polské části Euroregionu Silesia jsou jednotky místní samosprávy na úrovni obcí, jakož i okresů a vojvodství, a rovněž státní instituce (např. policejní jednotky, jednotky Pohraniční stráž a hasičských záchranných sborů). Stejně důležitou roli při rozvoji česko-polské spolupráce hrají rovněž organizační jednotky měst a obcí. Stále rostoucí roli při rozvíjení přeshraniční spolupráce v Euroregionu Silesia hraje rovněž spolupráce nevládních organizací.

Největší institucí zaměřenou na rozvoj přeshraniční spolupráce na území Euroregionu Silesia je:

ESÚS TRITIA – Evropské sdružení pro územní spolupráci, které je tvořeno čtyřmi členy: Slezské vojvodství v partnerství s Opolským vojvodstvím (Polsko), Moravskoslezský kraj (Česká republika), Žilinský samosprávný kraj (Slovenská republika). TRITIA je organizací efektivní mezinárodní spolupráce, jejímž cílem je identifikace, propagace a zavádění

programů a projektů a současně organizací společných akcí přispívajících k rozvoji a zlepšení životních podmínek obyvatel česko-polsko-slovenského pohraničí.

<http://ewt.slaskie.pl/article/1374232424>

Slezské vojvodství, <http://www.slaskie.pl>

Opolské vojvodství, <http://www.opolskie.pl>

Spolupráce polské části Euroregionu Silesia se Slezským vojvodstvím a Opolským vojvodstvím byla doposud sporadická a rozvíjela se velmi pomalu. V období programování 2007 – 2013 v rámci Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR euroregion s vojvodstvími spolupracoval při činnostech v pracovních skupinách připravujících programové dokumenty a v rámci prací v monitorovacím výboru Programu. V roce 2011 byla polská strana euroregionu přizvána ke spolupráci v rámci prací v pracovních skupinách projektu s názvem „Strategie systémové spolupráce veřejných institucí Moravskoslezského kraje, Slezského vojvodství a Opolského vojvodství“.

V roce 2012 došlo k oživení spolupráce s vojvodstvími, došlo k několika setkáním nejvyšších představitelů jak vojvodství, tak i Sdružení, v důsledku čehož dne 3. 12. 2012 byl podepsán intenzivní dopis mezi Slezským vojvodstvím, Opolským vojvodstvím a polskou stranou Euroregionu Silesia, Beskydy, Praděd a Těšínské Slezsko. Přijaté iniciativy v rámci podepsaného dopisu mají vytvářet optimální podmínky pro rozvoj území polsko-česko-slovenského příhraničí v nové finanční perspektivě Evropské unie 2014 – 2020. Od roku 2013 euroregion intenzivně spolupracuje se Slezským vojvodstvím a Opolským vojvodstvím na tvorbě nového přeshraničního programu na polsko-české hranici.

Ostatní instituce sdružující obce, které jsou rovněž členy sdružení, jsou:

Svaz obcí a okresů západního subregionu Slezského vojvodství se sídlem v Rybníku – jedná se o sdružení 28 obcí a okresů z oblasti západního subregionu. Svaz formálně funguje od května 2002. Hlavním předmětem činnosti sdružení je: lobbing pro záležitosti důležité pro subregion, integrace různých prostředí z jeho oblasti a propagace týkající se hospodářství a turistiky.

<http://www.subregion.pl/>

Místní akční skupiny – jedná se o druh územního partnerství vytvořeného obvykle na venkově, sdružující zástupce místních organizací (z veřejného, soukromého a nevládního sektoru) a obyvatel dané oblasti vyznačené hranicí členských obcí. Právním základem pro činnost místních akčních skupin v Polsku jsou zákony o podpoře rozvoje venkova a o sdruženích.

Na území Euroregionu Silesia fungují následující místní akční skupiny:

- Sdružení místní akční skupina „Partnerstwo dla rozwoju“ (*Partnerství pro rozvoj*), ul. Szkolna 5, 47–480 Pietrowice Wielkie; <http://www.grupadzialania.pl/site/start.html>
- Sdružení místní akční skupina „Morawskie Wrota“ (*Moravská brána*), ul. Bogumińska 31, 44–350 Gorzyce; <http://www.morawskie-wrota.pl/>
- Sdružení „LYSKOR“, ul. Szkolna 7, 44–284 Pstrážna, <http://www.lyskor.pl/>
- Sdružení místní akční skupina „Płaskowyż Dobrej Ziemi“ (*Pahorkatina dobré země*), ul. Wojska Polskiego 21, 48–130 Kietrz; <http://www.plaskowyzlgd.pl/>

Euroregion Silesia rovněž rozvíjí úzkou spolupráci s řadou institucí působících na různých úrovních.

Na celostátní úrovni spolupracuje polská část Euroregionu Silesia s ostatními euroregiony na území Polska v rámci Fóra polských hraničních regionů a v rámci „Federace euroregionů“

Polské republiky“ založené v roce 2012 - svazem vytvořeným polskými stranami euroregionů.

Od roku 2000 Euroregion Silesia rovněž aktivně působí v rámci Česko-polské mimovládní komise pro přeshraniční spolupráci. Úkolem komise pracující od roku 1994 je určování směrů a forem přeshraniční spolupráce, analyzování problémů, které ztěžují spolupráci, a vypracovávání stanovených pokynů vedoucích k odstranění těchto problémů.

Od roku 2004 euroregion spolupracuje rovněž s německo-francouzským euroregionem REGIO PAMINA, který patří mezi nejzkušenější instituce tohoto typu v Evropě.

3.1.5 Klíčová zjištění

- Euroregion Silesia vznikl v roce 1998. Přestože patří k mladším euroregionům (mj. o 40 let mladší než nejstarší evropský euroregion EUREGIO a o 7 let mladší než nejstarší euroregion v ČR a Polsku – Euroregion Nisa), je v současné době stabilní a funkční organizací s profesionálním personálním zázemím a velkými zkušenostmi v oblasti přeshraniční spolupráce.
- Česká část euroregionu leží na území Moravskoslezského kraje, konkrétně na území čtyř okresů, a to Opava, Ostrava – město, Nový Jičín a Bruntál. Polská část euroregionu leží v jihozápadní části Slezského vojvodství a Opolského vojvodství (hlubčický okres).
- Česká strana Euroregionu Silesia má v současné době celkem 57 členských obcí a dalších 5 přidružených členů. Polská část Euroregionu Silesia v současnosti zahrnuje 19 členských obcí. V posledních letech se členská základna rozšiřuje zcela minimálně.
- Právní statut a stanovy české části Euroregionu Silesia jí umožňují poskytovat i placené služby.
- Euroregion Silesia plní významnou roli především v programech EU určených na podporu přeshraniční spolupráce, a to již od předvstupních programů Phare CBC. Jeho hlavní role spočívá ve správě „fondu malých projektů“. Alokace na malé projekty v Euroregionu Silesia v období 1999-2013 činila 7,7 mil. EUR.
- Od roku 2000 se Euroregion Silesia aktivně podílí na činnosti Česko-polské mezivládní komise pro přeshraniční spolupráci.
- Euroregion Silesia spolupracuje s řadou organizací odpovědných za realizaci veřejné politiky v Polsku a v České republice (samosprávami všech stupňů a jejich podřízenými jednotkami, státními institucemi, euroregiony, nevládními organizacemi).
- Euroregion Silesia činí kroky k rozhodnutí, zda vytvoří evropské seskupení pro územní spolupráci či nikoli.

3.2 OBYVATELSTVO

3.2.1 Věková struktura

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Data k obyvatelstvu za roky 2001 a 2011 byla převzata z veřejné databáze Českého statistického úřadu a dále vychází z přehledu členské základny české části Euroregionu Silesia.

K 31. 12. 2001 měla česká část Euroregion Silesia celkem 56 členů. Celkový počet obyvatel dosáhl výše 230 383 osob, z toho 89 195 obyvatel ve věku 0–14 let, 387 374 obyvatel ve věku 15–64 let a 69 226 obyvatel ve věku 65 a více let.

V roce 2003 dosáhla česká část Euroregionu Silesia maximálního počtu členských měst

a obcí, konkrétně 60. V listopadu 2008 se členem stalo Statutární město Ostrava, třetí největší město v České republice, čímž se počet obyvatel české části Euroregionu Silesia více než zdvojnásobil.

K 31. 12. 2011 měla česká část Euroregionu Silesia celkem 57 členů. Celkový počet obyvatel dosáhl výše 489 341 osob, z toho 71 232 ve věku 0 – 14 let, 351 790 ve věku 15 – 64 let a 79 319 obyvatel ve věku 65 a více let.

Věkové složení obyvatelstva v roce 2001 a v roce 2011 dle jednotlivých členských obcí je uvedeno v části Příloha č. 1 – Tabulková část, *Tabulka č. 87 – Věkové složení obyvatelstva v roce 2001 a Tabulka č. 88 – Věkové složení obyvatelstva v roce 2011.*

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Údaje týkající se obyvatelstva polské části Euroregionu Silesia pocházejí z databanky místních údajů Hlavního statistického úřadu.

Členy-zakladateli polské části Euroregionu Silesia bylo v roce 1998 sedm následujících obcí:

- z hlubčického okresu: Kietrz, Baborów;
- z ratibořského okresu: Racibórz, Kornowac, Rudnik;
- z rybnického okresu: Lyski;
- z wodzislawského okresu: Lubomia.

V roce 1998 do Sdružení polských obcí povodí Horní Odry přistoupily:

- z hlubčického okresu: Głubczyce, Branice;
- z ratibořského okresu: Krzanowice, Krzyżanowice, Pietrowice Wielkie;
- z wodzislawského okresu: Wodzislaw Śląski,
- z wodzislawského okresu: Gorzyce.

V roce 1999 ke Sdružení vstoupily dvě obce z ratibořského okresu: Kuźnia Raciborska a Nędza (vystoupila ze Sdružení v roce 2005) a tři obce z wodzislawského okresu: Pszów, Marklowice, Mszana. V roce 2002 byl do Sdružení přijat podpůrný člen, kterým byl Andrzej Markowiak. O dva roky později, v roce 2004 ke Sdružení přistoupila obec Rydułtowy z wodzislawského okresu.

V současnosti (stav k roku 2012) polská část Euroregionu Silesia zahrnuje 19 členských obcí. Celkový počet obyvatel žijících ve zmíněných obcích činí více než 286 tis. osob. Jak je vidět z níže uvedené tabulky, počet obyvatel se každým rokem zmenšuje přibližně o 1 tis. osob.

Tabulka 12 – Počet osob žijících v polské části Euroregionu Silesia v letech 2010 – 2012

Územní jednotka	stav k 31.12.2012	stav k 31.12.2011	stav k 31.12.2010
	osob	osob	osob
Racibórz	56 084	56 245	56 352
Kornowac	5 012	4 970	4 940
Krzanowice	5 882	5 914	5 962
Krzyżanowice	11 439	11 450	11 433
Kuźnia Raciborska	12 029	12 079	12 086
Pietrowice Wielkie	6 957	6 971	7 070
Rudnik	5 178	5 165	5 150
Lyski	9 490	9 485	9 465
Pszów	14 269	14 343	14 447
Rydułtowy	21 928	22 083	22 096
Wodzislaw Śląski	49 238	49 353	49 427
Gorzyce	20 644	20 556	20 365
Lubomia	8 009	8 040	8 090
Marklowice	5 452	5 409	5 368
Mszana	7 409	7 343	7 306
Baborów	6 281	6 276	6 337
Branice	6 961	7 061	7 155
Głubczyce	23 270	23 386	23 506

Kietrz	11 384	11 494	11 523
Celkem	286 916	287 623	288 078

Zdroj: Polský statistický úřad (Databanka místních dat)

Procentuální podíl obyvatelstva v produktivním věku (15 – 64 let) ve vztahu k celé populaci polské části euroregionu činí 67,9 %, což odpovídá celostátnímu průměru, který činí 67,1 %. Totéž se týče podílu osob v postproduktivním věku (více než 65 let), který činí 18 % a je vyšší pouze o 0,2 %, než je celostátní průměr. Trendy a prognózy pro tuto oblast jsou negativní. V perspektivě do roku 2020 se dá očekávat další úbytek obyvatel a změny struktury obyvatelstva s převahou lidí v postproduktivním věku.

Tabulka 13 – Věková struktura v polské části Euroregionu Silesia v r. 2012

Územní jednotka	Celkem	V předproduktivním věku- 14 let a méně	V produktivním věku: 15-59 let ženy, 15-64 let muži	V postproduktivním věku
Baborów	6 281	827	466	1 088
Branice	6 961	865	4 686	1 410
Głubczyce	23 270	3 289	15 452	4 529
Gorzyce	20 644	3 291	13 824	3 529
Kietrz	11 384	1 600	7 727	2 057
Kornowac	5 012	817	3 418	777
Krzanowice	5 882	751	4 127	1 004
Krzyżanowic	11 439	1 609	7 833	1 997
Kuźnia Raciborska	12 029	1 562	8 399	2 068
Lubomia	8 009	1 217	5 444	1 348
Lyski	9 490	1 324	6 532	1 634
Marklowice	5 452	932	3 504	1 016
Mszana	7 409	1 217	5 047	1 145
Pietrowice Wielkie	6 957	924	4 807	1 226
Pszów	14 269	2 034	9 689	2 546
Racibórz	56 084	7 156	38 902	10 026
Rudnik	5 178	708	3 519	951
Rydułtowy	21 928	3 121	14 677	4 130
Wodzisław Śląski	49 238	6 974	32 574	9 690
EUROREGION PL	286 916	40 218	194 527	52 171
OPOLSKÉ VOJ.	1 010 203	135 119	690 077	185 007
SLEZSKÉ VOJ.	4 615 870	643 948	3 108 856	863 066
POLSKO	38 533 299	5 796 614	25 875 712	6 860 973

Zdroj: Polský statistický úřad (Databanka místních dat)

3.2.2 Porodnost, úmrtnost, migrace

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

V případě migračního přírůstku, porodnosti a úmrtnosti byla sledována data za okresy Opava, Bruntál, Nový Jičín a Ostrava – město. Obce a města české části Euroregionu Silesia spadají do všech zmíněných okresů. V roce 2001 byl ve všech okresech sledován migrační přírůstek záporný, což znamená, že se zde větší počet obyvatel vystěhoval, než přistěhoval. Největší rozdíl mezi přistěhovalými a vystěhovalými obyvateli je sledován u okresu Ostrava – město, migrační saldo (přírůstek) zde dosahuje záporné hodnoty – 545 osob.

Mezi lety 2001 a 2011 se ve všech okresech, kromě okresu Bruntál, zvedla porodnost. V okrese Opava porodnost vzrostla o 10,01 %, v okrese Nový Jičín se zvedla o 2,33 %, v okrese Ostrava – město o 5,87 %. Naopak v okrese Bruntál porodnost klesla o 5,66 %.

Co se týče úmrtnosti, zde je zaznamenán ve všech sledovaných okresech nárůst počtu

zemřelých, přičemž v okrese Nový Jičín je tento nárůst velmi zanedbatelný v počtu 5 osob. V okrese Opava je zřejmý nárůst počtu zemřelých osob o 2,62 %, v okrese Bruntál jde o nárůst o 8,18 % a v okrese Ostrava – město je sledován nárůst o 2,32 %.

Tabulka 14 – Migrace, úmrtnost, porodnost v roce 2001

Okresy	Porodnost	Úmrtnost	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Migrační přírůstek
Opava	1 574	1 786	1 227	1 309	-82
Nový Jičín	1 466	1 501	1 384	1 479	-95
Bruntál	919	932	844	1 142	-298
Ostrava-město	3 095	3 699	3 310	3 855	-545

Zdroj: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislatab=DEM1010CU&&kapitola_id=369

Tabulka 15 – Migrace, úmrtnost, porodnost v roce 2011

Okresy	Porodnost	Úmrtnost	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Migrační přírůstek
Opava	1 749	1 834	1 650	1 571	79
Nový Jičín	1 501	1 506	1 384	1 479	-95
Bruntál	867	1 015	805	1 051	-246
Ostrava-město	3 288	3 787	3 660	5 025	-1 365

Zdroj: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislatab=DEM1010CU&&kapitola_id=369

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Tabulka 16 – Přirozený přírůstek v polské části Euroregionu Silesia (údaje za rok 2012)

Název okresu	Počet narození	Počet úmrtí	Saldo
Powiat głubczycki	415	572	-157
Powiat raciborski	1 005	1 092	-87
Powiat rybnicki	836	767	69
Powiat wodzisławski	1 600		-2

Zdroj: *Polský statistický úřad (Databanka místních dat)*

Všechny subregiony na území polské části Euroregionu Silesia, s výjimkou rybnického okresu, charakterizuje záporné migrační saldo. Jedním z hlavních důvodů záporného migračního salda na území polské části Euroregionu Silesia je absence větších městských a akademických center v euroregionu. V perspektivě do roku 2020 se dá očekávat další úbytek obyvatel. Vylidňování je rovněž jednou z příčin strukturálních změn na trhu práce. Většina mladých lidí, kteří opouštějí region kvůli dosažení vzdělání, se už na zdejší pracovní trh nevrací.

Tabulka 17 – Migrace v polské části Euroregionu Silesia (údaje za rok 2012)

Název okresu	Počet osob, které se odstěhovaly	Počet osob, které se přistěhovaly	Saldo
Powiat głubczycki	548	683	-135
Powiat raciborski	1 171	1 210	-39
Powiat rybnicki	1 055	881	174
Powiat wodzisławski	1 881	1 911	-30

Zdroj: *Polský statistický úřad (Databanka místních dat)*

3.2.3 Klíčová zjištění

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

- Vývoj počtu obyvatel souvisí s vývojem členské základny české části Euroregionu Silesia.
- Dlouhodobě dochází ke stárnutí obyvatelstva, kdy roste počet obyvatel starších 65 let a klesá počet osob mladších 14 let včetně.

- Dlouhodobě dochází rovněž k poklesu počtu obyvatel v členských obcích, kdy dochází jak k přirozenému úbytku, tak k úbytku migračnímu.

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

- V polské části Euroregionu Silesia dochází k postupujícímu procesu stárnutí společnosti, přičemž se z roku na rok snižuje počet obyvatel.
- Všechny subregiony na území polské části Euroregionu Silesia, s výjimkou rybnického okresu, charakterizuje záporné migrační saldo.
- Většina mladých lidí, kteří opouštějí region kvůli dosažení vzdělání, se už na zdejší pracovní trh nevrací.

3.3 EKONOMIKA A TRH PRÁCE

3.3.1 Struktura podnikatelského prostředí

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Česká část Euroregionu Silesia zasahuje do území čtyř okresů Moravskoslezského kraje, a to do okresu Opava, Bruntál, Nový Jičín a Ostrava – město. Toto území je svým charakterem různorodé, převládá však zde industriální oblast s vysokým podílem průmyslu – především hutnictví, těžkého strojírenství, hornictví. Dalšími významnými sektory jsou lehké strojírenství, elektrotechnický a potravinářský průmysl, dále stavebnictví, výroba plastových výrobků a informační a komunikační technologie. Zemědělství má celoplošný charakter (hlavně Opavsko je zemědělskou oblastí), v podhůří Jeseníků je zastoupeno lesní hospodářství.

Obecně je ekonomika, která je souhrnem ekonomických činností probíhajících na určitém území, rozdělena na tři sektory, které se od sebe liší druhem ekonomické činnosti:

- **primární sektor** (zemědělství, rybolov, lesní hospodářství),
- **sekundární sektor** (zpracovatelský průmysl a stavebnictví),
- **terciární sektor** (sektor služeb).

V ekonomice české části Euroregionu Silesia jednoznačně vyniká sektor průmyslu, v tomto odvětví je zaměstnáno průměrně 57,7 % ekonomicky aktivních obyvatel okresu Opava, Bruntál, Nový Jičín a Ostrava – město. V sektoru služeb je průměrně zaměstnáno 39,0 % osob a nejméně zaměstnaných nalezneme v primárním sektoru, tedy v zemědělství a lesnictví (3,3 %). Procentuální vyjádření zaměstnanosti v jednotlivých sektorech ekonomiky pro okresy Opava, Bruntál, Nový Jičín a Ostrava – město je uvedeno v následující tabulce.

Tabulka 18 – Procentuální vyjádření zaměstnanosti v jednotlivých sektorech ekonomiky pro okresy Opava, Bruntál, Nový Jičín a Ostrava – město (2011)

Okres	Zaměstnanost v primárním sektoru (%)	Zaměstnanost v sekundárním sektoru (%)	Zaměstnanost v terciárním sektoru (%)
Opava	3,3	56,9	39,8
Bruntál	5,2	57,1	37,7
Nový Jičín	3,7	64,0	32,3
Ostrava-město	0,8	53,0	46,2

Zdroj: Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti a podle velikostních skupin obcí, okresů a správních obvodů ORP – Moravskoslezský kraj

Jeden z mnoha důležitých indikátorů poukazující na vyspělost ekonomiky je kupní síla obyvatelstva. Z odborného hlediska lze konstatovat, že obyvatelstvo žijící na území české části Euroregionu Silesia je řazeno mezi „chudší“ regiony ČR, tzn., jsou pod hranicí celostátního průměru. Okres Bruntál je hodnocen jako jeden z „nejchudších“, rovněž oblasti

Vítkovska a Budišovska se vyznačují velmi nízkou hladinou kupní síly obyvatelstva. I přes tyto negativní skutečnosti byl v Moravskoslezském kraji druhý rok po sobě zaznamenán vysoký přírůstek reálného HDP (o 3,7 %) a na celostátní úrovni je čtvrtým regionem v pořadí, který má největší podíl na struktuře hrubého domácího produktu⁷.

Další ukazatelem, kterým lze charakterizovat úroveň podnikatelského prostředí (mikroprostředí) v dotčeném území, je počet podnikatelských subjektů zaregistrovaných v Registru ekonomických subjektů (RES) a jeho přepočtení na tisíc obyvatel.

Celkový počet podnikatelských subjektů v České republice dlouhodobě roste, od roku 2007 až do roku 2011 přibývalo každý rok přibližně 60 000 subjektů. V minulém roce 2012 se však nárůst zpomalil na 24 210 subjektů. Jiný trend však v uplynulém roce zaznamenal Moravskoslezský kraj, ve kterém poklesl celkový počet podnikatelských subjektů o více než 4 000 subjektů. Okresy z území české části Euroregionu Silesia řeší obdobnou situaci - okres Opava pokles o 600 subjektů, okres Bruntál pokles o 240 subjektů, okres Nový Jičín pokles o 365 subjektů a okres Ostrava-město pokles o 675 subjektů. Pokles počtu podnikatelských subjektů způsobila především aktuální ekonomická situace, kdy se důsledky ekonomické recese v tomto ohledu začínají projevovat až v současné době.

V celostátním měřítku je průměrně 259 podnikatelských subjektů na 1 000 obyvatel. Všechny z okresů územně připadajících do české části Euroregionu Silesia jsou pod tímto průměrem.

Tabulka 19 – Počet podnikatelských subjektů k 31. 12. 2012 přepočtených na tisíc obyvatel

Ukazatel	MSK		okres Opava		okres Bruntál		okres Nový Jičín		okres Ostrava - město	
	Σ	Na 1000 obyv.	Σ	Na 1000 obyv.	Σ	Na 1000 obyv.	Σ	Na 1000 obyv.	Σ	Na 1000 obyv.
Počet obyvatel	1 226 602		177 079		95 873		151 960		328 323	
Celkový počet podnikatelských subjektů (RES)	244 750	200	36 710	207	19 232	201	29 959	197	76 890	234
- z toho počet fyzických subjektů	194 177	159	28 915	163	14 714	154	23 498	155	52 150	159
- z toho počet právnických subjektů	50 573	41	7 795	44	4 518	47	6 461	42	24 740	75

Zdroj: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/moravskoslezsky-kraj/kraj/hospodarske-prostredi/organizacni-struktura/>

Následující tabulka uvádí výčet velkých a významných zaměstnavatelů české části Euroregionu Silesia. Tyto společnosti se nacházejí především ve velkých městech, jako je Ostrava, Opava, Nový Jičín, což může ovlivnit intenzitu dojížděky obyvatel do zaměstnání mimo obec. Dalšími významnými organizacemi jsou také celorepublikoví zaměstnavatelé jako např. Česká pošta, České dráhy, veřejná správa apod.

Tabulka 20 – Největší zaměstnavatelé české části Euroregionu Silesia

Název obce	Název společnosti	Hlavní předmět podnikání
Ostrava	Vítkovice Machinery Group	Nejvýznamnější česká strojírenská skupina
	ArcelorMittal Ostrava a.s.	Výroba a zpracování surového železa a oceli a hutní druhovýroba
	Vítkovické Slévárny, spol. s r.o.	Výroba válců pro válcování kovů, tvarových odlitků z oceli a litin
	PHARMOS, a.s.	Velkoobchod s farmaceutickými výrobky

⁷ Zdroj: http://apl.czso.cz/nufile/Reg_koment2013.pdf

	AT Computers a.s.	Prodej výpočetní a kancelářské techniky
	PEGATRON Czech s.r.o.	Výroba spotřební elektroniky
	Tieto Czech s.r.o.	Poskytování služeb v oblasti IT pro soukromý i veřejný sektor
	SUNGWOO HITECH s.r.o.	Výroba ostatních dílů a příslušenství pro motorová vozidla
	ARRIVA MORAVA a.s. (dříve Veolia Transport Morava a.s.)	Městská a příměstská pozemní osobní doprava
	VOKD, a.s.	Výstavba ostatních staveb
	AutoCont CZ, a.s.	Poradenství v oblasti informačních technologií
Opava	Teva Czech Industries s.r.o.	Farmaceutický výrobce
	Opavia – LU, s.r.o.	Výroba sucharů, sušenek, trvanlivých cukrářských výrobků
	Moravskoslezské cukrovary a.s. – odštěpený závod Opava	Výroba cukru
	FROS ZPS s.r.o.	Výroba a prodej drogistického zboží, kuchyňských potřeb apod.
	PRESTAR s.r.o.	Konstrukce, vývoj a výroba manipulační techniky
	ISOTRA a.s.	Výroba interiérových a exteriérových žaluzií, rolet apod.
	TQM – holding s.r.o.	Nákladní doprava, osobní přeprava, přeprava zásilek
	Ostroj a.s.	Výroba sortimentu důlních zařízení a dalších strojirenských produktů
	Model Obaly a.s.	Výroba vlnitého papíru a lepenky, papírových a lepenkových obalů
Nový Jičín	Halla Visteon Autopal Services s.r.o.	Výroba komponentů klimatizační a chladicí techniky pro automobilový průmysl
	Forman Adamec, a.s.	Vnitrostátní a mezinárodní nákladní doprava a expedice
	Laboratoře AGEL a.s.	Zdravotnictví
	Tonak, a.s.	Výroba ostatních oděvů a oděvních doplňků
Odry	Semperflex Optimit, s.r.o.	výroba průmyslových a hydraulických hadic
Hradec nad Moravicí	Brano group a.s.	Výroba elektromechanických výrobků pro automobilový průmysl, zavírací systémy
Mokré Lazce	Haberkorn Ulmer s.r.o.	Výroba strojních dílů a komponentů pro průmyslové podniky

Zdroj: Registr ekonomických subjektů, vlastní zpracování

Důležitým aspektem současnosti je také vznik či rozšiřování nových a stávajících průmyslových zón, a to z důvodu vzniku nových pracovních příležitostí. Průmyslové zóny jsou významné a perspektivní plochy, které jsou po všech stránkách připraveny k zahájení investičních projektů. Moravskoslezský kraj podporuje přípravu těchto zón od 90. let 20. století a hledá vhodné zahraniční investory. Na území české části Euroregionu Silesia se nachází několik průmyslových zón. Jedna z nejvíce se rozvíjejících a zároveň největších v regionu je průmyslová zóna Ostrava-Mošnov, kterou vhodně doplňuje i jediné letiště v kraji, a to Letiště Leoše Janáčka Ostrava.

Tabulka 21 – Seznam průmyslových zón na území české části Euroregionu Silesia

Název zóny	Rozloha celkem (ha)	Volná plocha (ha)	Počet nově vytvořených pracovních míst
Průmyslová zóna Bolatice	16	0	175
Průmyslová zóna Ostrava-Hrabová	120	0,13	Více než 7 000
Průmyslová zóna Ostrava-Mošnov	200	77	Více než 1 500
Vědecko-technologický park Ostrava a.s.	10	2	680
Průmyslový park Nový Jičín – Dolní předměstí	34,3	14,2	Více než 180

Zdroj: http://podnikatel.kr-moravskoslezsky.cz/prumyslove_zony.html

Zemědělství a lesnictví

Česká část Euroregionu Silesia patří k oblastem s převažujícími mírně teplými až chladnými (převážná část okresu Bruntál) klimatickými podmínkami. Půdní kryt tvoří převážně půdy hlinité a hlinitopísčité, z půdních typů převažují hnědé půdy. Podhorské oblasti jsou zalesněné převážně smrkovým porostem, který je doplňován listnatými druhy, především bukem. I přes průmyslový charakter regionu je zde zastoupena zemědělská a lesní výroba. Nejúrodnější oblasti vhodné pro intenzivní výrobu se nacházejí v okresech Opava a Nový Jičín, kde se pěstuje cukrovka, pšenice, sladovnický ječmen, kukuřice na zrno, olejniny, zelenina a víceleté pícniny. V živočišné výrobě převažuje chov dojných krav, omezeně chov prasat a drůbeže.

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Na území polské strany euroregionu se nacházejí přírodní zdroje ve formě černého uhlí, zemního plynu, kamenné soli, a kromě toho suroviny pro stavební průmysl (jíly a karbonské břidlice používané k pálení cihel, hlíny a žáruvzdorné jíly a štěrky).

Mnoho průmyslových a servisních firem působících na území východní části euroregionu je spojeno s těžbou. V případě hlubčického okresu má nejdůležitější význam pro rozvoj této oblasti zemědělská činnost.

Tabulka 22 – Subjekty zapsané do obchodního rejstříku na 10 tis. obyvatel a fyzické osoby provádějící hospodářskou činnost na 100 osob v produktivním věku na území polské části Euroregionu Silesia (r. 2012)

Územní jednotka	Subjekty zapsané do seznamu podnikatelů REGON na 10 tis. obyvatelstva	Fyzické osoby podnikající formou živnostenského podnikání na 100 osob v produkčním věku
Baborów	734	8
Branice	514	6
Głubczyce	979	10
Gorzyce	662	9
Kietrz	813	9
Kornowac	700	9
Krzanowice	445	5
Krzyżanowice	646	8
Kuźnia Raciborska	595	7
Lubomia	572	7
Lyski	708	9
Marklowice	629	9
Mszana	656	8
Pietrowice Wielkie	538	6
Pszów	568	7

Racibórz	955	10
Rudnik	568	6
Rydułtowy	613	8
Wodzisław Śląski	812	9
Euroregion Silesia PL	668,78	7,89
POLSKO	1032	12

Zdroj: *Polský statistický úřad (Databanka místních dat)*

Počet subjektů zapsaných do obchodního rejstříku na 10 tis. obyvatel v polské části euroregionu v roce 2012 je mnohem nižší, než je celostátní průměr. Totéž se týče počtu fyzických osob provozujících hospodářskou činnost na 100 osob v produktivním věku. Nejlepší indexy v polské části Euroregionu Silesia jsou zaznamenány v hlavních ekonomických centrech euroregionu, jimiž jsou v současnosti Racibórz a Głubczyce.

Tabulka 23 – Největší zaměstnavatelé polské části Euroregionu Silesia

Název obce	Název firmy
Głubczyce	Zakłady Piwowarskie Głubczyce S.A., Toska Sp. z o.o., Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska), Top Farms „Głubczyce” Sp. z o.o., Elektromet, Galmet ASA Sp. z o.o., KOSMED
Pietrowice Wielkie (Pawłów)	Oman Sp. z o.o
Kuźnia Raciborska	Fabryka Obrabiarek „RAFAMET” S.A.
Racibórz	Rafako S.A., Mieszko S.A., Henkel S.A., SGL Carbon Polska S.A. Chempest S.A. Agromax Sp. z o.o. Sunex S.A., Ensol Sp. z o.o.
Rydułtowy	Kopalnia Węgla Kamiennego „Rydułtowy- Anna”
Wodzisław Śląski	Wytwórnia koncentratów spożywczych „Agro” Wodzisław Termo Profil Alumast S.A. ITUM Sp. z o.o. Flagowa Kraina Sp.z.o.o.

Zdroj: *vlastní zpracování*

Na území polské strany euroregionu se pomalu rozvíjejí rovněž průmyslové zóny. Průmyslová zóna je samostatná správní část území Polska, která je určena k vykonávání hospodářské činnosti za preferenčních podmínek. Podnikatel má v takové zóně zajištěny daňové úlevy, přičemž další výhodou je skutečnost, že může svou činnost zahájit na speciálně připraveném, zasítovaném území. K tomu typu zón můžeme zařadit Katovickou speciální ekonomickou zónu Kietrz, Průmyslovou zónu Czyżowice, Průmyslovou zónu Gorzyczki (probíhá zasítování), Speciální ekonomickou zónu Raciborz a Zónu pro rozvoj malého a středního podnikání Rydułtowy. Ostatní zóny, uvedené níže v tabulce, jsou zónami vyčleněnými v územním plánu jako investiční území určená jak pro výrobní činnost, tak i pro služby, ale v současnosti nenabízejí další výhody ve formě např. daňových úlev.

Tabulka 24 – Průmyslové zóny na území polské části Euroregionu Silesia

Název zóny	Obec	Rozloha celkem (ha)	Volná plocha (ha)	Počet nově vytvořených pracovních míst
Oblast u ul. Bogunicka v obci Lyski, určená pro průmyslovou činnost	Lyski	4,7 ha	neuveďeno	neuveďeno
Zóna/ Investiční oblast Olszyny	Wodzisław Śląski	101,36 ha	98,13 ha	130
Zóna / Investiční oblast ul. Armii Ludowej (dříve KWK 1 Maja)	Wodzisław Śląski	115 ha	7,12 ha	neuveďeno
Hospodářská zóna ul. Kokoszyckiej	Wodzisław Śląski	cca 14,5 ha	cca 7 ha	neuveďeno
Hospodářská zóna ul. Marklowickiej	Wodzisław Śląski	cca 90 ha	cca 10 ha	neuveďeno
Katovická speciální ekonomická zóna	Kietrz	6,89 ha	6,89 ha	neuveďeno
Průmyslová zóna Gorzyczki	Gorzycze	cca 50 ha	cca 50 ha	neuveďeno
Průmyslová zóna Czyżowice	Gorzycze	cca 57 ha	cca 30%	neuveďeno
Speciální ekonomická zóna	Racibórz	6,6340 ha	3,2536 ha	neuveďeno
Zóna / Území pro hospodářskou aktivitu „SAG”	Marklowice	11,65 ha	neuveďeno	neuveďeno
Území pro hospodářskou aktivitu (obvod Kornic)	Pietrowice Wielkie	cca 25 ha	10 ha	cca 400
Zóna pro rozvoj malého a středního podnikání	Rydułtowy	7,8286 ha	4,2096 ha	60

Zdroj: vlastní práce na základě informací z obcí

3.3.2 Nezaměstnanost a trh práce

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, v souladu s právem Evropské unie upravuje státní politiku zaměstnanosti, jejímž cílem je dosažení plné zaměstnanosti a ochrany proti nezaměstnaným. Nezaměstnanost je nejpalčivějším problémem v celém Moravskoslezském kraji, a tedy i dotčených okresů české části Euroregionu Silesia a jako základní kameny boje proti nezaměstnanosti jsou využívány nástroje aktivní politiky zaměstnanosti a tvorba nových pracovních míst.

Vývoj nezaměstnanosti obecně ovlivňují určité zákonitosti trhu práce, např.:

- sezónní práce, kdy koncem podzimních měsíců je zaznamenáván nárůst nezaměstnanosti, naopak v jarních popř. letních měsících dochází ke snížení (odvětví zemědělství, stavebnictví)
- pracovní právní vztahy sjednávány na dobu určitou, a to většinou vázané ke konci roku – zvýšená míra nezaměstnanosti v lednu následujícího roku
- pravidelný „přliv“ absolventů středních škol v měsících červen a červenec, a vysokých škol v měsíci září

Základními statistickými ukazateli vývoje nezaměstnanosti jsou: míra registrované nezaměstnanosti, počet evidovaných uchazečů o zaměstnání a počet volných pracovních míst.

Tabulka 25 – Vývoj míry nezaměstnanosti, počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst

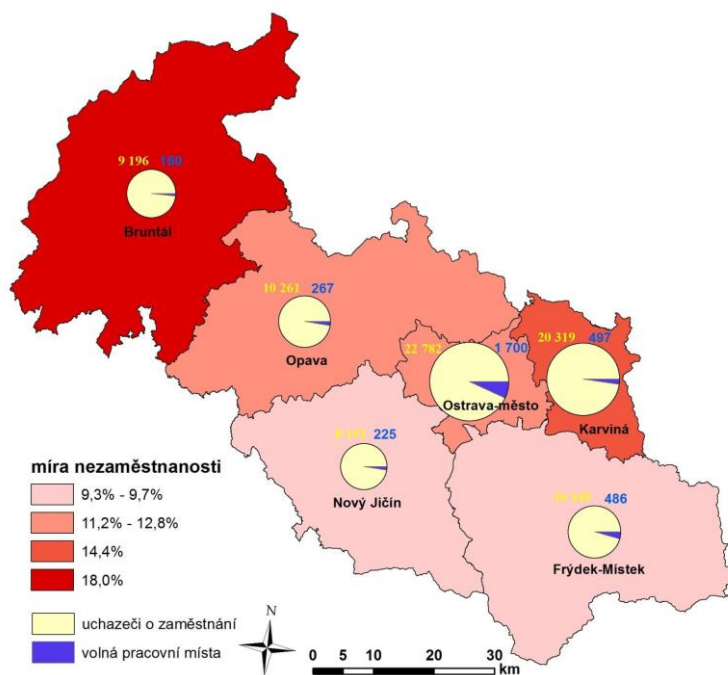
Okres	Míra nezaměstnanosti (%)		Počet evidovaných uchazečů o zaměstnání		Počet volných pracovních míst	
	12/2001	12/2012	12/2001	12/2012	12/2001	12/2012
Opava	11,3	11,2	10 149	10 261	297	267
Bruntál	16,5	18,0	8 622	9 196	253	160
Nový Jičín	12,8	9,7	10 013	8 192	351	225
Ostrava-město	16,2	12,8	25 588	22 782	713	1 700
MSK	15,1	12,3	94 226	81 099	2 566	3 335

Zdroj: portal.mpsv.cz

Pozn.: podrobnější vývoj míry nezaměstnanosti v jednotlivých letech u členských obcí české části Euroregionu Silesia je uveden v části Příloha č. 1 – Tabulková část, **Tabulka č. 89 – Vývoj míry nezaměstnanosti v jednotlivých členských obcích české části Euroregionu Silesia (měsíc prosinec, v %)**

Nejhorší situace je dlouhodobě v okrese Bruntál, jehož vysoká míra nezaměstnanosti ho řadí na nejvyšší příčky v celorepublikovém měřítku, a to i vzhledem k příležitostem, které nabízejí nová pracovní místa. Naopak nejmenší míra nezaměstnanosti je evidována v okrese Nový Jičín, největší nabídka volných pracovních míst je dlouhodobě v okrese Ostrava.

Obrázek 3 – Míra nezaměstnanosti, počet uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst v jednotlivých okresech Moravskoslezského kraje ke konci roku 2012

Z pohledu členských obcí české části Euroregionu Silesia je nejvyšší míra nezaměstnanosti v obci Čermná ve Slezsku a dále v obcích na Budišovsku a Vítkovsku. Naopak nejmenší míru nezaměstnanosti ke konci roku 2011 zaznamenala obec Branka u Opavy a obce územně se rozkládající mezi Opavou a Ostravou (Dolní Lhota, Těškovice, Kyjovice, Háj ve Slezsku, Mokré Lazce, Velká Polom, Čavisov, Hrabyně), které svou dojezdovou vzdáleností umožňují obyvatelům těchto obcí vycestovat za prací do obou zmíněných okresních měst, jež jsou od sebe vzdálena 25 km.

Zdroj: Úřad práce v ČR – krajská pobočka v Ostravě

Z přímých příhraničních členských obcí je nejmenší míra nezaměstnanosti evidována v obcích Píšť a Hať, nejvyšší pak v obci Sudice. V letech 2008 až 2010 byl u všech členských obcí zaznamenán nárůst míry nezaměstnanosti (z důvodu celosvětové hospodářské recese), která se v současné době stabilizuje, a jsou hledány způsoby a nástroje ke snižování nezaměstnanosti, a to jak na úrovni Evropské unie (dotační politika v rámci evropských sociálních fondů), tak na úrovni krajské - iniciativa Moravskoslezský pakt zaměstnanosti, jež si klade za cíl významně přispět ke změně dlouhé roky trvající nepříznivé situace na zdejším trhu práce.

V určitých profesích se projevuje nedostatek vhodných uchazečů o zaměstnání, a proto tento problém zaměstnavatelé z Moravskoslezského kraje řeší mimo jiné zaměstnáváním cizích státních příslušníků. Ke konci roku 2012 byla jako nejpočetnější skupina cizích občanů evidována ze Slovenské republiky, následována vysokým počtem občanů z Polska. Nejčastěji se jedná o pracovní profese horník, dělník při výstavbě budov, svářeč nebo pomocný a montážní dělník.

Součástí sítě EURES (EUROpean Employment Services - Evropské služby zaměstnanosti), která vznikla v roce 1993, se úřady práce staly po připojení České republiky k Evropské unii v květnu 2004. Úlohou sítě EURES je napomáhat realizovat právo pracovat a žít v kterékoli evropské zemi (EU/EHP + Švýcarsko), a to poskytováním informací, poradenství a služeb s cílem umožnit uchazečům o zaměstnání najít si práci a zaměstnavatelům nabírat nové zaměstnance.

Dojíždka obyvatel do zaměstnání představuje významný jev, jehož vzdálenosti, směry a formy odrážejí ekonomickou strukturu daného území. Na jedné straně odpovídají dosaženému stupni koncentrace obyvatel a na straně druhé rozmístění pracovních příležitostí. V roce 2001 dojíždělo za zaměstnáním mimo svou obec celkem 38 082 obyvatel všech členských obcí české části Euroregionu Silesia; v roce 2011 pak dojíždělo za zaměstnáním celkem 24 264 obyvatel, což v porovnání s rokem 2001 znamená pokles dojíždějících obyvatel o 36 %.

(Pozn.: podrobnější dojíždka obyvatel za prací pro jednotlivé obce české části Euroregionu Silesia je uvedena v části Příloha č. 1 – Tabulková část, Tabulka č. 90 – Dojíždka obyvatel za prací a její % vyjádření z ekonomicky aktivního obyvatelstva pro jednotlivé obce české části Euroregionu Silesia)

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Úlohy státu v oblasti politiky trhu práce v Polsku vytyčuje zákon o podpoře zaměstnanosti a institucích působících na trhu práce ze dne 20. dubna 2004. Zákon definuje úlohy státu v oblasti podpory zaměstnanosti, mírnění následků nezaměstnanosti a profesionální aktivace. Tento zákon zreformoval zásady fungování institucí působících trhu práce, jako jsou:

- dobrovolné pracovní oddíly,
- pracovní agentury,
- školicí instituce,
- veřejné služby zaměstnanosti,
- instituce pro sociální dialog a místní partnerství.

Veřejné služby zaměřené na zaměstnanost tvoří orgány zaměstnanosti včetně okresních a vojvodských úřadů práce, úřadu poskytujícího servis ministerstvu práce a vojvodských úřadů, které plní úlohy stanovené zákonem.

Na území polské strany Euroregionu Silesia působí tři okresní úřady práce:

- Okresní úřad práce Głubczyce,
- Okresní úřad práce Racibórz,
- Okresní úřad práce Wodzisław Śląski.

Tabulka 26 – Počet oznámených pracovních nabídek od roku 2005

Územní jednotka	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Powiat (okres) głubczycki	1	0	10	26	41	11	43	3
Powiat (okres) raciborski	8	17	22	80	35	85	84	51
Powiat (okres) rybnicki	71	64	32	21	11	7	17	20
Powiat (okres) wodzisławski	88	270	70	132	63	49	26	75

Zdroj: GUS (Databanka místních údajů)

Tabulka 27 – Podíl registrovaných nezaměstnaných na počet obyvatel v produktivním věku na území polské části Euroregionu Silesia (%)

Územní jednotka	Celkem									
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Baborów	13,2	11,3	10,5	8,6	7,1	6,5	8,9	9,8	10,3	10,9
Branice	11,2	10,7	9,6	8,4	6,8	6,1	8	8,7	8,7	10,7
Głubczyce	15,7	14,1	13,4	11,2	8,1	7,5	9,4	10,2	10,5	11,1
Gorzyce	8,6	8	7,1	6,3	4,8	3	4,1	4,2	4,6	4,9
Kietrz	16,4	15,3	13,4	10,9	7,7	6,1	8,6	9,2	9	11
Kornowac	6,3	5,8	5,9	4,1	2,8	2,3	2,8	3,1	3,5	3,3
Krzanowice	5	5	4,5	4,3	2,8	2,3	3,2	3,6	3,3	3,4
Krzyżanowice	5,4	5,2	4,7	4,4	3	2,2	2,7	3,3	3,4	3,6
Kuźnia Raciborska	8,6	7,1	6,5	5,1	3,4	2,7	3,7	3,8	3,8	4,5
Lubomia	7,3	6,4	5,9	5,7	4,4	3,1	4,1	4,1	4,6	4,6
Lyski	6,8	6,3	5,4	4	2	1,8	2,8	3,3	3,2	3,5
Markłowice	8	7,5	7,4	6,1	5,5	3,3	4,4	4,3	4,6	4,1
Mszana	8,9	7,6	7	6,3	4,3	3,4	3,5	3,5	3,7	3,9
Pietrowice Wielkie	6,5	5,6	5,4	4,4	2,8	2	2,9	2,9	3,1	3,3
Pszów	9,3	8,8	8,5	6,7	5,4	3,5	4,8	5,1	6	5,7
Racibórz	7,8	7	6,6	4,5	2,9	2,7	3,9	4,4	4,1	4,6
Rudnik	5,8	6,2	5,6	4,1	3,5	2,6	3,1	3,7	4,1	4,3
Rydułtowy	9,5	8,6	8,2	7,9	5,9	3,7	5,7	5,4	5,9	5,8
Wodzisław Śląski	11,1	10,2	8,9	7,5	5,7	4	5,5	5,3	5,8	6,1
OPOLSKÉ VOJVODSTVÍ	12,2	11,1	10,2	8,9	6,4	5,3	7	7,3	7,2	7,9
SLEZSKÉ VOJVODSTVÍ	10,7	10,1	9,2	7,5	5,4	4	5,6	6	6,2	6,9
POLSKO	13,2	12,4	11,4	9,4	7,1	6	7,7	7,9	8	8,7

Zdroj: *Polský statistický úřad (Databanka místních dat)*

Průměrný podíl registrovaných nezaměstnaných na počet obyvatel v produktivním věku je 5,75 %, což je hodnota nižší, než je celostátní průměr zaznamenaný v roce 2012 (průměrná pro celé Polsko v roce 2012 činil 8,7 %). Nejvyšší nezaměstnanost byla zaznamenána v obcích hlubčického okresu, nejnižší v obcích Kornowac, Krzanowice, Krzyżanowice, Lyski, Mszana a Pietrowice Wielkie (méně než 4 %). Celková tendence z let 2003 – 2012 potvrzuje, že v letech 2003 – 2009 míra registrované nezaměstnanosti klesala, zatímco od roku 2010 (s ohledem na ekonomickou krizi) procento registrovaných nezaměstnaných stále narůstá. Výše uvedené údaje nejsou zcela věrohodné s ohledem na to, že na území polské části euroregionu se projevuje ekonomická emigrace do států západní Evropy (hlavní směry zmiňované emigrace tvoří Německo, Nizozemsko, Rakousko a Velká Británie).

Tabulka 28 – Počet osob dojíždějících do práce mimo místo svého bydliště na území polské části Euroregionu Silesia (2006)

Název obce	Počet osob vyjíždějících do práce	Počet osob přijíždějících do práce	Saldo výjezdu a příjezdu do práce
Baborów	554	138	-416
Branice	483	199	-284
Głubczyce	1 686	2 236	550
Gorzyce	2 444	869	-1 575
Kietrz	992	268	-724
Kornowac	719	109	-610
Krzanowice	475	110	-365
Krzyżanowice	931	194	-737
Kuźnia Raciborska	1 019	647	-372
Lubomia	1 143	275	-868
Lyski	1 315	170	-1 145
Markłowice	793	113	-680
Mszana	1 224	179	-1 045
Pietrowice Wielkie	552	378	-174

Pszów	1 551	534	-1 017
Racibórz	2 051	3 876	1 825
Rudnik	389	77	-312
Rydułtowy	2 125	1 035	-1 090
Wodzisław Śląski	5 349	2 975	-2 374

Zdroj: Polský statistický úřad (Databanka místních dat)

Jedinými městskými centry v polské části Euroregionu Silesia, v nichž bylo zaznamenáno kladné saldo příjezdů a odjezdů do práce, jsou Racibórz a Głubczyce. Nejhorší situace je v obcích Wodzisław Śląski, Gorzyce, Lyski, Mszana, Rydułtowy a Pszów.

3.3.3 Klíčová zjištění

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

- V ekonomice české části Euroregionu Silesia vyniká sektor průmyslu, v tomto odvětví je zaměstnáno průměrně 57,7 % ekonomicky aktivního obyvatelstva.
- Území české části Euroregionu Silesia se vyznačuje nižší hladinou kupní síly obyvatelstva (velmi nízká hladina kupní síly obyvatelstva je v okrese Bruntál).
- Všechny okresy územně spadající do české části Euroregionu Silesia zaznamenaly v uplynulém roce pokles počtu podnikatelských subjektů.
- Na území české části Euroregionu Silesia se nachází šest průmyslových zón, nejvíce se rozvíjející a největší zónou v regionu je průmyslová zóna Ostrava – Mošnov.
- Nezaměstnanost je nejpalčivějším problémem v celém Moravskoslezském kraji, nejhorší situace je dlouhodobě v okrese Bruntál.
- Nejnižší zaměstnanost je evidována v okrese Nový Jičín.
- Největší nabídka pracovních míst je dlouhodobě v Ostravě.
- Z důvodu nedostatku vhodných uchazečů v určitých profesích (horník, dělník při výstavbě budov, svářeč nebo pomocný montážní dělník) jsou často zaměstnáváni cizí státní příslušníci, především ze Slovenské republiky.

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

- Počet subjektů zapsaných do obchodního rejstříku na 10 tis. obyvatel v polské části euroregionu je mnohem nižší, než je celostátní průměr. Totéž se týká počtu fyzických osob vykonávajících hospodářskou činnost na 100 osob v produktivním věku.
- Průměrný podíl registrovaných nezaměstnaných na počet obyvatel v produktivním věku je 5,75 %, což je hodnota nižší než celostátní průměr zaznamenaný v roce 2012 (průměrná pro celé Polsko činil 8,7 % v roce 2012).
- Nejvyšší nezaměstnanost byla zaznamenána v obcích hlubčického okresu, nejnižší v obcích Kornowac, Krzanowice, Krzyżanowice, Lyski, Mszana a Pietrowice Wielkie (méně než 4 %).
- Jedinými městskými centry v polské části Euroregionu Silesia, v nichž je zaznamenáno kladné saldo příjezdů a odjezdů do práce, jsou Racibórz a Głubczyce.

3.4 DOPRAVA

3.4.1 Silniční doprava

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Úvodní informace

Komunikace v České republice lze rozdělit do několika stupňů podle vlastnictví a významnosti silnic. V tabulce je uvedeno rozdělení typů komunikací.

Tabulka 29 – Typy komunikací na území Moravskoslezského kraje

Typ komunikace	Popis	Vlastník	Správce
Dálnice	Je pozemní komunikace určená pro rychlou dálkovou a mezistátní dopravu silničními motorovými vozidly, která je budována bez úrovnových křížení, s oddělenými místy napojení pro vjezd a výjezd a která má směrově oddělené jízdní pásy.	Česká republika	Ředitelství silnic a dálnic ČR
Rychlostní komunikace	Je určena pro rychlou dopravu a je přístupná pouze silničním motorovým vozidlům, jejichž nejvyšší povolená rychlost není nižší, než stanoví zvláštní předpis. Rychlostní silnice má obdobné stavebně technické vybavení jako dálnice.		
Silnice I. třídy	Je určena zejména pro dálkovou a mezistátní dopravu.		
Silnice II. třídy	Je určena pro dopravu mezi okresy.	Moravsko-slezský kraj	Správa silnic Moravskoslezského kraje, p. o.
Silnice III. třídy	Je určena k vzájemnému spojení obcí nebo jejich napojení na ostatní pozemní komunikace.		
Místní komunikace I. třídy	Slouží převážně místní dopravě na území obce – jedná se zejména o rychlostní místní komunikace.	Jednotlivé obce, na jejichž katastru silnice leží.	Obce nebo jimi zřízené a založené organizace zajišťující provozuschopnost a údržbu komunikací.
Místní komunikace II. třídy	Slouží převážně místní dopravě na území obce – jedná se o dopravně významnou sběrnou komunikaci s omezením přímého připojení sousedních nemovitostí.		
Místní komunikace III. třídy	Slouží převážně místní dopravě na území obce – jedná se o obslužné komunikace.		
Místní komunikace IV. třídy	Slouží převážně místní dopravě na území obce – komunikace nepřístupná provozu silničních motorových vozidel nebo na které je umožněn smíšený provoz.		

Zdroj: vlastní zpracování

V Moravskoslezském kraji bylo k 1. 1. 2013 celkem 3 454 km silnic ve vlastnictví státu nebo kraje. Nejvíce zastoupeny jsou silnice III. třídy (viz tabulka). Uvedené komunikace tvoří páteřní komunikační síť Moravskoslezského kraje, na tyto komunikace navazují místní komunikace, které jsou ve vlastnictví jednotlivých obcí a zajišťují jejich obsluhu. Délky místních komunikací v tabulce uvedeny nejsou, tyto statistiky nejsou sledovány.

Tabulka 30 – Délka silniční sítě ve vybraných okresech v km, stav k 1. 1. 2013

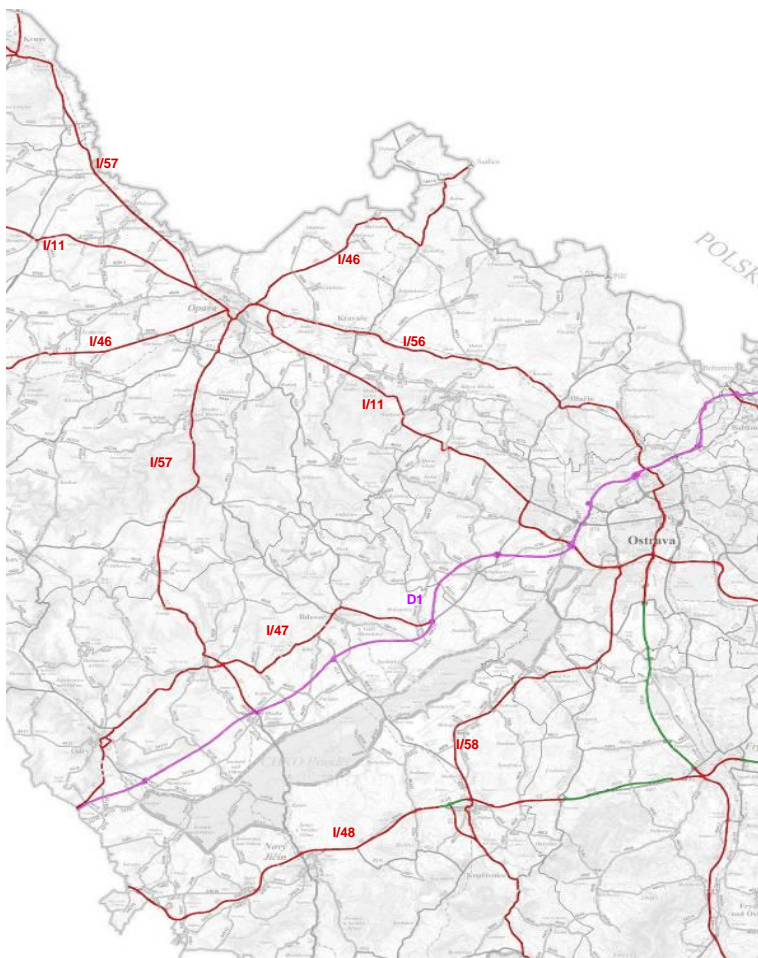
Okres	Dálnice	Rychlostní silnice	Silnice I. třídy	Silnice II. třídy	Silnice III. třídy celkem	Celkem
Bruntál	-	-	143,8	277,8	421,0	842,6
Nový Jičín	28,6	1,3	126,2	88,7	408,5	653,2
Opava	1,2	-	139,8	173,4	471,7	786,1
Ostrava-město	21,6	3,0	58,5	95,6	141,6	320,3

Zdroj: http://www.rsd.cz/sdb_intranet/sdb/download/prehledy101_mo.pdf

Silniční doprava v Euroregionu Silesia

V české části Euroregionu Silesia tvoří hlavní silniční tahy především komunikace I. tříd, a to silnice I/11, I/46, I/56 a I/57. Okrajově do české části Euroregionu Silesia zasahují dálnice D1 a silnice I/48. Tyto silnice jsou však velmi významné z celorepublikového i evropského hlediska a jsou zařazeny do transevropské sítě TEN-T. Napojení silniční sítě na síť TEN-T a její sekundární a terciární uzly je důležitým aspektem pro získání dotace z prostředků EU v období 2014-2020.

Obrázek 4 – Nejvýznamnější silniční tahy na české straně Euroregionu Silesia

Základní spojnicí mezi českou a polskou částí Euroregionu Silesia je silnice I/46 (č. 916 na polské straně), která je spojnicí mezi sídelními městy euroregionu – Opavou a Ratiboří a která prochází přechodem Sudice – Pietraszyn. Již v roce 1999 a následně také v roce 2002 byla nejvyššími představiteli Euroregionu Silesia a powiatů ratibořského a hlubčického podepsána Deklarace o potřebě rekonstruovat silnici I/46.

V roce 2002 byla zpracována studie proveditelnosti rekonstrukce této silnice v úseku Opava – Sudice včetně přeložky na úseku Hněvošice – Sudice, vedené přes polské území (obchvat Ściborzyc Wielkich). V roce 2006 se v této věci konala společná česko-polská jednání zástupců Euroregionu Silesia, Opolského vojvodství, Moravskoslezského kraje a Ředitelství silnic a dálnic, která však dosud nevedla k žádnému konkrétnímu řešení.

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 5 – Napojení silnic I/11 a I/57

Klíčovou dopravní stavbou nejen na území české části Euroregionu Silesia je v současné době výstavba jednotlivých úseků silnice I/11 a I/57 mezi Ostravou, Opavou, Krnovem a Bartultovicemi, které jsou součástí tzv. Slezského kříže, páteřní komunikace Moravskoslezského kraje. Úsek mezi Opavou a Ostravou (I/11) je ve výstavbě a měl by být dokončen do konce roku 2015, úsek od Opavy na západ směrem na Krnov a dále na hranici s Polskem (I/57) je teprve ve fázi příprav.

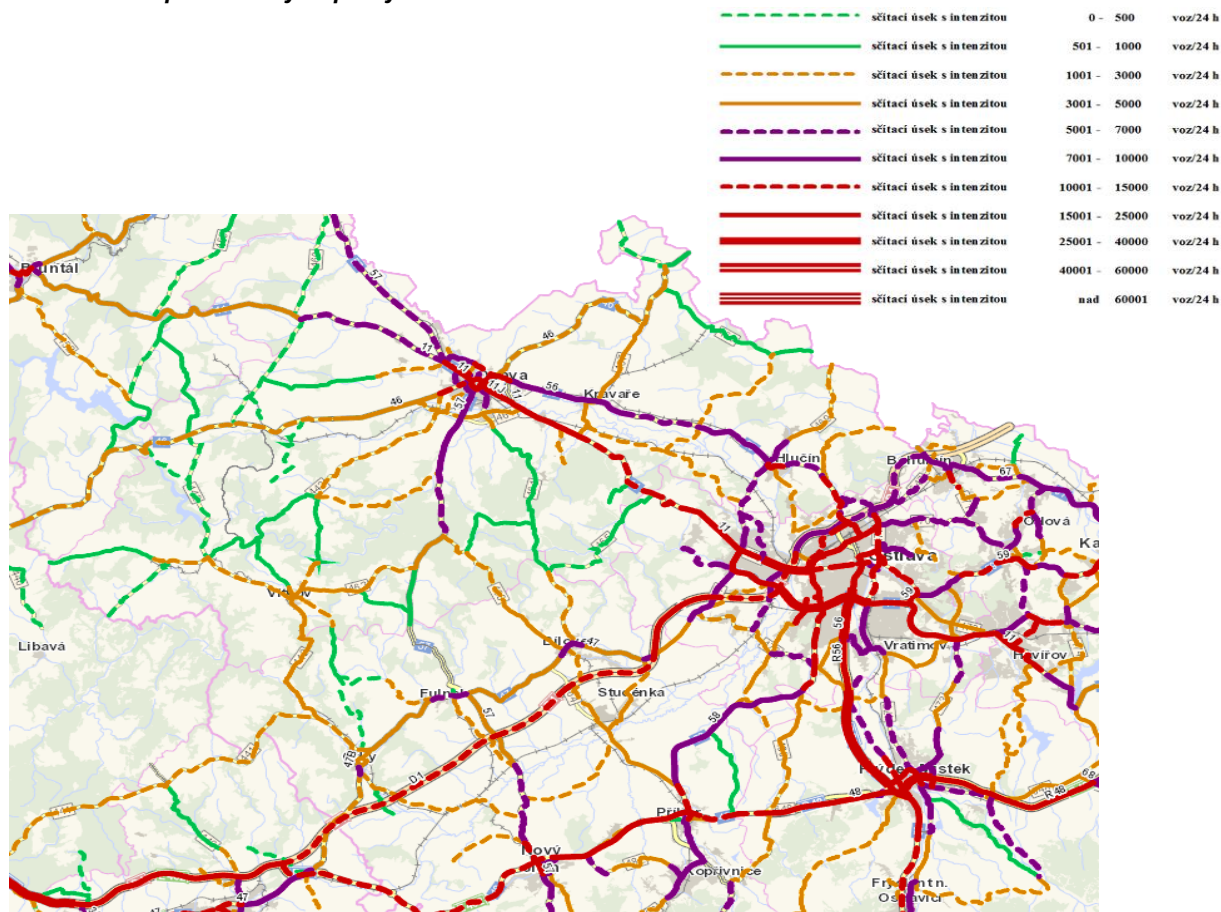
Cílem je dosažení kapacitního propojení Moravskoslezského kraje s polskou silniční sítí nejen ve směru na sever, ale současně od Slovenska směrem na západ s napojením na polskou dálnici A4 u Krapkowic.

Zdroj: <http://www.sdruzeni1157.cz/assets/sdruzeni1157/sirsi-vztahy.jpg>

Intenzita dopravy je sledována v rámci celostátního sčítání dopravy, které probíhá v 5-letých intervalech. Poslední sčítání dopravy proběhlo v roce 2010.

Na níže uvedené mapě je znázorněna intenzita dopravy v roce 2010 na jednotlivých sčítaných komunikacích. Intenzita je rozlišena barevně dle jednotlivých intervalů velikosti intenzity dopravy.

Obrázek 6 – Mapa intenzity dopravy území v roce 2010

Zdroj: <http://scitani2010.rsd.cz/pages/map/default.aspx>

V roce 2010 je především u těžkých motorových vozidel zaznamenán výrazný pokles dopravy, nicméně toto je dáno změnou metodiky sčítání, kdy v roce 2005 byly nákladní soupravy počítány za dvě vozidla (např. tahač a návěs), nyní jsou počítány jako jedno vozidlo (návěsová souprava).

Překračování státní hranice ČR-PR

Euroregion Silesia se ve spolupráci s dalšími subjekty zabývá problematikou překračování česko-polské státní hranice, a to jak z pohledu nutnosti modernizace a obnovy dopravní infrastruktury, tak z pohledu efektivity a využívání jednotlivých hraničních přechodů. Záhy po svém ustavení se Euroregion Silesia zapojil do činnosti pracovní skupiny pro dopravu a překračování hranic Česko-polské mezivládní komise pro přeshraniční spolupráci, v rámci které se spolu se zástupci ostatních euroregionů česko-polského příhraničí, příhraničních krajů a vojvodství, příslušných českých a polských státních orgánů podílel na řešení problematiky hraničních přechodů a přeshraniční dopravní infrastruktury.

Aby všechna přirozená místa překračování hranice byla připravena na volný pohyb osob po vstupu obou zemí do Schengenského prostoru, Euroregion Silesia spolu s městem Opavou zpracoval v letech 2003-2005 modelovou studii překračování česko-polské státní hranice na svém území s názvem „Border Crossing v Euroregionu Silesia“. Tato dvojjazyčná

studie, která určila nejvhodnější místa překračování hranice pro pěší, cyklisty, osobní a nákladní dopravu a potřebný rozsah propojení dopravní infrastruktury obou států (včetně návrhů technického řešení a orientačních nákladů), vznikla v úzké spolupráci místních a regionálních samospráv na obou stranách hranice a je tak příkladem společného řešení jednoho z nejpálčivějších problémů příhraničních regionů - špatné dopravní dostupnosti a izolovanosti. Studie byla dána k dispozici všem příslušným subjektům (Moravskoslezskému kraji, Slezskému a Opolskému vojvodství, powiatům, Euroregionu Praděd). V listopadu 2006 ve španělské Pamploně bylo Euroregionu Silesia za tuto studii uděleno čestné uznání Asociace evropských hraničních regionů.

Na základě zpracované studie bylo na česko-polské hranici na území Euroregionu Silesia, která je dlouhá necelých 90 km, identifikováno 24 nejvhodnějších míst pro překračování hranice, a to jak stávajících, tak nově navrhovaných. Na území Euroregionu Silesia se nachází 6 hraničních mostů a 1 společný úsek silnice, které jsou uvedeny v návrhu nové *Smlouvy mezi ČR a PR o výstavbě a údržbě mostních objektů a údržbě společných úseků silnic na česko-polských státních hranicích*⁸. V září 2013 orgány Moravskoslezského kraje schválily uzavření rámcové smlouvy o spolupráci při rekonstrukci 2 z těchto hraničních mostů, a to v Opavě - v lokalitě Vávrovice – Wiechowice (smlouva s powiatem głubczyckým) a v lokalitě Držkovice – Dzierżkowice (smlouva s obcí Branice).

K nejvýznamnějším místům překračování státní hranice na území české části Euroregionu Silesia patří tato:

- Šilheřovice/Chałupki,
- Hań /Rudyszwałd,
- Hań/Tworków,
- Píšť/Owsiszczce,
- Chuchelná/Krzanowice,
- Strahovice/Krzanowice,
- Sudice/Pietraszyn,
- Sudice/Ściborzyce Wielkie
- Třebom/Gródczanki,
- Třebom/Kietrz,
- Hněvošice/Ściborzyce Wielkie,
- Opava/Pilszcz,
- Opava-Vávrovice/Wiechowice (most),
- Opava-Držkovice/Dzierżkowice (most),
- Skrochovice/Boboluszki (most),
- Úvalno/Branice (most).

Tato místa jsou zachycena na fotodokumentaci v části **Příloha č. 2 – Místa překračování státních hranic**.

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Úvodní informace

V souladu s platnými ustanoveními zákona ze dne 21. března 1985 o veřejných komunikacích (Sb. z. č. 19/2007, ust. 115) se veřejné komunikace v Polsku dělí na následující kategorie:

- státní silnice včetně: (vzor označení státní silnice, dvoumístné číslo **45**)
 - dálnice (vzor označení dálnice, písmeno A a číslice) **A1**
 - rychlostní silnice (vzor označení rychlostní silnice, písmeno S a číslo **S1**)
- vojvodské silnice (vzor označení vojvodské silnice, třímístné číslo **936**)
- okresní silnice (čtyřmístné číslo a identifikátor vojvodství)⁹
- obecní silnice (šestimístné číslo a identifikátor vojvodství)

⁸ V roce 2013 tato smlouva stále ještě nebyla vládami obou zemí schválena a podepsána.

⁹ Identifikátor pro Slezské vojvodství „S“, pro Opolské vojvodství „O“

Veřejné komunikace se s ohledem na jejich dostupnost dělí na:

- veřejně dostupné silnice;
- silnice s omezenou dostupností, včetně dálnic a rychlostních silnic

Státní silnice tvoří vlastnictví státu. Vojvodské, okresní a obecní silnice tvoří vlastnictví příslušné samosprávy vojvodství, okresu nebo obce. Veřejné komunikace jsou spravovány příslušnými prováděcími orgány samosprávních územních jednotek nebo v případě státních silnic generálním ředitelem Generálního ředitelství silnic a dálnic.

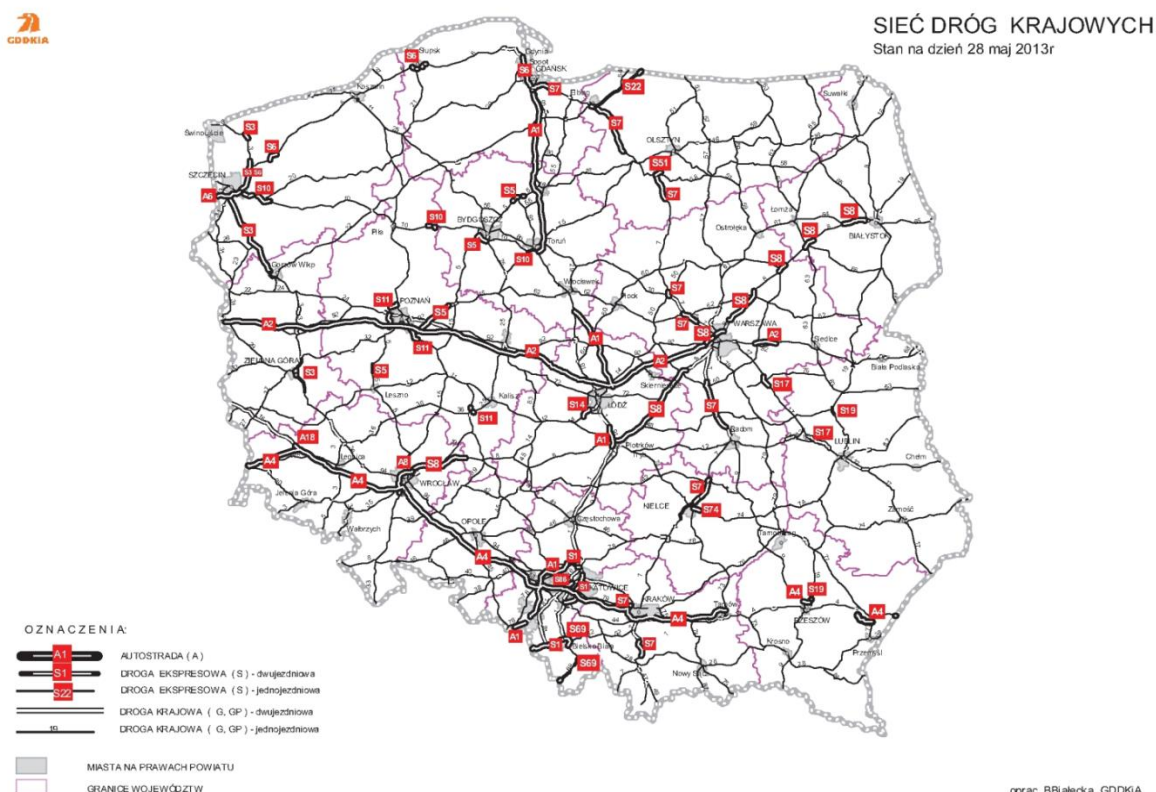
Tabulka 31 – Popis vlastnictví a správců silnic a silničního provozu v Polsku

Kategorie silnice	Správce silnice	Správce silničního provozu	Majitel silnice
Gminna (<i>obecní</i>)	starosta obce, města ^[1]	přednosta okresu ^[2]	obecní samospráva
Powiatowa (<i>okresní</i>)	vedení okresu ^[1]	přednosta okresu ^[2]	okresní samospráva
Wojewódzka (<i>krajské</i>)	vedení vojvodství ^[1]	Maršálek vojvodství ^[2]	vojvodská (<i>krajská</i>) samospráva
Krajowa (<i>státní</i>)	Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad (<i>Generální ředitelství silnic a dálnic</i>) (GDDKiA) ^[1]	Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad (<i>Generální ředitel silnic a dálnic</i>) (GDDKiA) ^[2]	státní správa

[1] V rámci hranic měst s právy okresu je správcem všech veřejných komunikací, s výjimkou dálnic a rychlostních silnic, starosta města.

[2] V rámci hranic měst s právy okresu je správcem silničního provozu všech veřejných komunikací, s výjimkou dálnic a rychlostních silnic, starosta města.

Obrázek 7 – Síť státních silnic (stav ke dni 28. 05. 2013)

Zdroj: Generální ředitelství silnic a dálnic

Silniční doprava v polské části Euroregionu Silesia

Silniční síť na obou stranách hranice Euroregionu Silesia se skládá spíše ze silnic regionálního a místního charakteru (okresní a obecní silnice). Ze státních silnic velmi velký význam mají: silnice č. 45 vedoucí na dálnici A4 a silnice č. 78 spojující euroregion se

slezskou aglomerací. Velký význam pro dopravní dostupnost této oblasti má rovněž dálnice A1, která vede podél východní hranice euroregionu a v budoucnu povede přes celé Polsko až do Gdaňska. Dálnice A1 se nachází v mezinárodním koridoru E75, ležícím v VI. transevropské dopravní síti (TEN-T), a nazývá se rovněž „Jantarová dálnice“. Je nutné zdůraznit rovněž skutečnost, že dálnice A1 je jedinou polskou dálnicí směřující na jih a jediným dálničním spojením mezi Českou republikou a Polskem. Je třeba rovněž doplnit, že polská část Euroregionu Silesia se vyznačuje nerovnoměrným rozložením dopravní sítě vzhledem k zeměpisné poloze západ/ východ.

Obrázek 8 – Mapa silničních úseků sítě TEN-T v Polsku, časový horizont do 2010

V kontextu dopravní perifernosti území Euroregionu Silesia je kromě silniční sítě důležitým aspektem hustota hraničních přechodů. V souladu se zásadami tzv. Schengenského prostoru je dovoleno překračovat hranice na libovolném místě, proto jedinou bariérou zůstává nedostatečná dopravní infrastruktura. Na území Euroregionu Silesia se nachází 19 míst určených pro překračování hranice motorovými vozidly. Všechna místa určená pro překračování hranice mají omezení, pouze 1 z nich je bez jakýchkoliv omezení souvisejících s tonáží cest (Bohumín – Chałupki) a dva hraniční přechody mají omezenou tonáž (Sudice – Pietraszyn do 20 t) a (Úvalno – Branice do 7,5 t). Až 16 hraničních přechodů na území Euroregionu Silesia má omezení do 3,5 t na jedné ze stran příjezdových komunikací (viz tabulka silničních hraničních přechodů na území Euroregionu Silesia).

Zdroj: Generální ředitelství silnic a dálnic

Nejdůležitějšími silničními koridory v jednotlivých členských obcích polské části Euroregionu Silesia jsou (popis s rozdělením na jednotlivé členské obce):

- GŁUBCZYCE: Přibližně 20 km od centra města prochází státní silnice č. 45 trasy Pszczyna-Racibórz-Opole, která plní funkci hlavní trasy rychlého provozu. Ve vzdálenosti 25 km v přímé linii, ale už na české straně, se nachází silnice č. 11 s podobnou funkcí: Praha (Hradec Králové)-Cieszyn (Ostrava), probíhající přes Opavu. Od budované dálnice A4 trasy Drážďany-Berlín-Zgorzelec-Vratislav-Opole-Gliwice-Katovice-Krakov-Rzeszów-Medyka-Kyjev je město vzdáleno přibližně 35 – 40 km. Hlavními komunikačními tahy spojujícími Głubczyce se zbytkem Polska jsou: vojvodská silnice č. 416 vedoucí na dálnici A4 , která rovněž spojuje Głubczyce s Ratiboří, druhým důležitým městským centrem polské části Euroregionu Silesia. Kromě toho má v tomto případě velký význam státní silnice č. 38 vedoucí na jednu stranu do města Kędzierzyn-Koźle a na druhou stranu spojuje Głubczyce s Českou republikou (vede na přechod Pietrowice-Krnov).
- KORNOWAC: přes obec prochází vojvodská silnice č. 935 (Rybnik – Racibórz).
- KRZYŻANOWICE: přes obec procházejí státní silnice č. 45 a 78 a rovněž vojvodská silnice č. 936. Díky tomu jsou pohodlně spojena všechna větší města v regionu:

Racibórz, Wodzisław Śląski, Rybnik, a na české straně: Bohumín a Ostrava. V bezprostředním sousedství (0,1 km) obce prochází dálnice A1.

- MARKLOWICE: přes obec prochází vojvodská silnice č. 932.
- MSZANA: obec se nachází v blízkosti dopravních sítí určených jak pro nákladní, tak osobní přepravu, existující síť rychlostních silnic, stavba dálnice A1 a jižní trasy.
- PSZÓW: Město má vzhledem k velkým městským aglomeracím, jako jsou Rybnik, Wodzisław Śląski, Raciborz a Jastrzębia, centrální polohu a s městy má přímé silniční spojení. Přes obec procházejí vojvodské silnice č. 933 a 936.
- RACIBÓRZ: silnice ve směru na hraniční přechody Chałupki – Bohumín (státní silnice č. 45) a Pietraszyn – Sudice (vojvodská silnice č. 916).
- RYDUŁTOWY: Přes Rydułtowy probíhá vojvodská silnice č. 935 trasy Pszczyna-Opole, která bude v budoucnosti spojovací silnicí dálnic A1 a A4. Navržen je rovněž obchvat na jih od centra města (plánovaná vojvodská silnice č. 933). Město má dobré silniční a železniční spojení s velkými městskými centry.
- WODZISŁAW ŚLĄSKI: výhodná dopravní poloha na evropském koridoru sever-jih vyznačené budovanou dálnicí A1 a stávající státní silnicí DK78.

Tabulka 32 – Silniční hraniční přechody na území polské části Euroregionu Silesia

Místo překročení státní hranice		Označení silnice		Omezení	Připomínky
ČR	Polsko	ČR	Polsko		
Bohumín	Gorzyczki	D1	A1	bez omezení	
Bohumín	Chałupki	I/67	DK 78	bez omezení	most a železniční přejezd
Starý Bohumín	Chałupki	MK (slezská)	DG 612903S	do 3,5 t	most
Šilheřovice	Chałupki	III/4696	DP 3532S	do 3,5 t	
Hať	Rudyszwałd	MK	DG 612704S	do 3,5 t	
Hať	Tworków	II/469	DP 3507S	do 3,5 t	
Píšť	Owsiszczce	II/466	DP 3511S/936	do 3,5 t	
Chuchelná	Krzanowice	III/46822	DW 917	do 3,5 t	
Strahovice	Krzanowice	MK/ÚK	DG 671013S	do 3,5 t	
Sudice	Pietraszyn	I/46	DW 916	ostatní	do 20 t
Třebom	Gródczanki	III/46826	DP 3526S	do 3,5 t	s výjimkou zemědělských strojů
Třebom	Kietrz	II/467	416 (místní silnice) / 20820	do 3,5 t	
Sudice	Sciborzice Wielke	III/04614	místní silnice	do 3,5 t	
Hněvošice	Ściborzycze Wielke	III/04613	místní silnice	do 3,5 t	
Opava	Pilszcz	III/01129	II/420	do 3,5 t	
Opava/Vávrovice	Wiechowice	III/0578	místní silnice	do 3,5 t	most
Opava/Držkovice	Dzierzkowice	III/05712	místní silnice	do 3,5 t	most
Skrochovice	Boboluszki	-	místní silnice	do 3,5 t	most
Úvalno	Branice	III/4593	II/419	do 7,5 t	most
Krnov	Ciermiećice	-	místní silnice	-	
Krnov	Pietrowice	I/45	I/38	do 3,5 t	
Rusín	Gadzowice	místní silnice	místní silnice	-	
Osoblaha	Pomorzowicki	II/457	I/34	do 3,5 t	

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z OPSS ČR-PR 2007-2013

Tabulka 33 – Vojvodské a státní silnice v km (stav k roku 2000)

Vojvodství	Vojvodské silnice	Státní silnice
SLEZSKÉ	1 422	1 034
OPOLSKÉ	901	733

Zdroj: Polský statistický úřad (Databanka místních dat)

Tabulka 34 – Veřejné komunikace celkem v km

Vojvodství	Celkem		Dálnice		Ostatní komunikace	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
SLEZSKÉ	25 683,8	26 453,3	107,4	129,9	25 576,4	26 323,4

OPOLSKÉ	11 445,5	11 338,1	88,1	87,7	11 357,4	11 250,4
---------	----------	----------	------	------	----------	----------

Zdroj: *Polský statistický úřad (Databanka místních dat)*

Tabulka 35 – Obecní silnice podle umístění v km (stav v roce 2000)

Územní jednotka	Mimo města	Ve správních hranicích měst
Baborów	68	11
Branice	76	0
Głubczyce	137	23
Gorzyce	86	0
Kietrz	74	17
Kornowac	21	0
Krzanowice	17	0
Krzyżanowice	84	0
Kuźnia Raciborska	42	16
Lyski	55	0
Lubomia	35	0
Marklowice	44	0
Mszana	46	0
Pietrowice Wielkie	46	0
Pszów	0	24
Racibórz	0	127
Rudnik	21	0
Rydułtowy	0	65
Wodzisław Śląski	0	71

Zdroj: *Polský statistický úřad (Databanka místních dat)*

Tabulka 36 – Okresní silnice podle umístění v km (stav v roce 2000)

Územní jednotka	Okres - mimo města				Okres - ve správních hranicích měst (km)			
	Celkem	s asfaltov ým povrche m	se zpevněn ým povrche m	dva jízdni pruhy	Celkem	s asfaltov ým povrche m	se zpevněn ým povrche m	dva jízdni pruhy
Powiat głubczycki	310	302	300	0	27	26	26	0
Powiat raciborski	147	136	136	0	23	22	22	1
Powiat rybnicki	77	76	74	0	26	26	26	0
Powiat wodzisławski	123	123	123	0	99	96	96	0

Zdroj: *Polský statistický úřad (Databanka místních dat)*

Tabulka 37 – Struktura intenzity provozu v přepočtu na 10 000 vozidel/24 hodin v roce 2000, 2005, 2010

Silnice	Rok	Těžká motorová vozidla	Osobní a dodávková vozidla	Jednostopá motorová vozidla	Intenzita celkem
GORZYCE- WODZISŁAW DW 933	2010	779	9 670	107	10 562
	2005	513	8 289	35	8 846
	2000	523	5 390	54	6 015
WODZISŁAW DW 933 – DW 33 (přechod)	2010	1 787	15 710	153	17 731
	2005	1 200	15 607	68	16 892
	2000	1 735	14 192	48	16 069
933 WODZISŁAW – RYBNIK	2010	1 478	15 080	140	16 734
	2005	932	13 326	43	14 330
	2000	1 056	12 960	42	14 086
RACIBÓRZ (DK 45) – RACIBÓRZ (DW 919)	2010	832	16 635	195	17 697
	2005	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
	2000	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.

RACIBÓRZ KORNOWAC (DW 919)	2010	514	10 037	128	10 700
	2005	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
	2000	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.

Zdroj: *Polský statistický úřad (Databanka místních dat)*

3.4.2 Železniční doprava

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Úvodní informace

Železniční doprava v České republice je v gesci Ministerstva dopravy ČR. Správou železniční dopravy je pověřena státní organizace Správa železniční dopravní cesty, s. o., jejíž hlavní činností je plnění funkce vlastníka dráhy, zajišťujícího provozování, provozuschopnost, modernizaci a rozvoj železniční dopravní cesty.

Železniční dopravu v České republice provozuje hned několik dopravních společností. Nejvýznamnější dopravci v rámci osobní dopravy jsou České dráhy, a.s., LEO Expres a.s. a RegioJet a.s. Mezi nejvýznamnější dopravce v rámci nákladní železniční dopravy patří především ČD Cargo, a.s.

Hlavní železniční tahy v České republice tvoří 4 železniční koridory. Moravskoslezským krajem vede trasa hned dvou železničních koridorů, jedná se o následující:

- *II. železniční koridor* => Slovensko – Břeclav – Přerov – Ostrava – Polsko (Petrovice u Karviné)
- *III. železniční koridor* => Německo – Plzeň – Praha – Olomouc – Ostrava – Slovensko (Mosty u Jablunkova)

Na tyto koridory navazuje síť regionálních železničních tratí, která zajišťuje obsluhu celého Moravskoslezského kraje (viz mapa železniční sítě). Nejvýznamnější železničními uzly v rámci kraje jsou stanice Ostrava-Svinov a Opava-východ. Spojení české části Euroregionu Silesia s Prahou je z Ostravy zajišťováno třemi dopravci přímými spoji několikrát denně (3–4 hodiny jízdy).

Většina železničních cest v Moravskoslezském kraji není elektrifikována. Elektrifikovány jsou pouze tři tratě, tj. trať č. 270 z Olomouce do Ostravy a Bohumína, dále trať 320 z Mostů u Jablunkova do Bohumína a trať č. 321 z Českého Těšína do Opavy-východ. Ostatní tratě jsou určeny pouze pro motorové vlaky.

Obrázek 9 – Mapa železniční sítě v Moravskoslezském kraji

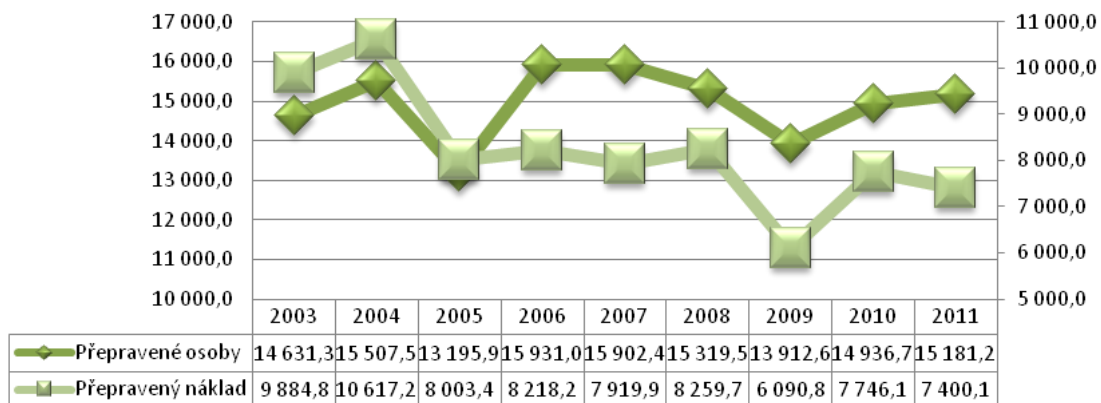
Z mapy je patrné, že na území Euroregionu Silesia se v současné době nenachází žádné přímé železniční spojení s polskou stranou, které v minulosti existovalo.

Zdroj: <http://provoz.szdc.cz/PORTAL/Show.aspx?path=/Data/Mapy/kraje.pdf>

Statistiky železniční přepravy

Železniční doprava je velice oblíbený způsob veřejné hromadné dopravy. Následující graf uvádí vývoj počtu přepravených osob v Moravskoslezském kraji. Počet cestujících v jednotlivých letech kolísá, ale dlouhodobě se drží na průměru zhruba 15 mil. cestujících/rok.

Graf 1 – Vývoj počtu cestujících (v tis.) a přepraveného nákladu (tis. tun) železniční dopravou v Moravskoslezském kraji za rok

Zdroj: ročenky dopravy, vlastní zpracování

V grafu je zobrazen rovněž vývoj přepravovaného nákladu železniční dopravou. V jednotlivých letech hmotnost celkového přepraveného nákladu kolísá, nicméně dlouhodobě můžeme sledovat klesající trend objemu nákladní přepravy.

Modernizace železničních cest

Průběžně dochází k modernizaci železničních cest v celé České republice, na území české strany Euroregionu Silesia a v jeho nejbližším okolí byly nebo jsou realizovány či připravovány k realizaci následující stavby:

Elektrifikace trati Opava - Ostrava byla dokončena koncem května 2007. Realizací stavby došlo ke zvýšení bezpečnosti vlakové dopravy a zejména pak ke zkrácení jízdní doby. Bylo zavedeno přímé spojení Opavy s centrem Ostravy (stanice Ostrava-střed) či Opavy s Českým Těšínem, sídelním městem sousedního Euroregionu Těšínské Slezsko. Zavedením moderních příměstských vlakových souprav City Elefant v posledních letech se také výrazně zlepšila kultura cestování. Neméně důležitý je i ekologický přínos, kdy elektrizací se snížila prašnost a hluchost dopravy i množství exhalací, které byly s dieselovými lokomotivami spojeny. Bylo modernizováno zhruba 29 km dráhy a maximální možná rychlost na daném úseku činí 100 km/h.

V současné době probíhá realizace stavby **Rekonstrukce a zkapacitnění trati Studénka – Mošnov**. Tato stavba vytváří podmínky pro další navazující stavbu, která souvisí s vybudováním kolejového napojení letiště Mošnov. Toto umožní převedení části nákladní a osobní dopravy na letiště Mošnov ze silniční sítě na železnici.

Jelikož je dobré dopravní napojení jedním z klíčových faktorů rozvoje území, mohou mít tyto realizované a plánované projekty vliv i na rozvoj území Euroregionu Silesia, především jeho české části.

Elektrifikace trati Opava – Krnov je teprve ve fázi příprav, s její realizací se počítá do roku 2016. Cílem modernizace je zvýšení kapacity trati, zvýšení cestovní rychlosti na 100 km/h a modernizace zabezpečovacího zařízení.

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Úvodní informace

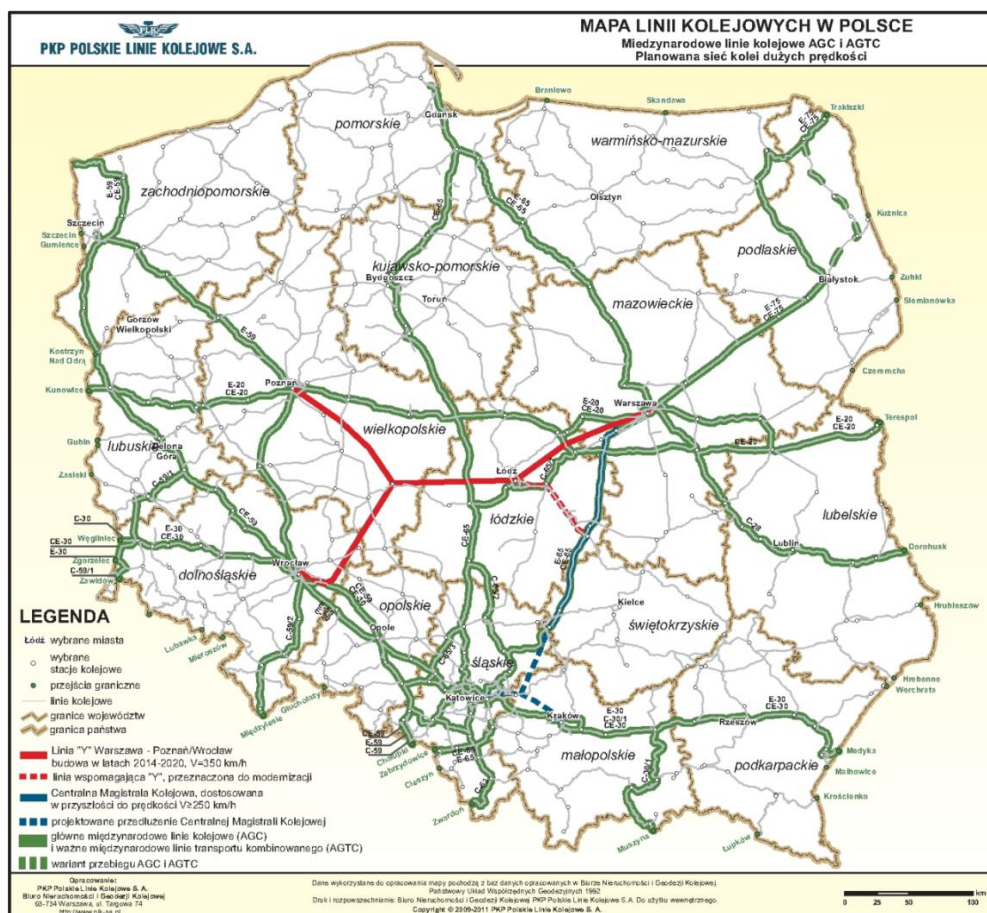
Železniční doprava v Polsku je v kompetenci Ministerstva infrastruktury a rozvoje. Důležitým orgánem je rovněž Úřad pro železniční dopravu (*UTK, Urząd Transportu Kolejowego*). Úřad pro železniční dopravu je regulačním orgánem pro regulaci trhu železniční dopravy, udělování licencí v železniční dopravě, technický dozor při provozu a údržbě železničních tratí a železničních vozidel, bezpečnost železničního provozu, dozor při dodržování práv cestujících v železniční přepravě, licence a potvrzení strojvedoucích. Většina železničních tratí je spravována společností PKP Polskie Linie Kolejowe, které patří do státních Polských železnic (*PKP, Polskie Koleje Państwowe*), přičemž hlavními osobními přepravci jsou společnost PKP Intercity, který je rovněž součástí Skupiny PKP, a podnik Przewozy Regionalne (*Regionální přeprava*), patřící vojvodstvím.

Aktuálně působí na železničním trhu v Polsku více než sto železničních přepravců, kteří mají licenci na přepravu osob, zboží a zpřístupňování trakčních vozidel.

Přes území Polska probíhají panevropské koridory č. I (včetně odbočky IA), II, III a VI.

- PANEVROPSKÝ KORIDOR č. I - Helsinky – Riga – Kaunas – Varšava (s odbočkou IA: Riga – Kaliningrad – Gdaňsk).
- PANEVROPSKÝ KORIDOR č. II – západní Evropa, Rusko, země východní Asie.
- PANEVROPSKÝ KORIDOR č. III – Berlín, Drážďany, Zgorzelec, Vratislav, Opole, Katowice, Krakov, Lvov, Kyjev.
- PANEVROPSKÝ KORIDOR č. VI – Gdaňsk, Varšava, Žilina, Brno, Bratislava, Vídeň, Triest, Benátky, Boloňa.

Obrázek 10 – Mapa železničních tratí v Polsku, mezinárodní tratě AGC, AGTC

Přes území Slezského vojvodství procházejí historicky důležité železniční tratě ve směru sever-jih a východ-západ, z čehož tři magistralní železniční tratě jsou zařazeny do mezinárodní sítě „E“ (AGC):

- E30 Drážďany – Zgorzelec – Vratislav – Katowice – Krakov – Medyka – Lvov – Kyjev – Moskva
- E59 Malmö – Ystad – Świnoujście – Zielona Góra – Vratislav – Racibórz – Chałupki
- E65 Gdyně – Varšava – Katowice – Zebrzydowice – Ostrava – Vídeň

S uvedenými koridory panevropského a mezinárodního významu je propojena síť tratí regionálního a místního významu.

3.4.3 Veřejná doprava

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Úvodní informace

Veřejnou dopravu lze rozdělit dle dvou hledisek, a to jakými dopravními prostředky je doprava zajištěna a jaké území doprava obsluhuje. Z pohledu dopravních prostředků můžeme na území české strany Euroregionu Silesia rozlišit dopravu železniční, autobusovou, trolejbusovou a tramvajovou. Z hlediska území lze veřejnou dopravu rozčlenit na městskou hromadnou dopravu (dále jen „MHD“) a příměstskou hromadnou dopravu (dále jen „PHD“), přičemž rozdíl mezi oběma typy je patrný už z názvu, tzn. MHD zajišťuje obsluhu daného města, příp. nejbližšího okolí, kdežto PHD zajišťuje spojení mezi obcemi a městy navzájem.

MHD se na území české strany Euroregionu Silesia nachází ve městech Opava, Ostrava a Nový Jičín. V ostatních obcích a městech je zajištěna PHD.

MHD Opava

Doprava je zajišťována společností Městský dopravní podnik Opava, a.s. Obyvatelé mohou využít autobusovou nebo trolejbusovou dopravu. Celkem se na území města nachází 22 linek, z toho je 13 autobusových a 9 trolejbusových.

Průměrný interval mezi jednotlivými spoji na konkrétních linkách je 20 minut.

MHD Ostrava

Dopravu zajišťuje společnost Dopravní podnik Ostrava a.s. Obyvatelé mohou využít 53 autobusových, 16 tramvajových a 11 trolejbusových linek.

Průměrný interval mezi jednotlivými spoji na konkrétních linkách je 10–20 minut.

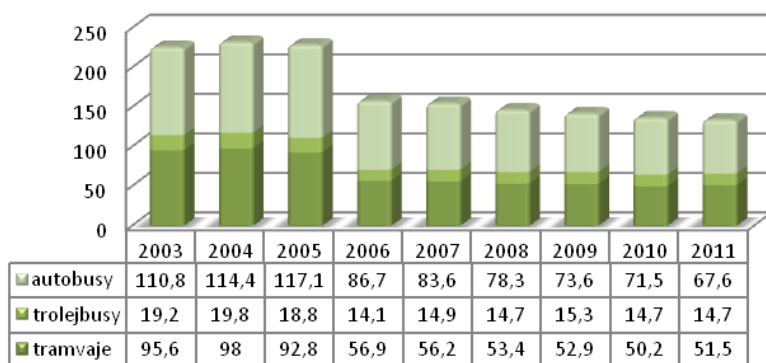
MHD Nový Jičín

Doprava je zajišťována firmou Technické služby města Nový Jičín (6 linek) a Arriva Morava a.s. (1 linka). Jedná se pouze o autobusovou dopravu.

Průměrný interval mezi jednotlivými spoji na konkrétních linkách je 60 minut.

Následující graf znázorňuje vývoj počtu přepravených osob MHD v Moravskoslezském kraji. Z grafu je patrný dlouhodobý klesající trend počtu cestujících, ale i přesto dosahoval počet cestujících za rok více než 130 mil. osob. Počty cestujících za tramvaje a trolejbusy zahrnují statistiky pouze statutárních měst Opava a Ostrava.

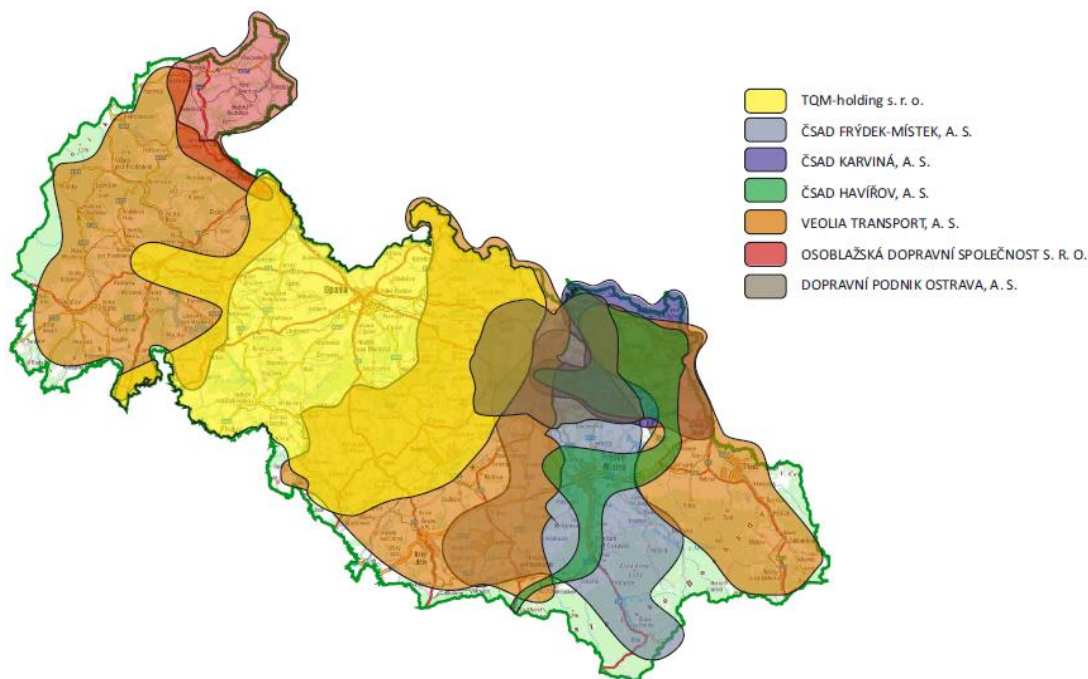
Graf 2 – Vývoj počtu cestujících městskou hromadnou dopravou v Moravskoslezském kraji (mil. osob)

Zdroj: ročenky dopravy, vlastní zpracování

Příměstskou hromadnou dopravu zajišťuje na české straně Euroregionu Silesia několik dopravců (viz mapka). Jedná se především o společnost TQM holding s.r.o. U společnosti Veolia Transport, a.s. došlo ke změně názvu na Arriva Morava a.s..

Obrázek 11 – Obsluhované území dle jednotlivých dopravních podniků

Zdroj: vlastní zpracování

Integrovaný dopravní systém

Na území Moravskoslezského kraje vznikl v roce 1995 Integrovaný dopravní systém Moravskoslezského kraje (dále jen „ODIS“). ODIS můžeme charakterizovat následujícími údaji:

- zapojeno 299 obcí, tj. všechny obce v kraji,
- zapojeno 11 dopravců,
- systém tvoří 457 linek a 2 904 zastávek.

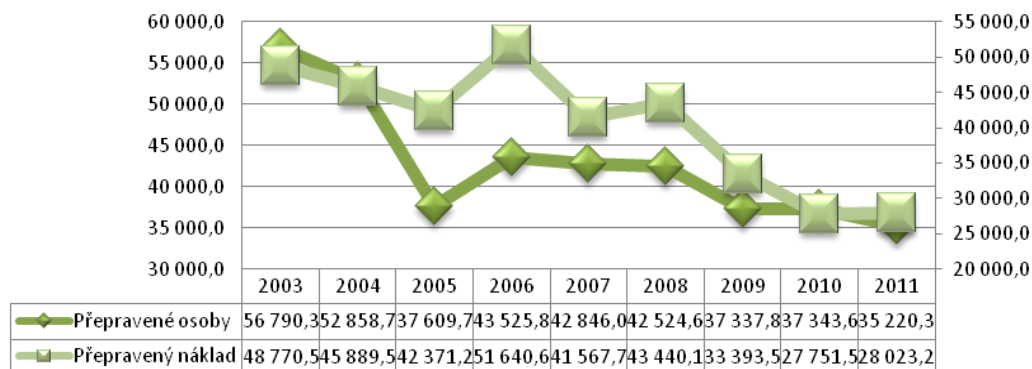
ODIS je obecná forma organizace dopravy založená na jednotném tarifu, jednotných přepravních podmínkách, jednotném přístupu ke koordinaci jízdních řádů a koordinované nabídce více dopravců pro zajištění dopravní obsluhy na daném území. V ODISu je zapojena jak železniční, tak příměstská i městská hromadná doprava.

Autobusová přeprava

Autobusová doprava je velice oblíbený způsob veřejné hromadné dopravy. Následující graf uvádí vývoj počtu přepravených osob v Moravskoslezském kraji. Počet cestujících v jednotlivých letech kolísá, dlouhodobě je patrný klesající trend. Průměrný počet přepravených cestujících činí 43 mil. osob.

Všechny členské obce na území české části Euroregionu Silesia jsou napojeny na veřejnou autobusovou dopravu, napojení na železniční dopravu je omezeno vedením železničních tratí. Všechny obce jsou rovněž zapojeny do ODISu. Přímé autobusové spojení s polskou částí Euroregionu Silesia neexistuje.

Graf 3 – Vývoj počtu cestujících (tis. osob) veřejnou autobusovou dopravou a přeprava nákladu po silnici (tis. tun) v Moravskoslezském kraji

Zdroj: ročenky dopravy, vlastní zpracování

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Úvodní informace

V Polsku upravuje základní otázky týkající se veřejné hromadné dopravy zákon ze dne 16. prosince 2010 o veřejné hromadné dopravě. Veřejná doprava v polské části Euroregionu Silesia je charakterizována železniční a autobusovou dopravou. V pohraničí nepatří železniční doprava mezi klíčové komunikační prostředky (zejména na polské straně), i když hustota železniční sítě ve Slezském a Opolském vojvodství patří mezi nejlepší v Polsku (první a druhé místo ze všech polských vojvodství). Hlavní úlohu ve veřejné dopravě v polské části Euroregionu Silesia hraje veřejná autobusová doprava. Zajímavé v euroregionu je to, že chybí jakékoliv přímé železniční nebo autobusové spojení s nedalekými hlavními městskými centry na české straně, tedy s Opavou a Ostravou.

V Euroregionu Silesia je pouze jeden železniční hraniční přechod (Bohumín – Chałupki), který má mimořádný význam pro nákladní dopravu mezi Polskem a Českou republikou.

Společná přeshraniční autobusová spojení na území euroregionu prakticky neexistují. Hlavním důvodem takového stavu je to, že autobusová doprava v České republice a v Polsku je v kompetenci jednotek místní samosprávy různých stupňů (v České republice jsou to krajské úřady, v Polsku okresy ve spolupráci s obcemi).

Na území Euroregionu Silesia chybějí pravidelné přeshraniční autobusové spoje i v místní dopravě. Na předmětném území chybějí jakákoliv systémová řešení, např. společné jízdenky, koordinace jízdnicích řádů apod. Doba jízdy mezi hlavními městskými centry (např. na úrovni okresních měst) na obou stranách hranice je většinou několik hodin, což vyplývá z absence společné dopravní politiky. Tento stav má velmi negativní vliv na přeshraniční rozvoj regionu a jeho podporu (např. při tvorbě potenciálu rozvoje společného trhu práce, vzdělávání apod.).

Tabulka 38 – Stav spojení veřejné dopravy

Územní jednotka	Autobusová doprava	Železniční doprava	Přímé spoje				Počet přímých spojů za jeden pracovní den a v jednom směru (počet spojů během 24 hodin)			
			Opava	Ostrava	Racibórz	Rybník	Opava	Ostrava	Racibórz	Rybník
Baborów	ANO	NE	NE	NE	ANO	NE	0	0	19	0
Branice	ANO	NE	NE	NE	ANO	NE	0	0	2	0
Glubczyce	ANO	NE	NE	NE	ANO	NE	0	0	15	0
Gorzyce	ANO	NE	NE	NE	ANO	NE	0	0	4	0
Kietrz	ANO	NE	NE	NE	ANO	NE	0	0	23	0
Kornowac	ANO	NE	NE	NE	ANO	NE	0	0	6	0
Krzanowice	ANO	ANO	NE	NE	ANO	NE	0	0	4+16 ¹⁰	0
Krzyżanowice	ANO	ANO	NE	NE	ANO	NE	0	0	4+11	0
Kuźnia Raciborska	ANO	ANO	NE	NE	ANO	NE	0	0	5+20	0
Lubomia	ANO	NE	NE	NE	ANO	NE	0	0	18	0
Lyski	ANO	NE	NE	NE	ANO	NE	0	0	8	0
Marklowice	ANO	NE	NE	NE	NE	ANO	0	0	0	2
Mszana	ANO	NE	NE	NE	NE	NE	0	0	0	0
Pietrowice Wielkie	ANO	NE	NE	NE	ANO	NE	0	0	26	0
Pszów	ANO	NE	NE	NE	ANO	NE	0	0	17	0
Racibórz	ANO	ANO	NE	NE	x	ANO	0	0	x	2
Rudnik	ANO	NE	NE	NE	ANO	NE	0	0	15	0
Rydułtowy	ANO	ANO	NE	NE	ANO	ANO	0	0	5	5+20
Wodzisław Śląski	ANO	ANO	NE	NE	ANO	ANO	0	0	20	4

Zdroj: Polský statistický úřad (Databanka místních dat)

3.4.4 Cyklistická doprava

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Úvodní informace

Cyklistika je na české straně jak oblíbeným sportovním odvětvím, tak oblíbeným způsobem dopravy. Rozvoj cyklistické dopravy ovlivňuje také rozsáhlá výstavba a modernizace cyklistické infrastruktury. Na území české části Euroregionu Silesia, který je svou mírně zvlněnou krajinou k cyklistice předurčen, byla vybudována široká síť této infrastruktury, ať už v podobě vymezených cyklopruhů především ve městech, či v podobě zrekonstruovaných či nově vybudovaných cyklostezek vybavených značením a nezbytným mobiliářem.

Obrázek 12 – Mapa národních dálkových tras (k 1. 1. 2013)

Přes území české části Euroregionu Silesia vede nově dobudovaná cyklotrasa č. 8 (dříve č. 55) „Slezská magistrála“.

Přes Euroregion Silesia prochází rovněž cyklotrasa, která je součástí transevropské sítě EuroVelo, jedná se konkrétně o EV 4: Trasa střední Evropou, vedoucí z města Roscoff (Francie) až do Kyjeva (Ukrajina). Tuto trasu tvoří na území euroregionu trasa č. 5 přes Ostravu, Hlučín a Hať směrem do Polské republiky.

Zdroj: <http://www.cyklodoprava.cz/file/mapa-narodnich-dalkovych-tras-v-cr/>

¹⁰ Železniční a autobusové spojení

Přehled významných cyklotras na území Euroregionu Silesia je uveden v následující tabulce.

Tabulka 39 – Popis evropských, páteřních a nadregionálních cyklotras a okruhů procházejících českou částí Euroregionu Silesia

Název cyklotrasy	Označení cyklotrasy	Vedení trasy	Délka trasy v km
Jantarová stezka	č. 5, EuroVelo 4	Hať (CLO) - Hlučín – Ostrava Svinov – Polanka nad Odrou – Nová Horka – Kunín – Starý Jičín – Palačov – Teplice nad Bečvou – Přerov – Olomouc – Plumlov – Ostrava u Macochy – Brno – Židlochovice – Hevlín (CLO)	303 km z toho 70,5 km v MSK
Slezská magistrála (část)	č. 55 a č. 56	Rejvíz (MSK/OK) – Drakov – Heřmanovice – Holčovice – Město Albrechtice – Krnov – Úvalno – Skrochovice – Holasovice – Opava – cyklotrasa č. 56: – Bohumín – Orlová – Havířov – Horní Bludovice – Těrlicko – Český Těšín (CZ/PL)	110
Radegast Cyklotrack Opava (speciální okruh)		Opava – Hlavnice – Hradec nad Mor. – Raduň – Kravaře – Malé Hoštice – Opava	80,1
Radegast Cyklotrack Slezsko (speciální okruh)		Studénka – Nová Horka – Albrechtice – Jistebník – Polanka nad Odrou – Ostrava – Třebovice – Plesná – Dobroslavice – Velká Polom – Horní Lhota – Čavisov – Klimkovice – Lubojaty – Bílovec – Velké Albrechtice – Studénka	88,3
Prajzská cesta	6092	Opava – Chlebičov – Chuchelná – Bělá – Píšť/Owsiszczce (CZ/PL)	26
Palackého stezka	6175 (bez speciálního označení)	Kunín – Šenov u Nového Jičína – Nový Jičín – Kojetín – Hostašovice	15

Zdroj: vlastní zpracování

Uvedené cyklotrasy jsou doplněny hustou sítí místních cyklotras, tj. cyklotras IV. třídy.

Propojenost tras mezi ČR a PR

Na území Euroregionu Silesia se nachází hned několik cyklistických tras, které jsou propojeny na obou stranách hranice. Jedná se o následující trasy (je uvedeno pouze místo přeshraničního přejezdu):

Úvalno (ČR) – Branice (PR)
 Vávrovce (ČR) – Wiechowice (PR)
 Opava (ČR) – Pilszcz (PR)
 Oldřišov (ČR) – Pilszcz (PR)
 Hněvošice (ČR) – Ściborzyce Wielkie (PR)
 Sudický okruh – Spojení cyklotrasy č. 6153 na území ČR a cyklotrasy č. C2

na území Polské republiky.
 Třebom (ČR) – Gródczanki (PR)
 Strahovice (ČR) – Krzanowice (PR)
 Chuchelná (ČR) – Krzanowice (PR)
 Píšť (ČR) – Owsiszczce (PR)
 Hať (ČR) – Tworów (PR)

V současné době jsou již zpracovány či připravovány dokumentace k budování mnoha dalších přeshraničních cyklostezek. Jedná se např. o cyklostezku Opava – Pilszcz – Kietrz, cyklostezky na území mikroregionu Hlučínsko a přilehlých polských obcí.

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Úvodní informace

Velký význam pro rozvoj cyklistického ruchu má příslušně připravená, rozšířená a modernizovaná cyklistická infrastruktura. Na polské straně Euroregionu Silesia nejsou

vysoká horská pásma a blízkost velkých městských aglomerací vytváří dobré podmínky pro rozvoj cykloturistiky rodinného charakteru.

Cyklistický ruch patří na polské straně Euroregionu Silesia mezi populární formy trávení volného času a sportovní aktivity, kolo pak už méně slouží jako dopravní prostředek např. na cestu do práce apod.

V posledních letech je však pozorováno zhoršení podmínek pro cyklistický ruch. Souvisí to s růstem intenzity automobilového provozu a s nedostatečnou cyklistickou infrastrukturou. V letech 2005 – 2010 intenzita provozu motorových vozidel na státních silnicích vzrostla o 22 %; zejména drasticky vzrostla intenzita nákladních vozidel s přívěsy (hovorově „tiráků“) o 43 %. Současně velmi malá část státních (a vojvodských) silnic byla upravena o cyklostezky. Protože se cyklisté vyhýbají jízdě na vozovce mezi nákladními vozidly, část z nich hledá alternativní trasy, část jiné dopravní prostředky a část se cestování zcela vzdává¹¹.

Mnohem lepší situace panuje na obecních nebo okresních silnicích. Stále častěji je pozorována tendence, že se současně opravuje nebo staví obecní nebo okresní silnice včetně cyklostezky nebo cyklotrasy.

Počet jízdních kol v Polsku nepodléhá registraci a ani Hlavní statistický úřad přímo neuvádí statistiky týkající se na počtu jízdních kol. Proto je nutné řídit se pouze odhady. Ještě koncem sedmdesátých let minulého století různé zdroje odhadovaly počet jízdních kol v Polsku na 5,5 – 11,5 mil. Ze zprávy Hlavního statistického úřadu „Turistika a odpočinek v domácnostech v roce 2005“ vyplývá, že 64 % domácností má jízdni kolo. Současně Hlavní statistický úřad uvádí, že v roce 2005 bylo v Polsku 13 338 000 domácností. Z výpočtu tedy vyplývá, že v Polsku bylo v roce 2005 roku v provozu 8 536 320 jízdních kol. Od roku 2005 se v Polsku mnoho změnilo, lze tedy očekávat, že v současnosti je v Polsku přibližně 9 mil. jízdních kol, tedy každý čtvrtý statistický Polák je majitelem jízdniho kola¹². Z toho lze usuzovat, že obyvatelé polské strany Euroregionu Silesia vlastní přibližně 71 tis. jízdniho kol.

Podstatně důležitější informací, než je počet jízdniho kol, je objem cyklistického ruchu. Nejsou k dispozici komplexní údaje týkající se cyklistického ruchu v měřítku celého Polska. Mnoho obcí vůbec neprovádí měření silničního provozu. Kromě toho je při měření provozu cyklistický ruch často klasifikován jako „ostatní vozidla“ včetně záprahů apod. Metodologie měření provozu, která je v Polsku používána, nejčastěji ignoruje cyklistický ruch probíhající na chodnicích, na cyklostezkách mimo vozovku a neformálních trasách mimo jízdni pruh. Nicméně jsou dostupné zlomkové údaje, které mohou dát určitý obraz stavu cyklistického ruchu v Polsku. Nejlépe je cyklistický ruch identifikován na státních silnicích, a to i přes to, že je slabší než na obecních nebo okresních silnicích. To vyplývá ze skutečnosti, že Generální ředitelství silnic a dálnic provádí každých 5 let tzv. Generální měření silničního provozu. Naposledy provedené Generální měření silničního provozu proběhlo v roce 2010 a zahrnovalo 1793 měřených úseků na síti státních silnic mimo města s právy okresu. Roční měřený cyklus zahrnoval 11 časových úseků, z toho 9 denních časových úseků (od 6 do 22 hod.) a 2 noční doby (od 22 do 6 hod.).

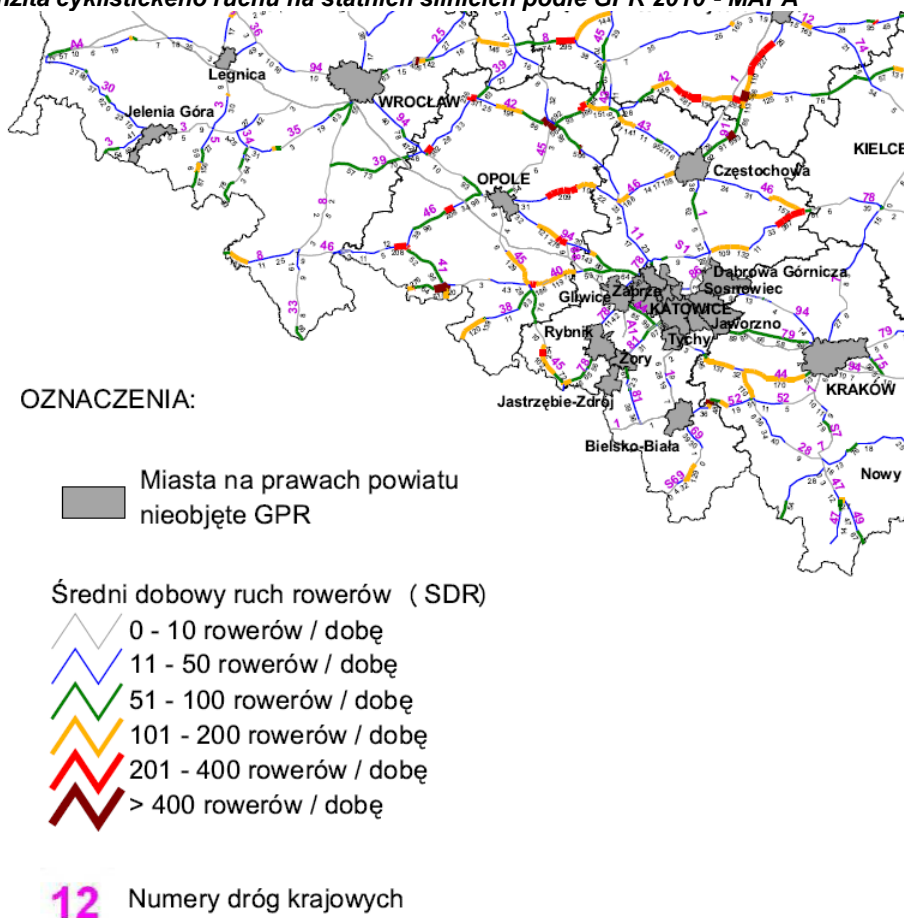
Z výzkumu provedeného v roce 2010 vyplývá, že největší intenzita a podíl cyklistického ruchu byly zaznamenány ve vojvodstvích: opolském, lublinském, varmijsko-mazurském a podkarpatském. Nejnižší intenzita a podíl cyklistického ruchu byly naměřeny ve vojvodství malopolském, svatokřížském, slezském a dolnoslezském. Je pozorován velký rozdíl mezi vojvodstvími – rozdíly u středních intenzit cyklistického ruchu jsou dokonce tří- až

¹¹ Cyklistický ruch při Generálním měření provozu 2010, Varšava – Krakov, leden 2013

¹² ÚVODNÍ ZPRÁVA Generálního ředitelství silnic a dálnic „Cyklistický ruch v Polsku ve srovnání s jinými zeměmi EU“, Varšava – Krakov, červen 2009 r.

čtyřnásobné, přičemž rozdíly u podílu jízdních kol ke všem vozidlům až více než pětinašobné.

Obrázek 13 – Intenzita cyklistického ruchu na státních silnicích podle GPR 2010 - MAPA

Zdroj: Generální ředitelství silnic a dálnic

V polské části euroregionu jsou i přes nedostatek pozoruhodných turistických atrakcí dobré podmínky pro cykloturistiku, pěší turistiku a pro jízdu na koni. Přes území polské části euroregionu procházejí následující důležité cyklistické trasy:

MEZINÁRODNÍ TRASY

- Cyklotrasa R4. Evropská cyklotrasa (přibližně 4 000 km).

TRASY PRVNÍ TŘÍDY (HLAVNÍ)

- Cyklotrasa č. 2 Y: (přibližně 143 km).
- Cyklotrasa č. 6 C: Trasa stezkou polských husarů (přibližně 260 km).
- Cyklotrasa č. 9 N: Trasa údolím řeky Odry (přibližně 230 km).
- Cyklotrasa 24 C. Cyklistický okruh Euroregionu Těšínské Slezsko (přibližně 120 km).
- Cyklotrasa č. 34 N (přibližně 95 km).
- Cyklotrasa č. 8: Trasa údolím řeky Visly a Odry (přibližně 380 km).
- Cyklotrasa č. 69 S: Pravobřežní stezka Odry (přibližně 200 km).

TRASY DRUHÉ TŘÍDY

- Hlubčická oblast (231-250)
- Wodzisławska oblast (311-340)
- Ratibořská oblast (341-370)

3.4.5 Klíčová zjištění

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

- Euroregion Silesia se v rámci svých možností dlouhodobě a aktivně zapojuje do řešení problematiky dopravy a dopravní infrastruktury na svém území.
- Z pohledu zajištění finančních prostředků ze zdrojů EU v období 2014–2020 na zkvalitňování dopravní infrastruktury je důležité dořešit začlenění západní části Moravskoslezského kraje do sítě TEN-T
- Z pohledu silniční dopravy je důležité do budoucna vyřešit nevyhovující stav silnice I/46 jako přímé spojnice české a polské části Euroregionu Silesia a silnice I/11 a I/57 s napojením na Polskou republiku.
- Základním podkladem pro řešení přeshraniční dopravní infrastruktury v Euroregionu Silesia je modelová studie „Border Crossing v Euroregionu Silesia“.
- Na některých bývalých hraničních přechodech jsou v současné době nevyužívané hraniční objekty.
- Česká strana Euroregionu Silesia je dostatečně napojena na železniční i silniční síť, nicméně je potřeba neustále modernizovat a rekonstruovat stávající infrastrukturu.
- V největších městech české části Euroregionu Silesia (Ostrava, Opava, Nový Jičín) existuje široce rozvinutá městská hromadná doprava.
- Na české straně Euroregionu Silesia existuje integrovaný dopravní systém.
- V Euroregionu Silesia neexistuje žádné přímé spojení veřejnými hromadnými prostředky (autobusy, vlaky) mezi českou a polskou stranou euroregionu.
- Síť cyklotras a cyklostezek je v české části Euroregionu Silesia hustá. Česká a polská část euroregionu je propojena několika cyklotrasami, připravuje se výstavba přeshraničních cyklostezek.

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

- Je třeba zintenzivnit činnosti euroregionu vedoucí k aktivaci členských obcí při získávání externích prostředků určených na dofinancování dopravní infrastruktury.
- Je nutná integrace investičních plánů týkajících se rozvoje dopravní infrastruktury na obou stranách hranice tak, aby byly maximálním způsobem využity dostupné externí prostředky.
- Městská hromadná doprava v polské části Euroregionu Silesia není kvůli absenci velkých městských center zvláště rozvinuta, ale odpovídá běžným potřebám.
- Na polské straně Euroregionu Silesia neexistuje integrovaný dopravní systém.
- V Euroregionu Silesia chybí přímé spojení veřejnými dopravními prostředky umožňujícími přepravu mezi polskou a českou stranou.

3.5 TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

3.5.1 Zásobování vodou

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Zásobování vodou je na většině území české části euroregionu zajišťováno prostřednictvím veřejných vodododávek. Procento objektů napojených na veřejný vodovod se pohybuje nad 90 %. Dodávka pitné vody je zajišťována především společností Severomoravské vodovody a kanalizace Ostrava, a.s. (www.smvak.cz). Některé části Ostravy jsou zásobovány společností Ostravské vodárny a kanalizace a.s. (www.ovak.cz), která dodává 35 až 40 % pitné vody z podzemních zdrojů nacházejících se v oblasti města Ostravy. Ve městě Hlučín je dodávka pitné vody zčásti zajišťována společností Vodovody a kanalizace Hlučín, s.r.o. (www.vakhlucin.cz). V městě Odry je tato služba zajištěna společností Oderská městská

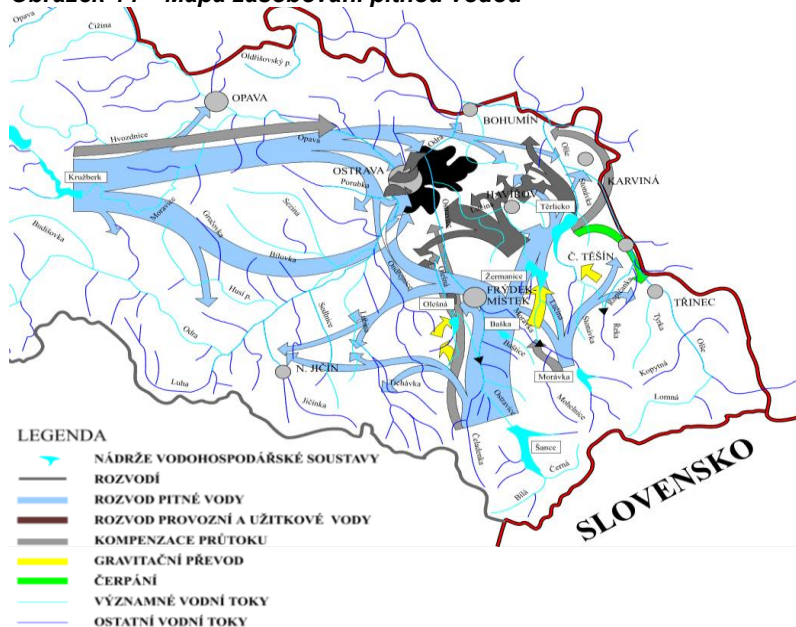
společnost s.r.o. (www.oderskams.cz).

Základním distribučním systémem zajišťujícím dodávku pitné vody v severní části Moravskoslezského kraje je vodárenská soustava Ostravského oblastního vodovodu (OOV). Systém zásobuje vodou obyvatele především okresů Ostrava, Opava a Nový Jičín.

Hlavními zdroji pro Ostravský oblastní vodovod jsou vodárenské nádrže Šance na řece Ostravici, Morávka na řece Morávce a Kružberk na řece Moravici. K nádržím s vodárenským využitím je řazena nádrž Slezská Harta na Moravici, která zajišťuje svým objemem zabezpečení odběru vody pro Ostravský oblastní vodovod z nádrže Kružberk a je jejím stabilizátorem kvality vody. Surová voda z těchto nádrží je přiváděna na jednotlivé úpravně Nová Ves u Frýdlantu n. O. (maximální kapacita 2 200 l/s), Vyšní Lhoty (450 l/s) a Podhradí (2 200 l/s), a po úpravě je dopravována hlavními rozváděcími řady do vodojemů a do spotřebišť. Tyto hlavní zdroje jsou doplněny zdroji místními, většinou podzemními, které tvoří do 10 % celkového dodaného množství do systému OOV.

Jako alternativní zdroje pitné vody jsou na české straně euroregionu využívány domovní studny.

Obrázek 14 – Mapa zásobování pitnou vodou

Zdroje: http://www.pod.cz/planovani/soubory/koncepce_MSK/oblast_kvantity_vody.pdf, http://www.pod.cz/data/pages/files/sch_zv_big.gif

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Zásobování vodou na území polské části euroregionu zajišťují převážně veřejné vodovody. Počet osob využívajících vodovodní síť v procentech ke všem obyvatelům polské části euroregionu činí 91,76%.

Dodávkami pitné vody na území polské části euroregionu se zabývají komunální podniky. Mezi největší podniky tohoto typu patří: Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. Racibórz (<http://zwik-rac.com.pl>), Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. Wodzisław Śląski (www.pwik-wodzislaw.pl) a Głubczyckie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o. o. (<http://www.wodociagi-glubczyce.pl>).

Tabulka 40 – Počet obyvatel využívajících vodovodní síť a počet obyvatel využívajících vodovodní síť v procentech ke všem obyvatelům na území polské části Euroregionu Silesia.

Název obce	Počet obyvatel připojených k vodovodní síti	Počet obyvatel využívajících vodovodní síť v % celkového počtu obyvatel
Baborów	6 127	97,6
Branice	6 289	89,1
Głubczyce	21 332	91,2
Gorzyce	17 644	85,8
Kietrz	10 885	94,7
Kornowac	4 287	86,3
Krzanowice	5 298	89,6
Krzyżanowice	10 378	90,6
Kuźnia Raciborska	10 883	90,1
Lubomia	6 620	82,3
Lyski	7 915	83,4
Marklowice	5 239	96,9
Mszana	6 614	90,1
Pietrowice Wielkie	6 625	95,0
Pszów	13 555	94,5
Racibórz	53 799	95,7
Rudnik	4 891	94,7
Rydułtowy	21 757	98,5
Wodzisław Śląski	48 099	97,5

Zdroj: Polský statistický úřad (Databanka místních dat)

3.5.2 Odkanalizování

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Vstupem České republiky do Evropské unie se staly závaznými předpisy EU, na úseku vypouštění odpadních vod do vod povrchových především směrnice Rady ze dne 21. května 1991 o čištění městských odpadních vod č. 91/271/EHS.

Dle směrnice rady ES 91/271/EH musí být do roku 2010 v aglomeracích nad 2 000 ekvivalentních obyvatel (dále jen EO) kanalizace ukončena čistírnou odpadních vod se sekundárním čištěním a v aglomeracích pod 2 000 EO musí být kanalizace, je-li vybudována, zakončena odpovídající čistírnou odpadních vod.

V souladu s čl. II odst. 6 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů jsou obce nad 2 000 ekvivalentních obyvatel povinny do 31. 12. 2010 zajistit odkanalizování a čištění jejich odpadních vod.

V rámci strategie financování implementace byl vytvořen Seznam aglomerací, ve kterém jsou aglomerace ČR větší než 2 000 EO rozděleny do několika kategorií podle velikosti a stavu připravenosti splnit závazek ČR na poli odkanalizování a čištění odpadních vod.

Aglomerace je oblast, kde je kanalizační systém nejúčinnějším nebo jediným možným řešením pro shromažďování městských odpadních vod a pro jejich adekvátní čištění. Budovy mimo hranice aglomerace musí být vybaveny adekvátním čištěním (domácí čistírna, jímka).

Obrázek 15 – Hranice aglomerací

Zdroj: http://mapy.kr-moravskoslezsky.cz/tms/zpz_prvkuk/

Plán rozvoje vodovodů a kanalizací území ČR (PRVKÚ ČR) je strategickým dokumentem státní politiky v oboru vodovodů a kanalizací překračující opatření resortních politik ústředních vodoprávních úřadů při sdílení kompetencí. Představuje dlouhodobou koncepci rozvoje oboru vodovodů a kanalizací s výhledem do roku 2015.

Síť veřejné kanalizace se rozrůstá i díky podpoře Evropské unie. V současné době je na české straně území euroregionu na veřejnou kanalizaci napojeno přes 60 % objektů. Některé části veřejné kanalizace jsou aktuálně ve výstavbě (obec Hať).

Čističku odpadních vod má na svém katastrálním území např.: Ostrava, Opava, Hlučín, Nový Jičín, Budišov nad Budišovkou, Dolní Životice, Holasovice, Kobeřice, Oldřišov, Sudice, Šilheřovice, Uhlířov, Velké Hoštice, Horní Benešov, Fulnek.

Kapacita těchto úpraven je využívána z více jak 75 %.

Provozovatelem veřejné kanalizace na české straně euroregionu jsou společnosti:

- Severomoravské vodovody a kanalizace Ostrava, a.s. (www.smvak.cz),
- Ostravské vodárny a kanalizace a.s. (www.ovak.cz),
- Vodovody a kanalizace Hlučín, s.r.o. (www.vakhlucin.cz)
- Oderská městská společnost s.r.o. (www.oderskams.cz).

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Právo Evropské unie upravující otázku týkající se odvádění a čištění komunálních odpadních vod definuje nařízení Rady 91/271/EHS ze dne 21. května 1991. Zmíněné nařízení je adresováno členským zemím, které jsou povinny dosáhnout uvedeného cíle. Pro Polsko byly vyjednané dohody s Evropskou unií týkající se životního prostředí převedeny do smlouvy o přistoupení. Tento dokument zavazuje polskou vládu vybudovat, rozšířit nebo zmodernizovat čističky komunálních odpadních vod a systémy kanalizační soustavy v aglomeracích do roku 2015.

Kanalizační síť v polské části Euroregionu Silesia je rozšířena především díky finanční podpoře z rozpočtu Evropské unie. Počet obyvatel využívajících kanalizaci na území polské části euroregionu v procentech činí 34,34 % a je značně nižší než celostátní průměr činící 63,5 %.

Čištění odpadních vod, jak komunálních, tak i průmyslových, má za následek snižování množství nečistot vypouštěných do životního prostředí a je tak důležitým nástrojem sloužícím ke zlepšení kvality povrchových vod.

V posledních letech je na území polské části Euroregionu Silesia viditelný trend zvyšování podílu očištěných odpadních vod.

Tabulka 41 – Počet obyvatel využívajících kanalizací podle členských obcí polské části Euroregionu Silesia v procentech (v %)

Územní jednotka	Kanalizace			
	2008	2009	2010	2011
Baborów	53,8	53,8	54,2	54,2
Branice	26	26	29,7	33,4
Głubczyce	64,8	64,9	65,1	66,8
Gorzyce	8,6	8,6	11,3	18
Kietrz	31,2	31,3	31,7	31,7
Kornowac	0,6	6,6	6,7	6,9
Krzanowice	26,1	26,1	34,1	41,1
Krzyżanowice	0	0	0	0
Kuźnia Raciborska	30,4	30,4	31,2	31
Lubomia	0	0	0	0
Lyski	9,2	9,5	10	12,4
Marklowice	16,4	17,2	17,7	19,4
Mszana	34,9	35,2	37,1	45,4
Pietrowice Wielkie	0	0	0	0
Pszów	56,9	57,1	57,3	57,6
Racibórz	79,9	82,4	83,4	84,3
Rudnik	16	16	16	22,4
Rydułtowy	58,4	58,7	58,8	59,2
Wodzisław Śląski	68,4	68,4	68,6	68,8
POLSKO	61	61,5	62	63,5

Zdroj: *Polský statistický úřad (Databanka místních dat)*

Mezi největší podniky zabývající se čištěním komunálních odpadních vod na území polské části euroregionu patří:

- Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. Racibórz (<http://zwik-rac.com.pl>),
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. Wodzisław Śląski (www.pwik-wodzislaw.pl),
- *Głubczyckie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o. o.* (<http://www.wodociagi-glubczyce.pl>).

Počet osob využívajících vodovodní sítě na území polské části euroregionu v procentech (91,76 %) je vyšší než celostátní průměr (87,6 %). V případě kanalizační a plynovodní sítě bohužel lze zaznamenat opačnou situaci. Na území polské části euroregionu, v porovnání s celostátním průměrem, přibližně dvakrát méně osob využívá tento komfort. Je zajímavé, že na tomto území stále existují obce, které vůbec nemají kanalizační systém (Krzyżanowice, Lubomia, Pietrowice Wielkie) nebo plynovodní systém (např. Krzanowice, Rudnik, Lyski)¹³. Nejkomplikovanější a vysoce nákladné je čištění odpadních vod v malých obcích, v nichž s ohledem na rozptýlenou zástavbu je připojení budov ke kanalizaci s čističkou odpadních vod mnohem dražší než na urbanizovaných územích.

3.5.3 Zásobování plynem

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Zásobování plynem je realizováno prostřednictvím vysokotlakého plynovodu, který představuje soustavu potrubí s příslušenstvím a stanicemi. Z vnitrostátní soustavy je pak zemní plyn předáván přes předávací stanice do distribučních systémů regionálních distribučních společností a přímým odběratelům.

¹³ Stav ke dni 31. 07. 2013.

Dodávky plynu na území Euroregionu Silesia jsou realizovány z Ruské federace prostřednictvím hraničních předávacích stanic v Českém Těšíně a Lanžhotě. Provozovatelem přepravní soustavy plynu v ČR je společnost NET4GAS, s.r.o.

Projekt Česko-polského propojovacího plynovodu (STORK) spočíval ve vytvoření prvního přímého propojení přepravních soustav České republiky a Polska a v zahájení přepravy zemního plynu mezi systémy na úrovni 0,5 mld. m³/rok. V březnu roku 2012 byl ukončen zkušební provoz a stavba byla zkolaudována.

Obrázek 16 – Mapa tranzitního a vnitrostátního plynovodu

Zdroj: <http://www.net4gas.cz/cs/fotografie-a-vizualy-1341/#prettyPhoto>

Zásobování plynem jako komoditou pro vytápění a vaření je na české části území euroregionu u více jak 50 % objektů. V dnešní době rostou ceny zemního plynu, obyvatelé opouští tuto technologii a ve větší míře využívají k vytápění tuhá paliva či jiné alternativní zdroje vytápění. Spotřeba zemního plynu poslední 3 roky stagnuje.

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Zásobování obcí polské části Euroregionu Silesia plynem probíhá pomocí plynovodu dodávajícího tuto surovinu z Ruska. Operátorem odpovědným za přepravu zemního plynu na území Polska je firma GAZ-SYSTEM S. A. V roce 2011 společnost předala do provozu propojovací plynovod Polsko – Česká republika. Propojení s českým přepravním plynovodem umožní odběr přibližně 0,5 mld. m³ zemního plynu ročně. Délka plynovodu na polské straně činí 22 km a plynovod prochází přes obce Cieszyn, Hażlach, Dębowiec a Skoczów. Délka českého úseku plynovodu je přibližně 10 km.

Největší polskou firmou zabývající se dodávkou plynu individuálním zákazníkům je společnost Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo (PGNiG).

Tabulka 42 – Počet obyvatel využívajících plynovodní síť v polské části Euroregionu Silesia.

Územní jednotka	2011
Baborów	2 559
Branice	1 724
Głubczyce	12 126
Gorzyce	1 196
Kietrz	4 889
Kornowac	161
Krzanowice	--

Krzyżanowice	1 856
Kuźnia Raciborska	--
Lubomia	153
Lyski	--
Marklowice	2 206
Mszana	1 948
Pietrowice Wielkie	128
Pszów	2 842
Racibórz	47 357
Rudnik	--
Rydułtowy	4 206
Wodzisław Śląski	33 235

Zdroj: *Polský statistický úřad (Databanka místních dat)*

Tabulka 43 – Počet obyvatel využívajících plynovodní síť v polské části Euroregionu Silesia a počet obyvatel využívajících plynovodní síť v % ke všem obyvatelům

Územní jednotka	2011
Baborów	40,8
Branice	24,4
Głubczyce	51,9
Gorzyce	5,8
Kietrz	42,5
Kornowac	3,2
Krzanowice	0
Krzyżanowice	16,2
Kuźnia Raciborska	0
Lubomia	1,9
Lyski	0
Marklowice	40,8
Mszana	26,5
Pietrowice Wielkie	1,8
Pszów	19,8
Racibórz	84,2
Rudnik	0
Rydułtowy	19
Wodzisław Śląski	67,3
POLSKO	52,5

Zdroj: *Polský statistický úřad (Databanka místních dat)*

3.5.4 Zásobování teplem

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Zásobování centrálním teplovodem funguje v české části euroregionu převážně v některých městech. Výrobu a dodávku tepla pro město Opava a město Dolní Benešov zajišťuje společnost OPATHERM a.s., v městě Odry jsou tyto služby zajištěny Oderskou městskou společností. Společnost Dalkia Česká republika, a.s. zajišťuje dodávku tepla v městech Ostrava, Opava, Nový Jičín. Hlučín je zásobován teplem od společnosti Teplo Hlučín, s.r.o.

Většina rodinných domů na české straně území euroregionu má lokální zdroj tepla s využíváním plynu, pevných paliv nebo obnovitelných zdrojů energie. V důsledku zvyšování cen zemního plynu a elektrické energie roste využívání pevných paliv a také odpadu domácností při výrobě tepla u těchto lokálních zdrojů tepla. Tato skutečnost má negativní vliv na ovzduší a životní prostředí.

Velkou roli hraje na české straně území euroregionu zateplování domů, v jehož důsledku roste úspora nákladů na teplo.

Zdroj: <http://www.opatherm.mvv.cz/Teplo.html>, <http://www.dalkia.cz/cz/vyroba-a-dodavky-tepla>,
<http://www.oderskams.cz/>, <http://www.teplohlucin.cz/>

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Na území polské části euroregionu existují jak systémy individuálního vytápění, tak i hromadného vytápění (městské teplárny, kotelny). Největší městské teplárny se nacházejí ve městech Racibórz a Wodzisław Śląski (obě jsou součástí společnosti Przedsiębiorstwo Energetyki Cieplnej w Jastrzębiu Zdroju S.A.).

Většina individuálních domácností využívá individuální vytápěcí systémy.

3.5.5 Zásobování elektrickou energií

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Na české straně území euroregionu je dodávka elektrickou energií zajišťována prostřednictvím sítě elektrického vedení. Distribuce elektrické energie je zajišťována společností ČEZ Distribuce, a.s., která zajišťuje a spravuje síť elektrického vedení ke spotřebiteli.

Na české straně území euroregionu jsou jako zdroj elektrické energie využívány také fotovoltaické elektrárny. Počet elektráren s instalovaným výkonem větším než 100 kW v Moravskoslezském kraji je 76.

Další elektrárny využívající obnovitelné zdroje energie na české straně území euroregionu:

- v katastru obce Hať se nachází větrná elektrárna s instalovaným výkonem 1,8 MW
- vodní elektrárna v katastru obce Kozmice s výkonem 150 kW.

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

V Polsku působí subjekty na trhu s elektrickou energií na základě ustanovení energetického zákona ze dne 10. dubna 1997 (Sb. z. č. 54/1997, ust. 348). Institucí upravující fungování trhu v Polsku je Energetický regulační úřad.

Účastníky na trhu s elektrickou energií v Polsku jsou výrobci elektrické energie, subjekty zabývající se přenosem elektrické energie, distributoři elektrické energie a společnosti obchodující elektrickou energií. Posledně jmenovaní musejí mít koncesi na tzv. obchodování elektrickou energií. Vydáváním koncesí v Polsku se zabývá Energetický regulační úřad.

Největším dodavatelem elektrické energie na území polské části euroregionu je firma TAURON – Polska Energia S. A.

3.5.6 Odpadové hospodářství

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Platný zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů, klade důraz na předcházení vzniku odpadů, prosazuje základní principy ochrany životního prostředí a zdraví obyvatel při nakládání s odpady.

Zastupitelstvo Moravskoslezského kraje dne 30. 9. 2004 schválilo Plán odpadového hospodářství Moravskoslezského kraje a vydalo Obecně závaznou vyhlášku Moravskoslezského kraje č. 2/2004, kterou se vyhláší jeho závazná část. Cílem Plánu odpadového hospodářství je vytvoření vhodných podmínek jak pro předcházení

a minimalizaci vzniku odpadů, tak i pro adekvátní způsob nakládání s odpady.

Produkce komunálních odpadů v Moravskoslezském kraji v letech 2004–2011

Celková produkce komunálních odpadů se od roku 2004 do roku 2007 snižovala. Od roku 2008 dochází k nárůstu, kdy v roce 2010 došlo k překročení hodnoty roku 2004. V roce 2010 je o 37 398 t vyšší než v roce 2004. V roce 2011 dokonce o 78 780 t. Nárůst v porovnání s rokem 2004 je zřejmý i u produkce komunálních odpadů vztahované na obyvatele. V roce 2010 je o 34,2 kg/obyv/rok vyšší než v roce 2004, v roce 2011 to je navýšení o 67,53 kg/obyv/rok oproti roku 2004. Co se týká procentuálního podílu komunálního odpadu na celkové produkci odpadů, přetrvává pozvolný růst.

V Moravskoslezském kraji je vytvořena fungující síť zařízení pro nakládání s odpady. Kapacity zařízení pro nakládání s odpady ve vztahu k celkové produkci odpadů, produkci odpadů v příslušných kategoriích a produkci využitelných odpadů jsou dostačující. Rezervy jsou v systému nakládání s komunálními odpady ve vztahu k jejich dotřídění a maximálnímu materiálovému využití separovaných složek, kdy většinový podíl komunálních odpadů je odstraňován ukládáním na skládkách. Situaci v nakládání s komunálními odpady by mělo zlepšit připravované krajské integrované centrum využívání komunálních odpadů.

Dne 1. 7. 2012 nabyl účinnosti zákon č. 174/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů; tento přinesl zásadní změny při správě místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, zejména v rozšíření okruhu poplatníků poplatku a zvýšení horní hranice části poplatku, která je stanovena na základě skutečných nákladů obce předchozího roku na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu.

Výše poplatku se tedy liší v jednotlivých obcích, pro příklad uvádíme výši poplatku 396 Kč v Opavě nebo 498 Kč v Ostravě pro rok 2013 za jednu osobu. Poměr příjmů k výdajům na nakládání s odpady v roce 2012 byl v Opavě 55,51 %, což znamená, že příjmy nepokryjí náklady na svoz a likvidaci komunálního odpadu. Podobné je to v ostatních obcích. V některých městech a obcích je výše poplatku závislá na třídění odpadu, např. v Budišově nad Budišovkou, kde obyvatelé odpady třídí do pytlů s čárovými kódy a za každý kilogram tříděného odpadu se poplatek snižuje.

V Ostravě u společnosti OZO Ostrava, s.r.o., již od roku 2003 funguje „Centrum odpadové výuky“ (www.ozoostrava.cz/vzdelavani), které nabízí několik typů vzdělávacích programů pro různé věkové skupiny o systému nakládání s odpady v této oblasti a o správném nakládání s odpady, a to včetně exkurzí na skládku komunálního odpadu a k třídícím a zpracovatelským linkám.

Svoz komunálního odpadu je zajišťován na české straně euroregionu těmito společnostmi:

- Marius Pedersen a.s.	- Technické služby Vítkov
- OZO Ostrava, s.r.o.	- Technické služby Budišov
- AVE CZ odpadové hospodářství,
s. r. o.	- Technické služby Hlučín
- Technické služby Opava	

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Nejdůležitějším právním aktem upravujícím problematiku nakládání s odpady v Polsku je zákon o odpadech ze dne 14. prosince 2012 (Sb. z. č. 21/2013, ust. 21). Tento zákon definuje prostředky sloužící k ochraně životního prostředí, života a zdraví lidí, zabráňující a snižující negativní vliv na životní prostředí a zdraví lidí vyplývající z vytváření odpadů

a nakládání s nimi, omezující všeobecné následky využívání zdrojů a zlepšující efektivitu takového využívání.

V zákoně o odpadech jsou uvedena ustanovení definující všeobecné zásady nakládání s odpady, plány nakládání s odpady, oprávnění nezbytná pro nakládání s odpady, zásady vedení rejstříků subjektů distribuujících produkty, produkty v obalech a zabývajících se odpady, a rovněž zásady vedení evidence odpadů.

Tabulka 44 – Údaje týkající se nakládání s odpady v členských obcích polské části Euroregionu Silesia.

Územní jednotka	Subjekt zajišťující odvoz komunálního odpadu	Skládky komunálního odpadu	Sběrná místa
Baborów	obec	na území obce	ano
Branice	obec	na území obce	ano
Głubczyce	obec	na území obce	ano
Gorzyce	obec	na území obce	ne
Kietrz	obec	na území obce	ano
Kornowac	obec	mimo území obce	ne
Krzanowice	obec	mimo území obce	ne
Krzyżanowice	obec	na území obce	ano
Kuźnia Raciborska	obec	mimo území obce	ne
Lubomia	obec	mimo území obce	ne
Lyski	obec	mimo území obce	ne
Marklowice	obec	mimo území obce	ne
Mszana	obec	mimo území obce	ne
Pietrowice Wielkie	obec	mimo území obce	ne
Pszów	obec	mimo území obce	ne
Racibórz	obec	na území obce	ano
Rudnik	obec	mimo území obce	ne
Rydułtowy	obec	mimo území obce	ne
Wodzisław Śląski	obec	mimo území obce	ne

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 45 – Funkční skládky odpadů, na nichž je likvidován komunální odpad (stav v roce 2011)

Územní jednotka	funkční skládky odpadů, na nichž je likvidován komunální odpad
Powiat raciborski	2
Powiat rybnicki	1
Powiat głubczycki	4

Zdroj: Polský statistický úřad (Databanka místních dat)

Největším problémem při produkci odpadů na území polské části euroregionu je produkce odpadů v podnicích. V porovnání s ostatními regiony česko-polského pohraničí tady dosahuje vyšší hodnoty. Tento problém se navíc zhoršuje kvůli poměrně nízkému stupni jejich opětovného využívání (v porovnání s ostatními polskými pohraničními subregiony). Kromě toho je třeba zdůraznit, že aktuálně platné právní rámce nedovolují společné přeshraniční nakládání s odpady (přeprava odpadů je možná pouze na základě individuálních rozhodnutí udělovaných jako výjimky).

3.5.7 Klíčová zjištění

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

- Dodávka pitné vody v české části euroregionu je zajištěna sítí pokrývající téměř celé území a s dostatečnou rezervou dodávek jak pro domácnosti, tak pro průmyslové podniky.
- V současné době je na české části euroregionu odkanalizováno více jak 60 % objektů. Čistírny odpadních vod fungují s dostatečnou rezervou, je počítáno s dalším

napojením objektů.

- Zásobování plynem je zajištěno vnitrostátním plynovodem z Břeclavi. Pro potřeby pokrytí výkyvů spotřeby je využíván tranzitní a následně vnitrostátní plynovod z hraniční předávací stanice Cieszyn z Polska.
- Dodávka tepla je zajištěna v dostatečné míře a s dostatečnou kapacitou. Podstatná část rodinných domů má vlastní zdroje tepla. Roste podíl obnovitelných zdrojů energie při výrobě tepla.
- Zásobování elektrickou energií je na vysoké úrovni s dostatečnou kapacitou, která je podpořena stále se rozvíjícím využíváním obnovitelných zdrojů energie.
- Na české straně euroregionu existuje fungující systém nakládání s odpady. Dobře fungující systém je předpokladem pro prevenci vzniku nelegálních skládek odpadu. Rezervy systému nakládání s komunálními odpady jsou v oblasti dotřídění a v maximálním materiálovém využití separovaných složek.

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

- Počet osob využívajících vodovodní síť na území polské části euroregionu v procentech (91,76 %) je vyšší než celostátní průměr (87,6 %).
- Počet osob využívajících plynovodní a kanalizační síť na území polské části euroregionu je nižší než celostátní průměr.
- Na území polské části euroregionu existují jak systémy individuálního vytápění, tak i hromadného vytápění (městské teplárny, kotelny). Většina individuálních domácností však využívá individuální vytápěcí systémy.
- V červenci 2013 byl na území polské části euroregionu zavedený nový systém sběru a recyklace odpadů související s nabytím platnosti ustanovení zákona ze dne 1. července 2011 o změně zákona o udržování čistoty a pořádku v obcích a některých jiných zákonů.

3.6 OBČANSKÁ VYBAVENOST

3.6.1 Vzdělávací zařízení

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Na území české části Euroregionu Silesia se nacházejí vzdělávací zařízení všech stupňů od předškolního až po vysokoškolské, včetně speciálních škol pro žáky se speciálními potřebami či vzdělávací zařízení pro zájmové umělecké či jazykové vzdělávání.

Mateřské školy

Zajišťují předškolní vzdělávání pro děti ve věku zpravidla od 3 do 6 let. Zřizovatelem mateřské školy je zpravidla příslušná obec/město/městská část. Na území české části Euroregionu Silesia fungují také speciální mateřské školy, jako je např. Mateřská škola Eliška v Opavě pro zdravotně postižené děti, mateřská škola při Psychiatrické nemocnici v Opavě, mateřská škola pro sluchově postižené v Ostravě - Porubě apod.

Základní školy

Základní škola zajišťuje povinné základní vzdělávání pro děti ve věku zpravidla od 7 do 15 let. Má 9 ročníků a člení se na první stupeň a druhý stupeň. První stupeň je tvořen 1.–5. ročníkem a druhý stupeň 6.–9. ročníkem. Pokud nejsou podmínky pro zřízení všech 9 ročníků, lze zřídit základní školu pouze s prvním stupněm (např. Základní škola v Hněvošicích) nebo školu se sloučenými ročníky (např. Základní škola v Brance u Opavy). Na území české části Euroregionu Silesia fungují také speciální základní školy, jako jsou např. speciální základní školy v Opavě pro děti se speciálními potřebami (pro zrakově postižené a děti s vadami řeči, pro tělesně postižené, základní škola při Psychiatrické

nemocnici), Waldorfská základní škola v Ostravě apod. Zřizovatelem základní školy je zpravidla příslušná obec/město/městská část.

Střední školy

Zajišťují střední vzdělání, a to na gymnáziích, středních odborných školách a středních odborných učilištích. Školský zákon vymezuje střední vzdělání (1-2 roky), střední vzdělání s výučním listem (2-3 roky) a střední vzdělání s maturitní zkouškou (4 roky, popř. ukončením šestiletého nebo osmiletého gymnázia). Na území české části Euroregionu Silesia je více než 50 různých středních škol, jejichž přehled lze najít např. na www.stredniskoly.cz. Zřizovatelem středních škol je zpravidla příslušný kraj, pokud se nejedná o soukromou školu.

Na území Euroregionu Silesia se nenacházejí mateřské, základní ani střední školy poskytující vzdělávání v jazyce některé z národnostních menšin, jako je tomu v sousedním Euroregionu Těšínské Slezsko.

Konzervatoře

Zajišťují střední vzdělání v různých uměleckých oborech, které je po 4 letech zakončeno maturitní zkouškou nebo po 6 letech absolutoriem. Na území české části Euroregionu Silesia se nacházejí 2 konzervatoře:

- Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě (www.jko.cz) – nabízí studium v oborech hudba, zpěv, tanec, hudebně dramatické umění. Zřizovatelem školy je Moravskoslezský kraj.
- Církevní konzervatoř Opava (www.konzervator.cz) – nabízí studium oboru hudba a je jedinou konzervatoří v ČR specializující se na duchovní hudbu. Zřizovatelem školy je Kongregace Milosrdných sester Panny Marie Jeruzalémské.

Vyšší odborné školy

Zajišťují další odborné vzdělání pro absolventy střední školy s maturitní zkouškou. Ve srovnání se studiem na vysokých školách jsou obory vyššího studia zaměřeny především na praktickou profesní orientaci a trvají zpravidla 3 roky. Studium je zakončeno absolutoriem. V mnoha případech jsou tyto školy zřizovány příslušným krajem při středních školách, mnohé z těchto škol jsou však soukromé. Na území české části Euroregionu Silesia existuje 8 vyšších odborných škol:

- Střední škola hotelnictví a služeb a Vyšší odborná škola a Hotelová škola, Opava (<http://www.sshsopava.cz/skola/>)
- Masarykova střední škola zemědělská a Vyšší odborná škola, Opava (www.zemedelka.opava.cz)
- Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory (www.voss-ova.cz)
- Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická Ostrava-Mariánské Hory (www.zdrav-ova.cz)
- AHOL – Vyšší odborná škola Ostrava (www.ahol.cz)
- Soukromá vyšší odborná škola podnikatelská Ostrava (www.svosp.cz)
- Vyšší odborná škola Jana Ámose Komenského Ostrava (www.vosjak.cz)
- Vyšší odborná škola SOKRATES Ostrava-Hrabůvka (www.sokrates.cz/vos)

Vysoké školy

Jedná se o nejvyšší článek vzdělávací soustavy, jejich činnost upravuje zákon o vysokých školách. Typy studijních programů na vysokých školách jsou bakalářský, magisterský a doktorský. Vysoké školy jsou veřejné, soukromé nebo státní (policejní a vojenské).

Na území české části Euroregionu Silesia se nachází 3 veřejné vysoké školy a 2 soukromé. Jedná se o tyto vysoké školy:

- Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava – veřejná vysoká škola (www.vsb.cz)

- Ostravská univerzita v Ostravě - veřejná vysoká škola (www.osu.cz)
- Slezská univerzita v Opavě - veřejná vysoká škola (www.slu.cz)
- Vysoká škola podnikání Ostrava - soukromá vysoká škola (www.vsp.cz)
- pobočka Panevropské vysoké školy v Ostravě – soukromá vysoká škola (www.paneurouni.cz)

Slezská univerzita v Opavě nabízí speciální kurzy pro seniory, tzv. univerzitu třetího věku.

Základní umělecké školy

Poskytují zájmové vzdělávání v různých uměleckých oborech. Zpravidla je zřizuje příslušný kraj nebo město. Na území české části Euroregionu Silesia působí základní umělecké školy v Opavě (2), v Ostravě (12 ZUŠ a 1 Lidová konzervatoř a Múzická škola Ostrava) a po 1 v Hlučíně, Vítkově, Háji ve Slezsku, Kravařích, Hradci nad Moravicí, Odrách a Novém Jičíně.

Přeshraniční spolupráce vzdělávacích zařízení

Podpora přeshraniční spolupráce škol všech stupňů a přeshraničních projektů zaměřených na výchovu a vzdělávání patří k prioritám Euroregionu Silesia. Jen v rámci Fondu mikroprojektů Euroregionu Silesia 2007-2013 představovaly projekty pro školy více než jednu třetinu všech projektů. Největší zájem o přeshraniční spolupráci je na obou stranách hranice u základních škol. Již tradiční je spolupráce škol Opavy a Ratiboře, přeshraniční spolupráci navázaly také mnohé školy z Ostravy (především z Poruby, Svinova a Moravské Ostravy), mnoho úspěšných projektů realizovala jedna ze základních škol ve Vítkově (s polským partnerem mimo území Euroregionu Silesia). Zájem o přeshraniční spolupráci stále více projevují také školy ve větší vzdálenosti od hranice, např. v Budišově nad Budišovkou nebo Odrách. Přeshraniční spolupráce mateřských škol není příliš rozvinutá, což je zřejmě dáno náročností přeshraničních aktivit realizovaných pro děti v tak nízkém věku. Velký zájem o přeshraniční spolupráci je mezi středními školami, které však mají velký problém s dofinancování či předfinancováním projektů. U většiny projektů pro střední školy převažují obecná témata spolupráce (sport, kultura, poznávání apod.) nad odborně zaměřenými projekty v souladu s jejich odborným zaměřením. Velmi dobře je rozvinutá přeshraniční spolupráce vysokých škol, zejména pak Vysoké školy báňské-Technické univerzity v Ostravě, která jen v rámci Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR 2007-2013 včetně Fondu mikroprojektů Euroregionu Silesia realizovala více než 10 projektů z různých fakult a pracovišť. Také česko-polská spolupráce Slezské univerzity v Opavě je velmi široká, i když využívání prostředků Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR 2007-2013 pro financování těchto aktivit je ze strany Slezské univerzity minimální.

Spolupráce / smlouvy o spolupráci vysokých škol

Vysoké školy na území české části Euroregionu Silesia spolupracují / mají uzavřeny smlouvy o spolupráci s mnoha polskými vysokými školami v polsko-českém příhraničí, např.:

- Vysoká škola báňská-Technická univerzita v Ostravě:
 - o Politechnika Opolska
 - o Politechnika Śląska w Gliwicach
 - o Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej
 - o Politechnika Częstochowska
 - o Akademia Techniczno-Ekonomiczna im. Karola Adamieckiego w Katowicach
 - o Górnośląska Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości im. Karola Goduli Chorzów
- Slezská univerzita v Opavě:
 - o Uniwersytet Śląski w Katowicach
 - o Uniwersytet Opolski
 - o Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu
- Ostravská univerzita:
 - o Uniwersytet Śląski w Katowicach
 - o Uniwersytet Opolski

Konference rektorů slezských univerzit

Z iniciativy Slezské univerzity v Opavě byla v roce 2003 vytvořena Konference rektorů slezských univerzit. Toto uskupení vytvořili rektori šesti univerzit a vysokých škol sídlících na území českého a polského Slezska (dvou univerzit v Katovicích, univerzit ve Wroclawi, Opoli, Ostravě a Opavě). Základním cílem tohoto uskupení je jednotný postup při společných vědeckých výzkumech, výměně vědecko-pedagogických pracovníků, studentů, informací a kulturních aktivit, ale také spolupráce v procesu získávání vědeckých hodností pracovníků i pořádání odborných konferencí.

Konsorcium PROGRES 3

Z iniciativy Vysoké školy báňské-Technické univerzity v Ostravě vznikla v roce 2011 iniciativa s názvem PROGRES 3, jejímž hlavním smyslem je vytvořit přeshraniční vazby mezi univerzitami Moravskoslezského kraje, Slezského a Opolského vojvodství a Žilinského kraje v oblasti vědy, výzkumu a inovací. Cílem je vytvářet spojení výzkumných a inovačních kapacit, což umožní větší koncentraci při plánování, řízení a praktické realizaci výzkumných projektů. V rámci Konsorcia PROGRES 3 byly již připraveny návrhy projektů, které by byly vhodné pro přeshraniční spolupráci jednotlivých zastoupených univerzit.

<http://progres3.vsb.cz>

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Na území polské části Euroregionu Silesia se nacházejí vzdělávací zařízení všech stupňů – od předškolních po vysokoškolská, včetně škol pro postižené žáky a zařízení pro odborné a jazykové vzdělávání.

Mateřské školy

Mateřské školy jsou určeny pro děti ve věku od 3 do 6 let, v mimořádných případech od 2,5 let. Pětileté a šestileté děti mají povinnost navštěvovat předškolní výchovu. Vedle mateřských škol působí rovněž předškolní skupiny v základních školách a předškolní zařízení a předškolní skupiny. Poslední dvě formy předškolní výchovy jsou určeny pro menší skupiny dětí a jsou zakládány v místech, která jsou vzdálená od mateřských a základních škol.

Základní školy

Šestiletá škola je rozdělena na dvě tříleté etapy. První etapa, 1. až 3. třída, je určena pro děti ve věku 7 – 10 let – je realizováno raně školní vzdělávání. V současnosti je možné na žádost rodičů (zákonných zástupců) přijmout do základní školy rovněž šestileté dítě¹⁴. Výuka probíhá formou integrovaného vzdělávání, tedy bez rozdělení na předměty, a je svěřena jednomu učiteli-vychovateli, i když výuka cizího jazyka, hudební, výtvarná a tělesná výchova a práce s počítačem může být svěřena odbornému učiteli. Na tomto stupni nemusí učitel striktně dodržovat dobu výuky, tj. 45minutové časové úseky určené na vyučování, jak se to dělá ve vyšších ročnících.

Druhá etapa - 4. až 6. třída, vyučování probíhá v rámci předmětů, jejichž vedení je svěřeno odborným učitelům. Jeden z učitelů vyučujících v dané třídě současně vykonává funkci vychovatele. Předměty realizované na tomto stupni jsou: polský jazyk, moderní cizí jazyk, matematika, přírodověda, dějepis a společnost, hudební výchova, výtvarná výchova, pracovní výchova, informatika (práce s počítačem), tělesná výchova, náboženství nebo etika (o účasti dítěte na výuce rozhodují rodiče), rodinná výchova (od 5. třídy; o účasti dítěte na výuce rozhodují rodiče).

¹⁴ Od září 2014 se bude povinná školní docházka vztahovat rovněž na děti narozené od 1. ledna do 30. června 2008.

Gymnázia

Reforma vzdělávacího systému z roku 1999 zavedla tříleté gymnázium jako nový typ školy určený pro mládež ve věku od 13 do 16 let. Vzdělávání na tomto stupni má všeobecný charakter. Vzdělávání na gymnázium je ukončeno zkouškou, která obvykle probíhá v dubnu, a skládají ji žáci třetích tříd.

Střední školy

V Polsku existují následující druhy středních škol:

- a) odborné školy, minimálně s dvouletou a maximálně tříletou školní docházkou (od 1. září 2012 fungují výhradně školy s tříletou školní docházkou), jejichž ukončení umožňuje získat diplom potvrzující odbornou kvalifikaci po složení zkoušky, a rovněž další vzdělávání ve školách uvedených pod písmeny e) a f).
- b) tříletá všeobecně vzdělávací lycea, jejichž ukončení umožňuje získat maturitu po složení maturitní zkoušky.
- c) tříletá lycea se všeobecným vzděláváním, jejichž ukončení umožňuje získat maturitu po složení maturitní zkoušky (od 1. září 2012 není prováděn nábor žáků na tento typ školy).
- d) čtyřleté technické školy, jejichž ukončení umožňuje získat diplom potvrzující odbornou kvalifikaci po složení zkoušky, a rovněž maturitu po složení maturitní zkoušky.
- e) dvouletá doplňovací všeobecně vzdělávací lycea pro absolventy škol uvedených pod písm. a), jejichž ukončení umožňuje získat maturitu po složení maturitní zkoušky (od 1. září 2012 není prováděn nábor žáků na tento typ školy).
- f) tříleté technické školy pro absolventy škol uvedených pod písm. a), jejichž ukončení umožňuje získat diplom potvrzující odbornou kvalifikaci po složení zkoušky, a rovněž maturitu po složení maturitní zkoušky (od 1. září 2013 není prováděn nábor žáků na tento typ školy).
- g) střední polyceální školy se školní docházkou maximálně 2,5 roku, jejichž ukončení umožňuje osobám majícím středoškolské vzdělání získat diplom potvrzující odbornou kvalifikaci po složení zkoušky.
- h) tříleté speciální školy připravující na zaměstnání žáky se středně těžkou nebo těžkou mentální retardací a žáky s kombinovaným postižením, jejichž ukončení umožňuje získat doklad potvrzující přípravu na zaměstnání.

Vysoké školy

Vysoká škola v Polsku je státní, samosprávnou nebo soukromou organizační jednotkou, působící na základě ustanovení zákona o vysokých školách nebo v případě církevních vysokých škol na základě smlouvy vlády Polské republiky s orgány příslušné církve. V polském vzdělávacím systému se jedná o školu, která vzdělává absolventy lyceí a středních technických škol, kteří složili maturitní zkoušku. Studium prvního stupně je ukončeno přiznáním odborného titulu licenciáta nebo inženýra, zatímco studium druhého stupně – magistra, magistra inženýra. Některé směry však mají formu jednotného magisterského studia a jsou ukončeny získáním titulu magistra nebo lékaře, zubního lékaře, veterinárního lékaře. Ukončení studia druhého stupně nebo jednotného magisterského studia umožňuje pokračovat ve vzdělávání na doktorandském studiu.

Tabulka 46 – Počet škol všech stupňů na území polské části Euroregionu Silesia

Územní jednotka	Počet základních škol prvního stupně v obci	Počet základních škol druhého stupně (gimnazium) v obci	Všeobecně vzdělávací gymnázia	Počet vysokých škol v obci
	2012	2011	2011	2011
Baborów	1	1		0
Branice	3	1		0

Głubczyce	9	6	3	0
Gorzyce	8	4		0
Kietrz	6	1	1	0
Kornowac	3	1		0
Krzanowice	3	1		0
Krzyżanowice	8	4		0
Kuźnia Raciborska	4	4		0
Lubomia	3	2		0
Lyski	5	1		0
Marklowice	2	1		0
Mszana	2	2	1	0
Pietrowice Wielkie	5	1		0
Pszów	3	1		0
Racibórz	15	10	3	1
Rudnik	6	3		0
Rydułtowy	3	2	1	0
Wodzisław Śląski	14	6	4	3 ¹⁵

Zdroj: *Polský statistický úřad (Databanka místních dat)*

Síť základních a středních škol na území polské části euroregionu je z hlediska stávajících potřeb vyhovující. S ohledem na prognózované demografické tendence lze konstatovat, že tento stav bude dostatečný i v budoucnosti. V souvislosti s výše uvedeným lze rovněž očekávat, že postupně bude docházet ke spojování některých škol, zejména na venkově. V souvislosti s potřebami trhu práce existují zvláštní požadavky na specialisty v technických oblastech, a to jak v případě středních škol ukončených maturitní zkouškou, tak i odborných škol. V rámci vzdělávacího systému v polské části Euroregionu Silesia je důležité rovněž neustálé zvyšování důrazu na zlepšení jazykových dovedností absolventů (včetně výuky českého a anglického jazyka). Značný význam pro komunikaci mezi obyvateli polské a české části euroregionu má rovněž poměrně všeobecná znalost slezského jazyka, zejména v příhraničních venkovských oblastech.

3.6.2 Zařízení sociální služeb

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Sociální služby v ČR dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, zahrnují jak služby sociální péče, tak služby sociální prevence a sociálního poradenství. V české části Euroregionu Silesia se nachází většina typů zařízení zajišťujících sociální služby pro občany jednotlivých obcí, měst či spádových oblastí. Statisticky jsou v Moravskoslezském kraji sledované vybrané typy zařízení poskytujících sociální služby, a to jak v oblasti sociální péče, tak i sociální prevence dle okresů (viz tabulky níže).

Tabulka 47 – Přehled zařízení sociální péče ve vybraných okresech, stav k 31. 12. 2011

Druh zařízení		Bruntál	Nový Jičín	Opava	Ostrava - město	Okresy celkem
Centra denních služeb	počet zařízení	1	-	1	5	7
	počet míst ¹⁶	15	-	15	10	40
Denní stacionáře	počet zařízení	2	6	4	5	17
	počet míst	*	46	*	137	183
Týdenní stacionáře	počet zařízení	1	-	-	2	3

¹⁵ Pobočky vysokých škol

¹⁶ Ukazatel „počet míst“ zahrnuje součty denních míst v zařízeních sociální péče státních, obecních, církevních a ostatních. Uvádějí se lůžka vybavená k přijetí, ať už byla využita či nikoliv. Nezapočítávají se lůžkové improvizace, nouzová lůžka a lůžka dočasně vyřazená z provozu pro úpravu místností (např. adaptace, dezinfekce apod.), avšak pouze v případě, kdy obyvatelé (svěřenci) z těchto dočasně vyřazených místností nejsou ve stavu obyvatel (svěřenců).

	<i>počet míst</i>	*	-	-	*	0
Domovy pro os. se zdrav. postižením	počet zařízení	3	4	7	3	17
	<i>počet míst</i>	211	102	575	233	1 121
Domovy pro seniory	počet zařízení	6	8	10	13	37
	<i>počet míst</i>	436	484	597	1 568	3 085
Domovy se zvláštním režimem	počet zařízení	-	-	2	4	6
	<i>počet míst</i>	-	-	26	104	130
Chráněné bydlení	počet zařízení	1	2	5	1	9
	<i>počet míst</i>	15	26	144	8	193
Domy s pečovatelskou službou	počet zařízení	24	23	15	30	92
	<i>počet míst</i>	442	852	303	1 127	2 724
Zařízení sociální péče celkem	počet zařízení	38	43	44	63	188
	<i>počet míst</i>	1 119	1 510	1 660	3 187	7 476

Zdroj: ČSÚ, Regionální statistiky, Statistická ročenka Moravskoslezského kraje 2012

* pozn.: místa nebyla statisticky ověřena

Tabulka 48 – Přehled zařízení sociální prevence ve vybraných okresech, stav k 31. 12. 2011

Druh zařízení		Bruntál	Nový Jičín	Opava	Ostrava - město	Okresy celkem
Azylové domy	počet zařízení	2	-	2	9	13
	<i>počet míst</i>	76	-	68	308	452
Domy na půl cesty	počet zařízení	1	-	-	-	1
	<i>počet míst</i>	15	-	-	-	15
Zařízení pro krizovou pomoc	počet zařízení	-	1	2	2	5
	<i>počet míst</i>	-	1	*	*	1
Nízkoprahová denní centra	počet zařízení	-	-	1	2	3
	<i>počet míst</i>	-	-	-	-	0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	počet zařízení	3	-	3	10	16
	<i>počet míst</i>	-	-	-	-	0
Noclehárny	počet zařízení	-	-	2	4	6
	<i>počet míst</i>	-	-	26	104	130
Pracoviště rané péče	počet zařízení	-	-	-	1	1
	<i>počet míst</i>	-	-	-	-	0
Služby následné péče	počet zařízení	-	-	2	3	5
	<i>počet míst</i>	-	-	-	-	0
Zařízení sociální prevence celkem	počet zařízení	6	1	12	31	50
	<i>počet míst</i>	91	1	94	412	598

Zdroj: ČSÚ, Regionální statistiky, Statistická ročenka Moravskoslezského kraje 2012

K významným zařízením sociální prevence na území české části Euroregionu Silesia patří např. sdružení ELIM - křesťanská společnost pro evangelizaci a diakonii Opava, která nabízí různé volnočasové aktivity neorganizované mládeži, provozuje nízkoprahové kluby pro děti a mládež, nabízí pomoc obětem domácího násilí apod.

Přeshraniční spolupráce zařízení sociálních služeb

Přestože oblast sociálních služeb nepatří mezi typické oblasti, v kterých by se odehrávala přeshraniční spolupráce, Euroregion Silesia podporuje rozvoj spolupráce i mezi těmito subjekty. Mezi úspěšné patří např. Domov pro seniory Kamenec, Slezská Ostrava, který navázal spolupráci s dvěma domovy na polské straně (Dom Pomocy Społecznej w Gorzycach a Miejski Dom Pomocy Społecznej w Rybniku) a dalším českým domovem v Euroregionu Těšínské Slezsko. Tyto čtyři domovy pak v průběhu let 2011–2012 společně realizovaly zajímavý projekt určený jak pro samotné seniory, tak pro zaměstnance. Další česko-polský projekt pak tento domov připravil pro rok 2014. O přeshraniční spolupráci projevila zájem také např. Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR, která je největším profesním sdružením sdružujícím poskytovatele sociálních služeb v ČR. K navázání přeshraniční spolupráce by byla vhodná také sdružení poskytující některé služby sociální prevence, jako je výše zmiňované sdružení ELIM.

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Základním právním předpisem upravujícím otázku sociální péče v Polsku je zákon o sociální péči ze dne 12. března 2004.

V rámci polského sociálního systému rozlišujeme:

- pomoc v pečovatelských zařízeních typu: domovy sociální péče, pečovatelské a výchovné ústavy,
- centra pomoci, mimo jiné klubovny, pomocná střediska (tj. centra denních služeb, noclehárny, útulky pro bezdomovce, domovy svépomoci pro osoby s psychickými poruchami),
- finanční a materiální pomoc a služby poskytované středisky sociální péče (v několika případech okresními centry pro pomoc rodinám).

V rámci struktury sociální podpory v Polsku můžeme vyčlenit:

- střediska sociální podpory /ośrodek pomocy społecznej/, které působí v každé obci formou sociální práce, poskytují peněžní dávky, pomoc formou služeb a materiální podpory a vydávají doporučení do středisek krizové pomoci /ośrodki wsparcia/;
- okresní centra pomoci rodině /powiatowe centrum pomocy rodzinie/ (ve městech s okresní působností – městská centra pomoci rodině); okresy zřizují domy sociální péče (domy pomoci społecznej), zajišťují péči pro děti v pečovatelských a výchovných zařízeních /placówki opiekuńczo-wychowawcze/ (tj. dětských domovech, azylových domech pro děti a mládež /pogotowie opiekuńcze/) a v pěstounských rodinách;
- regionální střediska sociální politiky /regionalne ośrodki polityki społecznej/ (u maršálovských úřadů) – věnují se koordinaci pomoci na území samosprávných vojvodství;
- na vojvodských úřadech oddělení sociální politiky – kontrola a dohled nad realizací úkolů obecní, okresní a vojvodské samosprávy, včetně kvality činnosti organizačních složek sociální pomoci (ale pouze v rámci přenesené činnosti);
- Ministerstvo práce a sociální politiky – věnuje se koordinaci sociální politiky na území celého Polska a připravuje změny v platné legislativě.

V polské části Euroregionu Silesia se nacházejí prakticky všechny typy v Polsku fungujících zařízení sociální pomoci. Podrobné informace na toto téma jsou uvedeny v níže připojené tabulce.

Tabulka 49 – Sociální zařízení na území polské části Euroregionu Silesia

Územní jednotka	Druh instituce / služeb	Název instituce
Baborów	Ústav sociálních služeb	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej [Městský ústav sociálních služeb]
	Rehabilitační ordinace	Stacja Opieki Caritas. Pielęgniarska Opieka Długoterminowa [Pečovatelská stanice Charita. Dlouhodobá ošetrovatelská péče]
Branice	Ústav sociálních služeb	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej [Obecní ústav sociálních služeb]
	Rehabilitační ordinace	Stacja Opieki Caritas. Pielęgniarska Opieka Długoterminowa [Pečovatelská stanice Charita. Dlouhodobá ošetrovatelská péče]
	Sociální a profesní rehabilitace postižených osob	Zakład Aktywności Zawodowej przy Stowarzyszeniu Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Branicach [Zařízení pro profesní rehabilitaci při Sdružení pro postižené osoby v

		Branicích]
Głubczyce	Ústav sociálních služeb Okresní centrum pomoci rodině (včetně zařízení pro krizovou intervenci)	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej [Městský ústav sociálních služeb] Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie [Okresní centrum pomoci rodině]
	Celodenní péče o samotné matky s dětmi.	Dom Samotnych Matek z Dziećmi MONAR-MARKOT [Domov samotných matek s dětmi MONAR-MARKOT]
	Dlouhodobá ošetrovatelská péče	Caritas Diecezji Opolskiej - Stacja opieki w Głubczycach [Charita opolské diecéze – Pečovatelská stanice Głubczyce]
	Peče o starší osoby	Dom Dziennego Pobytu w Głubczycach [Denní stacionář Głubczyce]
	Celodenní péče o válečné veterány a starší osoby (Głubczyce), celodenní péče o starší osoby (Klisino) a o osoby chronický duševně nemocné (Bliszczyce, Boboluszki, Branice, Dzbańce, Radynia).	Dom Pomocy Społecznej w Klisinie [Domov sociální péče v Klisinie (+pobočky: Bliszczyce, Boboluszki, Branice, Dzbańce, Głubczyce, Radynia)]
	Nepřetržitá 24hodinová péče a výchova dětí, které jsou úplně nebo částečně bez rodičovské péče.	Placówka Opiekuńczo Wychowawcza, Wielofunkcyjna -Dom Dziecka w Krasnym Polu - filia w Głubczycach [Multifunkční výchovné zařízení – Dětský domov v Krasném Poli – pobočka Głubczyce]
	Pomoc pro postižené osoby při rozvoji manuálních zručností.	Warsztat Terapii Zajęciowej [Terapeutická dílna]
Gorzyce	Ústav sociálních služeb	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej [Obecní ústav sociálních služeb]
	Domov sociální péče pro matky s nezletilými dětmi a těhotné ženy	Dom Pomocy Społecznej Krajowy Ośrodek Socjalno-Szkoleniowy dla Kobiet [Domov sociální péče Národní sociálně-školicí středisko pro ženy]
	Celodenní péče o osoby v pokročilém věku a osoby tělesně postižené	Dom Pomocy Społecznej w Gorzycach [Domov sociální péče Gorzyce]
	Pomoc pro tělesně postižené osoby při rozvíjení jejich manuálních schopností	Warsztat Terapii Zajęciowej [Dílna pracovní terapie]
	Celodenní péče a výchova dětí úplně a částečně bez rodičovské péče	Powiatowy Dom dziecka w Gorzyczkach [Okresní dětský domov Gorzyczki]
Kietrz	Ústav sociálních služeb	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej [Městský ústav sociálních služeb]
	Rehabilitační ordinace	Stacja Opieki Caritas. Pielęgniarska Opieka Długoterminowa [Pečovatelská stanice Charita. Dlouhodobá ošetrovatelská péče]
	Dům s pečovatelskou službou pro mentálně postižené osoby (dívky a ženy)	Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Misjonarek Maryi [Dům s pečovatelskou službou kongregace sester františkánských misionářů Marie]
Kornowac	Ústav sociálních služeb	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

		[Obecní ústav sociálních služeb]
	Pomoc v životním osamostatnění a integraci s prostředím (celodenní středisko)	Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Pogrzebieniu [Multifunkční pečovatelsko-výchovný ústav v Pogrzebieniu]
Krzanowice	Ústav sociálních služeb	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej [Městský ústav sociálních služeb]
	Rehabilitační ordinace	Stacja Opieki Caritas. Pielęgniarska Opieka Długoterminowa [Pečovatelská stanice Charita. Dlouhodobá ošetrovatelská péče]
Krzyżanowice	Ústav sociálních služeb	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej [Obecní ústav sociálních služeb]
	Ústav pro duševně postižené ženy. Činnost: zajištění celodenní péče o osoby, které nemohou samostatně fungovat v každodenním životě.	Dom Pomocy Społecznej [Domov sociálních služeb]
	Celodenní péče o duševně postižená děvčata	Dom Pomocy Społecznej „Różany Pałac” w Krzyżanowicach [Domov sociální péče „Różany Pałac” v Krzyżanowicach]
	Rehabilitační ordinace	Stacja Opieki Caritas w Tworkowie. Pielęgniarska Opieka Długoterminowa [Pečovatelská stanice Charita v Tworkowie. Dlouhodobá ošetrovatelská péče]
Kuźnia Raciborska	Ústav sociálních služeb	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej [Městský ústav sociálních služeb]
	Celodenní pečovatelské středisko pro chlapce společně se základní a střední školou	Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Kuźni Raciborskiej [Výchovné středisko pro mládež v Kuźni Raciborskiej]
	Pomoc v životním osamostatnění a integraci s prostředím (celodenní středisko)	Placówka Opiekuńczo Wychowawcza [Pečovatelsko-výchovný ústav]
Lubomia	Ústav sociálních služeb	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej [Obecní ústav sociálních služeb]
Lyski	Ústav sociálních služeb	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej [Obecní ústav sociálních služeb]
	Celodenní péče o chronický duševně nemocné ženy	Dom Pomocy Społecznej w Lyskach [Domov sociální péče v Lyskách]
Marklowice	Ústav sociálních služeb	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej [Obecní ústav sociálních služeb]
Mszana	Ústav sociálních služeb	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej [Obecní ústav sociálních služeb]
Pietrowice Wielkie	Ústav sociálních služeb	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej [Obecní ústav sociálních služeb]
Pszów	Ústav sociálních služeb	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej [Městský ústav sociálních služeb]
Racibórz	Ústav sociálních služeb	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej [Městský ústav sociálních služeb]
	Okresní centrum pomoci rodině	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie [Okresní centrum pomoci rodině]
	Celodenní péče o děti úplně bez rodičovské péče	Dom dla Dzieci [Dětský domov]

	Noclehárna a dům pro lidi bez domova	Arka -N. Dom dla Bezdomnych Stowarzyszenia Przyjaciół Człowieka Tęcza [Arka -N. Domov pro bezdomovce Sdružení přátel člověka duha]
	Klubovna pro dospělé osoby s duševními poruchami	Środowiskowa Świetlica "Nadzieja" w Raciborzu (Caritas) [Klubovna „Naděje“ v Raciborzu (Charita)]
	Celodenní péče o chronicky duševně nemocné osoby	Dom Pomocy Społecznej Prowadzony przez Siostry Maryi Niepokalanej - "Dom św. Notburgi" [Domov sociální péče vedený řádovými sestrami „Domov sv. Notburgi“]
	Denní péče o osoby vyžadující pomoc	Dzienny Dom Pomocy Społecznej [Denní domov sociálních služeb]
	Dlouhodobá ošetrovatelská péče	Stacja Opieki Pielęgniarska Opieka Długoterminowa (Caritas) [Pečovatelská stanice dlouhodobé péče (Charita)]
	Celodenní péče o osoby, které nejsou soběstačné z důvodu věku, nemoci nebo postižení	Dom Pomocy Społecznej "Złota Jesień" w Raciborzu [Domov sociální péče Zlatý podzim v Raciborzu]
Rudnik	Ústav sociálních služeb	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej [Obecní ústav sociálních služeb]
Rydułtowy	Ústav sociálních služeb	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej [Městský ústav sociálních služeb]
Wodzisław Śląski	Ústav sociálních služeb	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej [Městský ústav sociálních služeb]
	Okresní centrum pomoci rodině	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie [Okresní centrum pomoci rodině]
	Útulek pro muže bez domova	Towarzystwo Charytatywne Rodzina [Charitní sdružení rodina]
	Celodenní péče o duševně postižená děvčata a ženy	Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenia Sióstr Opatrzności Bożej [Domov sociální péče vedený řádovými sestrami]
	Druh činností: vytváření podmínek pro sociální začlenění osob využívajících služeb „Střediska“ a také udržení efektu psychiatrické léčby a usnadnění klientům návratu do společnosti a zajištění jejich sociálních a zdravotních potřeb.	Powiatowy Ośrodek Wsparcia Perła w Wodzisławiu Śląskim [Okresní středisko podpory Perla v Wodzisławiu Śląskim]
	Služby pro oběti, svědky a pachatele násilí (konzultace, práce v korekčně-vzdělávací skupině)	Powiatowy Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie [Odborné okresní středisko pomoci obětem domácího násilí]
Pomoc pro tělesně postižené osoby při rozvíjení jejich manuálních schopností	Caritas Archidiecezji Katowickiej Warsztat Terapii Zajęciowej Św. Hiacynta i Franciszka [Charita Katovické arcidiecéze Dílny pracovní terapie sv. Hyacinta a Františka]	

Zdroj: vlastní zpracování

3.6.3 Zdravotní péče

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

V české části Euroregionu Silesia se nacházejí zařízení zajišťující jak základní, tak odbornou péči pro občany jednotlivých obcí, měst či spádových oblastí. Statisticky jsou v Moravskoslezském kraji sledovány vybrané typy zdravotnických zařízení dle okresů (viz tabulka).

Tabulka 50 – Přehled zdravotnických zařízení ve vybraných okresech, stav k 31. 12. 2011

Druh zařízení		Bruntál	Nový Jičín	Opava	Ostrava-město	Okresy celkem
Nemocnice	počet zařízení	2	3	1	3	9
	počet míst	477	612	526	2 350	3 965
Odborné léčebné ústavy	počet zařízení	2	2	5	4	13
	počet míst	220	116	1 553	166	2 055
Lázeňské léčebny	počet zařízení	1	-	-	1	2
	počet míst	460	-	-	483	943
Samostatná ambulantní zařízení	počet zařízení	308	346	381	890	1 824
Zvláštní zdravotnická zařízení	počet zařízení	6	4	6	14	30
Zařízení lékařské péče	počet zařízení	22	34	40	110	206
Zdravotnická zařízení celkem	počet zařízení	240	389	433	1 022	2 084
	počet míst	1 157	728	2 079	2 999	6 963

Zdroj: Zdravotnická ročenka Moravskoslezského kraje 2011

Mezi nejvýznamnější zdravotnická zařízení na území české části Euroregionu Silesia patří:

- Fakultní nemocnice Ostrava (www.fno.cz) - je největším zdravotnickým zařízením na území české části Euroregionu Silesia poskytujícím základní, specializovanou i vysoce specializovanou zdravotní péči o děti i dospělé v celé šíři spektra lékařských oborů.
- Městská nemocnice Ostrava (www.mnof.cz)
- Slezská nemocnice v Opavě (www.nemocnice.opava.cz)
- Psychiatrická nemocnice v Opavě¹⁷ (www.pnopava.cz) - zajišťuje poskytování komplexní psychiatrické péče ve spádovém území Moravskoslezského kraje. Jde o odborný léčebný ústav určený pro diagnostiku, léčbu a posouzení duševních chorob, léčení alkoholových a drogových závislostí včetně patologického hráčství.
- Rehabilitační ústav Hrabyně s detašovaným pracovištěm v Chuchelné (www.ruhrabyne.cz) - je odborným léčebným ústavem s dlouholetou tradicí v poskytování specializované rehabilitační péče, který patří mezi nejvýznamnější zařízení tohoto typu na území České republiky. Poskytuje specializovanou komplexní léčebnou rehabilitaci pacientům po úrazech a operacích pohybového ústrojí. Ústav má dvě pracoviště, v Hrabyni pro dospělé pacienty a v Chuchelné pro dospělé i dětské pacienty.
- Nemocnice Nový Jičín (<http://nemocnicenovyjicin.agel.cz>)

Přeshraniční spolupráce zdravotnických zařízení

Stejně jako oblast sociálních služeb ani oblast zdravotnictví nepatří mezi typické oblasti přeshraniční spolupráce. Přesto i zde se objevují společné přeshraniční aktivity některých subjektů, jako je např. dlouholetá spolupráce Psychiatrické nemocnice v Opavě s Psychiatrickou nemocnicí v Braníciích (Samodzielny Wojewódzki Szpital dla Nerwowo

¹⁷ Ke změně názvu z původního "Psychiatrická léčebna v Opavě" na nový "Psychiatrická nemocnice v Opavě" došlo od 1. července 2013.

i Psychicznie Chorych im. ks. bp. Józefa Nathana w Branicach). O přeshraniční spolupráci projeví zájem také např. praktičtí lékaři či lékařská komora, kteří však jako fyzické osoby či jako profesní komora nejsou způsobilými žadateli o dotaci z programů česko-polské přeshraniční spolupráce.

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Zdravotní péči v Polsku tvoří tři základní pilíře:

- ambulantní péče (ambulace v rozsahu základní péče, odborné ambulace, specializované ordinace, školní a závodní zdravotní péče);
- nemocniční péče (kliniky, nemocnice, sanatoria);
- neodkladná péče (záchranná služba).

V polské části Euroregionu Silesia se nacházejí zařízení nabízející zdravotní péči v základním rozsahu, jakož i zařízení specializované péče, nemocnice a záchranná služba.

K nejdůležitějším zdravotnickým zařízením na území polské části Euroregionu Silesia patří:

- Samostatná vojvodská nemocnice pro nervové a psychicky nemocné kněze biskupa Józefa Nathana, Branice (spolu s léčebně pečovatelským zařízením),
- Samostatné veřejné zdravotnické zařízení, Głubczyce (nemocnice spolu s léčebně pečovatelským zařízením),
- Okresní nemocnice Dr. Józefa Rostka, Racibórz,
- Ratibořské rehabilitační středisko pro postižené osoby,
- Regionální transfúzní stanice, Racibórz,
- Vojvodská odvykací léčebna a pečovatelské a léčebné zařízení, Gorzyce,
- Vojvodská plicní nemocnice Dr. Alojzego Pawelca, Wodzisław,
- Okresní veřejné zdravotnické zařízení, Rydułtowy a Wodzisław Śląski, sídlo Wodzisław Śląski (nemocnice).

S ohledem na odlišné systémy zdravotní péče a sociální péče platné v obou zemích existují pouze omezené možnosti česko-polské spolupráce.

3.6.4 Klíčová zjištění

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Vzdělávací zařízení

- Na území české části Euroregionu Silesia se nacházejí vzdělávací zařízení všech stupňů od předškolního až po vysokoškolské, včetně speciálních škol pro žáky se speciálními potřebami či vzdělávací zařízení pro zájmové umělecké či jazykové vzdělávání.
- Na území české části Euroregionu Silesia jsou k dispozici mateřské i základní školy pro děti se speciálními potřebami.
- Na území české části Euroregionu Silesia je více než 50 různých středních škol s mnoha studijními obory.
- Na území české části Euroregionu Silesia se nacházejí 2 konzervatoře, v Ostravě a Opavě.
- Na území české části Euroregionu Silesia existuje 8 vyšších odborných škol.
- Na území české části Euroregionu Silesia se nacházejí 4 vysoké školy (3 v Ostravě a 1 v Opavě) a 1 pobočka vysoké školy.
- Na území české části Euroregionu Silesia působí základní umělecké školy, které poskytují zájmové vzdělávání v různých uměleckých oborech.
- Podpora přeshraniční spolupráce škol všech stupňů a přeshraničních projektů zaměřených na výchovu a vzdělávání patří k prioritám Euroregionu Silesia.
- V rámci Fondu mikroprojektů Euroregionu Silesia 2007-2013 představovaly projekty pro školy více než jednu třetinu všech projektů. Největší zájem o přeshraniční

spolupráci je na obou stranách hranice u základních škol. Velmi dobře je rozvinutá také přeshraniční spolupráce vysokých škol.

- Z iniciativy Slezské univerzity v Opavě byla v roce 2003 vytvořena Konference rektorů slezských univerzit sídlících na území českého a polského Slezska.
- Z iniciativy Vysoké školy báňské-Technické univerzity v Ostravě vznikla v roce 2011 iniciativa s názvem PROGRES 3, jejímž hlavním smyslem je vytvořit přeshraniční vazby mezi univerzitami Moravskoslezského kraje, Slezského a Opolského vojvodství a Žilinského kraje v oblasti vědy, výzkumu a inovací.

Zařízení sociálních služeb

- Na území české části Euroregionu Silesia se nachází široká síť zařízení poskytujících sociální služby, a to jak v oblasti sociální péče, tak i sociální prevence.
- Euroregion Silesia podporuje rozvoj spolupráce mezi zařízeními poskytujícími sociální služby.
- Úspěšně se rozvíjí přeshraniční spolupráce především mezi domovy pro seniory.
- K navázání přeshraniční spolupráce by byla vhodná také sdružení poskytující některé služby sociální prevence, jako je např. sdružení ELIM v Opavě.

Zařízení zdravotní péče

- V české části Euroregionu Silesia se nachází široká síť zařízení zajišťujících jak základní, tak odbornou péči.
- Na území české části Euroregionu Silesia se nachází několik špičkových zdravotnických zařízení, jako je Fakultní nemocnice Ostrava, Psychiatrická nemocnice v Opavě či Rehabilitační ústav Hrabyně.
- Přeshraniční spolupráce zdravotnických zařízení na území Euroregionu Silesia není příliš rozvinutá.

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Vzdělávací zařízení

- Na polské straně hranice je zajištěna lepší dostupnost specialistů založená na vysoce kvalitním systému odborného vzdělávání přizpůsobeném potřebám trhu práce.
- Je nutná intenzifikace činností pro realizaci společných projektů spočívajících v odborném vzdělávání.
- Síť základních a středních škol na území polské části euroregionu je z hlediska stávajících potřeb vyhovující.
- V rámci Fondu mikroprojektů Euroregionu Silesia 2007-2013 projekty pro školy tvořily více než jednu třetinu všech projektů. Největší zájem o přeshraniční spolupráci je na obou stranách hranice u základních škol. Široká je také přeshraniční spolupráce vysokých škol.

Zařízení sociálních služeb

- Síť sociálních zařízení na území polské části euroregionu je z hlediska stávajících potřeb vyhovující.

Zařízení zdravotní péče

- V polské části Euroregionu Silesia se nachází široká síť zdravotnických zařízení zajišťujících jak základní, tak i odbornou zdravotní péči.
- Na území polské části Euroregionu Silesia pracují vysoce kvalitní zdravotnická zařízení: Samostatná vojvodská nemocnice pro nervově a psychicky nemocné kněze biskupa Józefa Nathana, Branice, jakož i specializovaná Vojvodská plicní nemocnice Dr. Alojzego Pawelca, Wodzisław.
- Přeshraniční spolupráce zdravotnických zařízení není na území Euroregionu Silesia příliš rozvinuta.

3.7 KULTURA, SPORT, VOLNÝ ČAS A CESTOVNÍ RUCH

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Cestovní ruch

Česká republika se z pohledu cestovního ruchu dělí na 15 turistických regionů, které se dále dělí na turistické oblasti. Česká část Euroregionu Silesia je součástí turistického regionu Severní Morava a Slezsko, který je dále rozdělen na šest turistických oblastí: Jeseníky, Opavské Slezsko, Ostravsko, Těšínské Slezsko, Poodří – Moravské Kravaňsko a Beskydy – Valašsko. Území české části Euroregionu Silesia se nachází zejména ve 2 turistických oblastech - Opavské Slezsko a Ostravsko, okrajově pak zasahuje do oblastí Jeseníky, Poodří – Moravské Kravaňsko a Beskydy – Valašsko.

Informační servis a služby spojené se zajištěním potřeb cestovního ruchu poskytuje široká síť turistických informačních center, která jsou certifikovaná nebo necertifikovaná. Základními parametry pro certifikaci je např. rozsah provozní doby, poskytnutí informací v cizích jazycích, zajištění průvodcovské služby, zprostředkování ubytovacích služeb či veřejný přístup k internetu. Do roku 2012 v ČR existovalo několik certifikovaných popisů činností turistických informačních center (TIC). Asociace turistických informačních center České republiky ve spolupráci s Českou centrálou cestovního ruchu - CzechTourism za podpory Ministerstva pro místní rozvoj ČR sestavily Jednotnou klasifikaci turistických informačních center České republiky, která je platná od dubna 2013.

Tabulka 51 – Přehled turistických informačních center na území české části Euroregionu Silesia k 7. 6. 2013

Informační centrum	Město	Web	Turistická oblast
Certifikovaná informační centra			
Městské informační centrum	Fulnek	www.ic-fulnek.cz	Poodří - Moravské Kravaňsko
Informační centrum Hlučín	Hlučín	www.info.hlucin.com	Opavské Slezsko
Informační centrum a městská knihovna	Horní Benešov	www.ichbenesov.cz	Jeseníky - východ
Informační centrum	Hradec nad Moravicí	www.ichradec.cz	Opavské Slezsko
Informační centrum	Kravaře	www.kravare.cz	Opavské Slezsko
Informační centrum	Nový Jičín	www.icnj.cz	Beskydy - Valašsko
Městské informační centrum	Odry	www.infocentrum.odry.cz	Poodří - Moravské Kravaňsko
Městské informační centrum	Opava	www.infocentrum.opava.cz	Opavské Slezsko
Ostravský informační servis, s.r.o.	Ostrava (Jurečkova)	www.ostravainfo.cz	Ostravsko
Ostravský informační servis, s.r.o.	Ostrava (Prokešovo náměstí)	www.ostravainfo.cz	Ostravsko
Ostravský informační servis, s.r.o. – Hlavní nádraží	Ostrava (Nádražní)	www.ostravainfo.cz	Ostravsko
Ostravský informační servis, s.r.o. - Svinov	Ostrava (Peterkova)	www.ostravainfo.cz	Ostravsko
Informační centrum města Vítkova	Vítkov	www.vitkov.info	Jeseníky - východ
Necertifikovaná informační centra			
Městské kulturní a informační středisko Muzeum Břidlice	Budišov nad Budišovkou	www.budisov.eu	Opavské Slezsko
Ostravský informační servis, s.r.o. - GONG	Ostrava - Vítkovice	www.ostravainfo.cz	Ostravsko
Ostravský informační servis,	Mošnov	www.ostravainfo.cz	Ostravsko

s.r.o. – Mošnov – Letiště L. Janáčka			
--------------------------------------	--	--	--

Zdroj: CzechTourism, <http://www.czechtourism.cz/informacni-centra/informacni-centra-v-regionech/>, vlastní zpracování

KLACR

Na území české části Euroregionu Silesia působí klastr cestovního ruchu – sdružení KLACR se sídlem v Ostravě, které sdružuje více než tři desítky subjektů působící v oblasti cestovního ruchu na území turistického regionu Severní Morava a Slezsko. Jeho cílem je podporovat a koordinovat aktivity v oblasti cestovního ruchu a služeb s ním spojených a účelně využívat přírodní a kulturní bohatství regionu. Toto sdružení, založené v roce 2008, vyvíjí široké přeshraniční aktivity, a to jak česko-slovenské, tak česko-polské. Tradičním polským partnerem KLACRu je Opolska Regionalna Organizacja Turystyczna. V rámci jednoho ze svých česko-polských projektů financovaných z Fondu mikroprojektů Euroregionu Silesia pomáhal při založení klastru cestovního ruchu v Opolském vojvodství. V rámci dalšího společného projektu byl prováděn komplexní výzkum cestovního ruchu v rámci Moravskoslezského kraje a Opolského vojvodství včetně zpracování odborné studie.

www.klacr.cz

Činnost Euroregionu Silesia v oblasti cestovního ruchu

Záhy po svém založení zahájil Euroregion Silesia aktivity v oblasti cestovního ruchu s cílem propagovat své území, zvýšit zájem turistů o tuto příhraniční oblast a podpořit rozvoj přeshraničního cestovního ruchu.

V letech 2001–2005 euroregion vzal na sebe roli koordinátora při účasti na veletrzích cestovního ruchu. Ve spolupráci s Moravskoslezským krajem se podílel na organizačním a finančním zajištění prezentace svého území na mezinárodních veletrzích cestovního ruchu Regiontour v Brně, Holiday World v Praze, Tour Salon v Poznani či ITF SlovakiaTour v Bratislavě. Společnou česko-polskou expozicí na těchto veletrzích euroregion ukázal jednu z možností propagace příhraničního území, kde státní hranice nemá většího významu.

Díky svým zkušenostem v oblasti příhraničního turismu byla česká část euroregionu přizvána také do poradního sboru pro rozvoj cestovního ruchu Moravskoslezského kraje, kde působila v letech 2003–2006.

V letech 2004–2006 se Euroregion Silesia spolu s ratibořským okresem zapojil do mezinárodního projektu s názvem „Tour.com“. Tento projekt, který byl financován z prostředků Evropské unie prostřednictvím Iniciativy INTERREG IIIC (meziregionální spolupráce) a do kterého se zapojili partneři ze čtyř zemí (kromě polských a českých také partneři z Německa a Francie), byl zaměřen na problematiku cestovního ruchu v evropských příhraničních regionech.

V roce 2005 se česká část Euroregionu Silesia spolu s dalšími deseti partnery z šesti evropských zemí zapojila do mezinárodního projektu s názvem „E-learning Tools in Destination Management“ (E-learningové nástroje v destinačním managementu), financovaného z programu Leonardo da Vinci. Cílem projektu bylo vyvinout a zavést nový vzdělávací program v oblasti cestovního ruchu, a to jak pro pracovníky veřejné správy zabývající se cestovním ruchem, tak pro malé a střední podnikatele v oblasti cestovního ruchu.

V roce 2006 zástupci české části Euroregionu Silesia v rámci doprovodných akcí týdne evropských regionů a měst OPEN DAYS 2006 v Bruselu představili projekt atraktivní cyklistické stezky ve Slezsku podél polské hranice zvané „Slezská magistrála“. Tuto cyklostezku se díky městu Opava a dalším partnerům z řad obcí a měst na její trase podařilo dokončit v roce 2013.

Od roku 2012 je česká část Euroregionu Silesia partnerem města Opavy v projektech určených pro turistickou oblast Opavské Slezsko a financovaných z Regionálního operačního programu. V lednu 2012 uzavřela česká část euroregionu s městem Opava smlouvu o partnerství v projektu s názvem „Zpracování marketingové strategie cestovního ruchu turistické oblasti Opavské Slezsko a realizace jejích aktivit“. V březnu 2013 pak byla uzavřena další smlouva o partnerství v navazujícím projektu s názvem „Akční plán turistické oblasti Opavské Slezsko 2013-2014“. Jedním z hlavních úkolů těchto společných aktivit je zajistit fungování jednotky profesní organizace - destinačního managementu dané turistické oblasti.

Z Fondu mikroprojektů Euroregionu Silesia programu INTERREG IIIA ČR-Polsko 2004-2006 a Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR 2007-2013 bylo finančně podpořeno mnoho projektů v oblasti cestovního ruchu včetně menších investičních.

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Turistický ruch

Za turistický ruch jsou v Polsku odpovědné: státní orgány, samospráva, turistické agentury a specializované organizace. Ze státních orgánů se jedná o parlament schvalující příslušné právní akty (jako např. zákon o turistických službách), vládu, ministerstvo sportu, jehož součástí je odbor turistiky a Polská organizace pro turistický ruch.

Odbor turistiky na ministerstvu sportu odpovídá za:

- vypracovávání, zavádění, monitorování a spoluúčast při tvorbě strategických vládních dokumentů a programů ovlivňujících rozvoj turistiky,
- provádění činností souvisejících s rozvojem turistické infrastruktury v Polsku,
- hodnocení fungování sektoru turistických služeb,
- vyřizování záležitostí souvisejících s realizací výzkumu v oblasti turistiky,
- inspirování činností a vyřizování záležitostí v oblasti vzdělávání pracovníků v turistickém ruchu,
- přijímání opatření, jejichž cílem je zvýšení konkurenceschopnosti polské turistické nabídky,
- programování a monitorování využívání rozpočtu v kapitole „turistika“.

Polská organizace pro turistický ruch (Polska Organizacja Turystyczna - POT) vznikla v roce 2000 a byla jmenována parlamentem na základě zákona o Polské organizaci pro turistický ruch ze dne 25. června 1999. Hlavním úkolem Polské organizace pro turistický ruch je propagace Polska jako atraktivní turistické země.

Regionální organizace pro turistický ruch (Regionalne Organizacje Turystyczne - ROT) vykonávají činnosti v menším měřítku než Polská organizace pro turistický ruch, protože působí na území daného vojvodství (v celé zemi je jejich 16). Na území vojvodství, na nichž rovněž působí Euroregion Silesia (tj. Slezského a Opolského), působí dvě organizace tohoto typu – Slezská organizace pro turistický ruch a Opolská organizace pro turistický ruch.

Úkolem regionálních organizací pro turistický ruch je:

- koordinace propagačních činností ve vojvodství,
- vytvoření regionálního systému turistických informací,
- propagace turistických hodnot regionu v tuzemsku i v zahraničí,
- stimulování tvorby a rozvoje turistického produktu v regionu,
- inspirování a pomoc při vzniku místních organizací pro turistický ruch v regionu,
- vzdělávání pracovníků pro turistický ruch,
- provedení marketinkových výzkumů a analýz v oblasti turistického ruchu.

Místní organizace pro turistický ruch (Lokalne Organizacje Turystyczne - LOT) jsou nezávislými subjekty a nepodléhají organizacím o regionálního charakteru. Mezi úkoly těchto organizací můžeme zařadit:

- shromažďování a aktualizaci údajů týkající se místních hodnot a turistické nabídky,
- vytvoření a rozvoj turistické nabídky vzniklé na základě místních hodnot,
- integrace místní společnosti pro zlepšení turistické atraktivity vlastních míst.

Důležitou roli při rozvoji turistiky v Polsku hraje Polské turistické a vlastivědné sdružení.

Polské turistické a vlastivědné sdružení (Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze – PTTK) je nejstarším polským sdružením sdružujícím turisty a vlastivědce. Vzniklo ze spojení Polského tatranského sdružení (1873) a Polského vlastivědného sdružení (1906), kterých je právním nástupcem a dědicem jejich tradic, ideologie a rovněž majetku. Od vzniku v roce 1950 Polské turistické a vlastivědné sdružení rozvíjí a popularizuje vlastivědu a turistiku ve všech jejích formách. Nejpopulárnějšími disciplínami turistiky jsou: horská turistika, pěší turistika, kajaková turistika, jachtařská turistika, cykloturistika, mototuristika a lyžařská turistika.

Sdružení vypracovalo a zpopularizovalo vlastivědný program turistiky související s poznáváním vlasti, ochranou přírody, krajiny a památek. Vytváří podmínky usnadňující turistům a vlastivědcům cestování v tuzemsku i v zahraničí – pomáhá při individuálním cestování. Sdružení vytvořilo a popularizuje systém hodnocení a stupňů turistiky sloužící rozvoji zájmů o různé formy turistiky a vlastivědy. Polské turistické a vlastivědné sdružení popularizuje znalosti o turisticky nejatraktivnějších polských regionech a propaguje doma i v zahraničí polský turistický produkt – aktivní turistiku.

Polské turistické a vlastivědné sdružení sdružuje téměř 70 tisíc členů, kteří působí ve více než 3 tisících kroužků a klubů Polského turistického a vlastivědného sdružení. Kroužky a kluby tvoří pobočky Polského turistického a vlastivědného sdružení – územní jednotky sdružení mající právní subjektivitu. V současnosti v Polsku působí 315 (k 11/2009) poboček Polského turistického a vlastivědného sdružení.

Na území polské strany Euroregionu Silesia pracují pouze 2 pobočky Polského turistického a vlastivědného sdružení:

- Pobočka Polského turistického a vlastivědného sdružení Ziemia Raciborska (*Ratibořsko*) v Ratiboři, www.raciborz.pttk.pl
- Pobočka Polského turistického a vlastivědného sdružení Wodzisław Śląski, www.wodzislawsl.pttk.pl

3.7.1 Kulturní památky a zajímavosti

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Na území české části Euroregionu Silesia se nachází řada kulturních, sakrálních, technických památek a zajímavostí, které lákají návštěvníky a obohacují život obyvatel. Turistické oblasti Opavské Slezsko dominuje především velké množství zámků a zachovalých pevností z 30. let 20. století. Ostravský region se pak právem pyšní řadou jedinečných technických památek. Dokumentují minulost města a tradici těžby černého uhlí. Díky své výjimečnosti jsou tyto památky světově unikátní. Bývalé významné doly a hutě jsou dnes využívány jako turistické atraktivity. V regionu ovšem naleznete také řadu dalších atrakcí pro celou rodinu – ZOO, Svět miniatur a Slezskoostravský hrad.

V následujících tabulkách jsou uvedeny nejvýznamnější památky a zajímavosti české části Euroregionu Silesia.

Tabulka 52 – Hrady a zámky

Název	Odkaz	Poznámka
Zámek Dolní Benešov	www.hrady.cz	městský úřad
Zámek Fulnek	www.fulnek.cz	v soukromém vlastnictví, veřejnosti nepřístupný
Zámek Hlučín	www.info.hlucin.com	využíván pro různé účely
Zámek Hradec nad Moravicí	www.zamek-hradec.cz	veřejnosti přístupný
Zámek Kravaře	www.kravare.cz	veřejnosti přístupný, s golfovým hřištěm
Zámek Litultovice	www.litultovice.cz	městský úřad, zámecká restaurace
Zámek Neplachovice	www.neplachovice.cz	veřejnosti nepřístupný
Zámek Raduň	www.zamek-radun.cz	veřejnosti přístupný
Zámek Šilheřovice	www.zameksilherovice.cz	komerční prostory, částečně veřejnosti přístupný, s golfovým hřištěm
Zámek Velké Hoštice	www.hostice.cz	veřejnosti přístupný
Zámek Velké Heraltice	www.ddheraltice.cz/historie_zamku.htm	dětský domov, veřejnosti nepřístupný
Žerotínský zámek v Novém Jičíně	www.muzeum.novy-jicin.cz	veřejnosti přístupný
Slezskoostravský hrad	www.slezskoostravskyhrad.cz	veřejnosti přístupný
Hrad Vikštejn - zřícenina	www.vitkov.info	veřejnosti přístupný

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 53 – Katedrály, významné kostely, kláštery, kaple, poutní místa

Název	Místo
Konkatedrála Nanebevzetí Panny Marie	Opava
Dominikánský kostel sv. Václava	Opava
Minoritský klášter s kostelem sv. Ducha	Opava
Kostel sv. Hedviky	Opava
Kostel sv. Vojtěcha	Opava
Kaple sv. Kříže (Švédská kaple)	Opava
Klášter řádu Dcer božské lásky s kaplí božského srdce páně (Marianum)	Opava
Katedrála Božského Spasitele	Ostrava
Filiální kostel sv. Václava	Ostrava
Kostel Neposkvrněného početí P. Marie	Ostrava – Přívoz
Kostel sv. Kateřiny panny a mučednice	Ostrava - Hrabová
Kostel svatého Pavla	Ostrava - Vítkovice
Kostel sv. Bartoloměje	Kravaře
Kostel sv. Stanislava	Bolatice
Kostel sv. Jana Křtitele	Velké Hoštice
Dřevěný kostel sv. Petra a Pavla	Hněvošice
Kostel sv. Jana Křtitele	Sudice
Kostel sv. Valentina	Háj ve Slezsku
Chrám sv. Matouše	Hať
Kostel sv. Martina	Pustá Polom
Kostel Nanebevzetí Panny Marie	Vítkov
Kostel sv. Josefa při Kapucínském Klášteře	Fulnek
Kostel sv. Antonína Paduánského	Melč
Křížová cesta Slezská kalvárie	Hradec nad Moravicí
Kaple Nanebevzetí Panny Marie	Služovice
Kaple P. Marie Schönstattske	Strahovice
Dřevěná zvonička Pocheň	Brumovice

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 54 – Muzea, skanzeny, ZOO, památníky, technické památky

Název	Místo	Typ objektu	Odkaz
Slezské zemské muzeum	Opava	Muzeum	www.szmo.cz
<i>Arboretum</i>	<i>Stěbořice – Nový Dvůr</i>	<i>Arboretum</i>	
<i>Areál čs. opevnění</i>	<i>Hlučín – Darkovičky</i>	<i>Pevnost</i>	
<i>Památník II. světové války</i>	<i>Hrabyně</i>	<i>Památník</i>	
<i>Památník Petra Bezruče</i>	Opava	<i>Památník</i>	
Obecní dům	Opava	Obecní dům s muzeem a výstavní galerií	www.oko-opava.cz
Dominikánský klášter – Dům umění	Opava	Dům umění	
Ostravské muzeum	Ostrava	Muzeum	www.ostrmuz.cz
Areál MINIUNI - Svět miniatur	Ostrava	Venkovní expozice	www.cerna-louka.cz
Dolní oblast Vítkovice	Ostrava – Vítkovice	Technická památka	www.dolnivitkovice.cz
<i>U6 – Malý svět techniky</i>	<i>Ostrava – Vítkovice</i>	<i>Muzeum</i>	
Důl Michal	Ostrava – Michálkovice	Technická památka	www.dul-michal.cz
Landek Park	Ostrava – Petřkovice	Technická památka	www.landekpark.cz
<i>Hornické muzeum v Landek Parku</i>	Ostrava	<i>Muzeum</i>	
Hasičské muzeum města Ostravy	Ostrava	Muzeum	www.hzsmsk.cz
ZOO Ostrava	Ostrava	Zoologická zahrada	www.zoo-ostrava.cz
Městské muzeum Břidlice	Budišov nad Budišovkou	Muzeum	www.budisov.eu
Muzeum Hlučínska	Hlučín	Muzeum	www.muzeum.hlucin.com
Muzeum Novojičínska	Nový Jičín	Muzeum	www.muzeum.novy-jicin.cz
<i>Muzeum klobouků</i>	Nový Jičín	Muzeum	
<i>Památník Jana Amose Komenského ve Fulneku</i>	<i>Fulnek</i>	<i>Památník</i>	
Zámecké muzeum Kravaře	Kravaře	Muzeum	www.kravare.cz
Skanzen lidových tradic a řemesel	Bolatice	Skanzen	www.bolatice.cz
Muzeum Slezský venkov	Holasovice	Muzeum	http://slezskyvenkov.cz
Větrný mlýn v Cholticích	Litultovice-Choltice	Technická památka	www.litultovice.cz
Větrný mlýn v Hlavnici	Hlavnice	Technická památka	www.obechlavnice.cz
Weisshuhňův kanál v Žimrovicích	Hradec nad Moravicí – Žimrovice	Technická památka	www.hradecinfo.cz
Rozhledna Šance v Jakubčovicích	Hradec nad Moravicí – Jakubčovice	rozhledna	http://rozhledny.infocesko.cz

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 55 – Přehled chráněných památek a území

Č. rejst.	Kód	Typ chráněného území	Okres	Název	Od roku
226	NP	Národní kulturní památka	Opava	Kaple sv. Kříže v Opavě (Opava)	1995
227	NP	Národní kulturní památka	Opava	Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Opavě (Opava)	1995
289	NP	Národní kulturní památka	Opava	Zámek Hradec nad Moravicí (Hradec nad Moravicí)	2001
132	NP	Národní kulturní památka	Nový Jičín	Bratrský sbor ve Fulneku (Památník Jana Ámose Komenského) (Fulnek)	1962
296	NP	Národní kulturní památka	Ostrava-město	Důl Hlubina a vysoké pece a koksovna Vítkovických železáren (Ostrava)	2002
228	NP	Národní kulturní památka	Ostrava-město	Důl Michal v Ostravě (Ostrava)	1995
324	NP	Národní kulturní památka	Ostrava-město	Lískova vila v Ostravě (Ostrava)	2008
157	NP	Národní kulturní památka	Ostrava-město	Památník Rudé armády – mauzoleum v Ostravě (Ostrava)	1978
1021	RM	Městská památková rezervace	Nový Jičín	Nový Jičín	1967
2394	ZM	Městská památková zóna	Opava	Budišov nad Budišovkou	2003
2191	ZM	Městská památková zóna	Opava	Hlučín	1992
2400	ZM	Městská památková zóna	Opava	Hradec nad Moravicí	2003
2192	ZM	Městská památková zóna	Opava	Opava	1992
2186	ZM	Městská památková zóna	Nový Jičín	Fulnek	1992
2187	ZM	Městská památková zóna	Nový Jičín	Odry	1992
2193	ZM	Městská památková zóna	Ostrava-město	Moravská Ostrava	1992
2415	ZM	Městská památková zóna	Ostrava-město	Ostrava – Poruba	2003
2416	ZM	Městská památková zóna	Ostrava-město	Ostrava – Přívoz	2003
2417	ZM	Městská památková zóna	Ostrava-město	Ostrava – Vítkovice	2003

Zdroj: <http://monumnet.npu.cz/chruzemi/hledani.php>

Na území české části Euroregionu Silesia se rovněž nachází řada kulturních zařízení, jako jsou divadla, kulturní centra, galerie, výstavní sítě apod. K těm nejvýznamnějším patří:

- Slezské divadlo, Opava
- Národní divadlo moravskoslezské, Ostrava (Divadlo Antonína Dvořáka a Divadlo Jiřího Myrona)
- Divadlo Petra Bezruče, Ostrava
- Divadlo loutek, Ostrava
- Beskydské divadlo, Nový Jičín
- Loutkové divadlo, Opava
- Galerie výtvarného umění, Ostrava
- Galerie MAGNA, Ostrava
- Opavská kulturní organizace (Obecní dům a Dům umění)
- Dům kultury Akord, Ostrava – Zábřeh
- Kulturní centrum Hlučín
- Městské kulturní centrum Fulnek
- Centrum kultury a vzdělávání Moravská Ostrava

Součástí kulturního života jsou také akce a festivaly, z nichž ty nejvýznamnější jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 56 – Akce, festivaly

Název	Místo konání	Zaměření
Beethovenův Hradec	Hradec nad Moravicí	Hudba

Bezručova Opava	Opava	Literatura, výtvarné umění, divadlo, film, hudba
Colours of Ostrava	Ostrava	Hudba
Dny NATO	Ostrava	Technika
Divadelní pouť bez bariér	Ostrava	Divadlo
Folklor bez hranic	Ostrava	Hudba, tanec, folklor
Janáčkův máj	Ostrava	Hudba
Jeden svět	Opava, Ostrava	Film
Kravařský odpust	Kravaře	Zábava
Mezinárodní festival outdoorových filmů	Opava, Ostrava	Film
Ostravské dny	Ostrava	Hudba
Štěrkovna Open Music	Hlučín	Hudba
Třebovický koláč	Ostrava	Hudba, tanec, folklor

Zdroj: vlastní zpracování

Matice slezská

Na území české části Euroregionu Silesia působí osvětová a kulturní organizace Matice slezská, jejíž historie sahá do roku 1877 a jejíž sídlo je v Matičním domě v Opavě. Tato organizace pečuje o zachování a rozvoj historických, kulturních, uměleckých a národních tradic Slezska. Při svých aktivitách spolupracuje s organizacemi na polské straně.

Organizace volného času

Na území české části Euroregionu Silesia působí mnoho různých organizací, které nabízejí nejrůznější volnočasové aktivity v podobě kroužků, kurzů, výletů, táborů apod. Jedná se především o střediska volného času a zájmová sdružení, z nichž některá již mají navázanu spolupráci s polskými partnery. Jsou to např. tato:

- Středisko volného času Opava - www.svcopava.cz
- Středisko volného času Budišov nad Budišovkou - www.svcbudisov.cz
- Občanské sdružení pro volný čas v Ostravě - www.osvolnycas.cz
- Světlo do života – občanské sdružení, Chlebičov - <http://svetlozivota.webnode.cz>
- Junák – svaz skautů a skautek ČR – střediska v jednotlivých městech - www.skaut.cz

K dalším organizacím volného času na území české části Euroregionu Silesia patří:

- Dům dětí a mládeže, Ostrava – Poruba - www.ddmporuba.cz
- Salesiánské středisko volného času Don Bosko Ostrava - <http://ostrava.sdb.cz/stredisko-volneho-casu>
- Středisko volného času Ostrava – Moravská Ostrava - www.svcoo.cz
- Středisko volného času Korunka, Ostrava - www.svc-korunka.cz
- Středisko volného času Ostrava – Zábřeh - www.svczabreh.cz
- Centrum volného času Kravaře - www.cvckravare.cz
- Dům dětí a mládeže Hlučín - www.ddmhlucin.cz
- Středisko volného času Vítkov - www.svc-vitkov.cz
- Středisko volného času Fokus Nový Jičín - www.fokusnj.cz
- Středisko volného času při SPgŠ a SZŠ sv. Anežky, Odry - www.cssodry.cz

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

V polské části Euroregionu Silesia se nachází mnoho kulturních památek a dalších kulturních zajímavostí.

Turistické atrakce polské části euroregionu jsou uvedeny v níže připojených tabulkách.

Tabulka 57 – Hrady, zámky, sídla a palácové a parkové komplexy

Název obce	Název a popis zajímavosti
Baborów	Zámek Szczyty
Branice	Zámky Branice a Wysoka

Głubczyce	Zámek z 16. století (přestavěný v 19. století) Grobniki Klasicistní zámek z 19. století Pielgrzymów Zámek Pomorzowice postavený v roce 1614 starostou krnovského kněžství Hartwiche von Stitten, přestavěný v roce 1905.
Gorzyce	Zámek a park Gorzyce, který se skládá z: zámku hraběte Arco, loveckého zámečku a anglického parku
Kietrz	Trosky paláce Gaszynów z 17. století Barokní zámek Nasiedle s výzdobou ve stylu régence z 18. století
Kornowac	Zámek Rzuchow Zámek Pogrzebie Ruiny hradu, Nowa Cerekwia
Krzanowice	Palác Wojanowice – palácový a parkový komplex
Krzyżanowice	Palácový a parkový komplex Krzyżanowice pocházející z 19. století zámek v Chałupkach obklopený parkem s pozůstatky příkopu a pozůstatky bastionových opevnění Trosky zámku Tworków
Kuźnia Raciborska	Klášteř a park v Rudach
Lyski	Parkový a palácový komplex z přelomu 19. a 20. století v Dzimierzu Palácové budovy pro služebnictvo z počátku 20. století v Dzimierzu Klasicistní statek z roku 1800, Lysky Lovecký zámeček Zwonowice
Marklowice	Zámeček Marklowice Dolne, jehož dějiny sahají do 16. století Zámeček z 19. století v Markłowicích Górnych, tak zvaný „Zameczek“ z druhé poloviny 19. století
Pietrowice Wielkie	Palác v Krowiarkach Zámeček v Samborowicích
Racibórz	Piastovský zámek se zámečkovou kaplí
Rudnik	Paláce v Rudniku, Ślawikowie, Łubowicach, Brzeźnicy, Czerwięcicach, Szonowicach, Jastrzębiu, Modzurowie, Strzybniku
Wodzisław Śląski	Palác Dietrichsteinů – postavený v letech 1743-1747. Současně zde je Městské muzeum a Matriční úřad. Kolem paláce je zámečkový park. Palácový a parkový komplex v městské části Kokoszyce – barokní, postavený v roce 1783 Zámeček v Jedłowniku - postavený v polovině 19. století

Zdroj: vlastní zpracování na podkladě informací získaných od obcí a podle údajů dostupných na internetu

Tabulka 58 – Chrámy, kostely, kláštery, kaple, poutní místa, památky a sakrální objekty

Název obce	Název a popis zajímavosti
Baborów	Dřevěný kostelík sv. Josefa v Baborově - jeden z nejkrásnějších dřevěných sakrálních objektů na Horním Slezsku Kaple Ježíšova srdce v Baborově Mariánský sloup v Baborově Kostely v Sucheji Psinie, Babicach, Boguchwałowie, Dziećmarowie, Dzielowie, Księżym Polu, Posucicach
Branice	Kostely v Bliszczycach, Branicach, Wysokiej, Wiechowicach, Włodzieninie, Lewicach, Wódce Klášteř sester Neposkvrněné Marie, Branice
Głubczyce	Farní kostel Narození Panny Marie z 2. poloviny 13. století Pozdně barokní klášterní komplex Františkánů z 18. století Mariánský sloup z roku 1738 Kostel sv. Trojice v Opawicy postavený v letech 1701-1706 Kostel Povýšení svatého kříže z roku 1910 v Bogdanowicích Kostel sv. Jana Křtitele z roku 1575 v Chomiąży Kaple sv. Barbory ze sklonku 18. a 19. století, u kterého je pramínek, ze kterého voda podle místních pověstí od 17. století měla zázračnou moc Kostel Povýšení svatého kříže v Klisinie
Gorzyce	Socha sv. Jana Nepomuckého v Bluszczově postavená na vrcholu rozlehlého kopce Kamieniec Svatostánek Matky Boží Fatimské v Turzy Śląskiej Památková kaple v Olzie

	Starý hřbitov u kostela v Gorzycach
Kietrz	Barokní farní kostel sv. Tomáše s trojlodní bazilikou s valenou klenbou (17. století) Pozdně barokní hřbitovní kaple sv. Kříže z poloviny 17. století Klášteřínský kostel Tří králů v Raciborskiej ulici Socha navštívení sv. Alžběty z roku 1730 Barokně klasicistický farní kostel v Nowej Cerekwi Goticko-renesanční farní kostel z konce 16. století v Pilszczu Kostel sv. Bartoloměje, Dzierżysław Kaple sv. Anny, z roku 1842, Kozłówki Kostel narození nejsvětější Panny Marie, z roku 1906, kostelní hřbitov, ze 17. století, ohrazení s kaplemi s výklenky ze 17. století, Lubotyń
Kornowac	Kostel v Pogrzebienu
Krzanowice	Pozdně barokní kostel Povýšení svatého kříže v Krzanowicích Kostel sv. Václava Kostel sv. Mikuláše v Krzanowicích Kaple a kostel sv. Barbory v Pietraszynie Kostel sv. Augustina v Borucinie Kostel Krista krále v Bojanově
Krzyżanowice	Kostel sv. Petra a Pavla v Tworkowie, ve kterém je krypta s rakvemi z roku 1650 Kostel sv. Anny v Krzyżanowicích
Kuźnia Raciborska	Bazilika Nanebevzetí Panny Marie v Rudach
Lubomia	Buków: Růžencová kaple z roku 1770 Lubomia: socha sv. Jana Nepomuckého, kaple z 17. století
Lyski	Kaple Boží Matky Andělské Královny z roku 1854 v Adamowicích Neogotický farní kostel sv. Markéty z roku 1906 v obci Lysky Hřbitov z 16. století společně s komplexem historických náhrobků z 19. a začátku 20. století a neogotickou hřbitovní kaplí rodiny Poledníků z 19. století v obci Lysky Kajčnický kříž ve tvaru písmena „T“ z období mez 14. a 16. stoletím v obci Lysky Neorománský kostel z roku 1905 sv. Mikuláše, který je také nejstarším patronem slezských kostelů v Pstrážne Neorománský farní kostel sv. Apoštolů Šimona a Judy Tadeáše z roku 1911 společně s hřbitovem z 17. století v obci Raszczyce
Marklowice	Farní kostel sv. Stanislava Biskupa a Mučedníka
Mszana	Hřbitov z první poloviny 15. století Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Połomi Neogotický kostel sv. Jiřího v Mszaně z roku 1898 společně s územím kolem kostela
Pietrowice Wielkie	Dřevěný poutní kostelík sv. Kříže v obci Pietrowice Wielkie Farní kostely v Krowiarkach, Makowie, Pawłowie, Cyprzanowie, Samborowicach, Pietrowicach Wielkich Modlitební kapličky a polní kříže
Pszów	Barokní bazilika Narození Svaté Panny Marie s křížovou cestou Křížová cesta se zděnými kapličkami
Racibórz	Mariánský sloup Bývalý dominikánský kostel sv. Ducha – Muzeum Kostel Nanebevzetí Panny Marie (farní) Bývalý dominikánský kostel sv. Jakuba Kostel sv. Mikuláše Kostel sv. Jana Křtitele Kostel Boží Matky Kostel bohabojné Dulcissimy
Rudnik	Kostel v Rudniku Kostel v Sławikowie Kostel v Łubowicach Kostel v Modzurowie Kostel v Gamowie

	Laski (neogotická kaplička u cesty s věžičkou a zvonem) Grzegorzowice (kaplička u cesty z 19. století s lidovou barokní sochou sv. Jana Nepomuckého a středověký žulový kajčnický kříž) Ponięcice (zámecký hřbitov a hřbitovní kaple z 18. století, kaplička z konce 18. a začátku 19. století s lidovou barokní sochou sv. Jana Nepomuckého) Czerwięcice (hřbitovní kaple z 19. století, kapele z 18. století s barokním lidovým oltářem a lidovým obrazem Panny Marie Čenstochovské, u kapličky je nejstarší kamenný kříž na Ratibořsku s datem 1720) Szonowice (kaplička u cesty z 19. století, uvnitř dřevěný neogotický oltář s barokní lidovou sochou sv. Jana Nepomuckého) Gamów (kapličky z 18. a 19. století) Strzybnik (kaplička u cesty z 19. století s sochou sv. Jana Nepomuckého)
Rydułtowy	Římskokatolický kostel sv. Jiřího v Rydułtowach a jediný v Polsku dvouramenný kajčnický kříž Římskokatolický kostel sv. Jacka v Rydułtowach
Wodzisław Śląski	Farní kostel Nanebevzetí Panny Marie, postavený v letech 1909-1911 v neogotickém slohu Bývalý františkánský komplex – kostel a klášter. Klášterní kostel, původně Svaté Trojice byl postaven v 15. století Socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1745

Zdroj: vlastní zpracování na podkladě informací získaných od obcí a podle údajů dostupných na internetu

Tabulka 59 – Muzea, skanseny, technické památky, kulturní dědictví

Název obce	Název a popis zajímavosti
Baborów	Vodovodní tlaková věž v Baborově
Branice	25 archeologických stanovišť vepsaných do vojvodského seznamu památek Kamenné sochy a dřevěné polychromie v Branicach, Jakubowicach, Jędrychowicach a Włodzieninie
Głubczyce	Kniha městských práv Okresní muzeum v Głubczycach
Gorzycy	Archeologické stanoviště - středověké hradiště v Gorzyczkach
Kietrz	Archeologická stanoviště pod dohledem Vojvodského konzervátora památek v obci Dzierżysław Tříobloukový železniční viadukt z roku 1907
Kornowac	Stežka polských husarů
Krzanowice	Muzeum hororu (Zámek Wojnowice) Muzeum dávného venkova (Zámek Wojnowice) Regionální síň v Borucinie v místním kulturním středisku
Krzyżanowice	Muzeum kovářství v Bieńkowicích Mlýn v Tworkowě
Kuźnia Raciborska	Památková stanice úzkorozchodné železnice v Rudach
Lubomia	Muzeum v ZSO Syrynia (Školní pamětní síň)
Pietrowice Wielkie	Franská zástavba v obci Cyrzanów
Racibórz	Slezská geofyzikální observatoř Muzeum v Ratiboři s historicko-etnografickou expozicí (v tom také „egyptská mumie“) Zámecký pivovar
Rudnik	Brzeźnica (historický mlýn) Gamów (mlýn z roku 1916) Památky po Josefu von Eichendorffu v Łubowicích Vesnické muzeum lužické kultury v Łubowicích Mlýn v Brzeźnicy
Rydułtowy	Budova váhy sypaného zboží z roku 1906 Odval z dolů „Szarlota” lokalizovaný u dolů „Rydułtowy- Anna” Pamětní síň v dole KWK „Rydułtowy Anna” Pamětní síň v základní škole č. 1 v Rydułtowach Pamětní síň při Kulturně-sociálním sdružení Němců Slezského kraje v Rydułtowach Komplex větrací šachty III „Dicke”

	Železniční tunel
Wodzisław Śląski	Štola s expozicí důlní technologie Městské muzeum

Zdroj: Vlastní zpracování na podkladě informací získaných od obcí a podle údajů dostupných na internetu

Tabulka 60 – Památkové objekty, historické pomníky, pamětní místa

Název obce	Název a popis zajímavosti
Branice	Vyhlídková věž Włodzienin
Głubczyce	Renesanční radnice postavená v roce 1570 na místě dávného měšťanského domu z 14. století s využitím prvků původní budovy, zničená během druhé světové války a zrekonstruovaná v letech 2006-2008. Náměstí ve tvaru čtvrtiny kruhu Městský úřad Głubczyce Městské hradby s věžemi
Gorzyce	Historické hornické obytné domy „familoki“ v Kolonii Fryderyk
Kietrz	Park z 17. století a hospodářské budovy v Nasiedlu Franská zástavba v obci Pilszcz
Lubomia	Grabówka: špejchar z 18. století
Lyski	Myslivna postavená kolem roku 1890 v Adamowicích Palácové budovy pro služebnictvo z počátku 20. století v Dzimierzu Budova domova sociální péče postaveného jako domov pro chudé Josefem Benedyktem Polednikem v Lyskach Drewniano – zděná budova v Suminie, o půdorysu „L“ z roku 1870 postavená na původních základech Budova polského celního úřadu a policejní stanice v Suminie u bývalé polsko-německé hranice z let 1922 - 1939 Kasematy (sklepy) s křížovo-žebrovou klenbou na kopci Bernadkowiec (Raszczyce)
Marklowice	Školní budova v Markłowicach-Chałupkach 1903-5 Budova školy v Markłowicach Górnych z roku 1890 Budova mateřské školky z roku 1844 Pomník slezských povstalců Pamětní deska věnovaná obyvatelům města padlým za druhé světové války, na stěně farního kostela Památník osvětimských vězňů Pomník postavený v roce 2000 u příležitosti 700. výročí založení obce Marklowice
Mszana	Klasicistická fara v Polomni z prvního čtvrtletí 20. století, památkově chráněná Památník obětem pochodu smrti na hřbitově v Mszanie
Racibórz	Obranná věž městského opevnění Soudní budovy Bludný balvan z doby ledové
Rudnik	Rudník (stodola z konce 19. století, palírna z roku 1910) Brzeźnica (zámecký špejchar z 19. století) Strzybnik (kovárna z počátku 20. století, lihovar z konce 19. století)
Rydułtowy	Komplex staveb městské nemocnice Vila Radlika
Wodzisław Śląski	Památkový komplex staroměstského náměstí Rytířská věž (Romantická věž) postavená v roce 1857

Zdroj: Vlastní zpracování na podkladě informací získaných od obcí a podle údajů dostupných na internetu

Na území polské části euroregionu nechybí ani pravidelné konané události, akce a festivaly. V průběhu celého kalendářního roku se na území polské části euroregionu koná řada kulturních, společenských a rekreačně-sportovních akcí a nejrůznějších výstav. Vybrané události tohoto typu představuje níže uvedená tabulka.

Tabulka 61 – Pravidelné akce, festivaly a kulturní události

	Název akce	Téma
Branice	Międzynarodowa Wystawa Szopek Bożonarodzeniowych w Uciechowicach (Mezinárodní výstava vánočních jesliček, Uciechowice)	Expozice, výstava
Głubczyce	Festyn Górnoszląski (Hornoslezské slavnosti)	Hudba, tanec, folklór
Gorzyce	Rock & Reggae Sumer Party	Hudba, tanec
Kietrz	Półmaraton Kietrz-Rohov (Půlmaratón)	Sport, běh
Krzyżanowice	Jarmark na Granicy (Jarmark na hranici)	Burza starožitností, svátek obchodování
Krzyżanowice	Międzynarodowy zlot pojazdów zabytkowych (Mezinárodní sraz automobilových veteránů)	Motoristická událost
Lyski	Festiwal „Magia Rocka”	Hudba, tanec
Mszana	Moto Country	Hudba, tanec, sraz motorkářů
Pietrowice Wielkie	Eko -Wystawa (Eko –Výstava)	Prezentace firem z oboru stavebnictví-zahrada-topné systémy-interiéry
Pszów	Festiwal Rock Trendy	Hudba, tanec
Racibórz	Festiwal Podróżniczy „WIATRAKI” (Cestovatelský festival „VĚTRNÉ MLÝNY”)	Slideshow, reportáže, zprávy z cestování, cestovatelské workshopy
Racibórz	Jarmark św. Marcelego (Jarmark sv. Marcela) Jarmark Bożonarodzeniowy (Vánoční jarmark)	Prodej tradičních potravinářských a řemeslných výrobků
Racibórz	Raciborski Festiwal Średniowieczny (Ratibořský středověký festival)	Historická podívaná, inscenizace středověkých bitev
Racibórz/Krzyżanowice	„Pływadło” („Plavidlo”)	Podívaná pod širým nebem, vodácký sjezd
Rudnik	Splyw kajakowy "Między zamkami" (Vodácký sjezd "Mezi zámky")	Sport, vodácká turistika, návštěva pamětihodností
Rudnik	Ogólnopolski Bieg na Łyżworolkach (Celopolský závod na in-line bruslích)	Sport, in-line bruslení
Rydułtowy	Rodzinny Bieg Zakochanych (Rodinný běh zamilovaných)	Sport, rodinný běh ulicemi města
Wodzisław Śląski	Moto show	Motoristická podívaná
Wodzisław Śląski	Reggae Festiwal	Hudba, tanec

Zdroj: vlastní zpracování na podkladě informací získaných od obcí a podle údajů dostupných na internetu

3.7.2 Přírodní zajímavosti

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Přírodní potenciál české části Euroregionu Silesia je jedním ze stěžejních předpokladů pro rozvoj cestovního ruchu v regionu. Vytváří totiž podmínky pro různé typy turismu, od aktivního vyžití, přes relaxační pobyty až po poznávací cestovní ruch. V české části Euroregionu Silesia se nachází velké množství přírodních zajímavostí. Naleznete zde parky, skály, rezervace a spousty jiných divů, které vznikly bez lidského přičinění. Detailní přehled přírodních památek a rezervací české části euroregionu Silesia je uveden v kapitole 3.1 Základní charakteristika, podkapitole 3.1.2 Poloha.

Jedním z nejpřirozenějších způsobů, jak poznat zajímavosti daného území, je pěší turistika.

Turistika

Česká republika se vyznačuje kvalitním, jednotným a lehce srozumitelným značením pěších turistických tras. Jejich značení i údržbu provádí Klub českých turistů, který je občanským sdružením aktivních turistů, příznivců a přátel turistiky (www.kct.cz). Klub českých turistů se zabývá nejen značením pěších tras, ale i tras lyžařských a spolu s dalšími organizacemi i tras cyklistických a cykloturistických, dokonce i hipotras.

Pěší trasy jsou značeny pásovými značkami, které se skládají ze tří vodorovných pásů. Prostřední pás, který určuje barvu značené trasy, je červený, modrý, zelený nebo žlutý. Oba krajní pásy jsou bílé. Ve městech, vesnicích, na křižovatkách s jinou značenou trasou a na dalších turisticky významných místech je malované značení doplněno tabulkami a směrovkami. Z tabulky se dozvíte název místa, popř. jeho nadmořskou výšku, směrovky informují o kilometrových vzdálenostech k dalším cílům na trase.

K nejvýznamnějším pěším trasám v české části Euroregionu Silesia patří:

- Červená turistická trasa z Hradce nad Moravicí na Kružberk
- Červená turistická trasa Opava – Nové Sedlice – Hrabyně
- Městská turistická trasa IVV MPR Nový Jičín
- Modrá turistická trasa - Hradce nad Moravicí – Fulnek – Odry
- Modrá turistická trasa Sudice (ČR/PR) – Chuchelná – Bohuslavice - Hlučín
- Modrá turistická trasa Štáblovice – Filipovice – Radkov – Podhradí
- Zelená turistická trasa z Hradce nad Moravicí do Kyjovic
- Zelená turistická trasa z Litultovic do údolí Moravice
- Zelená turistická trasa Píšť (z centra obce) – Bělá – Bolatice
- Zelená turistická trasa Vávrovice (ČR/PR) – Stěbořice – Litultovice – Podhradí

Specifickým druhem tras jsou naučné stezky, které si kladou za cíl vzdělat, resp. přinést lidem, kteří místem procházejí, určitý typ informací. Využívány jsou k tomuto účelu nejčastěji informační panely nebo tištěné brožury. Naučné stezky jsou zpravidla značeny pásovými značkami nebo speciálními značkami pro naučné stezky, tj. bílým čtvercem s úhlopříčným zeleným pruhem.

Tabulka 62 – Naučné stezky české části Euroregionu Silesia

	Název	Téma	Odkud	Kam	Délka (km)
1	Břidlicová stezka	geologie - těžba břidlice, paleontologie - zkameněliny, místopis obcí	Budišov nad Budišovkou	Černá ve Slezsku	33
2	Dědictví břidlice	těžba břidlice, historie regionu	Rekreační středisko Bílá Holubice Mokřinky	Rekreační středisko Bílá Holubice Mokřinky	4
3	Moravice	příroda, historie, botanika, zoologie	Vítkov – Podhradí	zřícenina hradu Vikštejn	1,2
4	Hanuše	přírodovědná - lesního typu, botanika, zoologie, historie	Hradec nad Moravicí – u odbočky silnice k hotelu Belaria	Hradec nad Moravicí – u Žimrovického splavu	4,5

5	Hvozdnice	informace o květeně, zvířené a geologických poměrech v posledním zbytku lužního lesa na Opavsku	zastávka ČD ve Slavkově u Opavy	zastávka ČD ve Slavkově u Opavy	9,5
6	Lovecká stezka Lichnovských (Bukový chodník)	přírodovědecká stezka	Hradec nad Moravicí - zámecký park, asi 300 m nad Bílým zámkem	Hradec nad Moravicí - Bukovina	6
7	Raduň - Jakubčovice	historie, 2. světová válka	Raduň	Jakubčovice	7,5
8	Přírodní park Mariánské louky	přírodovědecká naučná stezka - botanika, technické památky, historie	Hradec nad Moravicí - u hotelu Belaria nebo u Žimrovického splavu	Hradec nad Moravicí - vodní elektrárna	1,9
9	Městská NS Hradec nad Moravicí	vlastivědná naučná stezka	Hradec nad Moravicí	Hradec nad Moravicí - hřbitov	2,9
10	Městskými parky Opavy	poznávání stromů a parků Opavy	Dvořákovy sady Opava	Opava – Sady u muzea	2
11	Stříbrný chodník	geologie, botanika, archeologie, historie, ekologie	Odry u železničního přejezdu před areálem "U Spurného"	Odry – poblíž městského koupaliště	7,5
12	Odra – Landek (Hornická NS, Přírodovědná NS)	archeologie, hornictví a geologie, přírodověda	Ostrava – autobus.zast. – Hornické muzeum OKD	Restaurace Sněhota – Petřkovice	7,7
13	Starý Svinov - přírodní rezervace Rezavka	přírodně historický okruh	Ostrava - ul. Rudná, zastávka U korýtka	Ostrava - železniční most Polanecké spojky	3
14	Naučná vlastivědná stezka Františka Palackého	přírodovědné, krajinářské, kulturní, historické, geologické a geografické	Nový Jičín - Janáčkovy sady	Hostašovice – železniční zast. Hodslavice-Hostašovice	11,5
15	Lesní naučná stezka v Chuchelenském lese	fauna a flóra místního lesa a regionu	Bolatice - Borová, ul. K Lesu	Bolatice - Borová, ul. Bělská (K Lesu)	5,8

Zdroj: vlastní zpracování informací z www.msregion.cz/cz/priroda/naucne-stezky/default.htm

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

V polské části Euroregionu Silesia se nachází mnoho turistických atrakcí přírodovědného charakteru. Podrobný přehled těchto atrakcí nacházejících se v polské části euroregionu byl uveden v kapitole A, bodu ii - *Poloha*.

Tabulka 63 – Přírodní atrakce polské části Euroregionu Silesia

Název obce	Název atrakce
Branice	300 metrový lyžařský vlek – kotva na tzv. České hůrce v Bliszczycach (Bliżčice) Les Mokre - Lewice se vzácně se vyskytujícími ukázkami rostlin a stromů
Głubczyce	Chráněná krajinná oblast v oblasti Mokre - Lewice, zahrnující část Zlatohorské vrchoviny (Góry Opawskie) Głubczycký les se nachází severně od města, zahrnuje část povodí Straduně spolu s četnými soutěskami a stržemi Lipová alej – přírodní památka
Gorzyce	Hojné vodní plochy a lesní komplexy (zahrnuje např. rozvětvení Olše a Odry, Lesní komplex „Szwajcaria Czyżowicka” a polder Buków)
Kietrz	Góra Gipsowa (Sádrová hora) – přírodní rezervace
Kornowac	Vyhlídky na Kobylí a Pogrzebieniu Ochranné pásmo Chráněné krajinné oblasti „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe” („Cisterciácké krajinné kompozice”) Fragmenty dubové aleje v Rzuchowě Okolí rybníků v Łańcach a Rzuchowě Přírodní lokality „Zapaście” a „Bociek” v Pogrzebieniu
Krzyżanowice	Chráněná krajinná oblast – Hraniční meandry Odry
Kuźnia Raciborska	Cisterciácké krajinné kompozice Rud Wielkich (vycházkové, cyklistické a lovecké terény v rudských lesích)
Lubomia	Chráněná lokalita „Wielikąt” Vodní plochy
Lyski	„Żelazowiec” – soustava rybníků v Nowé Wsi s rozlehlými rákosišti a mladými hájky Dub letní (<i>Quercus robur</i>) v Pstrážné s obvodem kmene 550 cm, vysoký přibližně 24 m – přírodní památka od roku 1955 „Bednarkowiec” – pahorek v Raszczycích, na kterém stál kdysi dřevěný zámek, pivovar, chlévy a salaš Říční údolí střední Suminy – lužní lesy a mokřady, místa výskytu bobra evropského Žyciňský les (lokalita Żytna) s nejmohutnějším stromem zdejšího lesa - Dub Eliáš - obvod kmene 452 cm, s kamenem vrostlým do kmene ve výšce 4 m
Mszana	200letá lípa – přírodní památka nacházející se na hřbitově ve Mszaně
Pietrowice Wielkie	Alej vedoucí do lesa v Kornicach Arboretum v údolí Św. Krzyża (sv. Kříže) Údolí řeky Troje Hřebčín v Kornicach
Racibórz	Arboretum Moravské brány v Ratiboři Přírodní lesní a rybníková rezervace Łęczczok Alej lísky turecké (<i>Corylus colurna</i>) Minizoo Racibórz-Obora
Rydułtowy	Chráněný přírodní objekt „Skalka” Vodní plochy („Machnikowiec”, „Zawalisko”) Rydułtowski sensorický park „ROSA”
Wodzisław Śląski	Jezero Balaton v lese na Grodzisku

Zdroj: vlastní zpracování na podkladě informací získaných od obcí a podle údajů dostupných na internetu

Na území polské části Euroregionu Silesia se nachází rovněž široká síť vzdělávacích stezek (didaktických), jejichž cílem je vzdělávání a regulace turistického ruchu. Umožňují spojení přírodopisného a dějepisného vzdělávání s příjemným putováním. Jsou nejen součástí

alternativního vzdělávání dětí a mládeže, ale rovněž zajímavým způsobem trávení volného času. Níže uvedená tabulka představuje stezky nacházející se v polské části Euroregionu Silesia.

Tabulka 64 – Vzdělávací/didaktické stezky na území polské části Euroregionu Silesia

	Obec	Název	Téma	Odkud	Kam	Délka (km)
1.	Baborów	Stezka rytířů johanitů v Opolsku	Popularizace kulturně atraktivních míst, souvisejících s historií řádu johanitů se zvláštním zřetelem na johanitské památky. Stezka johanitů prochází 3 místy obce Baborów: Baborów, Dziećmarów a Babice.	Grobniki	Ludmierzyce	cca 70 km
2.	Baborów	„Turista na trase“	Minimálně jedna informační tabule umístěná v každé osadě – celkem 20. Každá tabule obsahuje mapu, fotografie a popis nejzajímavějších míst a atrakcí, které stojí za to v dané obci vidět.	Území celé obce	Území celé obce	116,97 km ²
3.	Krzyżanowice	Přírodopisná stezka „Meandry řeky Odry“ - Evropský fenomén přírody	Přírodopisná tematika. 8 didaktických zastávek v polském a českém jazyce včetně vzdělávacích cvičení pro splnění v terénu.	Zabelków u vjezdu na cyklostezku Meandry řeky Odry	Chałupki – konec cyklostezky Meandry řeky Odry	3,5 km cca 1-2h
4.	Kuźnia Raciborská	Stezka polských husarů	Dějepisná	Będzin (železniční stanice Będzin Město)	Krzanowice (okolí náměstí)	155,4 km
		Stezka Polských menšinových škol	Dějepisná	Chałupki (polsko-česká hranice u ul. Długa)	Bierawa (železniční stanice)	85,3 km
		Lesní didaktická cyklostezka	Přírodopisná, dějepisní, kulturní	Rudy (klášterní a zámkový komplex)	Rudy (klášterní a zámkový komplex)	16 km
		„Staré koryto řeky u kláštera, Rudy Wielkie“	Přírodopisná, zeměpisná	Rudy (klášterní a zámkový komplex)	Rudy (klášterní a zámkový komplex)	2 km
5.	Lubomia	Stezkou legend a historicko-přírodopisných památek	Zeměpisná, kulturní, dějepisná, geografická, přírodopisná	Syrynia - škola	Horní Suchá – škola	40 km
6.	Kietrz	Přírodopisně-vzdělávací stezka „Rezervace Sádrová hora“	Přírodopisná	Cesta Kietrz – Ściborzyce Wielkie	Cesta Kietrz – Ściborzyce Wielkie	cca 1,2 km
7.	Gorzyce	Přírodopisně-vzdělávací	Přírodopisná, zeměpisná, vzdělávací	Czyżowice v blízkosti hájovny	Czyżowice v blízkosti	cca 1,3 km

		stezka Czyżowice			hájovny	
8.	Racibórz	Zeměpisná stezka „Od Arboreta k Arboretu“	Stezka zahrnuje 61 zastávek a vede od Arboreta Nový Dvůr u Opavy do Arboreta Moravské brány v Raciborzu. Pozornost si zaslouží Arboretum Moravské brány, na jehož území se nacházejí dvě stezky: a) ekologicko-didaktická stezka – stezka se skládá z 12 zastávek b) dendrologická stezka – stezka se skládá z 11 zastávek, jejím účelem je poznání stromů a keřů jak původních, tak i cizího původu.	Hydrometeorologická stanice, Racibórz Studzienna Parkoviště ul. Markowicka, Racibórz V blízkosti informační tabule nedaleko hlavní brány Arboreta Moravské brány, Racibórz	Arboretum Moravské brány, Racibórz Ocúnová louka v Arboretu Moravské brány, Racibórz Křižovatka dvou polních cest na místě, kde spolu hraničí dubový a borovicový porost doplněný modřínem – území Arboreta Moravské brány, Raciboraz	11,1 km 2,5 km 2 km
9.	Rydułtowy	Stezka slezských povstání	Dějepisná	Rydułtowy, u městské knihovny Rydułtowy – stezka se nachází na historickém železničním tunelu	Rydułtowy, u městské knihovny Rydułtowy	0,1 km

Zdroj: vlastní zpracování na podkladě informací získaných od obcí

3.7.3 Sportovní atraktivity

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Sport a pohybové aktivity se uskutečňují v rámci občanských sdružení jako organizované sportovní činnosti pod odborným vedením (15–20 % populace), ve specifických zařízeních zaměřujících se na nejrůznější pohybové i pasivní činnosti ve formě služeb (2–3% populace) a jako sportovní aktivity, kterým se věnují občané individuálně a neorganizovaně.

V Moravskoslezském kraji působí několik sportovních organizací a sdružení. Mezi nejvýznamnější patří:

- Asociace školních sportovních klubů České republiky (působí na 307 ZŠ a SŠ),
- Autoklub České republiky (60 občanských sdružení),
- Česká obec sokolská – SOKOL (61 jednot),
- Český střelecký svaz (47 střeleckých klubů),
- Klub českých turistů (65 odborů),
- Moravskoslezská krajská asociace Sport pro všechny (153 tělovýchovných jednot),
- Moravskoslezská krajská organizace Českého svazu tělesné výchovy (1 138 oddílů),
- Orel (40 jednot),
- Sdružení sportovních svazů České republiky (269 klubů).

Téměř v každé obci lze nalézt nějaké zařízení pro sport a volný čas - větší či menší sportovně-rekreační areál, fotbalové hřiště, bazén či aquapark. Mezi nejvýznamnější sportovní či sportovně-rekreační zařízení české části Euroregionu Silesia patří např.:

- ČEZ Aréna, Ostrava, www.ostrava.cez-arena.cz
- Sportovní a rekreační zařízení města Ostravy, www.sareza.cz
- Stadion Bazaly, Ostrava, www.fcb.cz/klub/stadion-bazaly
- Víceúčelová hala Opava, www.hala-opava.cz
- Sportovně-rekreační areál Hlučín - www.sra-hlucin.cz
- Buly Aréna Kravaře, Kravaře, www.bulyarena.cz
- HEIpark Tošovice, www.heipark.cz

K neznámějším aquaparkům a bazénům pro obyvatele a návštěvníky patří:

- Aquapark Kravaře, www.aquapark-kravare.cz
- Krytý bazén Ostrava-Poruba, www.sareza.cz
- Vodní svět, Ostrava, www.sareza.cz
- Městské koupaliště Opava, www.koupalisteopava.cz

Součástí sportovního života jsou také různé sportovní akce, závody a turnaje, z nichž k nejvýznamnějším patří:

- Atletický mítink Zlatá tretra v Ostravě
- DAVIS CUP v Ostravě
- Grand Prix Pepa Opava
- Czech Dance Open Ostrava
- fotbalová utkání (FC Baník Ostrava, Slezský FC Opava)

Golf

Fenoménem posledních let je golf. Na území české části Euroregionu Silesia se nachází golfová hřiště v Kravařích a Šilheřovicích.

- Golf Šilheřovice - hřiště bylo založeno již v roce 1968, jedná se o klasické 18 jamkové golfové hřiště. Golfové areál, jehož dominantou je Rotschildův zámek, je umístěn v zámeckém parku. Více informací na www.golf-ostrava.cz
- Golf Kravaře - hřiště v anglickém parku s alejí staletých stromů funguje od roku 1997. Pro návštěvníky je k dispozici vnitřní golfové odpaliště, 3D golfový simulátor. Samotné golfové hřiště je 18 jamkové. V blízkém okolí se nachází zámek Kravaře. Více informací na www.golf-kravare.cz

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

V polské části Euroregionu Silesia se také nacházejí atrakce určené pro milovníky sportu. Níže uvedená tabulka představuje nejdůležitější sportovní atrakce nacházející se na území polské části euroregionu.

Tabulka 65 – Sportovní atrakce polské části Euroregionu Silesia

Název obce	Název sportovní aktivity	Název
Branice	Vodní sporty	Tři sportovní haly Bazén a koupaliště na hraniční řece Opawa
Krzyżanowice	Vodní sporty	Území chráněné krajiny – Pohraniční meandry Odry Koupaliště v Tworkowie
Pietrowice Wielkie	Jízda na koni	Hřebčinec v Kornicach
Pszów	Bruslení, hokej	Multifunkční sportovní objekt s umělou ledovou plochou
Głubczyce	Vodní sporty	Koupaliště v Pietrowicach Głubczyckich

Gorzyce	Vodní sporty	Obecní středisko turistiky, sportu a rekreace „Nautica“ Rekreační středisko „OLZA“ v Olze
Kuźnia Raciborska	Vodní sporty	Koupaliště v Kuźni Raciborskiej (rekreační středisko WODNIK)
Kietrz	Vodní sporty / wellness	Krytý bazén
Marklowice	Vodní sporty / wellness	Tropický ostrov
Mszana	Sporty wodne	Koupaliště Krytý bazén Połomia
Racibórz	Vodní sporty	Krytý bazén v areálu vysoké školy PWSZ Krytý bazén u ZSOMS Otevřený bazén „Obora“ Aquapark (předpokládané otevření 05.2014)
Wodzisław Śląski	Vodní sporty Jízda na koni	Městské středisko sportu a rekreace – Centrum (Koupaliště Balaton, krytý bazén, jízdárna) Rodinný zábavní park „Trzy Wzgórza“ (plánované otevření srpen 2014)

Zdroj: vlastní zpracování

3.7.4 Cykloturistika

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Česká republika má dobře propracovaný systém značených cyklotras. Garantem značení sítě číselných cyklotras je Klub českých turistů, který je za podpory státu a regionů i udržuje. Cyklotrasy jsou dle důležitosti rozděleny do čtyř tříd¹⁸:

- I. Cyklotrasy I. třídy jsou označeny jednomístným evidenčním číslem. Jedná se o cyklotrasu mezinárodního charakteru. Na území české části Euroregionu Silesia se jedná o cyklotrasu č. 5, tzv. Jantarová stezka. Jedná se o greenway spojující dvě středoevropské metropole Krakov – Vídeň.
- II. Cyklotrasy II. třídy jsou značeny dvoumístnými čísly. Na území české části Euroregionu Silesia se jedná o cyklostezky č. 55 a 56, část Slezské Magistrály.
- III. Cyklotrasy III. třídy jsou označovány třímístným evidenčním číslem. Jedná se o regionální trasy. Na území české části Euroregionu Silesia se nachází cyklotrasa č. 551 Kružberk, přehrada – Hradec nad Moravicí – Opava. Horním Benešovem vede cyklotrasa č. 503, která leží na ose Starý Jičín – Kružberk – Krnov.
- IV. Cyklotrasy IV. třídy jsou označeny čtyřmístným evidenčním číslem. V moravskoslezském regionu začíná značení cyklotras číslem 6. Tyto cyklotrasy tvoří na území české části Euroregionu Silesia hustou síť mezi jednotlivými městy a obcemi.

Cyklotrasy jsou vedeny po silnicích II. a III. třídy a místních komunikacích nebo po cyklostezkách či polních a lesních cestách. Tomu také odpovídá značení pro cyklisty. Na silnicích je značení součástí veřejného dopravního značení. Všechny značky pro cyklisty mají žlutou barvu a obsahují symbol kola. Cyklotrasy vedené po polních, lesních cestách vedoucích terénem jsou značeny pásovými značkami, které jsou velmi podobné značce v pěší turistice, s tím rozdílem, že je použita jako základní žlutá barva a mohou být o něco větší. Podrobné informace o jednotlivých cyklotrasách je možno dohledat například na www.infomorava.cz nebo www.cykloserver.cz.

Více informací o možnostech cykloturistiky na území české části euroregionu Silesia je uvedeno v kapitole 3.4 Doprava, podkapitole 3.4.4 Cyklistická doprava.

¹⁸ Uvedená data jsou s platností k 1. 1. 2013 a vychází ze soupisu vyznačených cyklotras, který je k dispozici na stránkách www.cykloserver.cz.

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Síť cyklotras v Polsku je poměrně hustá, ale platné předpisy týkající se široce chápaného cyklistického ruchu vzbuzují pochybnosti. Týká se to mimo jiné nekompaktnosti zákona o silničním provozu s Vídeňskou úmluvou o silničním provozu, znění nařízení ministra infrastruktury ze dne 3. července 2003 o podrobných technických podmínkách pro silniční značky a signály, dále zařízení pro bezpečnost silničního provozu a podmínek jejich umístění na silnicích (stav k roku 2008)¹⁹.

V polských předpisech o dopravě jsou různé, níže uvedené definice:

- a) **Cesta pro cyklisty** (rovněž: *cyklostezka*) — vyhrazený pás terénu (komunikace) určený pro cyklistický ruch. Podle zákona o silničním provozu je to silnice nebo její část určená k jízdě jízdních kol, označená příslušnými silničními značkami a oddělená od ostatních silnic nebo vozovek stejné konstrukční silnice nebo pomocí zařízení bezpečnosti silničního provozu. V praxi se setkáváme s dvěma typy cest pro cyklisty:
- *Cesta pro cyklisty* — část veřejné komunikace, která zahrnuje vyhrazený *jízdní pruh pro jízdní kola* po obou stranách vozovky nebo méně často protisměrné jízdní pruhy a vyhrazené cesty pro cyklisty. Ve městech západní Evropy a ve Spojených státech jsou na rozdíl od Polska, kde jsou vyhrazené pruhy pro jízdní kola součástí vozovky, převládajícím typem cest pro cyklisty (umožňují bezpečnou a rychlou jízdu bez rizika pro bezpečnost chodců).
 - *Cyklostezka* — část vyhrazená ze stávajícího chodníku.
- b) Existují rovněž **turistické cyklotrasy**. Cyklotrasy nelze nezaměňovat s cestou pro cyklisty. Turistické trasy pro jízdní kola jsou označené cyklostezkami, které mohou vést jak po cestách pro cyklisty ve městě, po vyhrazených samostatných cyklostezkách mimo města, tak i po obvyklých veřejných nebo neveřejných komunikacích. Příkladem turistických sítí cyklotras je EuroVelo.

Cyklostezky v Polsku jsou označeny speciálními symboly pro označení jejich průběhu a usnadnění nalezení správné cesty. V souladu s normami pro značení definovanými Polským turistickým a vlastivědným sdružením jsou cyklostezky označeny bílými čtverečky s černým symbolem jízdního kola a proužkem v barvě tratě (domácí tratě), nebo písmenem R a číslem cyklostezky (mezinárodní tratě). Protože jsou používány častěji než chodníky pro chodce na veřejných komunikacích, byly značky cyklostezek zařazeny mezi doplňkové dopravní značky a byly jim přiděleny symboly R-1, R-1a, R-1b, R-2, R-2a a R-3.

Cesta pro cyklisty a cyklostezka

Výše byly uvedeny různé definice „cesty pro cyklisty“ používané v polském zákonodárství. I přes nejednoznačné definování pojmu cesty pro cyklisty je třeba zdůraznit, že v každém případě je cesta pro cyklisty pruhem určeným výhradně pro jízdu na jízdním kole. Na druhé straně cyklostezka nemusí využívat výhradně cestu pro cyklisty, ale může být vedena po veřejně dostupných (veřejných a vnitřních), lesních nebo polních komunikacích.

Síť cyklotras na území polské části euroregionu je poměrně hustá. Velký význam zde má i to, že přes území euroregionu prochází 1 trasa mezinárodního významu, 7 tzv. tras první třídy a téměř 20 tras druhé třídy.

V polské části euroregionu jsou i přes nedostatek pozoruhodných turistických atraktivit dobré podmínky pro cykloturistiku, pěší turistiku a pro jízdu na koni. Absence vysokých horských pásem a blízkost velkých městských aglomerací vytváří dobré podmínky především pro rozvoj cykloturistiky rodinného charakteru.

Přes území polské části euroregionu procházejí tyto důležité cyklistické trasy:

¹⁹ „Standardy pro cyklotrasy realizované v rámci Operačního programu pro rozvoj východního Polska“, Krakov, leden 2010.

Mezinárodní trasy

Cyklotrasa R4. Evropská cyklotrasa: Middelburg – Bonn – Frankfurt – Praha – Brno – Krakov – Lvov – Kišiněv – Oděsa (4 000 km).

Úsek: Chałupki – Zabelków – Olza – Uchylsko – Gorzyczki – Łaziska – Godów – Głęboz – Gołkowice – Borowica – Szotkowice – Moszczenica – Jastrzębie Zdrój – Bzie Zameckie – Bzie Dolne – Szyrówka – Golasowice – Podbór – Zbytków – Strumień – Pszczyna – Miedzna – Brzeszcze (přibližně 140 km).

Trasy první třídy (hlavní)

Cyklotrasa č. 2 Y: Katowice – Mikołów – Czerwionka-Leszczyny – Rybnik – Racibórz – Pietrowice Wielkie – Kietrz – Głubczyce – Pietrowice, hraniční přechod – Krnov (přibližně 143 km).

Cyklotrasa č. 6 C: Trasa procházející stezkou polských husarů (Krakov, Staré Město – Krowodrza – Tonie – Modlnica – Tomaszowice – Ujazd – Bolechowice – Zelków – Wierzchowice – Bęblo – Jerzmanowice – okraj Przegini – Czubrowice – Raclawice – Zawada – Witeradów – Olkusz – Stary Olkusz – Hutki – Laski – Krzykawka – Krzykawa – Sławków) – Strzemieszyce Wielkie – Gołonóg – Łęknice – Zielona - Ksawera – Będzin – Grodziec – Dąbrówka Wielka – Bobrowniki – Piekary Śląskie – Dąbrowa Miejska – Zabrze Mikulczyce – Żerniki – Gliwice – Pilchowice – Rudy – Nędza – Racibórz – Krzanowice/Strahovice, hraniční přechod – Opava (přibližně 260 km).

Cyklotrasa č. 9 N: Trasa údolím řeky Odry (Vratislav – Jelcz-Laskowice – Nowy Dwór – Bystrzyca – rezervace „Grodzisko Ryczyńskie“ – Brzezina – Brzeg okraj – Kościerzycy – Kościerzycy, rekreační středisko – Czepielowice – Nowe Kolnie – Odłogi – Stobrawa – Stare Kolnie – Wapienniki – Karłowice – Lubienia – Nowe Siółkowice – Stare Siółkowice – Kwašno – Chróścice – Dobrzeń Wielki – Brzezine – Czarnowąsy – Wróblin – Zakrzów – Opole – Nowa Wieś Królewska – Grudzice – Malina – Kosorowice – Kamień Śląski – Siedlec – Sprzęcice – Ligota Dolna – Góra Św. Anny – Leśnica – Pokój – Krasowa – Raszowa – Kłodnica – Koźle-přístav – Koźle (Kędzierzyn-Koźle) – Kobylice – Landzmiery – Cisek – Bełk – Roszowski Las – Przewóz – Podlesie – Dąbrowa – Miejsce Odrzańskie – Grzegorzowice – Łubowice – Brzeźnica – Miedonia – Proszowice – Racibórz – Bieńkowice – Tworków – Krzyżanowice – Roszków – Zabelków – Chałupki, hraniční přechod (přibližně 230 km)).

Cyklotrasa 24 C. Cyklistický okruh Euroregionu Těšínské Slezsko, polská část (Chałupki, hraniční přechod – Zabelków – Olza – Uchylsko – Gorzyczki – Łaziska – Godów – Głęboz – Gołkowice – Szotkowice – Moszczenica – Jastrzębie Zdrój – sídliště Chrobrego – Libowice – Ruptawa – Mariowice – Marklowice Górne – Zebrzydowice – Podlesie Północne – Podświnioszów – Kaczyce Dolne – Kaczyce Górne – Folwarczek – Pogwizdów – Marklowice – Boguszowice – Przedmieście Frysztaćkie – Cieszyn – Mnisztwo – Dziegielów – Golezów – Kozakowice Górne – Kozakowice Dolne – Bładnice – Górny Bór – Międzywieć – Skoczów – Harburtowice – Nierodzim – Kuźnia – Ustroń – Poniwiec – Polana – Sucha Dobka – Obłaziec – Jawornik – Wisła – Nowa Osada – Czerniańské jezero – Zameczek – horské sedlo Szarcuła – Stecówka – Skala – Łączyna – Zaolzie – Burowie – Istebna – Krzyżowa – Zagroń – Jasnowice/Bukovec, hraniční přechod (přibližně 120 km)).

Cyklotrasa č. 34 N: Trasa Głogówek – Głubczyce – Branice – Kietrz „Opawice“ (Głogówek – Mochów – Dzierżysawice – Raclawice Śląskie – Klisino – Kolonia Klisino – Pomorzowice – Pomorzowiczki – Sławoszów – Zamkowa – Głubczyce – Gadzowice – Gołuszowice – Równe – Dobieszów – Opawice – Lenarcice – Krasne Pole – Chomiaza – Pietrowice – Ciermięcice – Zalesie – Zubrzyce – Lewice – Bliszczycy – Branice – Wysoka – Dzierzkowice – Wiechowice – Pilszcz – Rozumice – rezervace „Sádrová hora“ – Kietrz (přibližně 95 km)).

Cyklotrasa č. 8: Trasa údolními řeky Visly a Odry (Vratislav – Jelcz-Laskowice – Brzeg – Karłowice – Popielów – Dobrzeń Wielki – Opole – Tarnów Opolski – Kamień Śląski – Góra Św. Anny – Leśnica – Kędzierzyn-Koźle (Koźle) – Cisek – Łubowice – Racibórz – Krzyżanowice – Roszków – Zabełków – Olza – Czyżowice – Turza – Szotkowice – Moszczenica – Jastrzębie Zdrój – Bzie Zameckie – Bzie Dolne – Szyrówka – Golasowice – Podbór – Zbytków – Strumień – Wisła Mała – Kol. Wisła Wielka – Fyrszt – Roszkowice – Młycezek – Łąka – Sznelowiec – Pszczyna – sídliště Piastów – Goczałkowice Wieś – Goczałkowice Zdrój – Borki – Rudołtowice – Dębina – Rudawki Drugie – Grzawa – Zawadka – Góra -Zarudzie – Dębnik – Brzeszcze – Oświęcim – Babice – Alwernia – Balice – Krakow-Wawel (přibližně 380 km)).

Cyklotrasa č. 69 S: Pravobřežní stezka Odry (Chałupki, hraniční přechod – Zabełków – Olza, most – Buków – rybníky Wielikąt – Ligota Tworkowska – Nieboczowy – Płonia – Ostróg (Racibórz) – Markowiak – Orzeszków – Łęg – Zawada Książęca – Ciechowice, prám – Turze – Ruda – Ruda-Brzeg – Książka Łąka – Podświęcie – Dziergowice – Lubieszów – Bierawa – Lasoki – Stare Koźle – Brzeźce – Pogorzelec (Kędzierzyn-Koźle) – Koźle-přístav – Kłodnica, okraj – Otok – Lesiany – plavební komora Januszkowice – Wielmierzowice – Solownia (Zdzieszowice) – plavební komora Krępna – Łęg – Krępna, rybníky – Obrowiec – plavební komora Krapkowice – Otmęt – Odrowąż – Malnia – Chorula – Kąty Opolskie – Przywory, okraj – Grotowice, okraj – Groszowice – Opole – Zakrzów – Wróblin – Czarnowąsy – Borki – Dobrzeń Mały – Dobrzeń Wielki – Ostrówek – Kąty – Babi Las – Biadaszki – Stare Siołkowice, okraj – plavební komora Zawada – Kolonia Popielowska – plavební komora ústí Nysy – Stobrawa – Odłogi – Nowe Kolnie – ústí Stobrawy do Odry – cesta do Babiego Lochu – Kościerzycy, luha nad Odrou – Brzeg (přibližně 200 km)).

Trasy druhé třídy

Hlubčická oblast (231-250)

- 231 Z: Krowiarki – Amandów – Baborów – Dzielów – Kietrz – rezervace „Sádrová hora“ – Dzierżysław – Lubotyń – Nasiedle – Wódka – Posucice – Michałkowice – Lewice – Braciszów – Mokre – Dobieszów – Pielgrzymów – Radynia – Pietrowice (přibližně 85 km).
- 241 S: Równe – Zopowy – Zubrzyce – Włodzienin – Wojnowice – Boguchwałów – Babice – Grobniki – Debrzyce – Lisięcice – Kazimierz (přibližně 30 km).
- 242 Z: Głubczyce – Osada Lwowska – Las Marysieńka – Ściborzyce Małe – Klisino – Małe Klisino – Głogowiec – Dzierżysławice – Mochów – Głogówek (přibližně 30 km).

Wodzisławska oblast (311-340)

- 311 C: Rybnik – Okrzeszowiec – Ławczok – Niedobczyce – Rymer – Radlin I – Radlin Dolny – Wodzisław Śląski – Jedłownik – Turzyczka – Turza (přibližně 21 km).
- 312 S: Jastrzębie Zdrój – Moszczenica – Szotkowice – Skrzyszów – Krostoszowice – Granice – Turza – Kraskowiec – Gorzyce – Uchylsko (přibližně 25 km).
- 313 Z: Racibórz – Brzezie – Pogrzebień – Lubomia – Syrynia – Rogów – Bełznica – Osiny – Gorzyce – Gorzyczki (přibližně 30 km).
- 314 N: Lyski – Czernica – Rydułtowy – Biertułtowy – Radlin I – Studzionka – Jankowice Rybnickie (přibližně 68 km).
- 315 Z: Radlin-Obszary – Markłowice Dolne – Balaton – Wilchwy – Sakandrak – Marusze – Turza – Łaziska (přibližně 20 km).
- 316 Z: Radlin Dolny – Kokoszyce – Czyżowice (přibližně 12 km).
- 317 Y: Racibórz – Nieboczowy – Trawnik – Paprotnik – Lubomia – Światłowiec – Szybik – Zawada – Kokoszyce – Jedłownik – Wodzisław Śląski – Grodzisko – Markłowice Dolne – Studzionka – Jankowice Rybnickie (přibližně 42 km).
- 318 S: Pszów – Stara Maszyna – Zawada – Wytrzęsów – Rogów – Odra – Olza (přibližně 20 km).
- 319 N: Racibórz – Nieboczowy – Trawnik – Paprotnik – Lubomia – Światłowiec – Szybik – Zawada – Kokoszyce – Jedłownik – Wodzisław Śląski (přibližně 33 km).

- 320 S: Wodzisław Śląski – Sakandrzok (přibližně 5 km).
- 321 S: okraj Krzyżkowic – Świątłowiec – hradiště Lubomia (přibližně 10 km).
- 322 C: Owsiszczce, hranice – Krzyżanowice – Buków – Wielikąt – Grabówka – Świątłowiec – Pszowskie Doły – Kalwaria – Rydułtowy – Radoszowy – Blizowiec – Jejkowice – Gzel (přibližně 45 km).

Ratibořská oblast (341-370)

- 341 Y: Owsiszczce, hranice – Tworków (přibližně 5 km).
- 342 S: Lyski – Nędza – Kuźnia Raciborska – Bierawa – Kędzierzyn-Koźle (přibližně 40 km).
- 343 Z: Rudy – Kuźnia Raciborska (přibližně 11 km).

Více informací o možnostech cykloturistiky v polské části Euroregionu Silesia se nachází v podkapitole 3.4.4 *Cyklistický ruch*.

3.7.5 Agroturistika

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

V současné době se stále více prosazuje celá řada nových forem cestovního ruchu, které spojuje šetrnost vůči cílovým místům pobytu, ohleduplnost vůči přírodě i celému životnímu prostředí. Agroturistika je forma přírodní – venkovské turistiky, je typem rodinné dovolené, která umožňuje trávit volný čas ve zdravém prostředí venkova. Je charakterizována touhou návštěvníků splynout s přírodou, respektuje a chrání přírodu. Rejstřík možností agroturistiky je pestrý: např. jízda na koni, výuka vaření z místních surovin, exkurze na farmě, rybolov, možnost ubytování na rodinné farmě. Rostoucí oblibu agroturistiky potvrzuje počet zařízení zřízených na území české části Euroregionu Silesia. Bylo zde zjištěno 30 farem a jízdáren. Největší koncentrace farem a jízdáren je v okolí města Hlučín, Hradec nad Moravicí, Opava, Vítkov, Nový Jičín a Ostrava.

Výčet zjištěných farem a jízdáren v jednotlivých obcích české části Euroregionu Silesia se nachází v následující tabulce.

Tabulka 66 – Přehled zařízení nabízejících služby v oblasti agroturistiky

Název obce	Nabízené služby	Název zařízení
okres Opava		
Bolatice	chov trakénských koní	Jezdecký klub Hřebčín Amona
Černná ve Slezsku	přírozený způsob chovu koní, jízdárna, letní tábory na koních, plavení koní, výuka na koních	Monteho Ranch
Háj ve Slezsku	rekreační a rekondiční ježdění na koni, vožení na koních, jezdecké kurzy, výcvik jezdců, ustájení koní	Jezdecký klub Merko
	vyjížďka na koních, ustájení koní, jízdárna, plavení koní	Mlýn U vodníka Slámy
Hlučín	výuka jezdeckví, vyjížďky na koních, pobytové programy v přírodě, malá rehabilitační ZOO, rukodělné práce, pěstitelství, zpracovávání dřeva	Dětský ranč Hlučín
	tréninkové služby, ustájení koní, kolbiště, jízdárna	Jezdecký klub Baloušek
	ustájení koní, vyjížďky na koních, pořádání závodů	Jezdecký klub Jasénky o.s.
Hradec nad Moravicí	příprava koní do drezurních a parkurových soutěží, výuka jízdy na koni, vícedenní soustředění, ustájení koní	Jezdecký klub STEALLY

	trénink koní a jezdců, výuka jízdy na koni vyjíždky na koních	Jezdecký areál Jezdecký klub Marka
Mokré Lazce	výcvik a ustájení koní, výuka jízdy na koni	Jezdecký klub Mokré Lazce
Opava	výcvik na koních i pony, jízda na koni, ustájení koní	Sportovní klub Starý mlýn
	výcvik a ustájení koní, výuka jízdy na koni	Stáj Lagamon
	provoz jezdeckého klubu	Jezdecký klub Opava - Kateřinky
	provoz jezdeckého klubu	Jezdecký klub Milostovice
Slavkov	provoz jezdeckého klubu	Jezdecký klub Agrostyl
Staré Těchanovice	rybolov, keramika, turistika	Davidův mlýn
Šilheřovice	provoz jezdeckého klubu	JK Šilheřovice
Vítkov	letní tábory, volnočasové aktivity, chov koní, koz a oveček, jezdecký oddíl, ubytování, víkendové pobyty na farmě	Ranč u Kulhavé sovy
	vyjíždky na koních, agroturistika	Penzion Modrá laguna
	chov, výcvik koní, vyjíždky na koních, ubytování, agroturistika	Františkův Dvůr
okres Bruntál		
Horní Benešov	ustájení koní, písková jízdárna, výběhy, vyjíždky na koních	JK Dolní mlýn
Horní Životice	jízdárna a koňský ranč	Elvira Edeltraud Kruppa
okres Nový Jičín		
Fulnek	provoz jezdeckého klubu	TJ Jezdecký klub Karina
Nový Jičín	rekreační ježdění, parkurové skákání, chov koní	Jezdecký klub chovatelů koní Nový Jičín
	chov koní a hospodářských zvířat, jezdecký oddíl, pobyty pro děti, vyjíždky na koních, návštěvy farmy	Občanské sdružení Bludička
	provoz jezdeckého klubu, chov koní	Sportovní stáj Nový Jičín - Hermelín klub
	jízdárna, chov koní, jezdecký sport, agroturistika	Farma Nový Jičín
okres Ostrava – město		
Ostrava	hipoterapie, canisterapie, vlastní nezastřešená i krytá jízdárna, pořádání příměstských táborů, kurzy v rámci ekologické výchovy a osvěty	Středisko Dvoreček
	výcvik koně i jezdců, letní příměstské tábory s koňmi, ustájení koní, vyjíždky na koních	SK Mušketýr
	kryté jízdárny, travnaté kolbiště, výuka jízdy na koních, ustájení koní	Jezdecký klub Baník Ostrava
Velká Polom	agroturistika pro veřejnost, ustájení koní, výcvik koní, trénink jezdců	JK Velká Polom

Zdroj: vlastní zpracování

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Agroturistika v polské části Euroregionu Silesia není v porovnání se sousedními oblastmi příliš populární. Niže uvedená tabulka obsahuje informace týkající se agroturistických hospodářství působících na území polské části euroregionu.

Tabulka 67 – Agroturistická hospodářství v polské části Euroregionu Silesia

Obec	Místo	Druh atrakce	Název
Głubczyce	Pielgrzymów, obec Głubczyce	Trekking, nordic walking, pěší putování, kola	Gospodarstwo Agroturystyczne Antończyk

	Zubrzyce	Rybolov	Łowisko
Kietrz	Pilszcz		Pensjonat Krysia S.C.
Branice	Boboluszki	Kola, tenisové kurty, běžky	Gospodarstwo Agroturystyczne Lucyna i Jan Lenartowicz
Lyski	Lyski	Lázně	Silvan Spa Żytna
Gorzyce	Czyżowice		Rancho western - P.W "Agrodom"
	Belsznica	Jízda na koni	Ośrodek Jazdy Konnej "Kasztanka"
	Rogów	Hipoterapie, výuka jízdy na koni	Park Leśny u Kaczyny
Marklowice	Marklowice	Odpočinek v sedle, Nordic walking, pěší putování, kola	Gospodarstwo Agroturystyczne "Stajnia Na Górcie"

Zdroj: vlastní zpracování

3.7.6 Vodní turistika

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Vodáctví je jednou z forem turistiky, která jako prostředek k přesunu z jednoho místa na jiné využívá různé druhy plavidel. Nejvíce je rozšířena na říčních tocích. Přes území české části Euroregionu Silesia protékají tři řeky, které jsou pro vodáky sjízdné, a to řeka Moravice, Opava a Odra.

Řeka Moravice je rozlohou čtvrtým největším tokem v povodí Odry a protéká hned přes dvě přehradní díla (Slezská Harta a Kružberk). Moravice je vodácky nejoblíbenější řekou v Moravskoslezském kraji. Nad přehradními nádržemi je sjízdná od Velké Štáhle spíše jen výjimečně. Vodácká turistika se hromadně provozuje až od 45. km a níže. Délka splavného úseku je okolo 16 km do Vítkova – Podhradí a dalších 17 km do Žimrovic.

Řeka Opava patří mezi využívané toky. Horní úsek je sjízdný z Vrbna pod Pradědem do Krnova (na jaře a po deštích statisticky nejvíce dní v dubnu). Dolní úsek je sjízdný z Krnova do Ostravy celoročně. Obvyklý začátek a konec sjezdu: Vrbno pod Pradědem, Karlovice, Široká Niva, Nové Heřminovy, Krnov, Opava, Kravaře a Ostrava.

Řeka Odra patří také mezi vodácky využívané toky. Horní úsek je sjízdný do Jakubčovic nad Odrou, a to v jarních měsících. Spodní část od Suchdolu nad Odrou po soutok s Olší je vyhledávána celoročně. Obvyklý začátek a konec sjezdu: soutok s Budišovkou, Heřmánky, Jakubčovice nad Odrou, Loučky, Suchdol nad Odrou, Studénka, Kašetka, Polanka nad Odrou, Ostrava, Bohumín, výstupní místo za soutokem s Olší Zabełków (Polsko).

V těsné blízkosti zmíněných řek se nachází krásná příroda a mnoho kulturních zajímavostí, jejichž výčet je uveden v publikaci „Vodácký průvodce řekami Moravskoslezského kraje“.

Návštěvníci české části Euroregionu Silesia také mohou navštívit vodní nádrže či jezera v přírodě. Přírodní koupaliště „Stříbrné jezero Opava“ vzniklo zatopením sádrovcového lomu a slouží k rekreaci, koupání a rybolovu. Vodní nádrž Čerťák Nový Jičín je vybudována na Kojetínském potoce a slouží především k rekreaci, sportovnímu rybaření. Hlučínské jezero Štěrkovna je ideálním místem pro sport, zábavu a odpočinek, na jezeře je možnost vodního lyžování, windsurfingu, projížděk na loďkách a rybolovu. Štěrkovna Dolní Benešov je oblíbeným místem ke koupání a rybolovu, nachází se zde také půjčovna loděk.

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Přes území Euroregionu Silesia protéká řeka Odra, která pramení na východě České republiky v Oderských vrších ve Východních Sudetech ve výšce 634 m n. m., protéká Oderskou nížinou a v severozápadní části Polska u severního okraje města Police se vlévá do Štětínského zálivu. Největšími městy na řece Odře jsou Vratislav, Štětín a Opole v Polsku a Ostrava v České republice. Na polské straně řeka protéká rovněž přes obce polské strany Euroregionu Silesia: Krzyżanowice, Racibórz a Kuźnia Raciborska.

Odra, druhá největší řeka Polska, má velký turistický potenciál, který je tvořen přírodními, krajinnými, turistickými a hospodářskými hodnotami. Atraktivita Odry spočívá ve velké rozmanitosti jejího toku a v jejím přírodním okolí – od těžkých, téměř horských úseků po zcela snadné úseky v nížině. Spojení s vodním evropským systémem prostřednictvím kanálů Odra-Havola a Odra-Spréva je dalším trumfem Odry. I přes svůj půvab, množství atrakcí a mezinárodní charakter není Odra zcela využívána, protože existující turistická infrastruktura je nedostatečná. I když je Odra opomíjena, je poměrně dobře připravena pro turistické aktivity.

Důležitou iniciativou obcí, které leží podél řeky Odry (především Racibórz, Krzyżanowice, Kuźnia Raciborska) a jejich přítoků, je pravidelná roční akce nazvaná „Plavidlo“. Jedná se o pravidelnou akci, kdy její účastníci na vlastnoručně vyrobených plavidlech nebo i standardních kajacích, splavují určené splavné úseky řeky Odry. Akci doprovázejí početné koncerty, pikniky a festivaly. Cílem akce je popularizace rekreačních plaveb na řece Odře, upozornění na potřebu lepšího využívání jejího rekreačního potenciálu a stavby protipovodňové ochrany.

Níže uvedená tabulka obsahuje informace týkající nabídky vodní turistiky na území polské části euroregionu.

Tabulka 68 – Nabídka vodní turistiky v polské části Euroregionu Silesia

Název obce	Název zajímavosti
Branice	Koupaliště na hraniční řece Opawicy
Krzyżanowice	Území chráněné krajiny – Pohraniční meandry Odry (včetně sjíždění řeky: např. úsek ze Starého Bohumína do Zabełkowa, přibližně 7,5 km a úsek Zabełków – Krzyżanowice, přibližně 5,5 km) Koupaliště v Tworkowie
Głubczyce	Koupaliště v Pietrowicach Głubczyckich
Gorzyce	Obecní středisko turistiky, sportu a rekreace „Nautica“ Rekreační středisko „Olza“
Kuźnia Raciborska	Sjíždění řeky Odry (úsek: Turze – Kuźnia Raciborska – Ruda Kozielska – Rybnik) Koupaliště v Kuźni Raciborskiej
Mszana	Koupaliště
Racibórz	Sjíždění řeky Odry (úsek: Bohumín – Chałupki – Zabełków – Krzyżanowice – Racibórz – Kędzierzyn Koźle) Bazén „Obora“ Rybník Brzeziniak
Wodzisław Śląski	Koupaliště Balaton

Zdroj: vlastní zpracování

3.7.7 Kongresová turistika

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Kongresová turistika je specifickou formou cestovního ruchu, která v poslední době zaznamenává značný vzestup. Hlavním motivem účasti v této oblasti je předávání nových poznatků, navázání obchodních kontaktů nebo setkávání se s odborníky v dané oblasti. Hlavním místem pro pořádání konferencí, seminářů a školení je město Ostrava, které nabízí

dostatečnou hotelovou kapacitu a kongresovou infrastrukturu v odpovídajícím standardu. Potenciál k rozvoji kongresové turistiky mají také některá další města a obce české části Euroregionu Silesia.

Tabulka 69 – Kongresová turistika – příklady vhodných zařízení

Název obce	Nabízené služby	Název zařízení
okres Opava		
Opava	sál (306 osob) a malý sál (96 osob), pro pořádání plesů lze rozšířit až na 500 osob	Kulturní dům Na Rybníčku
	sál (100 osob) a salónek (50 osob)	Obecní dům
	sál pro pořádání konferencí, koncertů, společenských akcí (263 osob)	Sněmovní sál Minoritského kláštera
	salónek pro pořádání školení a seminářů (30 – 60 osob)	Hotel Iberia
	prostory k pořádání školení a konferencí (110 osob)	Hotel Koruna
	2 salónky pro pořádání školení (20 a 40 osob)	Parkhotel Opava
	salónek pro pořádání školení a seminářů (50 osob), konferenční sál (60 osob)	Wellness hotel Opava
Hradec nad Moravicí	pořádání konferencí, seminářů, symposií - 2 salónky (40 a 70 osob) a konferenční sál (450 osob)	Hotel Belaria
	pořádání konferencí, seminářů - 2 sály (2 x 240 osob) a 2 salónky (40 a 20 osob)	Hotel Červený zámek
	salónek pro pořádání školení (25 osob)	Hotel Sonáta
Kravaře	pořádání konferencí, seminářů - 2 sály (pro 30 a 75 osob)	Hotel Buly Aréna
	foyer a klubovna s krbem pro pořádání školení	Zámecký golfový klub Kravaře
Šilheřovice	konferenční místnost (70 osob)	Hotel golf Šilheřovice
	salónek pro pořádání školení a seminářů	Golf hotel U sv. Jana
Háj ve Slezsku	konferenční centrum uprostřed přírody	Mlýn U vodníka Slámy
Hlučín	salónek pro pořádání školení	Pension Svatý Florian
Vítkov	školicí místnost	Školící-rekreační zařízení Vítkov-Podhradí
okres Nový Jičín		
Fulnek	prostory pro pořádání školení a seminářů	Hotel Amos
Nový Jičín	konferenční sál (50 osob)	Wellness Hotel Abácie
Odry	prostory pro pořádání školení a seminářů	Hotel Dělnický dům
okres Ostrava – město		
Ostrava	největší hotelové kongresové prostory (celkově pro 1620 osob)	Clarion Congress Hotel Ostrava
	salónky a kongresový sál pro pořádání školení, konferencí a seminářů (8-100 osob)	Harmony Club hotel
	nabízí 7 konferenčních místností	Mamaison Business & Conference Hotel Imperial Ostrava
	k dispozici je celkem 6 252 m ² užitné plochy	Multifunkční aula GONG
	6 kongresových prostor disponujících až 433 m ² plochy	Park Inn
	salónky pro pořádání školení a seminářů (až 50 osob)	Hotel Bonum
	nabízí 4 typy konferenčních prostor (10-250 osob)	Hotel Brioni
	salónek pro pořádání školení a seminářů (70 osob)	Jan Maria hotel

	salónky pro pořádání školení a seminářů (40 a 20 osob)	Hotel Maria
	rekonstruované konferenční prostory	Hotel Vista Ostrava

Zdroj: vlastní zpracování

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Kongresová turistika je v polské části Euroregionu Silesia pouze okrajovým jevem. Na území polské části euroregionu se nachází pouze nemnoho míst umožňujících rozvoj turistiky tohoto typu. Místa s vhodnou konferenční/kongresovou infrastrukturou jsou uvedena v níže připojené tabulce.

Tabulka 70 – Místa s vhodnou konferenční/kongresovou infrastrukturou v polské části Euroregionu Silesia

Název obce	Název hotelu / střediska
Głubczyce	Hotel Domino
Lyski	Silvan Spa Żytna
Racibórz	Hotel Polonia
	Hotel Racibor
	Pałac Myśliwski Rafako
	Zamek Piastowski (konferenční sály)
Rydułtowy	Gościnny Dom Rydułtowy
Wodzisław Śląski	Hotel Amadeus

Zdroj: vlastní zpracování

3.7.8 Klíčová zjištění

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

- V ČR funguje síť turistických informačních center a nově také Jednotná klasifikace turistických informačních center České republiky. Ve většině měst české části Euroregionu Silesia fungují certifikovaná turistická informační centra.
- Euroregion Silesia již od svého založení vyvíjí široké aktivity v oblasti cestovního ruchu.
- Na území české části Euroregionu Silesia se nachází velké množství historických, kulturních, technických, přírodních a jiných zajímavostí, které vytvářejí velmi dobrý potenciál pro cestovní ruch.
- Na území české části Euroregionu Silesia působí řada kulturních organizací a organizací pro volnočasové aktivity, z nichž některé již vyvíjejí přeshraniční aktivity.
- Přírodní potenciál české části Euroregionu Silesia je jedním ze stěžejních předpokladů pro rozvoj cestovního ruchu v regionu.
- Území české části Euroregionu Silesia je protkáno sítí pěších turistických a cyklistických tras, podél kterých postupně vzniká doprovodná infrastruktura v podobě odpočívák, úschoven apod.
- Na území české části Euroregionu Silesia se nachází hustá síť sportovních zařízení. Některá tato zařízení jsou místem konání sportovních akcí celorepublikového či dokonce mezinárodního významu.
- Území české části Euroregionu Silesia má potenciál pro rozvoj kongresové turistiky.

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

- V porovnání s přiléhajícími regiony (Beskydy, Jeseníky, Krakovsko-čenstochovská Jura) nemá Euroregion Silesia mimořádnou turistickou atraktivitu. Je třeba rovněž zdůraznit, že rybnický subregion patří (vedle nízkého subregionu) mezi nejméně navštěvované subregiony pohraničí.

- Z ekonomického hlediska je pro euroregion nejdůležitější formou turistiky rodinná víkendová turistika (rekreační a sportovní), zejména cykloturistika. Je však třeba pamatovat na to, že v souvislosti s nejednotným systémem vytyčování a značení cyklotras musí být pro jednotné značení zajištěna příslušná koordinace činností v rámci Euroregionu Silesia spočívající ve společných přístupech k síti cyklotras.
- Určité možnosti rozvoje, s ohledem na poměrně velké nasycení kulturními památkami (především v případě venkova), existují rovněž v oblasti kulturní turistiky,
- Velké možnosti má rovněž vodní turistika (především co se týče chráněné krajinné oblasti – hraničních meandrů řeky Odry), a rovněž veškeré jiné formy využívání potenciálu řeky Odry.
- Tak jako v případě ostatních oblastí česko-polského pohraničí se turistika na území polské části euroregionu vyznačuje sezónností a závislostí na povětrnostních podmínkách.
- Za účelem rozvoje turistiky na území euroregionu je nutný další rozvoj základní a doprovodní infrastruktury. Mimořádně důležité je rovněž další stimulování rozvoje propagačních nástrojů, především využívání nových technologií.

3.8 BEZPEČNOST A OCHRANA OBYVATEL

3.8.1 Policie, pohraniční stráž

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Na území české části Euroregionu Silesia funguje **Policie České republiky** pod hlavičkou Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje²⁰ se sídlem v Ostravě. Krajské ředitelství bylo zřízeno k 1. lednu 2010 a dále se dělí na jednotlivé územní odbory služby kriminální policie a vyšetřování a vnější služby, které jsou dislokovány na jednotlivých okresech. V celém Moravskoslezském kraji dohlíží na pořádek zhruba 4 000 policistů pořádkové a dopravní policie, služby kriminální policie a vyšetřování a ostatních složek policie. Na území české strany Euroregionu Silesia fungují územní odbory Opava, Bruntál, Nový Jičín a Městské ředitelství Ostrava²¹.

V rámci analýzy fungování policie na území obcí na české straně Euroregionu Silesia bylo zjišťováno fungování státní a obecní/městské policie na území každé obce a města sledovaného území. Státní policie funguje zejména na území měst jako Hlučín, Hradec nad Moravicí, Kravaře, Opava, Vítkov, Ostrava atd. Na území obcí státní policie své služby nemá.

Fungování **obecní policie** se řídí zákonem č. 553/1991 Sb., o obecní policii. Obecní policie je orgánem obce, který zřizuje a zrušuje obecní zastupitelstvo obecně závaznou vyhláškou. Obecní policie zřízená městem se označuje jako městská policie. Obce české části Euroregionu Silesia služebnami obecní policie nedisponují. Ve všech městech české části Euroregionu Silesia městská policie funguje a má zde své služby²².

Dále uvedená tabulka uvádí přehled služeben státní a obecní/městské policie v jednotlivých obcích české části Euroregionu Silesia.

²⁰ Do 31.12.2009 pod názvem Krajské ředitelství policie Severomoravského kraje

²¹ <http://www.policie.cz/clanek/zakladni-informace-o-krajskem-reditelstvi-policie-moravskoslezskeho-kraje.aspx>

²² <http://www.pracepravniky.cz/zakony/zakon-o-obecni-policii>

Tabulka 71 – Policejní jednotky

Název obce	Státní policie	Městská policie	Název obce	Státní policie	Městská policie
Okres Opava			Píšť	ne	ne
Bolatice	ne	ne	Pustá Polom	ne	ne
Branka u Opavy	ne	ne	Rohov	ne	ne
Brumovice	ne	ne	Slavkov	ne	ne
Budišov nad Budišovkou	ne	ne	Služovice	ne	ne
Budišovice	ne	ne	Stěbořice	ne	ne
Černá ve Slezsku	ne	ne	Strahovice	ne	ne
Dolní Benešov	ne	ne	Sudice	ne	ne
Dolní Životice	ne	ne	Šilheřovice	ne	ne
Háj ve Slezsku	ne	ne	Štítina	ne	ne
Hať	ne	ne	Těškovice	ne	ne
Hlavnice	ne	ne	Uhlířov	ne	ne
Hlubočec	ne	ne	Velké Heraltice	ano	ne
Hlučín	ano	ano	Velké Hoštice	ne	ne
Hněvošice	ne	ne	Vítkov	ano	ano
Holasovice	ne	ne	Okres Bruntál		
Hrabyně	ne	ne	Horní Benešov	ano	ne
Hradec nad Moravicí	ano	ne	Horní Životice	ne	ne
Chlebičov	ne	ne	Sosnová	ne	ne
Kobeřice	ne	ne	Staré Heřminovy	ne	ne
Kozmice	ne	ne	Okres Nový Jičín		
Kravaře	ano	ano	Fulnek	ano	ne
Kyjovice	ne	ne	Nový Jičín	ano	ano
Litultovice	ne	ne	Odry	ano	ne
Melč	ne	ne	Okres Ostrava – město		
Mikolajice	ne	ne	Čavisov	ne	ne
Mokrý Lazce	ne	ne	Dolní Lhota	ne	ne
Neplachovice	ne	ne	Horní Lhota	ne	ne
Nové Sedlice	ne	ne	Ostrava	ano	ano
Oldřišov	ne	ne	Velká Polom	ano	ne
Opava	ano	ano			

Zdroj: <http://www.policie-cr.cz/policie-cr-uzemni-odbory-a-obvodni-oddeleni/>, <http://www.policie-cr.cz/mestska-policie.php>

Přeshraniční spolupráce policejních složek

Od roku 2009 realizovala česká a polská státní policie několik přeshraničních projektů financovaných z Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR 2007-2013. Policie Moravskoslezského kraje byla partnerem v projektu „Česko-polské příhraničí – zlepšení bezpečnosti“, realizovaným ve spolupráci s vojvodským velitelstvím policie v Katovicích, Opoli a Wrocławu. Policie Moravskoslezského kraje realizovala také několik různě tematicky zaměřených projektů financovaných z Fondu mikroprojektů Euroregionu Silesia, a to jak s policií Slezského vojvodství, tak s policií Opolského vojvodství.

Přeshraniční spolupráce městských policí na území Euroregionu Silesia je v současné době minimální. V rámci programu INTERREG IIIA byly v letech 2006–2008 realizovány dva zajímavé projekty spolupráce policíí měst Opavy a Ratiboře, avšak finanční prostředky Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR 2007-2013 byly pro spolupráci městských policíí využity minimálně.

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Na území polské části Euroregionu Silesia působí jednotky státní policie²³, nejdůležitější organizační jednotkou tvoří Vojvodské policejní velitelství v Katovicích. Vojvodské policejní velitelství je organizační jednotkou státní policie, která tvoří pomocný aparát, s jehož pomocí slezský vojvodský policejní velitel, jednající jménem slezského vojvody nebo jménem vlastním, plní úkoly policie, stanovené v zákonech a prováděcích předpisech vydaných na jejich základě, v oblasti ochrany bezpečnosti lidí a zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku na území Slezského vojvodství.

Nejdůležitějšími policejními organizačními jednotkami působícími na území euroregionu jsou Okresní policejní velitelství se svým okresním velitelem nebo komisařem v jednotlivých obcích.

Činnost vojvodského policejního velitelství podléhá:

1. dozoru hlavního policejního velitele v záležitostech vyplývajících ze zákonných funkcí nadřízeného všech policistů a centrálního orgánu vládní správy, příslušného ve věci ochrany bezpečnosti lidí a zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku,
2. vedení slezského vojvody, vykonávanému při působení vojvodských sdružených služeb, inspekce a stráže, s výjimkou:
 - a) záležitostí týkajících se vykonávání provozních, průzkumných a vyšetřovacích činností a činností týkajících se stíhání trestných činů,
 - b) záležitostí ve správním řízení, u nichž je orgánem vyššího stupně na základě ustanovení zákonů vrchní policejní velitel.

Policie je uniformovanou a ozbrojenou složkou sloužící společnosti a je určena na ochranu bezpečnosti lidí a na zajišťování bezpečnosti a veřejného pořádku. Policie realizuje rovněž úkoly vyplývající z mezinárodních smluv a dohod, podle zásad a v rozsahu v nich uvedených.

Na území polské části euroregionu působí rovněž tzv. jednotky dozorované Vojvodským policejním velitelstvím v Katovicích. Jsou jimi městská policejní velitelství a okresní policejní velitelství.

Právní rámce fungování obecních (městských) strážníků v Polsku stanovuje zákon o obecních strážnících ze dne 29. srpna 1997 (Sb. z. č. 123/1997, ust. 779 s pozdějšími změnami). V Polsku jsou obecní a městští strážníci uniformovanou složkou vytvořenou zastupitelstvem města (obce), jejímž cílem je ochrana veřejného pořádku na území města (obce). V souladu s platnými předpisy zákona o obecních strážnících v obcích, v nichž je výkonným orgánem starosta (primátor města), nosí strážníci název „městská policie“.

Níže uvedená tabulka představuje informace týkající se jednotek státní / obecní (městské) policie v polských členských obcích Euroregionu Silesia.

Tabulka 72 – Jednotky státní / obecní (městské) policie v polských členských obcích Euroregionu Silesia

Název obce	Policie	Městská policie
Baborów	Policejní komisařství Baborów	NE
Branice	Policejní komisařství Branice	NE
Głubczyce	Okresní policejní velitelství Głubczyce	ANO
Gorzyce	Policejní komisařství Gorzyce	NE
Kietrz	Policejní komisařství Kietrz	ANO
Krzyżanowice	Policejní komisařství Krzyżanowice	NE
Kuźnia Raciborska	Policejní komisařství Kuźnia Raciborska	NE
Lyski	NE	Obecní policie
Pszów	Policejní komisařství Pszów	NE
Racibórz	Okresní policejní velitelství Raciborz	ANO

²³ Právním základem činnosti státní policie v Polsku je zákon o státní policii ze dne 6. dubna 1990.

Rydułtowy	Policejní komisařství Rydułtowy	ANO
Wodzisław Śląski	Okresní policejní velitelství Wodzisław Śląski	ANO

Zdroj: Vlastní zpracování

Česko-polská přeshraniční spolupráce policejních jednotek

Pro policejní jednotky stanovuje právní rámce pro provádění činností na území druhé země smlouva mezi Polskou republikou a Českou republikou o spolupráci při potírání trestné činnosti, o ochraně veřejného pořádku a o spolupráci na příhraničním území ze dne 21. června 2006 (Sb. z. č. 177/2007, ust. 1246). Na základě výše uvedené smlouvy jsou realizovány činnosti související s prevencí a aktivním potíráním trestné činnosti přeshraničního charakteru. Mezi hlavní prvky spolupráce patří výměna informací o ztracených osobách a vozidlech, potvrzování totožnosti osob, zabezpečení silničního provozu, provádění základních činností souvisejících s trestnými činy. Na základě článku 8 výše uvedené smlouvy jsou prováděny rovněž společné hlídky v pásmu 25 kilometrů od hranice po obou jejích stranách. Společné zásahy se týkají hlavně hledání ztracených osob a koordinace činností při potírání trestné činnosti přeshraničního charakteru. V tomto rozsahu, na rozdíl od požární ochrany, hlídka z dané země nesmí sama zasahovat na území druhé země.

Mezi hlavní problémy současného stavu spolupráce policejních jednotek patří právní omezení (např. pohyb policejních vozidel, použití zbraně na území sousední země), omezení při provádění společných činností přeshraničního charakteru, absence společného radiotelekomunikačního systému a jazyková bariéra.

Pohraniční stráž

Pohraniční stráž je ozbrojená a uniformovaná složka, vytvořená na ochranu státní hranice na pevnině a na moři a na kontrolu pohraničního styku. Organizaci a zásady fungování stanovuje zákon o Pohraniční strážce ze dne 12. října 1990 roku s pozdějšími změnami.

Podstatou organizace Pohraniční strážce je centralizace a hierarchická podřízenost. Centrálním orgánem vládní správy, který je příslušný pro záležitosti týkající se ochrany státní hranice a kontroly pohraničního styku, je vrchní velitel Pohraniční strážce. Podléhá ministrovi vnitra. Vrchního velitele Pohraniční strážce jmenuje a odvolává předseda vlády na návrh ministra vnitra. Na návrh vrchního velitele může ministr vnitra jmenovat zástupce vrchního velitele.

V terénu jsou orgány Pohraniční strážce velitelé poboček Pohraniční strážce a rovněž velitelé jednotek a oddílů Pohraniční strážce.

Na území polské strany Euroregionu Silesia funguje „Slezsko-malopolská pobočka Pohraniční strážce“ se sídlem v Ratiboři.

Slezsko-malopolská pobočka Pohraniční strážce je jedním z deseti poboček pracujících v organizační struktuře Pohraniční strážce. Na západě sousedí se sudetskou pobočkou Pohraniční strážce Kladzko (Kłodzko) a na východě s karpatskou pobočkou Pohraniční strážce Nowy Sącz. Územní rozsah činnosti pobočky zahrnuje území dvou vojvodství: slezského a opolského.

Organizační strukturu Slezsko-malopolské pobočky Pohraniční strážce tvoří velitelství pobočky v Ratiboři a pracoviště Pohraniční strážce. Velitelství pobočky je úřadem podřízeným veliteli Slezsko-malopolské pobočky Pohraniční strážce, zajišťujícím odbornou, organizační, právní a kancelářskou pomoc nezbytnou pro řádnou realizaci jeho zákonných úloh jako územního orgánu Pohraniční strážce. Velitelství pobočky řídí velitel pobočky ve spolupráci se zástupci velitele pobočky, hlavním účetním a vedoucími organizačních jednotek velitelství pobočky. Po reorganizaci související s přizpůsobením účinné realizaci úkolů po zrušení kontroly na vnitřních hranicích Evropské unie, je v současnosti součástí Slezsko-malopolské

pobočky Pohraniční stráže pět pracovišť Pohraniční stráže. Čtyři z nich jsou umístěny na území Slezského vojvodství (z toho jedna realizující úkoly na Mezinárodním letišti Katowice v Pyrzowicích) a jedno pracoviště je umístěno na území Opolského vojvodství.

Na území Slezského vojvodství se nacházejí tato pracoviště Pohraniční stráže:

- Racibórz,
- Ruda Śląska,
- Cieszyn,
- Katowice – Pyrzowice.

Na území Opolského vojvodství se nachází toto pracoviště Pohraniční stráže:

- Opole

3.8.2 Požární ochrana

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Na území české části Euroregionu Silesia působí **Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje** se sídlem v Ostravě (<http://www.hzscr.cz/hzs-moravskoslezskeho-kraje.aspx>), který je tvořen 6 územními odbory, z toho 3 na území české části Euroregionu Silesia (v Opavě, Ostravě a Novém Jičíně). Tyto jednotlivé územní odbory mají hasičské stanice (ÚO v Opavě má hasičské stanice v Opavě, Hlučíně a Vítkově; ÚO v Novém Jičíně má hasičské stanice v Novém Jičíně a Bílovci; ÚO v Ostravě má hasičské stanice ve 4 městských obvodech a 2 integrovaná výjezdová centra). V hasebním obvodu těchto stanic je celé řešené území Euroregionu Silesia, přičemž jednotlivé hasičské stanice mají mezi sebou rozdělené také konkrétní podniky, firmy a další organizace na svém území. Běžnou oblastí zásahů jsou zástavby rodinných domů, výškové budovy, nízkopodlažní budovy, domovy důchodců, léčebny dlouhodobě nemocných, školy a školky. Příslušné hasičské stanice mají ve své působnosti navíc specifické objekty, jako je např. Rehabilitační ústav a Ústav sociální péče v Hrabyni s velkou koncentrací osob s omezenou schopností pohybu²⁴, který je v působnosti Hasičské stanice Opava.

Ve všech členských obcích na české straně Euroregionu Silesia byla zjišťována existence jednotek požární ochrany (JPO). Pro účely plošného pokrytí území ČR JPO se dle operační hodnoty dělí JPO do šesti kategorií JPO I až JPO VI:

Tabulka 73 – Kategorie jednotek požární ochrany v České republice

Kategorie	Popis jednotky
JPO I	jednotka Hasičského záchranného sboru ČR, zajišťující výjezd jednoho až tří družstev o zmenšeném početním stavu (1+3), družstev (1+5) nebo jejich kombinaci, poskytuje pomoc obcím speciální a ostatní technikou v území své působnosti, v místě dislokace plní úkoly místní jednotky PO; u početně málo obsazených stanic zpravidla v součinnosti s místní jednotkou SDH obce.
JPO II/1	jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO II, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000
JPO II/2	jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO II, která zabezpečuje výjezd dvou družstev o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000
JPO III/1	jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO III, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000

²⁴ <http://www.hzscr.cz/clanek/organizacni-slozky-uo-opava-ij.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

JPO III/2	jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO III, která zabezpečuje výjezd dvou družstev o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000
JPO IV	jednotka hasičského záchranného sboru podniku zřizovaná právnickou nebo fyzickou podnikající osobou; poskytuje speciální techniku na výzvu OPS HZS ČR zpravidla na základě písemné dohody
JPO V	jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO V, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu
JPO VI	jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku zřizovaná právnickou nebo fyzickou podnikající osobou; poskytuje speciální techniku na výzvu OPS HZS ČR zpravidla na základě písemné dohody.
Nezařazené	jednotky PO nezařazené do plošného pokrytí. Nezařazená jednotka sboru dobrovolných hasičů obce má základní početní stav jako jednotka kategorie JPO V. Nezařazené jednotky PO se zpravidla zařazují do druhého a vyššího stupně poplachu v poplachových plánech.

Zdroj: vlastní zpracování

Analýzou existence JPO v obcích na české straně Euroregionu Silesia bylo zjištěno, že největší zastoupení má kategorie JPO V – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu. Kategorie JPO V se objevuje u 28 obcí. Další nejvíce zastoupenou kategorií je JPO II/1 – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO II, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000. Tato kategorie se vyskytuje u 15 obcí. V dalších 11 obcích funguje JPO v kategorii JPO III/1 – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO III, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000. U žádné obce v české části Euroregionu Silesia nebyla zjištěna existence kategorie JPO III/2 a JPO VI.

Tabulka 74 – Jednotky požární ochrany

Název obce	Druh jednotky požární ochrany (1–6)	Název obce	Druh jednotky požární ochrany (1–6)
Okres Opava		Píšť	JPO III/1
Bolatice	JPO II/1	Pustá Polom	JPO III/1
Branka u Opavy	JPO V	Rohov	JPO V
Brumovice	JPO III/1	Slavkov	JPO V
Budišov nad Budišovkou	JPO II/1	Služovice	JPO V
Budišovice	JPO V	Stěbořice	JPO V
Černná ve Slezsku	JPO V	Strahovice	JPO V
Dolní Benešov	JPO III/1	Sudice	JPO III/1
Dolní Životice	JPO V	Šilheřovice	JPO III/1
Háj ve Slezsku	JPO V	Štítina	JPO V
Hať	JPO V	Těškovice	JPO V
Hlavnice	JPO V	Uhlířov	JPO V
Hlubočec	JPO II/1	Velké Heraltice	JPO III/1
Hlučín	JPO II/1	Velké Hoštice	JPO II/1
Hněvošice	JPO V	Vítkov	JPO II/1
Holasovice	JPO V	Okres Bruntál	
Hrabyně	JPO II/1	Horní Benešov	JPO II/1
Hradec nad Moravicí	JPO II/1	Horní Životice	není
Chlebičov	JPO V	Sosnová	není
Kobeřice	JPO III/1	Staré Heřminovy	není
Kozmice	JPO V	Okres Nový Jičín	
Kravaře	JPO III/1	Fulnek	JPO II/1
Kyjovice	JPO V	Nový Jičín	JPO II/1
Litultovice	JPO II/1	Odry	JPO II/1
Melč	JPO II/1	Okres Ostrava-město	
Mikolajice	JPO V	Čavisov	JPO V

Mokré Lazce	JPO III/1	Dolní Lhota	JPO V
Neplachovice	JPO V	Horní Lhota	JPO V
Nové Sedlice	JPO V	Ostrava	JPO II/1
Oldřišov	JPO V	Velká Polom	JPO V
Opava	JPO I		

Zdroj: vlastní zpracování

Přeshraniční spolupráce požárních složek

V roce 2008 byla uzavřena „Dohoda o spolupráci a vzájemné pomoci při záchranářských pracích při katastrofách, živelních pohromách a jiných mimořádných událostech“ mezi Moravskoslezským krajem, Slezským vojvodstvím a hasičskými záchrannými sbory obou regionů a stejně tak mezi Moravskoslezským krajem, Opolským vojvodstvím a hasičskými záchrannými sbory obou regionů.

Přeshraniční spolupráce je nejvíce rozvinuta na úrovni jednotek sborů dobrovolných hasičů v obcích v bezprostřední blízkosti hranice. Tyto jednotky, popř. obce realizovaly mnoho přeshraničních projektů financovaných z Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR 2007-2013. K nejvýznamnějším patřil projekt města Opavy, obcí Holasovice a Brumovice a Gminy Branice s názvem „Posílení akceschopnosti JSDH při povodních“, realizovaný v letech 2009 – 2012. Na ochranu před povodněmi byl zaměřen další projekt s názvem „Protipovodňová ochrana na ratibořsko-opavském pohraničí formou logistického vybavení a zdokonalování činnosti krizových složek“, realizovaný městy Racibórz a Kravaře. Zajímavým projektem financovaným z Fondu mikroprojektů Euroregionu Silesia byl projekt obce Šilheřovice a Gminy Krzyżanowice s názvem „Vybudování protipovodňového systému na česko-polském pohraničí“. Tyto přeshraniční projekty požárních jednotek významně napomáhají společné prevenci a ochraně obyvatel na obou stranách hranice.

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

Na území polské části Euroregionu Silesia působí jednotky státní požární ochrany a sboru dobrovolných hasičů. Státní hasičské záchranné sbory – profesionální, uniformovaná složka vybavená specializovaným zařízením určená pro boj s požáry, živelnými pohromami a dalšími místními hrozbami. Vrchní velitel hasičských záchranných sborů je orgánem podřízeným ministrovi vnitra.

Státní hasičské záchranné sbory působí na základě ustanovení zákona ze dne 24. srpna 1991 o státních hasičských záchranných sborech (Sb. z. č. 81/1991, ust. 351). Úkoly státních hasičských záchranných sborů jsou podle zákona:

- identifikace požárních hrozeb a dalších místních ohrožení;
- organizování a provádění záchranných akcí během požárů, živelných pohrom nebo likvidace místních ohrožení;
- provádění pomocných specializovaných záchranných činností během živelných pohrom nebo likvidace místních ohrožení jinými záchrannými sbory;
- vzdělávání pracovníků pro potřeby státních hasičských záchranných sborů a dalších jednotek protipožární ochrany a všeobecného systému ochrany obyvatel;
- dozor nad dodržováním protipožárních předpisů;
- provádění výzkumných prací v rozsahu protipožární ochrany a ochrany obyvatel;
- spolupráce s vedoucím národního centra pro informace týkající se kriminality v rozsahu nezbytném pro realizaci jeho zákonných úloh.

Sbory dobrovolných hasičů (SDH) fungují na základě ustanovení zákona o sdruženích ze dne 7. dubna 1989 (Sb. z. č. 79/2001, ust. 855 s pozdějšími změnami), zákona o protipožární ochraně ze dne 24. srpna 1991 (Sb. z. č. 178/2009, ust. 1380 s pozdějšími změnami), přičemž jejich podrobné úlohy a organizaci definuje vlastní statut.

Hlavní cíle a úlohy SDH jsou:

- provádění činnosti, jejímž cílem je zabránění požárům a spolupráce v této oblasti se státními hasičskými záchrannými sbory, samosprávnými orgány a dalšími subjekty,
- účast na záchranných akcích prováděných během požárů, ekologických hrozeb souvisejících s ochranou životního prostředí, nehod a jiných pohrom a událostí,
- informování obyvatelstva o stávajících požárních a ekologických hrozbách a způsobech ochrany před nimi,
- popularizace, zejména mezi svými členy, tělesné kultury a sportu a provádění kulturní a osvětové činnosti,
- plnění úkolů vyplývajících z předpisů o protipožární ochraně,
- činnosti zaměřené na ochranu životního prostředí,
- podpora rozvoje místního společenství na vlastním území,
- provádění jiných úloh stanovených ve statutu SDH,
- vystoupení na sportovních a hasičských soutěžích.

Tabulka 75 – Jednotky hasičských sborů v polských členských obcích Euroregionu Silesia

Název obce	Druh jednotky	Název obce	Druh jednotky
Baborów	sbor dobrovolných hasičů	Lyski	sbor dobrovolných hasičů
Branice	sbor dobrovolných hasičů	Marklowice	sbor dobrovolných hasičů
Głubczyce	státní hasičský záchranný sbor	Mszana	sbor dobrovolných hasičů
Gorzyce	sbor dobrovolných hasičů	Pietrowice Wielkie	sbor dobrovolných hasičů
Kietrz	sbor dobrovolných hasičů	Pszów	sbor dobrovolných hasičů
Kornowac	sbor dobrovolných hasičů	Racibórz	státní hasičský záchranný sbor
Krzanowice	sbor dobrovolných hasičů	Rudnik	sbor dobrovolných hasičů
Krzyżanowice	sbor dobrovolných hasičů	Rydułtowy	sbor dobrovolných hasičů
Kuźnia Raciborska	sbor dobrovolných hasičů	Wodzisław Śląski	státní hasičský záchranný sbor
Lubomia,	sbor dobrovolných hasičů		

Zdroj: Vlastní zpracování

Přeshraniční spolupráce hasičských sborů

Činnosti integrovaného záchranného systému přeshraničního charakteru byly stanoveny v mezivládních smlouvách, které upravují zásady provádění záchranných akcí na druhé straně hranice. Základem činnosti hasičských sborů je smlouva mezi Polskou republikou a Českou republikou o spolupráci a vzájemné pomoci v případě katastrof, živelných pohrom a jiných mimořádných událostí (ze dne 8. června 2000). Tato smlouva definuje obecné rámce zásad provádění činností na druhé straně hranice. Na jejím základě podepisují jednotky odpovědné za koordinaci integrovaných záchranných akcí (na české straně kraj, na polské straně vojvodské úřady) podrobné smlouvy týkající se procedur varování a realizace činností na území druhé země. V současnosti platí smlouvy tohoto typu mezi Opolským vojvodstvím a Moravskoslezským krajem a rovněž mezi Slezským vojvodstvím a Moravskoslezským krajem. Logika zásahu je založena na maximálním zkrácení času příjezdu do ohrožených oblastí. Proto jsou v rámci smluv uvedena přesná místa, do nichž mají kratší čas příjezdu jednotky z druhé strany hranice (např. s ohledem na geografické podmínky). Rozsah přeshraničních činností zahrnuje pásmo 25 kilometrů od hranice na obou jejích stranách.

Smlouvy rovněž velmi přesně definují rozdělení úkolů, systému rychlého varování (na dvoujazyčných tiskopisech) a stanovují územně odpovědná operační centra. V rámci smluv jsou prováděna rovněž společná tematická cvičení (např. vodní záchranná služba, záchranné akce na výtazích apod.). Jednou ročně jsou prováděna opatření, jejichž cílem je evaluace fungování společného systému. Společné zásahy se týkají hlavně zabezpečení míst dopravních nehod, včetně úniků nebezpečných látek, požárů (včetně lesních požárů). Vybavení hasičského sboru nezbytné pro provádění akcí je kompatibilní a plně funkční. Mezi vážné problémy související s prováděním činností přeshraničního charakteru patří především: absence kompatibilního systému rádiové komunikace (komunikace probíhá telefonicky nebo faxem, což rozhodně ztěžuje koordinaci činností), absence společného

systemu používání světelných a zvukových signálů zásahových vozidel, které se zúčastňují akcí na území druhého státu (nebo projíždějících tranzitem), absence osvobození od poplatků za zásahová vozidla z druhého státu na placených komunikacích (e-Myto, eToll). Mezi slabé systémové stránky současného stavu integrovaného záchranného systému patří jazyková bariéra, nedostatečné znalosti provozních struktur a procedur na druhé straně hranice a absence společného systému informací o hrozbách (např. hlášení o počasí, podvodních apod.).

Systemy včasného varování

V oblasti zlepšení bezpečnosti v pohraničí zrealizovaly obce Euroregionu Silesia přímo hraničící s Českou republikou velmi zajímavé a příkladné projekty, jejichž cílem je zlepšení bezpečnosti oblasti pohraničí vybudováním kompaktního systému včasného varování obyvatel před ohrožením. Tyto projekty byly zrealizovány obcemi Racibórz, Krzyżanowice, Gorzyce, Krzanowice, Pietrowice Wielkie, Kuźnia Raciborska a Rudnik na polské straně (zahrnující svým rozsahem přibližně 525 km²) spolu s partnery na české straně, tedy Bohumínem a obcemi Rohov, Bolatice, Sudice a Koberčice.

Geografická poloha a členitý terén polských příhraničních obcí má za následek, že velká část ohrožení, zvláště hydrologických, přichází z terénu České republiky. Téměř všechny vodní toky (řeka Odra, Olše, potoky Biała Woda, Bełk a mnoho jiných menších potoků) tečou všeobecně ve směru na sever, tedy z České republiky do Polska. Při vydatných srážkách způsobují povodňové ohrožení. Tato specifická poloha obcí a z ní vyplývající ohrožení a rovněž neúplně vyřešené otázky týkající se včasného varování v jednotlivých obcích, vedly k potřebě najít způsob pro vyřešení tohoto problému. Hlavním, a v jistém smyslu společným cílem všech těchto projektů, bylo vytvoření systému včasného varování před ohrožením všech obyvatel prostřednictvím pořízení a montáže příslušných zařízení a vytvoření systému výměny informací o ohroženích pocházejících z druhé strany hranice. Kromě toho téměř ve všech těchto projektech byla uspořádána školení, hlavně pro děti a mládež, a byly připraveny příslušné informátory v obou jazycích.

4 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

4.1 METODIKA

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

V první fázi dotazníkového šetření byl zpracován harmonogram realizace šetření dle klíčových aktivit, dále byl stanoven způsob oslovení respondentů, výběr vzorku respondentů apod.

Tabulka 76 – Harmonogram dotazníkového šetření dle klíčových aktivit

Krok číslo	Aktivita	Termín realizace
1	Sestavení metodiky průzkumu	23. 04. – 04. 05. 2013
2	Příprava dotazníku	05. 05. – 17. 05. 2013
3	Stanovení hypotéz	05. 05. – 17. 05. 2013
4	Připomínkování dotazníku	18. 05. – 21. 05. 2013
5	Vytvoření finální verze dotazníku	22. 05. – 06. 06. 2013
6	Sběr dat	07. 06. – 15. 07. 2013
7	Zpracování celkových výsledků dotazníkového šetření	16. 07. – 31. 08. 2013
8	Potvrzení či vyvrácení hypotéz	16. 07. – 31. 08. 2013
9	Stanovení závěrů průzkumu	16. 07. – 31. 08. 2013

Zdroj: vlastní zpracování

Dotazníkové šetření bylo zajištěno e-mailovým dotazováním, aby byla data získána co nejefektivněji. Nejdříve byly dotazníky rozeslány jednotlivým respondentům, v případě, že respondenti nezaslali dotazník vyplněný, byli tito ještě telefonicky urgováni.

V rámci dotazníkového šetření byly osloveny všechny členské obce Euroregionu Silesia. Rovněž byly vytipovány vybrané subjekty, které nejsou členem Euroregionu Silesia, ale nacházejí se na jeho území a jsou potenciálními žadateli v rámci Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR – PR.

Jak již bylo uvedeno, oslovené respondenty lze rozdělit na dvě skupiny, a to:

- členy české strany Euroregionu Silesia,
- potenciální žadatele z OPPS ČR-PR.

Tabulka 77 – Přehled počtu oslovených respondentů a odevzdaných dotazníků

	Počet celkem	Počet oslovených	Počet odevzdaných dotazníků
Členové	85	80	46
Potenciální žadatelé	*	30	13
Celkem			59

Zdroj: vlastní zpracování

* pozn.: celkový počet potenciálních žadatelů nelze přesně identifikovat, jedná se o všechny typy subjektů, které jsou možnými žadateli v rámci OPPS ČR-PR

Stanovení hypotéz:

- Většina respondentů je názoru, že Euroregion Silesia plní svou funkci, napomáhá rozvoji přeshraniční spolupráce a je proto žádoucí další pokračování jeho činnosti.
- V programovacím období 2007–2013 respondenti mají množství zkušeností s přípravou i realizací projektů financovaných ze strukturálních fondů EU.
- Členové euroregionu i další potenciální žadatelé se v současném programovacím období setkali s Operačním programem přeshraniční spolupráce ČR-PR a mají dostatek informací o možnostech podpory z tohoto programu.

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

V rámci dotazníkového průzkumu provedeného na polské straně Euroregionu Silesia bylo zasláno 75 vyplněných dotazníků ze 74 institucí.

- obecní samospráva: 20 dotazníků z 18 obecních/městských úřadů (z toho 14 členských obcí polské části euroregionu);
- okresní samospráva: 2 dotazníky ze 2 okresních úřadů;
- vojvodská samospráva: 2 dotazníky ze 2 maršálovských úřadů;
- státní instituce: 1 dotazník z 1 instituce;
- samosprávní vzdělávací instituce (školy, mateřské školy): 28 dotazníků z 28 vzdělávacích institucí;
- samosprávní instituce z oblasti kultury a sportu: 8 dotazníků z 8 institucí;
- samosprávní instituce z oblasti sociální péče: 7 dotazníků ze 7 institucí;
- instituce z oblasti zdravotní péče: 1 dotazník z 1 instituce;
- nevládní organizace: 5 dotazníků ze 6 institucí;
- ostatní: 1 dotazník z 1 instituce.

V rámci dotazníkového průzkumu byla ignorována jedna anonymní odpověď a stejné dotazníky zaslány dvakrát. U otázky č. 1 („Má přeshraniční spolupráce a její finanční podpora ze strany EU smysl?“) byla ignorována odpověď „nevím“ s ohledem na to, že do debaty týkající se smyslu existence Evropské územní spolupráce nic nepřináší.

Stanovení hypotéz:

- Většina respondentů je názoru, že Euroregion Silesia plní svou funkci, napomáhá rozvoji přeshraniční spolupráce a je proto žádoucí další pokračování jeho činnosti.
- V programovacím období 2007–2013 respondenti mají množství zkušeností

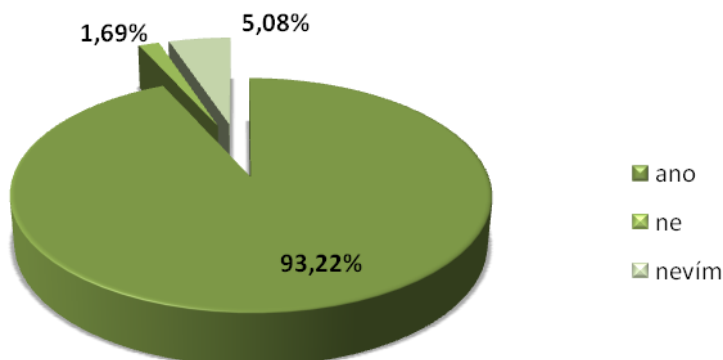
- s přípravou i realizací projektů financovaných ze strukturálních fondů EU.
- Členové euroregionu i další potenciální žadatelé se v současném programovacím období setkali s Operačním programem přeshraniční spolupráce ČR-PR a mají dostatek informací o možnostech podpory z tohoto programu.

4.2 VYHODNOCENÍ

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

Vyplněné dotazníky byly vyhodnoceny a ke každému dotazu byl sestaven graf získaných odpovědí. Někteří respondenti neodpověděli na všechny otázky v dotazníku, a proto se souhrnná suma odpovědí vždy nerovná 100 %.

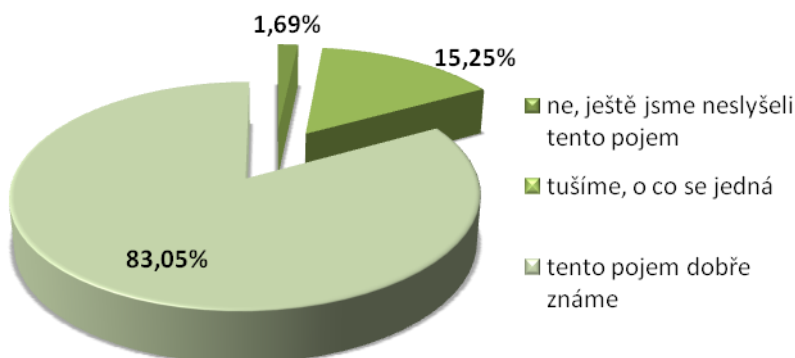
Graf 4 – Má přeshraniční spolupráce a její finanční podpora ze strany EU smysl?

Zdroj: dotazníkové šetření

Naprostá většina respondentů (93,22 %) je názoru, že rozvoj přeshraniční spolupráce a její finanční podpora ze strany EU má smysl. Pouze 1,69 % respondentů je názoru, že přeshraniční spolupráce smysl nemá.

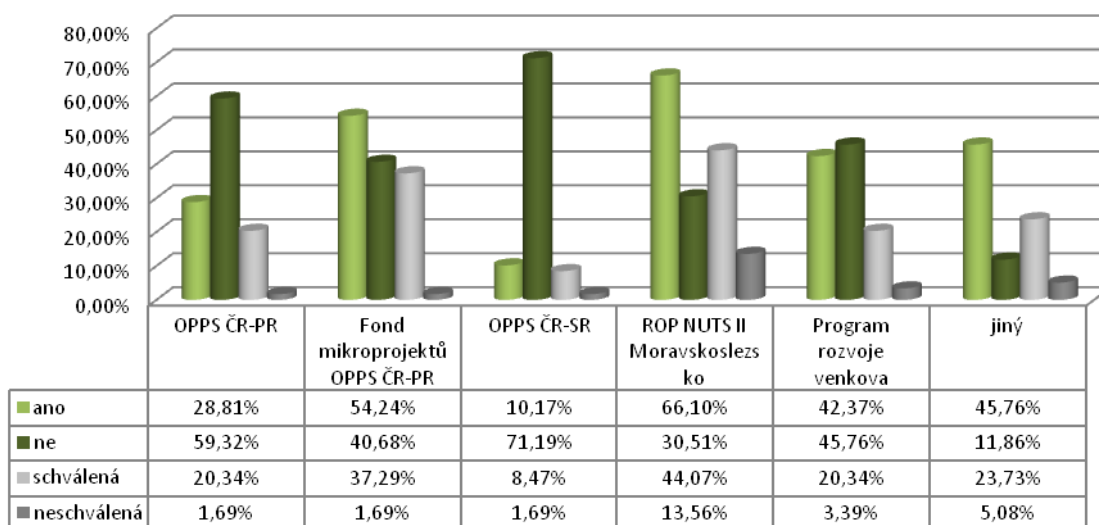
Graf 5 – Znáte Operační program přeshraniční spolupráce ČR-PR (OPPS ČR-PR)?

Zdroj: dotazníkové šetření

S Operačním programem přeshraniční spolupráce ČR-PR je obeznámena většina respondentů (83,05 %), pouze 1,69 % dotázaných se s tímto pojmem prozatím nesešlo.

Graf 6 – Podávali jste již žádost o dotaci do některého z programů?

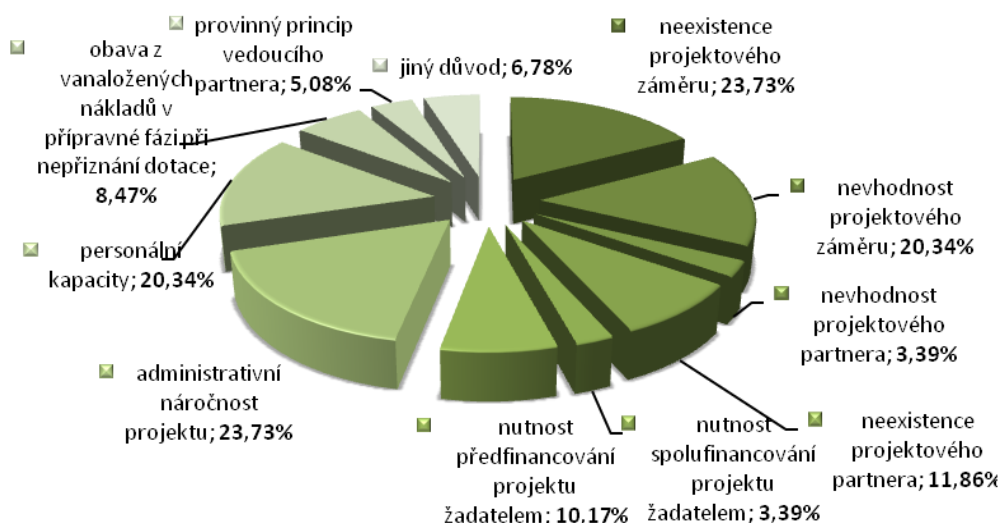
Zdroj: dotazníkové šetření

Graf 3 uvádí přehled respondentů, kteří uvedli, zda v programovacích období 2007–2013 podali nebo nepodali žádost do uvedených programů (zelené sloupce). V případě, že respondenti žádost podali, zda tato byla úspěšná či neúspěšná (šedé sloupce).

Z grafu je patrné, že respondenti nejvíce podávali žádosti o dotaci do Regionálního operačního programu NUTS II Moravskoslezsko, z tohoto programu bylo rovněž nejvíce žádostí úspěšných. Více než polovina žadatelů rovněž podala žádost o dotaci z Fondu mikroprojektů OPPS ČR-PR.

Dotázaní mohli rovněž uvést další programy, ze kterých v minulých letech čerpali, příp. chtěli čerpat dotaci. Mezi tyto nejčastěji patřil především Operační program Životní prostředí, dále pak Program rozvoje venkova, Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, Integrovaný operační program, ale i státní zdroje, jako např. Státní fond dopravní infrastruktury, Státní fond životního prostředí apod.

Graf 7 – Co bylo důvodem pro nepodání žádosti do Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR (včetně Fondu mikroprojektů)? (možnost více odpovědí)

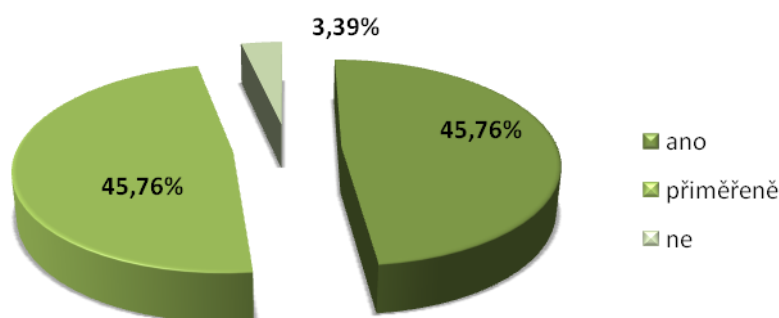
Zdroj: dotazníkové šetření

Mezi hlavní důvody, proč dotázaní nepodávali žádosti do Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR patří tyto:

- neexistence projektového záměru,
- nevhodnost projektového záměru,
- administrativní náročnost projektu ,
- a personální kapacity.

Tyto důvody shodně uvedlo cca pětina všech respondentů. 11,86 % dotazaných rovněž uvedlo jako důvod neexistenci projektového partnera nebo nutnost předfinancování projektu žadatelem (10,17 %). Jiné důvody nebyly v dotazníkovém šetření blíže specifikovány.

Graf 8 – Považujete zpracování žádosti do Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR za administrativně náročné?

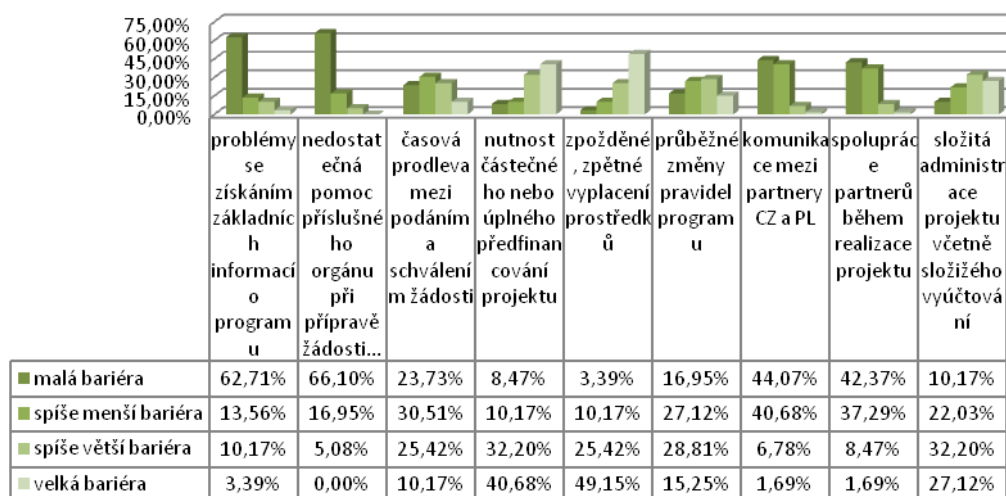

Zdroj: dotazníkové šetření

Zpracování žádosti do OPPS ČR-PR považuje téměř polovina respondentů (45,76 %) za administrativně náročné a stejný počet dotazaných toto považuje za přiměřeně administrativně náročné.

Pouze cca 3 % dotazaných jsou názoru, že zpracování žádosti do daného operačního programu není administrativně náročné.

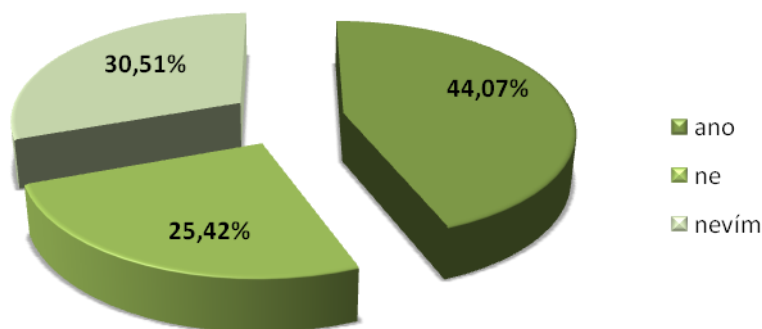
Graf 9 – Co vnímáte jako hlavní bariéru při zpracování žádosti o dotaci/realizaci projektu z Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR.

Zdroj: dotazníkové šetření

Hlavní bariéry při realizaci projektu z OPPS ČR-PR jsou finančního charakteru, jedná se především o zpožděné – zpětné vyplácení prostředků a rovněž nutnost částečného nebo úplného předfinancování projektu. Mezi další významné bariéry patří složitá administrace projektu včetně složitého vyúčtování nebo průběžné změny pravidel programu. Respondenti naopak nemají větší problémy se získáním základních informací o programu nebo s nedostatečnou pomocí příslušného orgánu při přípravě žádosti.

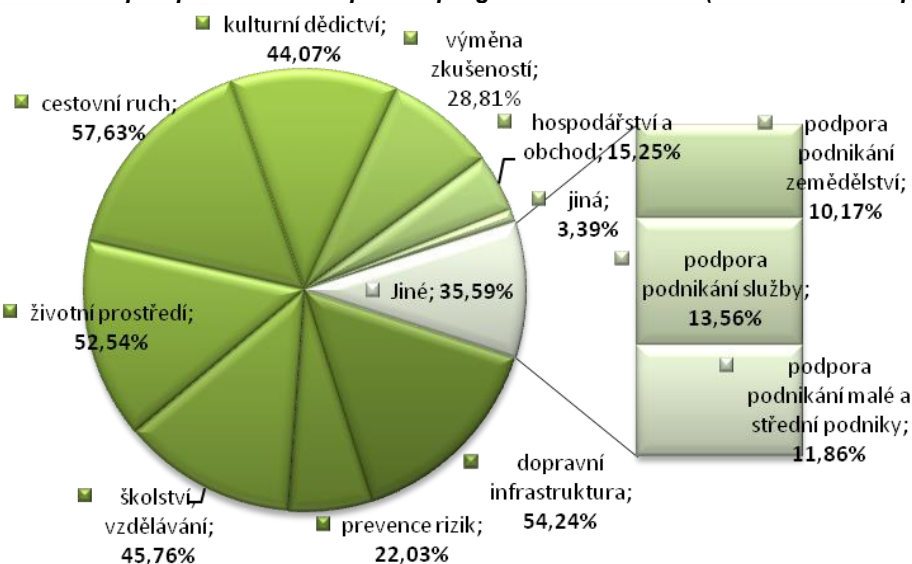
Graf 10 – Považujete tematické zaměření a obsah oblastí podpory Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR za dostačující?

Zdroj: dotazníkové šetření

Téměř polovina všech dotázaných považuje tematické zaměření a obsah oblastí podpory OPPS ČR-PR za dostačující, naopak za nedostačující toto považuje čtvrtina všech dotázaných.

Graf 11 – U kterých oblastí byste uvítali větší finanční podporu nového Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR v příštím programovém období? (možnost více odpovědí)

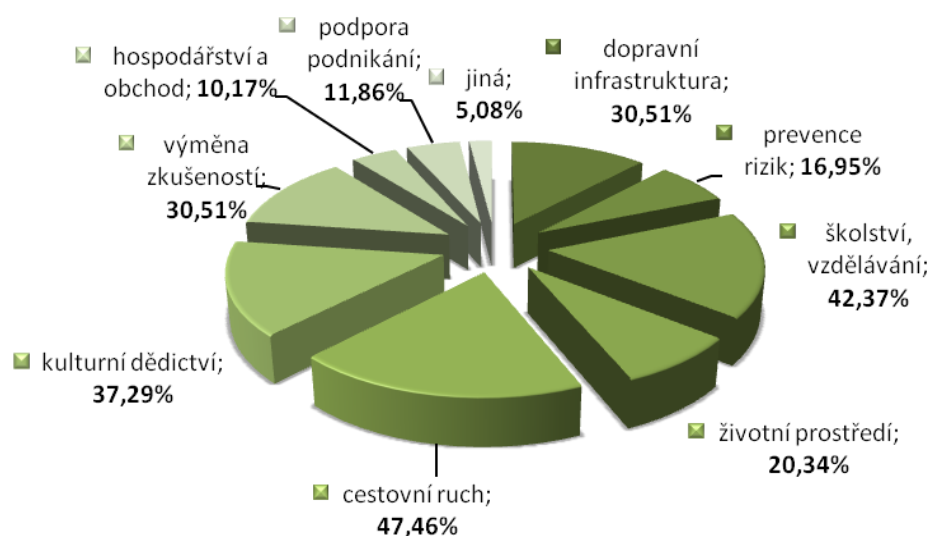
Zdroj: dotazníkové šetření

Mezi oblastmi, u kterých by respondenti uvítali větší finanční podporu v rámci OPPS ČR-PR v příštím programovacím období, patří především cestovní ruch (57,63 %), dopravní infrastruktura (54,24 %), životní prostředí (52,54 %), školství a vzdělávání (45,76 %) a rovněž kulturní dědictví (44,07 %).

Naopak nejméně je preferována podpora podnikání, jako je zaměření na zemědělství, služby a malé a střední podniky.

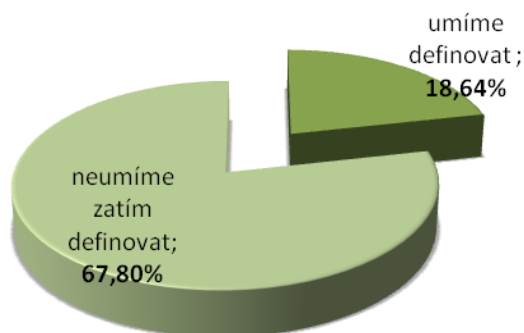
Ohledně jiných oblastí, které nebyly předem identifikovány, respondenti uváděli např. sport nebo stavby občanské vybavenosti.

Graf 12 – Jaké jsou Vaše plánované projektové záměry v přeshraniční spolupráci? (možnost více odpovědí)

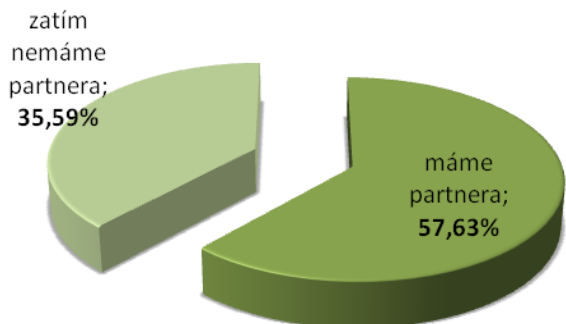
Zdroj: dotazníkové šetření

Preferencím větší finanční podpory v rámci OPPS ČR-PR odpovídají i plánované projektové záměry v přeshraniční spolupráci. Nejvíce projektových záměrů mají respondenti do oblastí, jako je cestovní ruch (47,46 %), školství a vzdělávání (42,37 %), kulturní dědictví (37,29 %), dopravní infrastruktura (30,51 %) a rovněž výměna zkušeností (30,51 %). Nejméně plánovaných projektových záměrů patří do oblasti hospodářství a obchodu (10,17 %) a podpory podnikání (11,86 %).

Zdroj: dotazníkové šetření

Ačkoliv naprostá většina dotázaných uvedla jednu nebo více oblastí podpory, do kterých má plánované projektové záměry, pouze 18,64 % umí v současné době definovat výstupy těchto plánovaných projektů. Lze tedy předpokládat, že se jedná především o projektové záměry, které ještě nemají dotázaní více připravené a rozpracované.

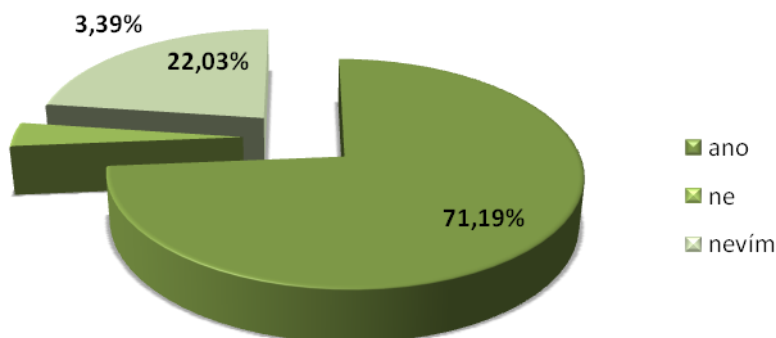
Zdroj: dotazníkové šetření

V současné době má partnera na polské straně 57,63 % respondentů. Naopak partnera nemá 35,59 % dotázaných.

Mezi uváděni partnery patří:

- Gmina Kietrz,	- Policja Katowice,
- Gmina Krzyzanowice,	- Gimnazjum Nr. 1 Rydułtowy,
- Gmina Petrowice Wielkie,	- Gmina Dąbrowa Górnicza,
- Powiat Głubczycki,	- Kornowac,
- Gmina Mszana,	- Gimnazjum 2, Żory,
- Dom Kultury Rybik – Niedobczyce,	- Publiczna szkoła podstawowa nr 1 w Kaletach,
- Rybnik – Popielów,	- Publiczne Gimnazjum im. ks. Pawła Rogowskiego w Kaletach,
- Gmina Baborów,	- Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki,
- Miasto Racibórz,	- LGD (Místní akční skupina).
- Gmina Zawada,	
- Gmina Głubczyce,	
- Gmina Branice,	

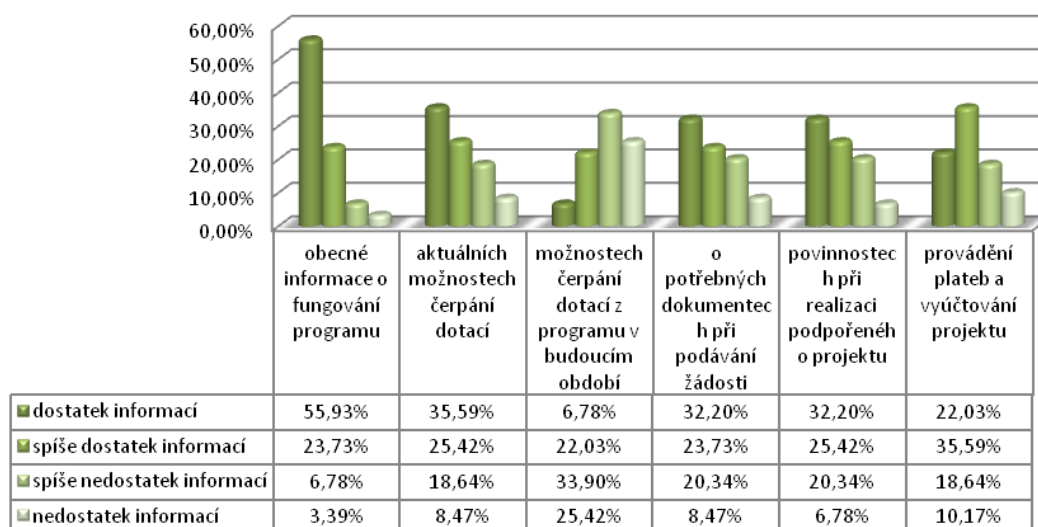
Graf 13 – Měli byste zájem o předložení žádosti o dotaci na menší přeshraniční projekty (do 30 tisíc EUR) v rámci Fondu mikroprojektů nového OPPS ČR-PR?

Zdroj: dotazníkové šetření

Více než dvě třetiny respondentů, tj. 71,19 % všech dotázaných, by měly zájem o předložení žádosti o dotaci na menší přeshraniční projekty (do 30 tis. EUR). O tyto projekty by nemělo zájem pouze 3,39 % dotázaných.

Graf 14 – Máte dostatek informací o Operačním programu přeshraniční spolupráce ČR-PR (Včetně Fondu mikroprojektů)?

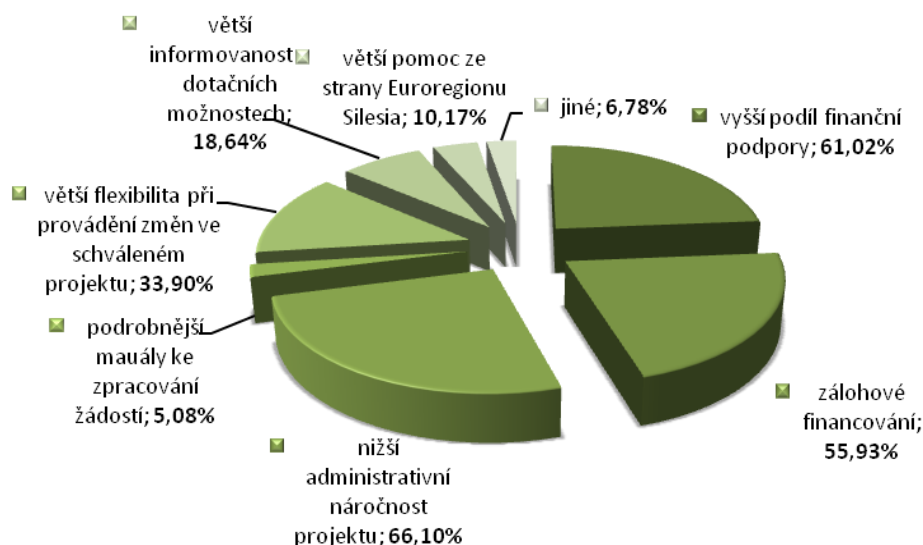

Zdroj: dotazníkové šetření

Respondenti mají dostatek informací především v obecné rovině o fungování programu OPPS ČR-PR.

Naopak nejvíce informací jim chybí o možnostech čerpání dotací z programu v budoucím období a o provádění plateb a vyúčtování projektu.

Graf 15 – Co by Vás motivovalo k podání žádosti na přeshraniční projekt/-y v příštím programovém období?

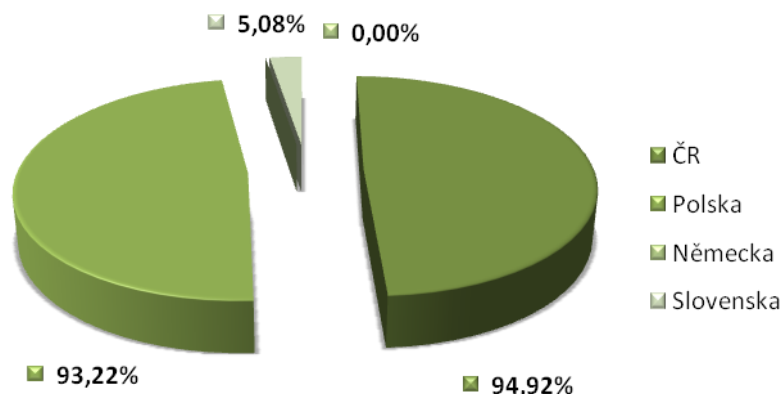

Zdroj: dotazníkové šetření

Respondenty by v příštím programovém období nejvíce motivovaly změny především ve financování projektu, jako je vyšší podíl finanční podpory a zálohové financování. Výrazně by dotázané motivovalo rovněž snížení administrativní náročnosti projektu.

Respondenti by rovněž ocenili možnost financování projektů investičního charakteru.

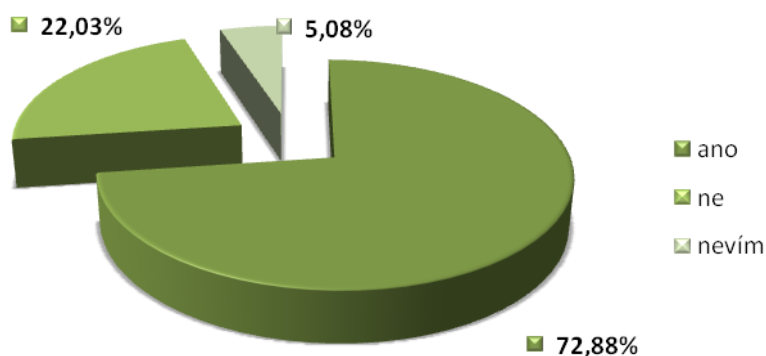
Graf 16 – Euroregion Silesia se rozkládá na území?

Zdroj: dotazníkové šetření

Euroregion Silesia se rozkládá na území České republiky a Polska. Výrazná většina všech dotázaných tuto odpověď uvedla správně. Nicméně mezi odpověďmi se objevilo i Slovensko nebo pouze Česká republika.

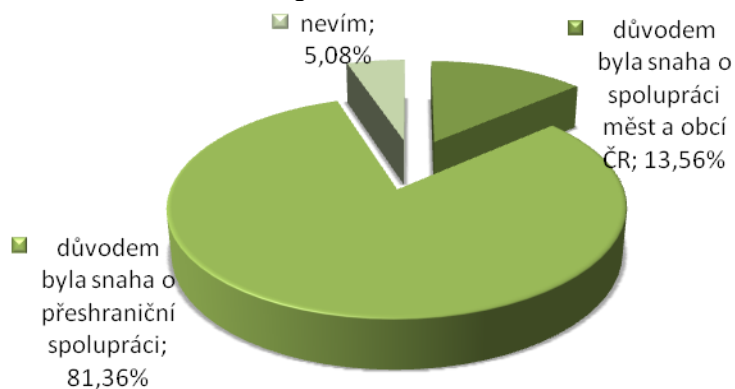
Graf 17 – Jste členem Euroregionu Silesia?

Zdroj: dotazníkové šetření

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 59 respondentů, z toho 72,88 % je členem Euroregionu Silesia a 22,03 % respondentů členem Euroregionu není. 5,08 % dotázaných neví, zda jsou členy Euroregionu, jedná se o městské části statutárního města Ostravy.

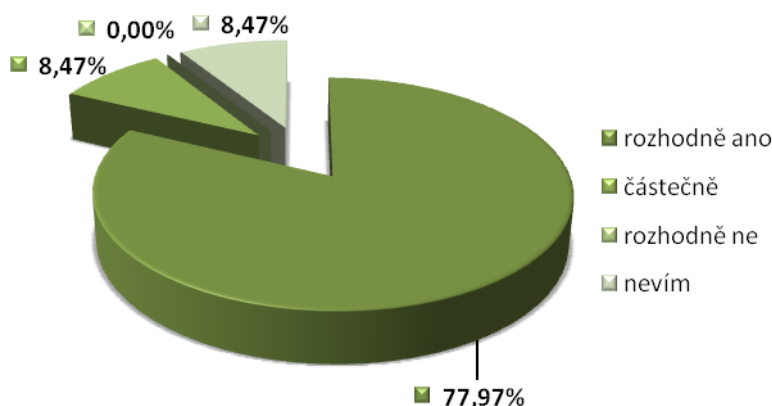
Graf 18 – Proč vznikl Euroregion Silesia?

Zdroj: dotazníkové šetření

Důvodem vzniku Euroregionu Silesia byla snaha o přeshraniční spolupráci. Tuto odpověď uvedla většina dotázaných, tj. 81,36 %.

Graf 19 – Domníváte se, že Euroregion Silesia plní svou funkci a napomáhá k rozvoji přeshraniční spolupráce a příhraničního území?

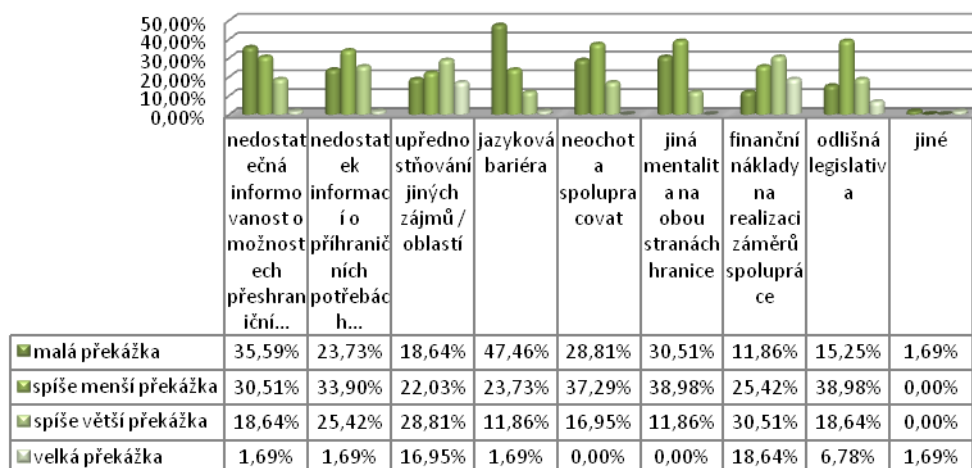

Zdroj: dotazníkové šetření

Naprostá většina (77,97 %) dotázaných je názoru, že Euroregion Silesia plní svou funkci a napomáhá k rozvoji přeshraniční spolupráce. Pouze 8,47 % si myslí, že Euroregion Silesia plní svou funkci pouze částečně. Nikdo z dotázaných nevedl možnost, že Euroregion Silesia svou funkci neplní.

Někteří dotázaní jsou názoru, že Euroregion Silesia napomáhá rozvoji přeshraniční spolupráce. Pro řadu žadatelů je však nereálné čerpat finanční prostředky z programu OPPS ČR-PR, a to z důvodu jeho nastavení (podmínky čerpání) a administrativní náročnosti.

Graf 20 – Co vnímáte jako hlavní překážky při rozšiřování přeshraniční spolupráce?

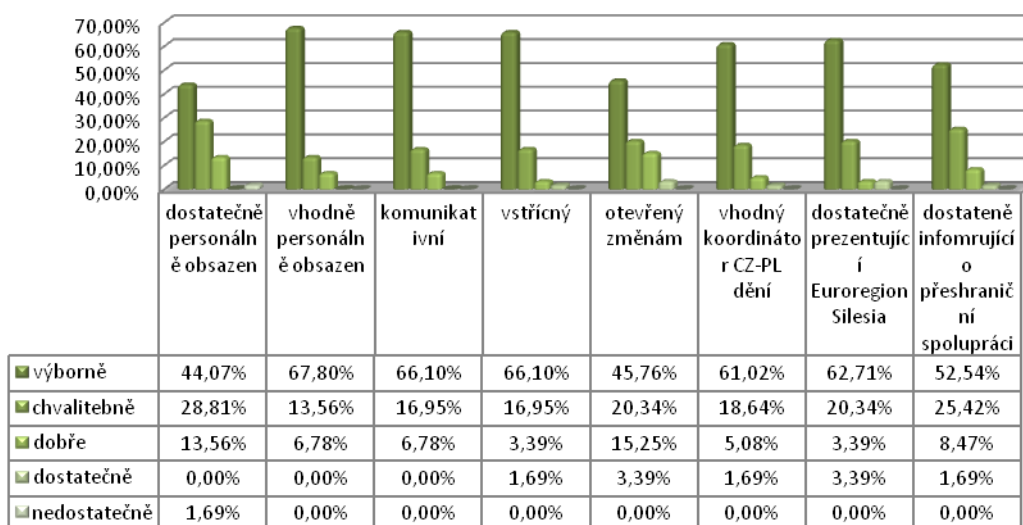

Zdroj: dotazníkové šetření

Jako nejvýznamnější překážky při rozvoji přeshraniční spolupráce respondenti zmiňují především upřednostňování jiných zájmů/oblastí a rovněž finanční náklady na realizaci záměrů spolupráce.

Naopak malou překážku vidí dotázaní v jazykové bariéře a jiné mentalitě na obou stranách hranice, příp. v nedostatečné informovanosti o možnostech přeshraniční spolupráce.

Graf 21 – Domníváte se, že sekretariát Euroregionu Silesia je?

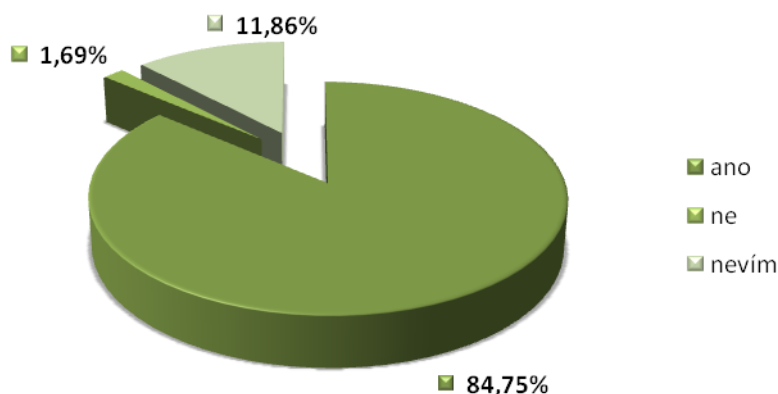

Zdroj: dotazníkové šetření

Sekretariát Euroregionu Silesia je v rámci dotazníkového šetření hodnocen velmi dobře. Sekretariát byl hodnocen z celkem 8 hledisek, kdy nejčastěji získané hodnocení u všech hledisek bylo výborné a chvalitebné.

Nejhůře bylo hodnoceno dostatečné personální obsazení sekretariátu a otevřenost změnám, i takto byla tato hlediska hodnocena většinou kladně.

Graf 22 – Měl by pokračovat Euroregion Silesia ve své činnosti jako Správce Fondu mikroprojektů i v příštím období 2014–2020?

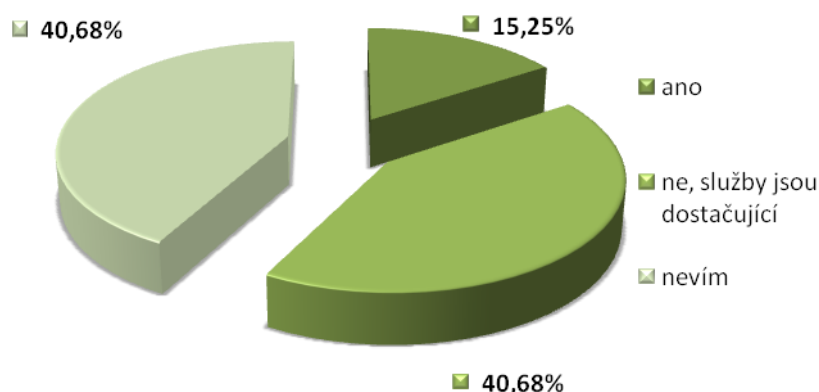

Zdroj: dotazníkové šetření

84,75 % dotázaných je názoru, že by měl Euroregion Silesia pokračovat ve své činnosti jako Správce Fondu mikroprojektů v příštím programovacím období 2014–2020. Pouze 1,69 % respondentů je opačného názoru.

Mezi důvody dalšího pokračování činnosti Euroregionu Silesia jako Správce Fondu mikroprojektů respondenti uváděli spokojenost se současným řízením fondu, zkušenosti Euroregionu jako správce, nutnost pokračování dosavadních projektů přeshraniční spolupráce i v dalším programovacím období apod.

Graf 23 – Měl by sekretariát Euroregionu Silesia nabízet nové služby?

Zdroj: dotazníkové šetření

40,68 % všech dotázaných je názoru, že služby nabízené sekretariátem Euroregionu Silesia jsou dostačující a jejich škálu není potřeba rozšiřovat. Naopak 15,25 % respondentů je názoru, že sekretariát by měl nabízet nové služby.

Jako nové služby respondenti navrhují poradní činnost, pomáhání s připravovanými projekty, upozorňování na vyhlašované výzvy v dostatečném předstihu.

Hodnocení hypotéz:

- Většina respondentů je názoru, že Euroregionu Silesia plní svou funkci, napomáhá k rozvoji přeshraniční spolupráce, a je proto žádoucí další pokračování jeho činnosti. **HYPOTÉZA POTVRZENA**
- V programovacím období 2007–2013 respondenti mají množství zkušeností s přípravou i realizací projektů financovaných ze strukturálních fondů EU. **HYPOTÉZA POTVRZENA**
- Členové euroregionu i další potenciální žadatelé se v současném programovacím období setkali s Operačním programem přeshraniční spolupráce ČR-PR a mají dostatek informací o možnostech podpory z tohoto programu. **HYPOTÉZA POTVRZENA**

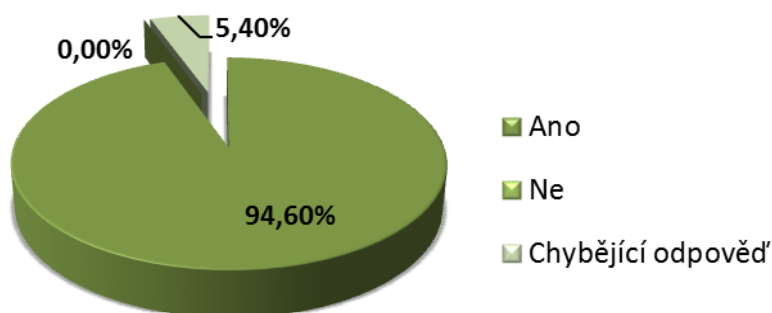
B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

PŘESHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE V LETECH 2007-2013

Vyplněné dotazníky byly vyhodnoceny a pro každou otázku byl vypracován graf nebo tabulka představující získané odpovědi. Někteří respondenti neodpověděli na všechny anketní otázky, proto není celkový součet odpovědí vždy roven 100 %.

1. Má přeshraniční spolupráce a její finanční podpora ze strany EU smysl?

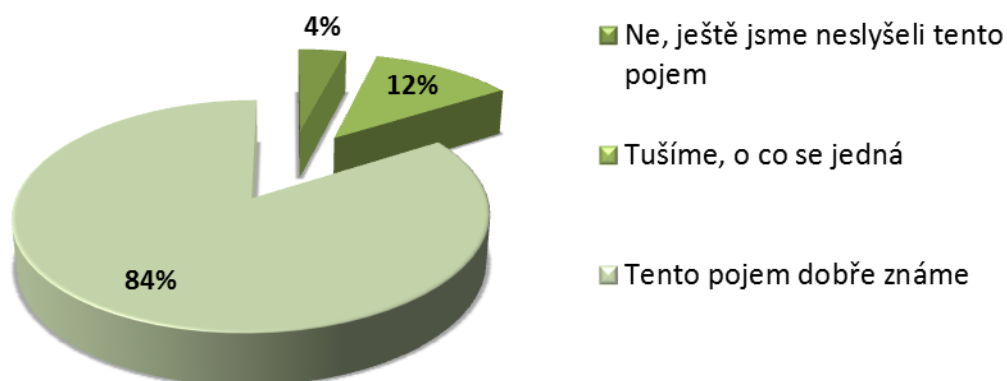
a)	ANO	94,6%
b)	NE	0,0%
c)	Chybějící odpověď	5,4%

Výrazná většina respondentů (94,6 %) se domnívá, že rozvoj přeshraniční spolupráce a její spolufinancování Evropskou unií má smysl. Žádný z respondentů nevedl, že přeshraniční spolupráce nemá smysl.

2. Znáte Operační program přeshraniční spolupráce ČR-PR (OPPS ČR-PR)?

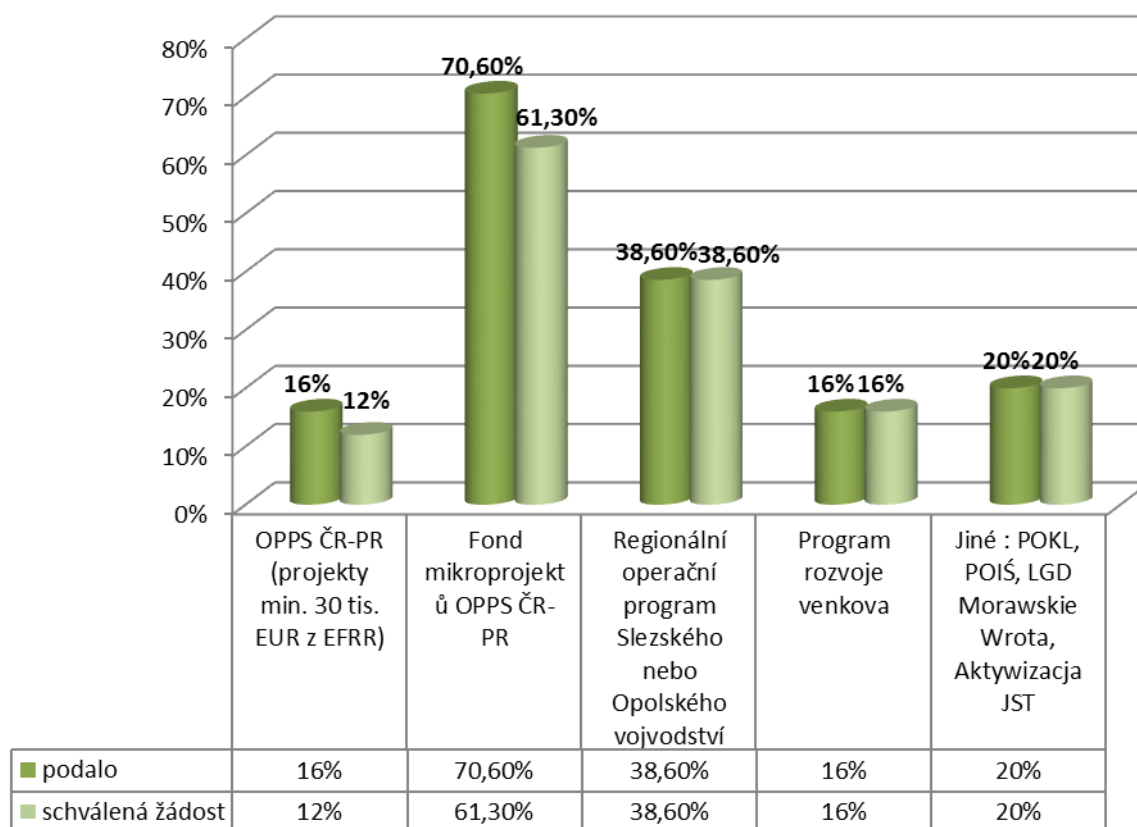
a)	Ne, ještě jsme neslyšeli tento pojem	4%
b)	Tušíme, o co se jedná	12%
c)	Tento pojem dobře známe	84%

Operační program přeshraniční spolupráce ČR – PR zná většina respondentů (84 %), pouze 4 % dotazovaných se dosud nikdy s tímto pojmem neselekala.

3. Podávali jste již žádost o dotaci do některého z programů?

a)	OPPS ČR-PR (projekty min. 30 tis. EUR z EFRR)	16% podalo, 12% schválená žádost;
b)	Fond mikroprojektů OPPS ČR-PR	70,6% podalo, 61,3% schválená žádost
c)	Regionální operační program Slezského nebo Opolského vojvodství	38,6% podalo, 38,6% schválená žádost;
d)	Program rozvoje venkova	16% podalo, 16% schválená žádost;
e)	Jiné	20% podalo, 20% schválená žádost (POKL – Operační program Lidské zdroje, POIS – Operační program infrastruktura a životní prostředí, LGD Morawskie Wrota – MAS Moravská brána, Aktywizacja JST – Aktivizace jednotek územní samosprávy).

Respondenti podávali nejvíce žádostí do Fondu mikroprojektů Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR – PR. Kromě toho byl v tomto programu podán největší počet žádostí, které byly schváleny. Téměř 40 % žadatelů žádalo rovněž o prostředky v rámci Regionálního operačního programu Slezského nebo Opolského vojvodství.

Dotazovaní mohli rovněž uvést jiné programy, v jejichž rámci v uplynulých letech využívali dofinancování nebo žádali o prostředky. Nejčastěji to byly především Operační program přeshraniční spolupráce ČR – PR a Program rozvoje venkova, a rovněž takové programy jako například Operační program lidské zdroje, Operační program infrastruktura a životní prostředí, Místní akční skupina (LGD) Morawskie Wrota, Aktivizace JÚS.

Tabulka 78 – 4. Co bylo důvodem pro nepodání žádosti do Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR (včetně fondů mikroprojektů)? (možnost více odpovědí)

	Důvod	Procento odpovědí
1	Neexistence projektového partnera	21,33%
2	Nutnost předfinancování projektu žadatelem	20%
3	Administrativní náročnost	14,66%
4	Nutnost spolufinancování projektu žadatelem	13,3%
5	Obava z vynaložených nákladů v přípravné fázi při nepřiznání dotace	13,33%
6	Neexistence projektového záměru	8%
7	Personální kapacity	4%
8	Jiný důvod	2,66% (realizace projektu POKL, chybí zájem)
9	Nevhodnost projektového záměru	1,33%
10	Povinný princip vedoucího partnera	1,33%
11	Nevhodnost projektového partnera	0%

Zdroj: dotazníkové šetření

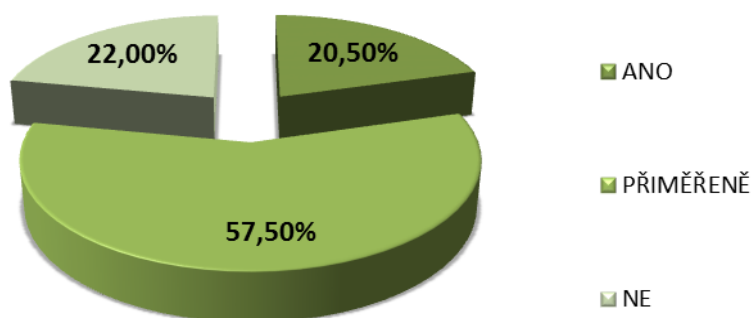
Mezi hlavní důvody nepodání žádosti v Operačním programu přeshraniční spolupráce ČR – PR patřily:

- nenalezení partnera projektu,
- nutné předfinancování projektu žadatelem,
- komplikovanost/vysoké požadavky související s administrací projektu,
- nutné spolufinancování projektu žadatelem,
- obava ze vzniklých nákladů v přípravné fázi při nepřiznání dofinancování.

První dva důvody, tj. absence partnera projektu a nutné předfinancování projektu žadatelem, byly nejčastěji uvedenými důvody nepodání žádosti o dofinancování (uvedlo je přibližně 20 % dotazovaných). Ostatní důvody uvedlo přibližně 14 % všech dotazovaných. Kromě toho 8 % dotazovaných uvedlo mezi důvody nedostatek nápadů na projekt a 4 % personální omezení.

5. Považujete zpracování žádosti do OPPS ČR-PR za administrativně náročné?

- a) ANO 20,5% odpovědí
 b) PŘIMĚŘENĚ 57,5% odpovědí
 c) NE 22,0% odpovědí

Více než polovina respondentů (57,5 %) považuje vypracování žádosti do Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR – PR za středně těžké z administrativního hlediska. Více než 20 % dotazovaných konstatovalo, že vypracování žádosti v rámci Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR – PR je administrativně přiměřeně obtížné. Téměř stejný počet dotazovaných se domnívá, že vypracování žádosti do daného operačního programu není z administrativního hlediska obtížné.

Tabulka 79 – 6. Co vnímáte jako hlavní bariéru při zpracování žádosti o dotaci/realizaci projektu z Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR? (1 – malá bariéra, 4 – velká bariéra)

	Bariéra	Průměrná hodnota
1	Složitá administrace projektu včetně složitého vyúčtování	2,99
2	Nutnost částečného nebo úplného předfinancování projektu	2,80
3	Zpožděné zpětné vyplácení prostředků	2,69
4	Průběžné změny pravidel programu	2,03
5	Časová prodleva mezi podáním a schválením žádosti	1,97
6	Komunikace mezi partnery CZ a PL	1,68
7	Spolupráce partnerů během realizace projektu	1,55
8	Nedostatečná pomoc příslušného orgánu při přípravě žádosti o dotaci	1,40
9	Problémy se získáním základních informací o programu	1,29

Zdroj: dotazníkové šetření

Hlavní bariéry při realizaci projektu z Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR – PR mají administrativní a finanční charakter, především se to týká administrace projektu včetně komplikovaného vyúčtování, nutnosti částečného nebo úplného předfinancování projektu a rovněž zpoždění při refundaci prostředků.

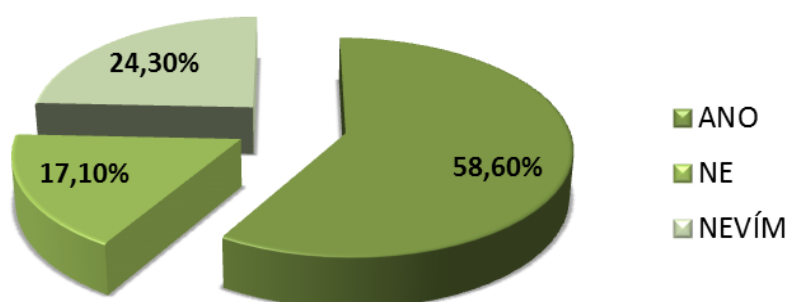
Mezi dalšími důležitými bariérami se objevily: stálé změny zásad programu, dlouhé časové

odstupy mezi podáním a schválením žádostí a rovněž problémy týkající se komunikace mezi partnery CZ a PL.

Na druhé straně větší problémy respondenti nemají se získáním základních informací týkajících se programu nebo s nedostatečnou pomocí příslušného orgánu při přípravě žádosti.

7. Považujete tematické zaměření a obsah oblastí podpory Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR za dostačující?

- a) ANO 58,6%.
- b) NE 17,1%.
- c) NEVÍM 24,3%.

Více než polovina všech dotazovaných považuje tematické zaměření a rozsah oblastí podpory Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR – PR za dostatečné. Téměř každý pátý dotazovaný je považoval za nedostačující.

PŘESHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE V LETECH 2014-2020

Tabulka 80 – 8. U kterých oblastí byste uvítali větší finanční podporu nového Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR v příštím programovém období? (možnost více odpovědí)

	Oblast	Procento odpovědí
1	Školství, vzdělávání	61,33%
2	Cestovní ruch	49,33%
3	Kulturní dědictví	45,33%
4	Výměna zkušeností	44%
5	Životní prostředí	21,33%
6	Podpora podnikání	18,66% (zemědělství - 1,33%, MSP – 10,66%, služby – 6,66%)
7	Dopravní infrastruktura	16%
8	Inne	16% (sport – 5,33%, sociální politika – 4%, zdravotnictví – 1,33%, kultura – 4%, spolupráce místních institucí – 1,33%)
9	Prevence rizik	14,66%
10	Hospodářství a obchod	9,33%

Zdroj: dotazníkové šetření

Mezi oblastmi, v nichž by respondenti rádi viděli větší finanční pomoc v rámci Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR – PR v budoucím programovém období, patří především školství a vzdělávání (61,33 %), turistika (49,33 %), kulturní dědictví (45,33 %)

a výměna zkušeností (44 %).

Nejméně preferované jsou: podpora podnikání zaměřená na zemědělství nebo služby, podpora pro malé a střední podniky a podpora v oblasti hospodářství a obchodu.

Tabulka 81 – 9. Jaké jsou Vaše plánované projektové záměry v přeshraniční spolupráci? (možnost více odpovědí)

LP	Oblast	Procento odpovědí
1	Školství, vzdělávání	54,66%
2	Výměna zkušeností	41,33%
3	Kulturní dědictví	38,66%
4	Cestovní ruch	37,33%
5	Životní prostředí	10,66%
6	Jiné	10,66% (bezpečnost v příhraničí – 1,33%, sport – 2,66%, sociální politika – 1,33%, kulturní a umělecké aktivity – 1,33%, spolupráce místních institucí – 1,33%, kulturní výměna – 1,33%, technická pomoc – 1,33%)
7	Dopravní infrastruktura	8%
8	Podpora podnikání	6,66%
9	Prevence rizik	5,33%
10	Hospodářství a obchod	5,33%

Zdroj: dotazníkové šetření

Preferencím týkajícím se větší finanční podpory v rámci Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR odpovídají rovněž plánované projektové záměry v rámci přeshraniční spolupráce. Největší počet projektových záměrů respondenti plánují v takových oblastech, jako je školství, vzdělávání (54,66 %), výměna zkušeností (41,33 %), kulturní dědictví (38,66 %) a turistika (37,33 %). Nejméně plánovaných projektových záměrů je v oblasti hospodářství a obchodu (5,33 %), prevence rizik (5,33 %) a podpory hospodářské činnosti (6,66 %).

9,33 % respondentů (7 ze 75 respondentů) uvedlo, že dokáže definovat výsledky projektu:

- lepší znalost historie, kultury, geografie, přírody apod. účastníky projektů na obou stranách hranice,
- přátelství mezi žáky partnerských škol,
- hlubší přátelství mezi pedagogickým sborem jednoho a druhého zařízení,
- navázání nových kontaktů,
- výměna zkušeností z práce s malými dětmi; prevence a zdravotní výchova v mimoškolním vzdělávání,
- výměna zkušeností při organizaci inkluzivního vzdělávání a práci s dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami,
- zintenzívnění hospodářské spolupráce polských a českých podniků + společné propagační činnosti,
- organizace polsko-českých vodáckých táborů pro děti a mládež, vydání dvojjazyčného kompendia pro kajakáře (polsky a česky), polsko-česká zábava – vzájemná propagace kulturního potenciálu – vydání publikace propagující polské a české soubory pohraničí,
- informačně propagační podpora pro žadatele nového Programu 2014 – 2020.

Přeshraniční partner projektu

- Máme partnera: 27 institucí
- Zatím nemáme partnera: 29 institucí
- Bez odpovědi: 19 institucí.

Výsledky dotazníkového průzkumu jednoznačně prokazují, že mnoho institucí působících na území euroregionu, které mají zájem o polsko-českou spolupráci, nemá na druhé straně hranice projektového partnera. V souvislosti s výše uvedeným je nutné zintenzívnění činností, jejichž cílem je zvýšení počtu polských institucí majících českého partnera.

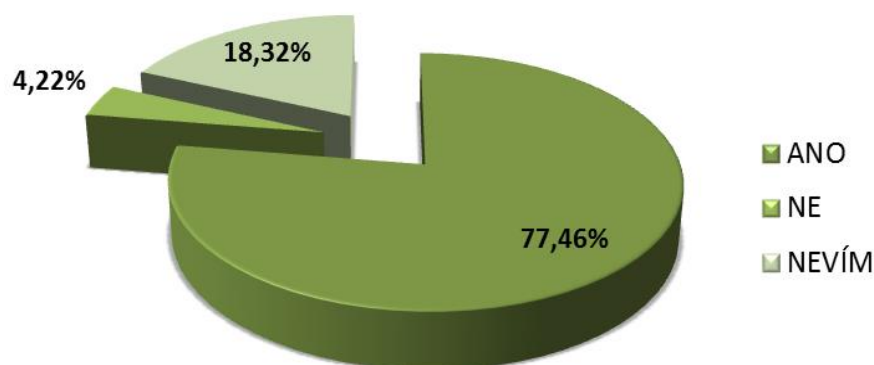
Tabulka 82 – Uvedení partnerů

Polský partner	Český partner
DOM POMOCY SPOŁECZNEJ W GORZYCACH	Dům Seniorů "Pohoda" - Orlová, Domov pro seniory Kamenec - Ostrava
GIMNAZJUM IM. JANA PAWŁA II W KORNOWACU	Základní škola Budišov nad Budišovkou
GIMNAZJUM NR 3 IM. AUGUSTYNA WELTZLA W RACIBORZU	Základní škola v Opavě-Kylešovicích Mendelovo gymnázium v Opavě
GIMNAZJUM NR 2 Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI I SPORTOWYMI IM. CZESŁAWA MIŁOSZA W RACIBORZU	Statutární město Ostrava
GIMNAZJUM NR 1 W RYDUŁTOWACH	Slezské gymnázium v Opavě
GMINNY OŚRODEK SPORTU W MSZANIE	1) Občanské sdružení pro volný čas v Ostravě 2) Obec Fryčovice 3) Obec Stěbořice 4) Obec Budišov nad Budišovkou
GMINNY ZESPÓŁ OŚWIATY KULTURY SPORTU I TURYSTYKI W KRZYŻANOWICACH	Bohumín, Hať, Píšť, Šilheřovice
KS WICHER WICHURY	CSK SLAVIA ORLOVÁ
MIASTO RADLIN	MOHELNICE
GMINA LUBOMIA-PRZEDSZKOLE IM. E. SOJKI W LUBOMI	Mateřská škola ve Starém Bohumíně
RACIBORSKA IZBA GOSPODARCZA	OKRESNÍ HOSPODÁŘSKÁ KOMORA OPAVA
SZKOŁA PODSTAWOWA WE WŁODZIENINIE	Škola v Úvalně
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1 Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI W RACIBORZU	ZŠ Vrchní 19, Opava, ZŠ Slezského Odboje 5, Opava
PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W KIETRZU	Základní škola v Sudicích, Základní škola ve Štěpánkovicích, Základní škola v Hněvošicích
URZĄD GMINY GORZYCE	Bohumín
MIASTO WODZISŁAW ŚLĄSKI	Hospodářská komora v Karvině
GMINA MSZANA	Budišov nad Budišovkou, Fryčovice
GMINA PIETROWICE WIELKIE	OBEC SUDICE
URZĄD MIASTA PSZÓW	MĚSTO HORNÍ BENEŠOV, OBEC MELČ
URZĄD MIEJSKI W BABOROWIE	Hradec nad Moravicí
WIEJSKI DOM KULTURY W CZYŻOWICACH	Sdružení „Poseidon“ Věřnovice, Dům kultury v Dolní Lutyni, spolek „Lutyňská šestka“ a umělecká škola v Ostravě
ZS W GOGOŁOWEJ	Škola v Ostravě
ZSO W SYRYNI	ZŠ HORNÍ SUCHÁ
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Rydułtowach	Střední škola služeb a podnikání, Ostrava
ZESPÓŁ SZKOLNO-PRZEDSZKOLNY W POGRZEBIENIU	Základní a Mateřská škola ve Vřesině
ZSS w Radlinie	ZŠ MOHELNICE
ZESPÓŁ SZKÓŁ TECHNICZNYCH W WODZISŁAWIU ŚLĄSKIM	Střední škola techniky a služeb, Karviná

Zdroj: dotazníkové šetření

10. Měli byste zájem o předložení žádosti o dotaci na menší přeshraniční projekty (do 30 tisíc EUR) v rámci Fondu mikroprojektů nového OPPS ČR-PR?

a)	ANO	77,46%
b)	NE	4,22%
c)	NEVÍM	18,32%

Téměř každý osmý respondent, tj. 77,46 % by měl zájem podat žádost na menší přeshraniční projekty (do 30 tis. EUR). O takové projekty by nemělo zájem pouze 4,22 % dotazovaných.

Tabulka 83 – 11. Máte dostatek informací o Operačním programu přeshraniční spolupráce ČR-PR (Včetně Fondu mikroprojektů)? (4 – dostatek informací, 1 – nedostatek informací).

	Informace	Průměrná hodnota
1	Obecné informace o fungování programu	2,97
2	Informace o potřebných dokumentech při podávání žádosti	2,82
3	Informace o povinnostech při realizaci podpořeného projektu	2,76
4	Informace o aktuálních možnostech čerpání dotací	2,74
5	Informace o provádění plateb a vyúčtování projektu	2,67
6	Informace o možnostech čerpání dotací z programů v budoucím období	2,26

Zdroj: dotazníkové šetření

Respondenti mají dostačující všeobecné informace především týkající se fungování Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR – PR.

Nejvíce pociťují nedostatek informací týkajících se možnosti využívání dofinancování v rámci programu v budoucím období a provádění plateb a vyúčtování projektu.

Tabulka 84 – 12. Co by Vás motivovalo k podání žádosti na přeshraniční projekt/-y v příštím programovém období?

	Motivace	Procento odpovědi
1	Nižší administrativní náročnost projektu	72,00%
2	Větší flexibilita při provádění změn ve schváleném projektu	56,00%
3	Zálohové financování	53,33%
4	Vyšší podíl finanční podpory	38,66%
5	Větší informovanost o dotačních možnostech	18,66%
6	Větší pomoc ze strany Euroregionu Silesia	17,33%
7	Podrobnější manuály ke zpracování žádosti	12,00%
8	Jiné	1,33% (doporučení: kratší vyúčtovací procedura projektu)

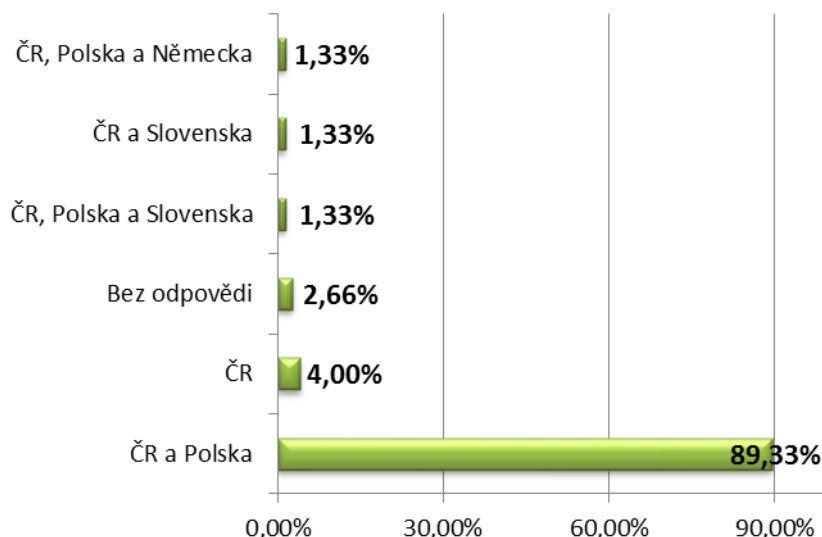
Zdroj: dotazníkové šetření

V budoucím programovém období by respondenty nejvíce motivovaly změny především týkající se snížení administrativních požadavků. Kromě toho by velkou motivací byla rovněž větší pružnost při zavádění změn u schváleného projektu a financování projektu ve formě záloh.

Respondenti by ocenili rovněž možnost zvýšení podílu finanční pomoci u realizovaných projektů.

13. Euroregion Silesia se rozkládá na území?

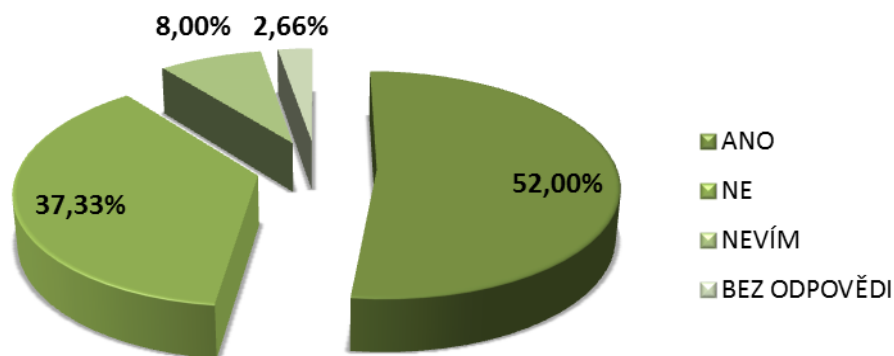
a)	ČR a Polska	89,33%
b)	ČR, Polska a Slovenska	1,33%
c)	ČR a Slovenska	1,33%
d)	ČR	4,00%
e)	ČR, Polska a Německa	1,33%
f)	Bez odpovědi	2,66%

Euroregion Silesia leží na území Polska a České republiky. Výrazná většina dotazovaných odpověděla správně. Nicméně se však mezi odpověďmi objevily rovněž takové státy jako Slovensko a Německo.

14. Jste členem Euroregionu Silesia?

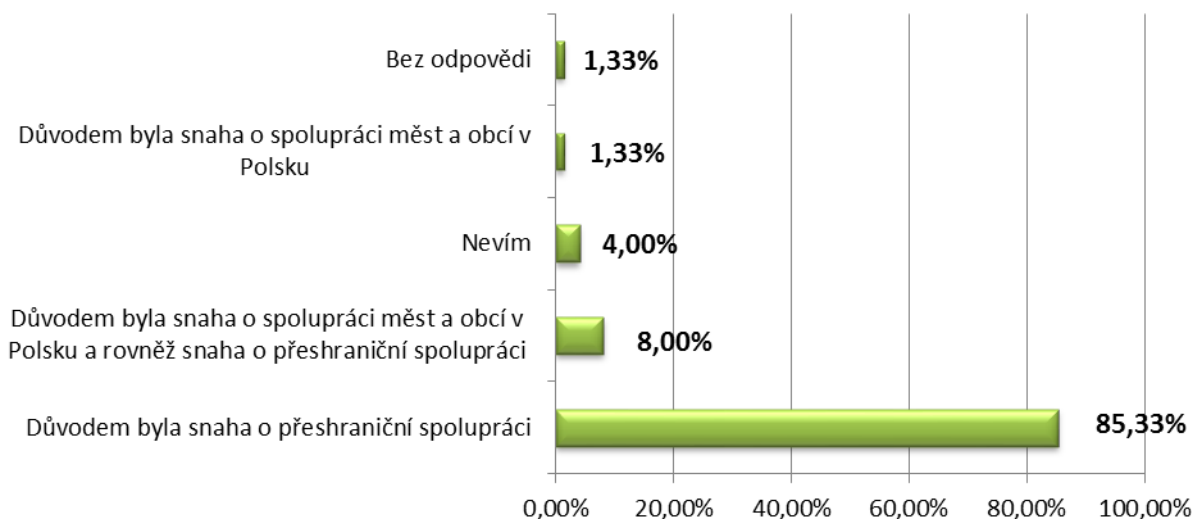
a)	ANO	52,00%
b)	NE	37,33%
c)	NEVÍM	8,00%
d)	BEZ ODPOVĚDI	2,66%

Více než polovina dotazovaných tvrdí, že je členem Euroregionu Silesia, přičemž 37,33 % dotazovaných uvádí, že není členem euroregionu. 8 % dotazovaných neví, zda jsou členy euroregionu.

15. Proč vznikl Euroregion Silesia?

a)	Důvodem byla snaha o spolupráci měst a obcí v Polsku	1,33%
b)	Důvodem byla snaha o přeshraniční spolupráci	85,33%
c)	Důvodem byla snaha o spolupráci měst a obcí v Polsku a rovněž snaha o přeshraniční spolupráci (vyznačené dvě odpovědi a) a b)	8,00%
d)	Nevím	4,00%
e)	Bez odpovědi	1,33%

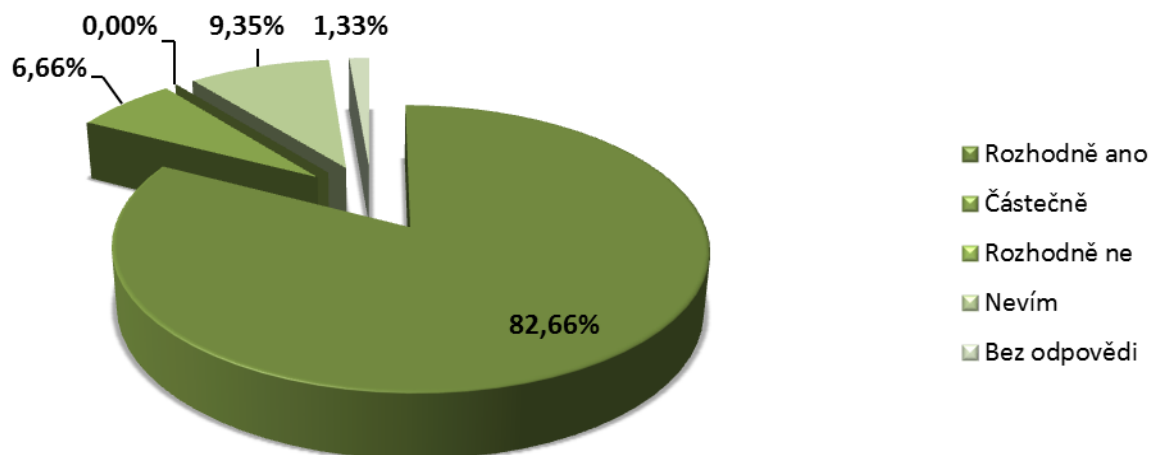
Důvodem pro vznik Euroregionu Silesia byl zájem o přeshraniční spolupráci. Tak odpověděla většina dotazovaných, tj. 85,33 %.

16. Domníváte se, že Euroregion Silesia plní svou funkci a napomáhá k rozvoji přeshraniční spolupráce a příhraničního území?

a)	Rozhodně ano:	82,66%
b)	Částečně:	6,66% ²⁵

²⁵ Odpovědi:

c)	Rozhodně ne:	0,00%
d)	Nevím :	9,35%
e)	Bez odpovědi	1,33%

Výrazná většina (82,66 %) dotazovaných se domnívá, že Euroregion Silesia plní svou funkci a přispívá k rozvoji přeshraniční spolupráce. Pouze 6,66 % dotazovaných se domnívá, že Euroregion Silesia plní svou funkci pouze částečně. Žádný z respondentů neodpověděl, že Euroregion Silesia neplní svou funkci.

Tabulka 85 – 17. Co vnímáte jako hlavní překážky při rozšiřování přeshraniční spolupráce? (1 – malá překážka, 4 – velká překážka).

	Překážky	Průměrná hodnota
1	Finanční náklady na realizaci záměrů spolupráce	2,80
2	Odlíšná legislativa	2,29
3	Nedostatečná informovanost o možnostech přeshraniční spolupráce	2,12
4	Neochota spolupracovat	2,10
5	Upřednostňování jiných zájmů / oblastí	2,06
6	Nedostatek informací o příhraničních potřebách Euroregionu Silesia	1,96
7	Jiná mentalita na obou stranách hranice	1,80
8	Jazyková bariéra	1,60

Zdroj: dotazníkové šetření

Jiná doporučení (po jednom doporučení):

- nezájem ze strany partnera o podání žádosti, zvláště v oblastech, v nichž má větší zkušenosti (hodnocení: 4);
- velké administrativní požadavky (hodnocení: 3).

Mezi největší bariéry při rozvoji přeshraniční spolupráce respondenti zařadili: finanční náklady související s realizací projektů spolupráce, odlišná legislativa, nedostatečná informovanost o možnostech přeshraniční spolupráce a rovněž nezájem o spolupráci ze strany českých partnerů.

Na druhé straně za malé překážky dotazovaní považovali jazykovou bariéru a jinou mentalitu na obou stranách hranice, jakož i nedostatek informací o příhraničních potřebách Euroregionu Silesia.

Tabulka 86 – 18. Domníváte se, že sekretariát Euroregionu Silesia je? (5 - výborně, 1-nedostatečně)

	Kritérium	Průměrná hodnota
1	Vstřícný	4,44

- výměna zkušeností,
- málo informací v médiích (ZW KUŹNIA RACIBORSKA, RACIBORSKIE STOWARZYSZENIE BRYDŹOWE),
- málo informací o činnosti (POWIAT RACIBORSKI).

2	Komunikativní	4,32
3	Vhodným koordinátorem ČZ-PL dění	4,31
4	Dostatečně prezentující Euroregion Silesia	4,30
5	Vhodně personálně obsazen	4,21
6	Dostatečně personální obsazen	4,14
7	Dostatečně informující o přeshraniční spolupráci	4,13
8	Otevřený změnám	4,02

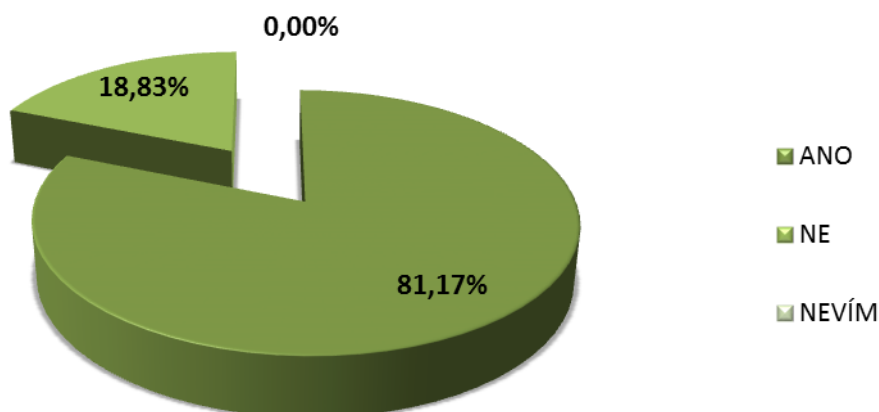
Zdroj: dotazníkové šetření

Sekretariát Euroregionu Silesia byl v rámci provedených dotazníkových průzkumů hodnocen velmi dobře. Sekretariát byl hodnocen z hlediska 8 aspektů a v případě každého byl euroregion hodnocen pozitivně.

Nejhůře byl hodnocen dostatečný počet pracovníků sekretariátu, množství poskytovaných informací o přeshraniční spolupráci a rovněž otevřenost ke změnám, i když rovněž tyto aspekty byly většinou hodnoceny pozitivně.

19. Měl by pokračovat Euroregion Silesia ve své činnosti jako Správce Fondu mikroprojektů i v příštím období 2014–2020?

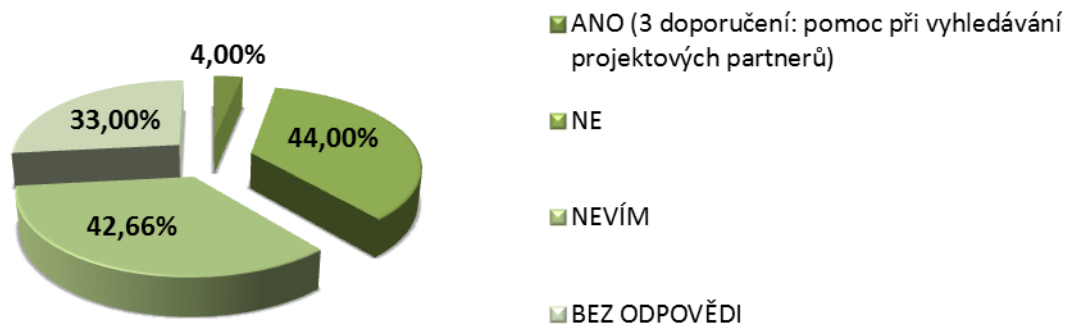
a)	ANO	81,17%
b)	NE	18,83%
c)	NEVÍM	0,00%

81,17 % dotazovaných se domnívá, že Euroregion Silesia by měl pokračovat ve své činnosti jako správce Fondu mikroprojektů v dalším programovém období 2014 – 2020. Téměř každý pátý respondent (18,83 %) má na tuto otázku jiný názor.

20. Měl by sekretariát Euroregionu Silesia nabízet nové služby?

a)	ANO	4,00%	(3 doporučení: pomoc při vyhledávání projektových partnerů)
b)	NE	44,00%	
c)	NEVÍM	42,66%	
d)	BEZ ODPOVĚDI	33,00%	

44 % všech dotazovaných se domnívá, že služby nabízené sekretariátem Euroregionu Silesia jsou dostatečné a není třeba jejich rozsah rozšiřovat. Na druhé straně 4 % respondentů uvádí, že sekretariát by měl nabízet nové služby.

Mezi nové služby dotazovaní navrhují především pomoc Euroregionu při vyhledávání projektových partnerů.

Hodnocení hypotéz:

- Většina respondentů se domnívá, že Euroregion Silesia plní svou funkci, přispívá k rozvoji přeshraniční spolupráce, a proto je žádoucí, aby ve své činnosti pokračoval.
HYPOTÉZA POTVRZENA
- V programovém období 2007 – 2013 mají respondenti mnoho zkušeností týkajících se přípravy a realizace projektů financovaných ze strukturálních fondů EU.
HYPOTÉZA POTVRZENA
- Členové euroregionu a další potenciální žadatelé se v současném programovém období setkali s Operačním programem přeshraniční spolupráce ČR – PR a mají dostatečné informace týkajících se možnosti dofinancování z tohoto programu.
HYPOTÉZA POTVRZENA

4.3 KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ

A. ČESKÁ ČÁST EUROREGIONU

- Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že přeshraniční spolupráce a její finanční podpora ze strany EU má smysl.
- Naprostá většina dotázaných ví, zda jsou členy Euroregionu Silesia, na území kterých států se rozkládá a také zná důvody jeho vzniku.
- Respondenti z výrazné většiny uvedli, že Euroregion Silesia plní svou funkci a napomáhá rozvoji přeshraniční spolupráce.
- Jako největší překážky přeshraniční spolupráce jsou vnímány různé záměry na obou stranách hranice a rovněž finanční náročnost realizace záměrů spolupráce.
- V rámci dotazníků hodnotili dotázaní sekretariát Euroregionu Silesia z celkem 8 hledisek. Průměrná známka za všechna hlediska je 1,47.
- Naprostá většina dotázaných je názoru, že Euroregion Silesia by měl pokračovat jako Správce fondu mikroprojektů i v programovacím období 2014–2020.
- Většina respondentů má zkušenosti s podáním žádosti o podporu ze strukturálních fondů.
- Dotázaní z většiny znají Operační program přeshraniční spolupráce ČR-PR, nejvíce informací ohledně tohoto programu jim chybí z hlediska možností čerpání dotací v budoucím období a provádění plateb a vyúčtování projektu.
- Jako největší bariéry při podávání žádosti o dotaci z OPPS ČR-PR respondenti vnímají nutnost částečného nebo úplného předfinancování projektu a rovněž zpožděné a zpětné vyplácení prostředků.
- Dotázaní by uvítali větší finanční podporu z OPPS ČR-PR v oblastech, jako je

- doprava, cestovní ruch, školství a vzdělávání, kulturní dědictví a životní prostředí.
- S větší podporou jednotlivých oblastí souvisí rovněž identifikace projektových záměrů v příštím budoucím období, které spadají právě do výše uvedených oblastí.
- Ačkoliv mají dotázaní definované projektové záměry, většina nedokáže v současné době definovat výstupy tohoto záměru. Více než polovina všech dotázaných má v současné době zahraničního partnera.

B. POLSKÁ ČÁST EUROREGIONU

- Z výsledků dotazníkových průzkumů vyplývá, že přeshraniční spolupráce a její dofinancování Evropskou unií má smysl.
- Velká většina dotazovaných zná Operační program přeshraniční spolupráce Česká republika – Polská republika.
- Velká většina dotazovaných ví, zda jsou členy Euroregionu Silesia, na území kterých států leží a jaké byly důvody jeho založení.
- Výrazná většina dotazovaných se domnívá, že Euroregion Silesia plní svou funkci a přispívá k rozvoji přeshraniční spolupráce.
- Jako největší bariéry při vypracování žádosti o dofinancování jsou uváděny: složitá administrace projektu včetně komplikovaného vyúčtování a nutnost částečného nebo úplného předfinancování projektu.
- V rámci ankety dotazovaní hodnotili sekretariát Euroregionu Silesia z hlediska 8 aspektů. Za všechny aspekty bylo dosaženo průměrné hodnocení 4,23 (1 = nejhorší, 5 = nejlepší).
- Velká většina dotazovaných se domnívá, že Euroregion Silesia by nadále měl plnit roli správce Fondu mikroprojektů rovněž v programovém období 2014 – 2020.
- Většina respondentů má zkušenosti týkající se podávání žádostí o dofinancování ze strukturálních fondů.
- Dotazovaní většinou Operační program přeshraniční spolupráce ČR – PR znají. Mezi největší důvody nepodání žádosti v rámci Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR – PR (včetně FMP) respondenti zařadili nenalezení partnera projektu a nutnost předfinancování projektu žadatelem.
- Dotazovaní by rádi viděli větší finanční pomoc z Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR – PR v takových oblastech, jako jsou: školství, vzdělávání, turistika, kulturní dědictví a výměna zkušeností.
- S větší podporou pro jednotlivé oblasti souvisí rovněž identifikace projektových záměrů v budoucím programovém období, které jsou právě v rámci výše uvedených oblastí.
- I když dotazovaní mají definované projektové záměry, většina z nich v současnosti ještě nedokáže definovat výstupy těchto záměrů. Více než jedna třetina všech dotazovaných má v současnosti zahraničního partnera.

5 SWOT ANALÝZA

Doprava

SILNÉ STRÁNKY		BODY	SLABÉ STRÁNKY		BODY
S1	Napojení na silniční síť TEN-T (dálnice D1- na české straně, dálnice A1, A4 – na polské straně)	69	W1	Technický stav komunikací (silnic)	76
S2	Hustá silniční síť na území ERS včetně přeshraničního spojení místního významu	33	W5	Nevyhovující stav silnice I/46 – přímá spojnice české a polské části ERS a silnic I/11 a I/57 s napojením na PR	46
S3	Blízkost mezinárodního letiště Leoše Janáčka Ostrava (Mošnov) s odbavovací kapacitou pro všechny typy letadel a letiště Katowice	22	W2	Nedokončené či chybějící obchvaty měst a obcí ERS	38
S6	Hustá síť cyklotras a cyklostezek na území ERS	21	W4	Neexistence přímého spojení veřejnými hromadnými prostředky (autobusy, vlaky) mezi českou a polskou stranou ERS	30
S7	Modelová studie „Border Crossing v ERS“ – základ plánování přeshraniční dopravní infrastruktury v ERS	18	W7	Chybějící integrace jízdních řádů přeshraničních autobusových a vlakových spojení	21
S4	Hustá síť veřejné dopravy na území ERS a na české straně také její napojení na integrovaný systém regionu (Integrovaný dopravní systém Moravskoslezského kraje)	15	W6	Rozdíly v kategorizaci a tonáži silnic	15
S8	Dlouholetá aktivní činnost ERS v oblasti dopravy	13	W3	Technický stav železničních tratí a jejich nízká míra elektrifikace	14
S5	Napojení ERS na železniční síť (včetně elektrifikované)	9			

PŘÍLEŽITOSTI		BODY	HROZBY		BODY
O1	Využití finančních prostředků EU v období 2014 – 2020 na zkvalitňování dopravní infrastruktury	58	T3	Neinvestování do dopravní infrastruktury v ERS	42
O3	Dokončení rekonstrukce a výstavby silnice I/11 a I/57	48	T1	Růst intenzity dopravy neodpovídající kapacitním možnostem stávajících komunikací	32
O8	Výstavba komunikací a zvýšení standardu přeshraničních komunikací a komunikací spojujících ERS s dálnicemi v ČR a PR	40	T5	Nezařazení silničního a železničního koridoru v západní části Moravskoslezského kraje a příhraničních okresů na území ERS do sítě TEN-T	32
O7	Prohloubení vzájemné spolupráce při dalším rozvoji přeshraniční dopravní infrastruktury a veřejné dopravy	27	T6	Omezené možnosti rozvoje přeshraniční infrastruktury místního významu a doprovodné infrastruktury v příhraničí	23
O4	Zkapacitnění přímého silničního přeshraničního spojení	18	T2	Nárůst individuální automobilové dopravy na úkor dopravy veřejné	22
O6	Silný hospodářský potenciál na území ERS předurčující potřebu dalšího růstu a rozvoje dopravní infrastruktury	18	T7	Protesty místního obyvatelstva spojené se zvýšením standardu komunikací a zvýšení jejich propustnosti (např. zvýšení tonáže přeshraniční dopravy)	12
O10	Tematický cíl 7 jako jeden z cílů v rámci OPPS ČR-PR 2014-2020	16	T4	Průtahy při řešení vlastnických vztahů a při vyřizování příslušných povolení ke stavbám	8

O5	Integrace veřejné dopravy na polské straně ERS	13		
O2	Optimalizace železničních tratí – vybudování kolejového napojení letiště LLJO, elektrifikace trati Opava-Krnov	12		
O9	Zahájení aktivit spojených se sladěním standardů a tonáže komunikací vedoucích k hranici na obou stranách	12		
O11	Uzavření Smlouvy mezi ČR a PR o výstavbě a údržbě mostních objektů a údržbě společných úseků silnic na česko-polských státních hranicích a její naplňování	7		

Cestovní ruch, kultura a sport

SILNÉ STRÁNKY		BODY	SLABÉ STRÁNKY		BODY
S2	Historické, kulturní, přírodní, technické a turistické zajímavosti	56	W2	Nedostatečná přeshraniční provázanost cyklostezek	34
S4	Existence sportovních zařízení nadregionálního významu na straně české	39	W10	Chybějící přeshraniční integrovaný systém turistických informací a integrovaný systém na polské straně	34
S3	Hustá síť značených pěších a cykloturistických tras	29	W8	Nedostatečná doprovodná infrastruktura, např. „parkoviště“ pro kola, půjčovny kol	33
S8	Relativně nízké ceny turistických služeb	26	W6	Relativně malá turistická atraktivnost ve srovnání s ostatním územím česko-polského pohraničí	32
S7	Hustá síť sportovních a kulturních zařízení	23	W11	Chybějící dostupnost přeshraničních vlakových a autobusových spojení	29
S1	Aktivní IC včetně existence certifikovaných turistických IC na české straně ERS	20	W3	Nedostatečný přehled o cyklostezkách a cyklotrasách na území ERS včetně přeshraničních	23
S9	Relativně dobrá infrastruktura cestovního ruchu	17	W9	Nedostatečná propagace turistických atraktivit	19
S5	Golfová hřiště se zázemím na české straně	9	W1	Technický stav sportovních a kulturních zařízení	16
S6	Velká a stabilní nabídka volnočasových aktivit	7	W4	Ubytovací a stravovací kapacity (kromě města Ostrava)	12
			W5	Jazyková bariéra na úrovni odborného jazyka v oblasti cestovního ruchu (především se to týká osob pracujících v oblasti obsluhy turistů)	12
			W7	Chybějící hotely vyššího standardu	10

PŘÍLEŽITOSTI		BODY	HROZBY		BODY
O5	Využití potenciálu atraktivit cestovního ruchu (historických, kulturních a přírodních zajímavostí)	55	T3	Omezení možností využití dotačních prostředků pro oblasti CR, kultury a sportu	42
O4	Podpora volnočasových aktivit posilující soudržnost ERS (slavnosti regionu, mezinárodní sportovní aktivity apod.)	38	T2	Nízká míra propagace a informovanosti o potenciálu ERS	30
O6	Možnosti využití vnějších zdrojů financování	37	T5	Špatná image části ERS – punc průmyslové oblasti	30
O8	Vznik nových ojedinělých turistických atraktivit	24	T4	Nízké zapojení soukromých investic do infrastruktury cestovního ruchu	26
O1	Rozvoj destinačního managementu a řízení rozvoje turistických	22	T6	Snižování zájmu turistů o návštěvu ERS	20

	oblastí na obou stranách ERS				
O2	Jednotná klasifikace a funkční síť turistických IC na obou stranách ERS	22	T1	Izolované zájmy v oblasti rozvoje CR	17
O14	Zvětšující se role aktivního odpočinku jako formy trávení volného času	21	T7	Absence zákona o cestovním ruchu v ČR	6
O15	Nárůst investic v infrastruktuře cestovního ruchu na základě partnerství veřejného a soukromého sektoru	17	T8	Možný růst cen turistických služeb	1
O11	Propagace turistických atraktivit ERS	16			
O13	Zvýšení standardu turistických objektů	13			
O3	Rozvoj zařízení kongresové turistiky	12			
O10	Rozvoj „indoorové“ turistiky	10			
O9	Výhodná geografická poloha a blízkost městských aglomerací	8			
O16	Zavedení společné měny euro	6			
O7	Využití společné historie ERS	5			
O12	Nárůst podílu nových technologií ve službách cestovního ruchu	2			

Vzdělání, podnikání

SILNÉ STRÁNKY		BODY	SLABÉ STRÁNKY		BODY
S1	Průmyslová tradice území	36	W1	Nesoulad mezi kvalifikační strukturou pracovních sil na straně nabídky a poptávky	24
S3	Široká nabídka vzdělávacích zařízení všech stupňů včetně speciálních škol a vzdělávacích zařízení	34	W8	Malý zájem o studium na technických školách	23
S7	Geografická a jazyková blízkost umožňující vytvoření společného trhu práce bez nutnosti migrace	33	W3	Nedostatečná spolupráce podniků a škol při obsahovém zaměření vzdělávání na SŠ a učebních oborech (praxe a přeshraniční praxe)	20
S5	Široká a aktivní přeshraniční spolupráce škol na území ERS	32	W 16	Chybějící předfinancování a složitý proces vyúčtování v přeshraničních programech	20
S2	Kvalifikovaná pracovní síla zejména v technických oborech	31	W11	Chybějící propagace polské značky na českém trhu	19
S6	Ochota firem k přeshraniční spolupráci	27	W 13	Chybějící přímé financování MSP v rámci prostředků EU na česko-polskou spolupráci	17
S8	Zemědělsko-zpracovatelský potenciál	23	W6	Rozdíly v legislativě, veřejné správě a daňovém systému	16
S4	Spolupráce s řadou institucí zejména vzdělávacími v Moravskoslezském kraji	8	W2	Nedostatek pracovních příležitostí pro občany s vysokou kvalifikací a úzkou profesní specializací	15
			W4	Jazyková bariéra u mladých lidí, v technických oblastech (odborný jazyk)	15
			W9	Monotematická přeshraniční spolupráce škol	15
			W15	Nedostatečný a neucelený systém informací v oblasti podnikání a trhu práce na opačné straně hranice	15
			W12	Existence brownfields	12

			W5	System nastavení fungování komor v ČR a PR (není povinné členství)	12
			W7	Zvyšující se podíl lidí se základním vzděláním	11
			W17	Chybějící kompatibilní systém certifikace povolání a vydávání živnostenských oprávnění	10
			W10	Nízká podnikatelská aktivita vzhledem k celostátnímu průměru	9
			W14	Výše bankovních poplatků a roamingu	3

PŘÍLEŽITOSTI		BODY	HROZBY		BODY
O3	Blížkost trhu s velkým potenciálem odbytu	46	T4	Nebezpečí odlivu vzdělanějších a mladších skupin obyvatel	31
O2	Využití evropských fondů	34	T2	Nárůst nezaměstnanosti	25
O18	Rozvoj podnikání v oblasti turistiky	27	T1	Pokles počtu podnikatelských subjektů	24
O7	Potenciál brownfields a využití objektů na bývalých hraničních přechodech	21	T3	Přemístění sídel a provozoven mimo území ERS	21
O12	Spolupráce s ČPOK a hospodářskými komorami na území ERS	18	T11	Postupující depopulace	20
O8	Restrukturalizace regionu	17	T8	Nedostatečná podpora MSP v ČR a PR	19
O15	Blížkost velkých průmyslových podniků v ČR a PR	16	T5	Velká závislost ekonomického prostředí na situaci největších zaměstnavatelů na území ERS (oblast hornictví, hutnictví, strojírenství)	17
O14	Společné projekty škol	15	T12	Pokračující negativní mediální kampaň polských výrobků	14
O19	Potenciál nabídky služeb pro seniory	15	T7	Změna podmínek využití finančních prostředků EU v novém programovacím období (včetně náročnosti administrace a časových průtahů)	11
O13	Zavedení přímého financování MSP z prostředků EU na česko-polskou spolupráci	12	T6	Klesající zájem o obory technického charakteru	11
O10	Podpora dalšího rozvoje vzdělávání a vazby počátečního a dalšího vzdělávání	12	T10	Legislativní a administrativní bariéry získávání prostředků na přeshraniční spolupráci	4
O4	Posílení flexibility a mobility pracovní síly a její motivace k zapojení se na přeshraničním trhu práce	12	T9	Trvající hospodářská krize	3
O9	Investiční pobídky	8			
O6	Rozšíření průmyslových zón v regionu (nové pracovní příležitosti)	7			
O16	Spolupráce s ESÚS TRITIA	6			
O5	Iniciativa PROGRES 3 – přeshraniční vazby mezi univerzitami Moravskoslezského kraje, Slezského a Opolského vojvodství a Žilinského kraje v oblasti vědy, výzkumu a inovací	6			
O1	Modernizace technického a didaktického vybavení škol	5			
O11	Existence Konference rektorů slezských univerzit sídlících na území českého a polského Slezska	2			
O17	Využití potenciálu žen v podnikání	1			

Lidé a prostředí pro život

SILNÉ STRÁNKY		BODY	SLABÉ STRÁNKY		BODY
S8	Blížkost slezské a ostravské aglomerace	43	W2	Nevyužití lokality na území ERS (brownfields)	59
S4	Široké přeshraniční aktivity obcí týkající se bezpečnosti na území ERS – především hasiči	33	W1	Znečištění ovzduší vlivem dopravy, lokálních topenišť a průmyslu	58
S3	Existence Integrovaného záchranného systému na území ERS	29	W4	Nízká míra odkanalizování a veřejných vodovodů na území venkova	39
S1	Existence specializovaných zařízení poskytujících služby zdravotní péče v ERS	26	W6	Nízká kvalita zdravotní péče na polské straně ERS ve srovnání s českou stranou	33
S2	Komplexní síť zařízení poskytujících služby sociální péče i prevence na území ERS	23	W3	Nízká míra recyklace komunálních odpadů	24
S6	Fungující systém sběru, svozu a separace komunálního odpadu	21	W7	Ekologické zátěže po průmyslové činnosti	24
S7	Systém veřejné dopravy s významným podílem vozidel šetrným k ŽP na české straně ERS	19	W5	Chybějící systémová řešení v oblasti revitalizace městských oblastí a bývalých průmyslových oblastí	14
S5	Napojení obcí ERS na technickou infrastrukturu – vodovod, elektrická energie, plynovod, teplovod apod.	17			
S10	Existence „Centra odpadové výuky“ na české straně ERS	10			
S9	Poměrně malý podíl průmyslových odpadů ve srovnání s velikostí průmyslové výroby na polské straně	8			

PŘÍLEŽITOSTI		BODY	HROZBY		BODY
O1	Podpora využívání obnovitelných zdrojů energie, technologií šetrných k ŽP a snižování energetické náročnosti	47	T1	Návrat k vytápění méně kvalitními palivy, které zatěžují ŽP v důsledku zdražování plynu a el. energie	49
O6	Rozvoj občanské společnosti a aktivity nevládních organizací (včetně místních akčních skupin) v oblasti přeshraniční spolupráce	41	T6	Odliv obyvatelstva z území ERS	45
O4	Realizace projektů v rámci ochrany ŽP, bezpečnosti, technické infrastruktury a maximální využití vnějších zdrojů financování	39	T2	Ohrožení zdraví obyvatelstva vinou silného znečištění životního prostředí a jako důsledku nevhodného životního stylu	37
O7	Koordinace aktivit s cílem efektivního využívání prostředků EU ze strany subjektů odpovědných za realizaci veřejné politiky	38	T3	Nárůst kriminality	37
O2	Podpora využívání nových technologií pro zpracování a využívání všech složek komunálního odpadu	33	T5	Zhoršující se dostupnost zdravotní péče (privatizace, rušení nemocnic aj.)	34
O3	Změna životního stylu obyvatel a jeho přístupu k životnímu prostředí	25	T4	Chybějící zájem o ekologické zdroje energie v domácnostech	27
O8	Rozšíření přeshraniční spolupráce bezpečnostních složek, zařízení sociálních služeb a péče	17			
O5	Rozvoj ekologické a zdravotní výchovy a osvěty se zaměřením na celou veřejnost	11			

NÁVRHOVÁ ČÁST

6 POPIS ZPRACOVÁNÍ NÁVRHOVÉ ČÁSTI

6.1 POPIS ZPRACOVÁNÍ NÁVRHOVÉ ČÁSTI

Druhým postupným krokem tvorby Strategie rozvoje Euroregionu Silesia na období 2014–2020 jako základního strategického dokumentu pro budoucí přeshraniční spolupráci a podporu činnosti subjektů realizující přeshraniční spolupráci bylo zpracování návrhové části. Práce byla organizována na úrovni pracovních skupin, stanovených pro každou tematickou oblast (klíčové oblasti).

Společná řídicí skupina odsouhlasila na svém jednání v srpnu 2013 v rámci strategie rozvoje nosná témata a klíčové oblasti rozvoje, ke kterým byly vytvořeny i čtyři samostatné pracovní skupiny. Jednalo se o následující pracovní skupiny:

- PS 1 Doprava
- PS 2 Cestovní ruch, kultura a sport
- PS 3 Vzdělání, podnikání
- PS 4 Lidé a prostředí pro život.

„Jádro“ každé tematické pracovní skupiny tvořila řídicí skupina, která byla vždy pro danou oblast doplněna experty z obou stran hranice, a dále zástupci externích zpracovatelů z obou stran hranice. Tímto byla zajištěna možnost supervize tvorby návrhové části strategie ze strany řídicí skupiny po celou dobu a také průběžný přenos požadavků a podnětů ze strany představitelů euroregionu směrem k externím zpracovatelům.

Návrhová část vznikala na jednání pracovní skupin, a to v období od října 2013 do ledna 2014. Návrhová část Strategie rozvoje Euroregionu Silesia na období 2014-2020 vychází z analýzy současného stavu euroregionu, která zahrnovala zpracování detailní mapovací studie po obou stranách euroregionu (viz kapitola 3), provedení dotazníkového šetření (viz kapitola 4) a zpracování SWOT analýz výše uvedených klíčových oblastí (viz kapitola 5), které byly vytvořeny a obodovány pracovními skupinami.

Návrhová část strategie je koncipována jako komplexní plán rozvoje vymezeného území a přeshraniční spolupráce.

Obsahuje:

- formulaci poslání Euroregionu Silesia;
- definici vize Euroregionu Silesia;
- definici vize dané tematické oblasti;
- vytyčené strategické cíle dané tematické oblasti;
- identifikaci konkrétních opatření ke strategickým cílům a na ně navazujících možných projektových záměrů vedoucích k naplnění strategie.

Jednání pracovních skupin s ohledem na zastoupení obou stran ERS probíhala dvoujazyčně. Zde se projevovaly odlišnosti nejen legislativní či zvyklostní v obou zemích, ale mnohdy se ukázalo, že obě země mají svá specifika, která zejména v jazyce souseda nenajdou vhodný ekvivalent či stejný význam.

Ze společných pracovních setkání vyplynulo, že pozitivum přeshraniční spolupráce spočívá zejména v možnosti využití tzv. dobré praxe „sousedů za čarou“, a tím v možnosti využití jeho zkušeností samozřejmě za předpokladu dodržení nezbytných zákonů a pravidel té dané země.

Cílem při vytváření návrhové části strategie bylo definovat konkrétní potřeby euroregionu, identifikovat priority rozvoje ERS a zvolit taková opatření, které povedou k jeho naplňování. Při zahájení prací na návrhové části strategie byly zároveň nastaveny tyto vstupní podmínky:

- návrhy konkrétních projektů či aktivit budou vycházet z potřeb území Euroregionu Silesia jako celku a nebudou omezovány vlastními možnostmi sdružení tvořících Euroregion Silesia, tj. sdružení Euroregion Silesia – CZ a Sdružení obcí povodí Horní Odry (technickými, personálními, finančními, legislativními apod.)
- navrhované konkrétní projekty či aktivity nemusí mít vždy nutně přeshraniční charakter, musí však přispívat k dalšímu rozvoji území na příslušné straně hranice, a tudíž přispívat k rozvoji území Euroregionu Silesia jako celku
- při návrzích konkrétních projektů či aktivit nebude přihlíženo k možnostem jejich financování z Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR 2014 – 2020 či jiných externích zdrojů
- návrhy konkrétních projektů či aktivit budou uvedeny jako příklady vhodných projektů či aktivit a jejich výčet nebude představovat úplný a v dané chvíli finální seznam.

V rámci každé pracovní skupiny proběhla tři jednání, jejichž výstupem je:

- formulace poslání ERS,
- definice vize ERS,

a dále pro konkrétní tematické oblasti:

- vize
- strategické cíle
- opatření
- návrhy konkrétních projektů či aktivit.

Do procesu tvorby návrhové části strategie byly v průběhu prosince 2013 – ledna 2014 „přizváni“ také všichni členové Euroregionu Silesia, kteří byli prostřednictvím e-mailu osloveni a vyzváni k předložení návrhů projektů či aktivit.

Nad rámec vytyčených tematických oblastí a jednání tematických pracovních skupin byly dále představiteli Euroregionu Silesia definovány další potřeby rozvoje euroregionu jako instituce (viz dále kapitola 10).

7 POSLÁNÍ EUROREGIONU

Poslání je vyjádřením dlouhodobé strategie organizace v několika málo větách. Je to de facto nejvyšší možný abstrakt celé strategie. Veškeré dílčí cíle, opatření, projekty by měly směřovat k jeho naplnění.

Výstupem z jednání jednotlivých pracovních skupin, odsouhlaseným řídicí skupinou, je poslání pro Euroregion Silesia v tomto znění:

Intenzivní přeshraniční spolupráce – náš společný a trvale udržitelný rozvoj

8 STRATEGICKÁ VIZE EUROREGIONU

Vize bývá doplněním poslání, která blíže definuje způsoby a limity na cestě při dosažení poslání. Smyslem vize je deklarování toho, čeho chce Euroregion Silesia do roku 2020 dosáhnout.

Výstupem z jednání jednotlivých pracovních skupin, odsouhlaseným řídicí skupinou, je vize Euroregionu Silesia v tomto znění:

Prosperující česko-polský region, který podporuje ideu evropské jednoty a společně rozvíjí svou budoucnost na základě partnerské spolupráce.

9 VIZE, STRATEGICKÉ CÍLE A OPATŘENÍ TEMATICKÝCH OBLASTÍ

9.1 I. TEMATICKÁ OBLAST: DOPRAVA

9.1.1 Vize tematické oblasti

Dopravní infrastruktura v euroregionu v dostatečné kapacitě a technické kvalitě zlepšuje kvalitu života, zvyšuje mobilitu obyvatel a přispívá k udržitelnému rozvoji regionu.

9.1.2 Strategické cíle, opatření

I.1. Dobudování obchvatů a zkapacitnění silnic včetně hraničních mostů

I.1.1. Zkapacitnění silnice I/46 a 916 Opava – Racibórz přes Ściborzyce Wielkie

I.1.2. Rekonstrukce/modernizace a výstavba silnic I/11 - I/57 a silnice č. 38

I.1.3. Výstavba silnice „Droga Główna Południowa Rydułtowy - Wodzisław Śląski - Jastrzębie Zdrój“ s napojením na dálnici A1

I.1.4. Výstavba regionální silnice na úseku Racibórz – Rybnik včetně výstavby východního obchvatu města Racibórz a napojením na silnici č. 45

I.1.5. Rekonstrukce/modernizace a výstavba hraničních mostů včetně přístupových komunikací

I.2. Rozvoj a optimalizace veřejné dopravy včetně přeshraniční přepravy osob

I.2.1. Rozvoj přeshraniční hromadné dopravy

I.2.2. Zvýšení informovanosti o možnostech hromadné přepravy v rámci ERS

I.2.3. Integrované systémy veřejné hromadné dopravy

I.3. Rozvoj regionální a lokální dopravní infrastruktury

I.3.1. Rekonstrukce a modernizace silnic včetně doprovodné infrastruktury

I.3.2. Modernizace a výstavba přeshraniční infrastruktury pro pěší a cyklisty

9.2 II. TEMATICKÁ OBLAST: CESTOVNÍ RUCH, KULTURA A SPORT

9.2.1 Vize tematické oblasti

Euroregion Silesia – přeshraniční turistická destinace s širokou nabídkou historických, technických, přírodních a kulturních zajímavostí. Integrovaným přístupem zajistíme společnou propagaci, která zvýší informovanost o Euroregionu Silesia a zlepší jeho image. Cíleným rozvojem cestovního ruchu chceme dosáhnout větší návštěvnosti.

9.2.2 Strategické cíle, opatření

II.1. Společná realizace kulturních, sportovních a volnočasových akcí

II.1.1. Podpora kulturních aktivit posilující soudržnost ERS

II.1.2. Podpora sportovních a volnočasových aktivit posilující soudržnost ERS

II.2. Společná propagace Euroregionu Silesia jako přeshraničního turistického regionu

II.2.1. Přeshraniční integrovaný systém turistických informací

II.2.2. Rozvoj přeshraničního destinačního managementu

II.3. Rozvoj atraktivity Euroregionu Silesia

II.3.1. Vznik nových a revitalizace stávajících turistických atraktivit

II.3.2. Rozvoj ubytovacích a stravovacích zařízení

II.3.3. Rozvoj vodní turistiky

II.3.4. Rozvoj agroturistiky

II.3.5. Eliminace jazykové bariéry

II.3.6. Řeka Odra – společný symbol ERS

II.4. Uchování, využití a rozvoj přírodního, kulturního a historického dědictví v ERS

II.4.1. Propagace společné historie

II.4.2. Propagace tradičních řemesel a výroby na území ERS

II.4.3. Přírodní dědictví na území ERS

II.4.4. Historické dědictví

II.5. Rozvoj cyklistických a turistických stezek včetně doprovodné infrastruktury

II.5.1. Budování vzájemně propojených cyklostezek

II.5.2. Rozvoj tematických naučných stezek

II.5.3. Zázemí a doprovodná infrastruktura

9.3 III. TEMATICKÁ OBLAST: VZDĚLÁNÍ, PODNIKÁNÍ

9.3.1 Vize tematické oblasti

Tvoříme atraktivní euroregion, ve kterém lidé chtějí a mohou žít, vzdělávat se a pracovat.

9.3.2 Strategické cíle, opatření

III.1. Kvalifikovaná pracovní síla v souladu s trhem práce

III.1.1. Podpora technického vzdělávání

III.1.2. Spolupráce podnikatelských subjektů a škol v oblasti odborného vzdělávání včetně odborné praxe

III.1.3. Podpora přeshraničních aktivit v souladu s trhem práce (v oblasti technického vzdělávání, pracovní výchovy)

III.2. Rozvoj přeshraniční spolupráce škol všech stupňů a podpora dalších přeshraničních aktivit v oblasti vzdělávání

III.2.1. Odborně/tematicky zaměřená přeshraniční spolupráce v oblasti vzdělávání, výzkumu a odborného výcviku

III.2.2. Odbourávání bariér mezi dětmi a mládeží na obou stranách hranice

III.3. Rozvoj podnikatelského prostředí/Rozvoj podnikání

III.3.1. Výměna informací a vzdělávání pro podnikatele

III.3.2. Podpora přeshraniční spolupráce mezi hospodářskými komorami, dalšími organizacemi podporujícími podnikání a samosprávami

III.3.3. Řešení bývalých průmyslových oblastí a objektů (brownfields) a dalších nevyužívaných objektů

9.4 IV. TEMATICKÁ OBLAST: LIDÉ A PROSTŘEDÍ PRO ŽIVOT

9.4.1 Vize tematické oblasti

Vysoce rozvinutý euroregion nabízející zdravé, příjemné a bezpečné místo pro život s odpovídajícími službami a zázemím.

9.4.2 Strategické cíle, opatření

IV.1. Rozšíření přeshraniční spolupráce bezpečnostních a záchranných složek

IV.1.1. Rozvoj přeshraniční spolupráce policejních a bezpečnostních složek

IV.1.2. Rozvoj přeshraniční spolupráce hasičských záchranných sborů

IV.1.3. Společná prevence a řešení v oblasti kriminality, ochrany proti povodním, požárům a živelným pohromám

IV.2. Rozšíření přeshraniční spolupráce zařízení sociálních a zdravotních služeb

IV.2.1. Rozvoj přeshraniční spolupráce zařízení sociálních služeb a péče

IV.2.2. Rozvoj přeshraniční spolupráce zařízení zdravotních služeb

IV.3. Rozvoj ekologického přístupu k životnímu prostředí a zdravého způsobu života

IV.3.1. Podpora environmentální výchovy, vzdělání a osvěty a zdravého způsobu života

IV.3.2. Snižování energetické náročnosti a podpora využívání obnovitelných zdrojů energie

IV.3.3. Ekologické zhodnocení krajiny

IV.3.4. Rozvoj systémů nakládání s odpady

IV.4. Rozvoj nevyužitých lokalit na území ERS (brownfields)

IV.4.1. Systémová řešení v oblasti revitalizace městských, venkovských, bývalých průmyslových, zemědělských a vojenských oblastí a objektů

IV.5. Rozvoj technické infrastruktury

IV.5.1. Rozvoj technické infrastruktury v oblasti nakládání s odpady

IV.5.2. Rozvoj technické infrastruktury v oblasti zásobování vodou a odkanalizování

IV.5.3. Rozvoj technické infrastruktury v oblasti veřejného osvětlení

IV.6. Rozvoj občanské společnosti a aktivity ostatních organizací (včetně místních akčních skupin) v oblasti přeshraniční spolupráce

- IV.6.1. Společná prevence a řešení negativních sociálních jevů
- IV.6.2. Společné přeshraniční aktivity zaměřené na handicapované osoby
- IV.6.3. Společné přeshraniční aktivity zaměřené na seniory
- IV.6.4. Rozvoj přeshraniční spolupráce MAS

10 PŘÍKLADY MOŽNÝCH PROJEKTOVÝCH ZÁMĚRŮ

10.1 I. TEMATICKÁ OBLAST: DOPRAVA

I.1. Dobudování obchvatů a zkapacitnění silnic včetně hraničních mostů

- I.1.1. Zkapacitnění silnice I/46 a 916 Opava – Racibórz přes Ściborzyce Wielkie
 - I.1.1.1 Studie proveditelnosti (nositel: ERS)
 - I.1.1.2 Výstavba silnice Ściborzyce Wielkie - Sudice (nositel: Powiat Głubczycki, MSK)
- I.1.2. Rekonstrukce/modernizace a výstavba silnic I/11 - I/57 a silnice č. 38
 - I.1.2.1 Výstavba východní části severního obchvatu Opavy (nositel: ŘSD ČR)
 - I.1.2.2 Příprava a realizace výstavby západní části severního obchvatu Opavy (nositel: ŘSD ČR)
 - I.1.2.3 Výstavba severovýchodního obchvatu města Krnova s napojením na silnici č. 38 do Głubczyc a rekonstrukce silnice č. 38 včetně výstavby jižního obchvatu města Głubczyc vhodné i pro nákladní dopravu (nositel: ŘSD ČR, GDDKiA)
 - I.1.2.4 Územní stabilizace a příprava obchvatu Opavy-Komárova (nositel: ŘSD ČR)
 - I.1.2.5 Příprava směrového vedení silnice I/11 v Nových Sedlicích (nositel: ŘSD ČR)
 - I.1.2.6 Příprava obchvatu obce Brumovice, část Skrochovice na silnici I/57 a rekonstrukce silnice Brumovice – Boboluszki - Branice (nositel: ŘSD ČR, Powiat Głubczycki)
 - I.1.2.7 Rekonstrukce silnice město Albrechtice – Opavice – Pietrowice Głubczyckie (nositel: Powiat Głubczycki)
- I.1.3. Výstavba silnice „Droga Główna Południowa Rydułtowy - Wodzisław Śląski - Jastrzębie Zdrój“ s napojením na dálnici A1
 - I.1.3.1 Zpracování projektové dokumentace „Droga Główna Południowa Rydułtowy - Wodzisław Śląski - Jastrzębie Zdrój“ (nositel: Województwo Śląskie, 2014-2015 – projektová dokumentace)
- I.1.4. Výstavba regionální silnice na úseku Racibórz – Rybnik včetně výstavby východního obchvatu města Racibórz a napojením na silnici č. 45
- I.1.5. Rekonstrukce/modernizace a výstavba hraničních mostů včetně přístupových komunikací
 - I.1.5.1 Výstavba nového mostu Opava–Vávrovice/Wiechowice včetně modernizace přístupové komunikace do Głubczyc 12010 (nositel: MSK, Powiat Głubczycki)

- I.1.5.2 Rekonstrukce mostu Opava-Držkovice/Dzierżkowice včetně přístupové komunikace do Gminy Branice (nositel: MSK, Gmina Branice)
- I.1.5.3 Rekonstrukce mostu Úvalno/Branice včetně přístupové komunikace do Gminy Branice a obce Úvalno
- I.1.5.4 Rekonstrukce dalších mostů na území ERS

I.2. Rozvoj a optimalizace veřejné dopravy včetně přeshraniční přepravy osob

- I.2.1. Rozvoj přeshraniční hromadné dopravy
 - I.2.1.1 Analýza potřeb a možností hromadné přeshraniční přepravy osob
- I.2.2. Zvýšení informovanosti o možnostech hromadné přepravy v rámci ERS
- I.2.3. Integrované systémy veřejné hromadné dopravy
 - I.2.3.1 Přenos příkladů dobré praxe v oblasti integrovaného systému veřejné dopravy (nositel: KODIS)

I.3. Rozvoj regionální a lokální dopravní infrastruktury

- I.3.1. Rekonstrukce a modernizace silnic včetně doprovodné infrastruktury
 - I.3.1.1 Aktualizace studie Border Crossing (nositel: ERS)
 - I.3.1.2 Rekonstrukce/modernizace místních přeshraničních komunikací (nositelé: obce, MSK, gminy, powiaty, województwa)
- I.3.2. Modernizace a výstavba přeshraniční infrastruktury pro pěší a cyklisty
 - I.3.2.1 Výstavba přeshraniční lávky přes řeku Olši (Gorzyce/Olza – Bohumín/Kopytov)

10.2 II. *TEMATICKÁ OBLAST: CESTOVNÍ RUCH, KULTURA A SPORT*

II.1. Společná realizace kulturních, sportovních a volnočasových akcí

- II.1.1. Podpora kulturních aktivit posilující soudržnost ERS
 - II.1.1.1 Podpora zvýšení návštěvnosti divadel z obou stran hranice (nositel: divadla na české straně a ERS)
 - II.1.1.2 Rozvoj spolupráce v oblasti kultury na obou stranách hranice (nositel: kulturní zařízení – kulturní domy, muzea apod., ERS)
 - II.1.1.3 Zpracování průvodce kulturou ERS (nositel: kulturní zařízení - kulturní domy, muzea aj., ERS)
- II.1.2. Podpora sportovních a volnočasových aktivit posilující soudržnost ERS
 - II.1.2.1 Vytvoření značky „Pohár Euroregionu Silesia“ (nositel: ERS, organizátoři volnočasových a sportovních aktivit)
 - II.1.2.2 Zpracování inventarizace zařízení pro sport a volný čas z obou stran hranice (nositel: ERS)
 - II.1.2.3 Vytvoření seznamu potencionálních zájemců o partnerskou spolupráci v oblastech sportu a volného času (nositel: obce, ERS)

II.2. Společná propagace Euroregionu Silesia jako přeshraničního turistického regionu

- II.2.1. Přeshraniční integrovaný systém turistických informací
 - II.2.1.1 Společné propagační aktivity – webové stránky, bulletiny, letáky, billboardy aj. (nositel: ERS)

II.2.1.2 Přenos zkušeností s funkční sítí turistických IC z české strany na polskou stranu (nositel: ERS, jednotlivá IC, KLACR)

II.2.2. Rozvoj přeshraničního destinačního managementu

II.2.2.1 Navázání a rozvoj spolupráce s institucemi v oblasti cestovního ruchu (nositel ERS, příslušné instituce)

II.3. Rozvoj atraktivity Euroregionu Silesia

II.3.1. Vznik nových a revitalizace stávajících turistických atraktivit

II.3.1.1 Rozhledny na území ERS (nositel: příslušné obce)

II.3.1.2 Naučné stezky

II.3.2. Rozvoj ubytovacích a stravovacích zařízení

II.3.3. Rozvoj vodní turistiky

II.3.3.1 Rozvoj využití řeky Odry a jejích přítoků pro rekreační plavbu

II.3.3.2 Podpora rozvoje atraktivity vodních ploch na území ERS (nositel: obce, zájmové skupiny, KLACR)

II.3.4. Rozvoj agroturistiky

II.3.5. Eliminace jazykové bariéry

II.3.5.1 Základní kurz českého jazyka a polského jazyka pro zaměstnance v cestovním ruchu (nositel: ERS)

II.3.5.2 Zajištění nabídky turistických služeb a produktů v jazyce přeshraničního partnera (nositel: poskytovatelé služeb a produktů)

II.3.6. Řeka Odra – společný symbol ERS

II.3.6.1 Mezinárodní sympozium „Odra z pohledu česko-polského pohraničí“ (nositel: ERS)

II.3.6.2 Vytvoření expozice řeky Odry – příroda, historie, lidé (nositel: obce, Povodí Odry, ERS)

II.3.6.3 Vydání publikace „Cesta řeky Odry“ (nositel: obce, Povodí Odry, RZGW, ERS)

II.4. Uchování, využití a rozvoj přírodního, kulturního a historického dědictví v ERS

II.4.1. Propagace společné historie

II.4.2. Propagace tradičních řemesel a výroby na území ERS

II.4.2.1 Vyhledávací studie o tradičních řemeslech a výrobě na území ERS

II.4.3. Přírodní dědictví na území ERS

II.4.4. Historické dědictví

II.4.4.1 Sakrální objekty na území bývalého Oderského děkanátu – průvodce, naučná trasa, komentované výlety

II.4.4.2 Historická poutní místa na území ERS - zmapování, průvodce

II.5. Rozvoj cyklistických a turistických stezek včetně doprovodné infrastruktury

II.5.1. Budování vzájemně propojených cyklostezek

II.5.1.1 Mapovací studie a koncepce rozvoje cyklostezek na území ERS (nositel: ERS, MSK, ESÚS TRITIA)

II.5.1.2 Realizace cyklostezek na území ERS (nositel: obce)

II.5.2. Rozvoj tematických naučných stezek

II.5.3. Zázemí a doprovodná infrastruktura

II.5.3.1 Parkoviště pro kola

II.5.3.2 Půjčovny kol

10.3 III. TEMATICKÁ OBLAST: VZDĚLÁNÍ, PODNIKÁNÍ

III.1. Kvalifikovaná pracovní síla v souladu s trhem práce

III.1.1. Podpora technického vzdělávání

III.1.2. Spolupráce podnikatelských subjektů a škol v oblasti odborného vzdělávání včetně odborné praxe

III.1.3. Podpora přeshraničních aktivit v souladu s trhem práce (v oblasti technického vzdělávání, pracovní výchovy)

III.2. Rozvoj přeshraniční spolupráce škol všech stupňů a podpora dalších přeshraničních aktivit v oblasti vzdělávání

III.2.1. Odborně/tematicky zaměřená přeshraniční spolupráce v oblasti vzdělávání, výzkumu a odborného výcviku

III.2.1.1 Vytvoření kompendia (almanachu) příkladů dobré praxe v oblasti vzdělávání (nositel: ERS)

III.2.2. Odbourávání bariér mezi dětmi a mládeží na obou stranách hranice

III.3. Rozvoj podnikatelského prostředí/Rozvoj podnikání

III.3.1. Výměna informací a vzdělávání pro podnikatele

III.3.2. Podpora přeshraniční spolupráce mezi hospodářskými komorami, dalšími organizacemi podporujícími podnikání a samosprávami

III.3.3. Řešení bývalých průmyslových oblastí a objektů (brownfields) a dalších nevyužívaných objektů

10.4 IV. TEMATICKÁ OBLAST: LIDÉ A PROSTŘEDÍ PRO ŽIVOT

IV.1. Rozšíření přeshraniční spolupráce bezpečnostních a záchranných složek

IV.1.1. Rozvoj přeshraniční spolupráce policejních a bezpečnostních složek

IV.1.2. Rozvoj přeshraniční spolupráce hasičských záchranných sborů

IV.1.3. Společná prevence a řešení v oblasti kriminality, ochrany proti povodním, požárům a živelným pohromám

IV.2. Rozšíření přeshraniční spolupráce zařízení sociálních a zdravotních služeb

IV.2.1. Rozvoj přeshraniční spolupráce zařízení sociálních služeb a péče

IV.2.2. Rozvoj přeshraniční spolupráce zařízení zdravotních služeb

IV.3. Rozvoj ekologického přístupu k životnímu prostředí a zdravého způsobu života

- IV.3.1. Podpora environmentální výchovy, vzdělání a osvěty a zdravého způsobu života
 - IV.3.1.1 Přeshraniční výměna zkušeností a přenos dobré praxe v oblasti ekologické výchovy a osvěty (nositel: ERS-koordinátor, školy, zájmová sdružení, obce aj.)
 - IV.3.1.2 Ekologická výchova (nositel: školy, sdružení, aj.)
 - IV.3.1.3 Společné aktivity v oblasti ochrany životního prostředí
 - IV.3.1.4 Zpracování učebnice pro ekologické vzdělávání žáků (v české a polské jazykové mutaci) – včetně ukázkových hodin věnovaných např. vytváření ekologického povědomí (jak postupovat při ochraně životního prostředí), přínosům recyklace
 - IV.3.1.5 Projekty zaměřené na zvýšení povědomí dětí a dospělých o problémech vyplývajících z přílišného konsumerismu, včetně vypracování příslušných závěrů a zavedení změn v životním stylu
 - IV.3.1.6 Projekty zvyšující povědomí veřejnosti o významu zdravého, aktivního životního stylu a zdravotní prevence za účelem snížení výdajů na zdravotnictví a předcházení civilizačním chorobám
- IV.3.2. Snižování energetické náročnosti a podpora využívání obnovitelných zdrojů energie
 - IV.3.2.1 Využití vodní energie toků na území ERS (nositel: podnikatelé, Povodí Odry)
 - IV.3.2.2 Podpora využití drobné nekomerční fotovoltaiky (nositel: obce)
 - IV.3.3.3 Podpora přechodu na dálkové a centrální energetické zdroje (nositel: obce)
- IV.3.3. Ekologické zhodnocení krajiny
 - IV.3.3.1 Vyhledávací studie pro drobné vodní plochy (voda v krajině)
 - IV.3.3.2 Návrat rozptýlené zeleně do krajiny
- IV.3.4. Rozvoj systémů nakládání s odpady

IV.4. Rozvoj nevyužitých lokalit na území ERS (brownfields)

- IV.4.1. Systémová řešení v oblasti revitalizace městských, venkovských, bývalých průmyslových, zemědělských a vojenských oblastí a objektů
 - IV.4.1.1 Inventarizace nevyužívaných objektů a lokalit (nositel: ERS, obce, VŠ)
 - IV.4.1.2 Revitalizace městských oblastí
 - IV.4.1.3 Revitalizace bývalých průmyslových oblastí

IV.5. Rozvoj technické infrastruktury

- IV.5.1. Rozvoj technické infrastruktury v oblasti nakládání s odpady
- IV.5.2. Rozvoj technické infrastruktury v oblasti zásobování vodou a odkanalizování
- IV.5.3. Rozvoj technické infrastruktury v oblasti veřejného osvětlení

IV.6. Rozvoj občanské společnosti a aktivity ostatních organizací (včetně místních akčních skupin) v oblasti přeshraniční spolupráce

IV.6.1. Společná prevence a řešení negativních sociálních jevů

IV.6.1.1 Společné volnočasové aktivity dětí ze sociálně slabého prostředí (tábory, setkání, soutěže, výstavy, poznávací zájezdy)

IV.6.1.2 Společné aktivity dětských domovů

IV.6.2. Společné přeshraniční aktivity zaměřené na handicapované osoby

IV.6.2.1 Obohacení života handicapovaných osob společným setkáním

IV.6.3. Společné přeshraniční aktivity zaměřené na seniory

IV.6.4. Rozvoj přeshraniční spolupráce MAS

11 DALŠÍ OPATŘENÍ K INSTITUCIONÁLNÍMU ZAJIŠTĚNÍ ROZVOJE EUROREGIONU SILESIA

Nad rámec stanovených klíčových oblastí byly představiteli Euroregionu Silesia definovány další potřeby rozvoje euroregionu jako instituce, které vycházejí ze směrů činnosti euroregionu průběžně definovaných Prezidiem Euroregionu Silesia od roku 2007 do roku 2013 vždy pro období 2 - 3 let.

Definice Euroregionu Silesia jako instituce, jeho struktura a role je podrobně popsána v kapitole 3.1.3. Na základě klíčových zjištění lze definovat několik opatření, která by mohla přispět k rozvoji euroregionu jako instituce:

- Euroregion Silesia jako evropské seskupení pro územní spolupráci – analýza možnosti ustavení ESÚS
- aktivizace a rozšíření členské základny Euroregionu Silesia
- rozšíření role Euroregionu Silesia
- rozvoj spolupráce Euroregionu Silesia s jinými subjekty.

11.1 V.1. OPATŘENÍ: EUROREGION SILESIA JAKO EVROPSKÉ SESKUPENÍ PRO ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCI – ANALÝZA MOŽNOSTI USTAVENÍ ESÚS

Protože Euroregion Silesia je pouze smlouvou o spolupráci mezi českým sdružením s názvem „Euroregion Silesia – CZ“ a polským sdružením „Stowarzyszenie Gmin Dorzecza Górnej Odry“ a jako takový tedy nemá právní subjektivitu, byla již v roce 2007 na úrovni Prezidia euroregionu zahájena diskuse o možnosti vytvoření evropského seskupení s právní subjektivitou.

Možnost zakládání tzv. evropských seskupení pro územní spolupráci (ESÚS) vychází z této evropské legislativy:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1082/2006 ze dne 5. července 2006 o evropském seskupení pro územní spolupráci
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1302/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se mění nařízení (ES) č. 1082/2006 o evropském seskupení pro územní spolupráci (ESÚS)

Zakládání ESÚS českými a polskými subjekty vychází z této národní legislativy:

- na české straně:

- Zákon č. 154/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová

pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů

- na polské straně:

- Zákon ze dne 7. listopadu 2008 o evropském seskupení pro územní spolupráci (Ustawa z dnia 7 listopada 2008 r. o europejskim ugrupowaniu współpracy terytorialnej)

Oficiální registr všech ustavených ESÚS, který je vedený Výborem regionů a je průběžně aktualizován, je k dispozici na webových stránkách <https://portal.cor.europa.eu/EGTC/EN-US/REGISTER/Pages/welcome.aspx>. Ke dni 4. 2. 2014 bylo registrováno celkem 46 evropských seskupení.

Za účelem zintenzívnění diskuse o možnosti či vhodnosti založení ESÚS ustavilo Prezidium Euroregionu Silesia dne 25. září 2012 v souladu se stanovami společnou pracovní skupinu pro záležitosti ESÚS, jejímž úkolem bylo připravit podklady pro rozhodnutí orgánů Euroregionu Silesia ve věci založení ESÚS v termínu do 31. 2. 2013 (možná doporučení: založit ESÚS na úrovni Euroregionu Silesia, založit ESÚS na úrovni 2 a více euroregionů, stát se členy jiného ESÚS, nezakládat ESÚS). Po vyhodnocení činnosti pracovní skupiny Prezidium Euroregionu Silesia rozhodlo o prodloužení její činnosti do 31. 12. 2015, přičemž by pracovní skupina měla i nadále překládat orgánům euroregionu průběžné zprávy.

11.2 V.2. OPATŘENÍ: AKTIVIZACE A ROZŠÍŘENÍ ČLENSKÉ ZÁKLADNY EUROREGIONU SILESIA

Ke dni 31. 12. 2013 měla česká strana Euroregionu Silesia celkem 57 členských obcí a dalších 5 přidružených členů, polská strana pak 19 členských obcí. Aktivní zapojení členů jak v oblasti přeshraniční spolupráce, tak v činnosti samotného euroregionu je velmi různé, přičemž aktivnější zapojení je mnohem patrnější na polské straně. Přestože mnohé členské obce a města realizují velké množství přeshraničních projektů či vyvíjejí další vlastní přeshraniční aktivity mimo projekty, podporují přeshraniční spolupráci subjektů na svém území, aktivně se zapojují do činnosti orgánů euroregionu, účastní se jím pořádaných akcí a jsou v úzkém kontaktu s oběma sekretariáty, některé členské obce, zejména na české straně se do činnosti euroregionu a přeshraniční spolupráce zapojují minimálně. Je tedy nezbytné přijmout určitá opatření k aktivizaci celé členské základny euroregionu (včetně aktivizace městských obvodů/částí statutárních měst na české straně).

Z přehledu vývoje členské základny euroregionu od jeho založení vyplývá, že v posledních letech se členská základna rozšiřuje zcela minimálně. Vzhledem k tomu, že území působnosti Euroregionu Silesia je omezeno a nelze je dále výrazněji rozšiřovat, není možné do budoucna předpokládat rozšíření členské základny v takové míře, jako tomu bylo v letech 1998 – 2001. Přesto jsou na „zájmovém území“ Euroregionu Silesia obce a města, které nejsou členy euroregionu, které však mají dobré předpoklady k zapojení do přeshraniční spolupráce a činnosti euroregionu. Na české straně Euroregionu Silesia jsou také další instituce, které by mohly navázat s euroregionem spolupráci a stát se jeho přidruženými členy (např. vysoké školy).

11.3 V.3. OPATŘENÍ: ROZŠÍŘENÍ ROLE EUROREGIONU SILESIA

Přestože Euroregion Silesia nevznikl cíleně za účelem zapojení do implementace programů EU určených na podporu přeshraniční spolupráce, postupně se tato role stala v jeho činnosti převažující a zejména správa „fondu malých projektů“ tvoří větší část náplně činnosti jeho obou sekretariátů. Pro nastávající období, popř. také pro přípravu na období po roce 2020 by měl euroregion definovat i další své role a přijmout úkoly i mimo rámec „fondu malých projektů“. Konkrétní role a úkoly, mezi které by mohlo patřit např. aktivní vyhledávání

partnerů pro přeshraniční spolupráci a pomoc při jejím nastartování, zpracování projektových žádostí jiných subjektů, externí spolupráce při realizaci přeshraničních projektů či aktivit apod., by měly být definovány dle aktuální potřeby a možností v rámci akčních plánů (viz kapitola 12).

11.4 V.4. OPATŘENÍ: ROZVOJ SPOLUPRÁCE EUROREGIONU SILESIA S JINÝMI SUBJEKTY

Euroregion Silesia představuje stabilní a funkční přeshraniční strukturu s profesionálním personálním zázemím a dlouholetými zkušenostmi v oblasti přeshraniční spolupráce. Díky svým zkušenostem je dnes také partnerem pro mnoho českých, polských a evropských institucí zabývajících se rozvojem spolupráce v příhraničních oblastech. Do budoucna je nutné dbát na další rozvoj již navázané spolupráce (např. s Moravskoslezským krajem, Slezským a Opolským vojvodstvím; s euroregiony česko-polského pohraničí apod.) či usilovat o navázání spolupráce s novými subjekty, a to jak v rámci České republiky a Polska, tak v rámci Evropy (např. s ESÚS TRITIA a jinými ESÚS, AGEG – Asociace evropských hraničních regionů apod.).

12 IMPLEMENTACE STRATEGIE ROZVOJE EUROREGIONU SILESIA NA OBDOBÍ 2014–2020

Cílem implementační části Strategie rozvoje Euroregionu Silesia na období 2014–2020 je definovat jednotlivé kroky k tomu, aby návrhová část strategie nezůstala pouze „na papíře“, ale stala se živým dokumentem určujícím jasný směr, kterým se bude ERS při svých aktivitách ubírat.

Implementace strategického dokumentu ERS po jeho schválení příslušnými orgány by měla být zajištěna jak zpracováním 2 – 3letých akčních plánů, tak průběžnou aktualizací samotného dokumentu. Pro tyto účely je navrhováno v souladu se stanovami ERS ustavit společnou pracovní skupinu pro implementaci strategie. Úkolem této pracovní skupiny by bylo zpracování akčních plánů pro předložení příslušným orgánům euroregionu, zajištění podmínek pro aktualizaci strategického dokumentu a zejména pak kontrola a informování o naplňování definovaných cílů. Pracovní skupina by se měla scházet minimálně 2x ročně. Orgány národních částí euroregionu i nejvyšší společný orgán Prezidium by měly záležitosti strategie projednávat průběžně na svých zasedáních.

V následující tabulce je uveden návrh postupu a harmonogramu realizace, monitoringu a hodnocení strategie, zajišťující její efektivní implementaci.

Č.	Aktivita	Termín do	Zodpovědnost
1.	Ustavení společné pracovní skupiny pro implementaci strategie rozvoje ERS	4/2014	Prezidium ERS
2.	Prezentace Strategie rozvoje Euroregionu Silesia na období 2014–2020 členům ERS a dalším subjektům	4-5/2014	sekretariáty národních částí ERS
3.	Schválení Strategie rozvoje Euroregionu Silesia na období 2014 – 2020	6/2014	příslušné národní orgány ERS
4.	Příprava 1. akčního plánu na období 2014 – 2016	6/2014	pracovní skupina pro implementaci
5.	Zpracování jednotného formuláře projektového záměru	6/2014	pracovní skupina pro implementaci

6.	Sběr projektových záměrů členů ERS	6-8/2014	sekretariáty národních částí ERS
7.	Zpracování 1. akčního plánu	9/2014	pracovní skupina pro implementaci
8.	Projednáání stavu a plnění realizace Strategie rozvoje ERS příslušnými orgány ERS	průběžně	
9.	Setkání pracovní skupiny pro implementaci strategie rozvoje ERS za účelem kontroly stavu realizace strategie – naplňování akčního plánu	1 x za rok	
10.	Provedení první aktualizace Strategie rozvoje ERS	1-6/2016	pracovní skupina pro implementaci
11.	Sběr projektových záměrů členů ERS	9/2016	sekretariáty národních částí ERS
12.	Zpracování 2. akčního plánu na období 2017 - 2018	12/2016	pracovní skupina pro implementaci
13.	Sběr projektových záměrů členů ERS	9/2018	sekretariáty národních částí ERS
14.	Zpracování 3. akčního plánu na období 2019 - 2020	12/2018	pracovní skupina pro implementaci
15.	Provedení druhé aktualizace Strategie rozvoje ERS	12/2019	pracovní skupina pro implementaci
16.	Vyhodnocení stavu realizace Strategie rozvoje ERS	12/2020	pracovní skupina pro implementaci

13 ZÁVĚR

Hlavním předmětem činnosti Euroregionu Silesia, který byl ustaven v září 1998 na základě smlouvy o spolupráci mezi českým a polským sdružením, je podpora a realizace česko-polské spolupráce v příhraničních regionech polského a českého Slezska a severní Moravy s cílem potlačit negativní vliv existence státní hranice, zajistit rovnoměrný rozvoj příhraničního území po obou stranách hranice a umožnit tak jeho plynulou integraci v rámci Evropské unie. Naplňování tohoto předmětu činnosti a dosavadní rozvoj Euroregionu Silesia od jeho vzniku byl však spíše řízen objektivními podmínkami než vlastními potřebami definovanými ve vlastních plánovacích dokumentech euroregionu. Zahájení systematické finanční podpory česko-polské přeshraniční spolupráce ze strany EU v podobě samostatných programů (Phare CBC 1999-2003, INTERREG IIIA 2004-2006, OPPS 2007-2013), delegování správy „fondu malých projektů“ jako nedílné součásti těchto programů na euroregiony, zřízení samostatné pracovní skupiny pro euroregiony v rámci „Česko-polské mezivládní komise pro přeshraniční spolupráci“ v čele s Euroregionem Silesia, vstup České republiky a Polska do EU i Schengenského prostoru – to vše utvářelo objektivní podmínky, které předurčily činnost Euroregionu Silesia v první patnácti letech jeho existence, přispěly k jeho výraznému rozvoji a stabilizaci jeho existence. Scházející plánovací dokumentace nebyla prvkem jeho stagnace či nesprávných strategických rozhodnutí.

S nastávajícím novým obdobím po roce 2013 si však orgány Euroregionu Silesia uvědomily potřebu strategického plánování, a proto přistoupily ke zpracování historicky prvního strategicko-plánovacího dokumentu, který by představoval systémový nástroj koordinace a řízení další činnosti a rozvoje euroregionu.

Obsáhlá analytická část dokumentu prostřednictvím mapovací studie poskytuje velké množství informací z obou stran hranice, a to jak obecných, které bezpochyby přispějí k porozumění základních rozdílů v obou zemích (např. v oblasti školství, silničního hospodářství apod.), tak konkrétních vztahujících se k území euroregionu. Zpracovaná mapovací studie tak má zároveň podobu „česko-polského kompendia“, které nabízí souhrn mnoha užitečných informací. Provedené dotazníkové šetření a prezentace jeho výstupů pak přispívají k získání informací o povědomí a vnímání přeshraniční spolupráce i euroregionu.

Návrhová část dokumentu, která vychází ze zpracované mapovací studie, dotazníkového šetření a zpracovaných SWOT analýz, definuje vize, strategické cíle a opatření nezbytná jak pro zajištění rozvoje území a kvality života obyvatel Euroregionu Silesia, tak pro institucionální zajištění rozvoje euroregionu. Příklady konkrétních projektů a aktivit pak představují způsob jak vytyčené cíle a opatření naplňovat.

Při tvorbě návrhové části strategie byly zohledněny potřeby, na jejichž uspokojení může mít Euroregion Silesia přímý či nepřímý vliv, zároveň však jsou zde uvedeny návrhy, na které Euroregion Silesia vliv nemá, které ale považuje z hlediska strategického rozvoje svého území za důležité (např. v oblasti dopravní infrastruktury). Mezi nositeli konkrétních navrhovaných projektů či aktivit tedy není jen euroregion, ale i další příslušné subjekty.

Strategie rozvoje Euroregionu Silesia je otevřeným dokumentem, který bude průběžně doplňován a aktualizován tak, aby v maximální možné míře přispíval naplňování definovaných cílů a opatření klíčových oblastí rozvoje, a tím k naplnění strategické vize Euroregionu Silesia stát se „prosperujícím česko-polským regionem, který podporuje ideu evropské jednoty a společně rozvíjí svou budoucnost na základě partnerské spolupráce“.

14 SEZNAMY

14.1 SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Harmonogram realizace projektu	9
Tabulka 2 – Maloplošná chráněná území v Euroregionu Silesia	14
Tabulka 3 – Přehled evropských významných lokalit v české části Euroregionu Silesia	16
Tabulka 4 – Ptačí oblast částečně zasahující na území Euroregionu Silesia	17
Tabulka 5 – Typ a počet chráněných oblastí na území Euroregionu Silesia	18
Tabulka 6 – Struktura využívání půdy (stav k roku 2007)	19
Tabulka 7 – Přírodní památky v polské části Euroregionu Silesia	21
Tabulka 8 – Přehled vývoje členské základny české části Euroregionu Silesia	22
Tabulka 9 – Přehled vývoje přidružené členské základny české části Euroregionu Silesia	23
Tabulka 10 – Statistické údaje o Euroregionu Silesia k 31.1.2013	25
Tabulka 11 – Rekapitulace „fonde malých projektů“ v Euroregionu Silesia v období 1999–2013	28
Tabulka 12 – Počet osob žijících v polské části Euroregionu Silesia v letech 2010 – 2012	33
Tabulka 13 – Věková struktura v polské části Euroregionu Silesia v r. 2012	34
Tabulka 14 – Migrace, úmrtnost, porodnost v roce 2001	35
Tabulka 15 – Migrace, úmrtnost, porodnost v roce 2011	35
Tabulka 16 – Přirozený přírůstek v polské části Euroregionu Silesia (údaje za rok 2012)	35
Tabulka 17 – Migrace v polské části Euroregionu Silesia (údaje za rok 2012)	35

Tabulka 18 – Procentuální vyjádření zaměstnanosti v jednotlivých sektorech ekonomiky pro okresy Opava, Bruntál, Nový Jičín a Ostrava – město (2011).....	36
Tabulka 19 – Počet podnikatelských subjektů k 31. 12. 2012 přepočtených na tisíc obyvatel	37
Tabulka 20 – Největší zaměstnavatelé české části Euroregionu Silesia	37
Tabulka 21 – Seznam průmyslových zón na území české části Euroregionu Silesia	39
Tabulka 22 – Subjekty zapsané do obchodního rejstříku na 10 tis. obyvatel a fyzické osoby provádějící hospodářskou činnost na 100 osob v produktivním věku na území polské části Euroregionu Silesia (r. 2012)	39
Tabulka 23 – Největší zaměstnavatelé polské části Euroregionu Silesia	40
Tabulka 24 – Průmyslové zóny na území polské části Euroregionu Silesia	41
Tabulka 25 – Vývoj míry nezaměstnanosti, počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst	42
Tabulka 26 – Počet oznámených pracovních nabídek od roku 2005	43
Tabulka 27 – Podíl registrovaných nezaměstnaných na počet obyvatel v produktivním věku na území polské části Euroregionu Silesia (%)	44
Tabulka 28 – Počet osob dojíždějících do práce mimo místo svého bydliště na území polské části Euroregionu Silesia (2006)	44
Tabulka 29 – Typy komunikací na území Moravskoslezského kraje	46
Tabulka 30 – Délka silniční sítě ve vybraných okresech v km, stav k 1. 1. 2013	46
Tabulka 31 – Popis vlastnictví a správců silnic a silničního provozu v Polsku	50
Tabulka 32 – Silniční hraniční přechody na území polské části Euroregionu Silesia	52
Tabulka 33 – Vojvodské a státní silnice v km (stav k roku 2000)	52
Tabulka 34 – Veřejné komunikace celkem v km	52
Tabulka 35 – Obecní silnice podle umístění v km (stav v roce 2000)	53
Tabulka 36 – Okresní silnice podle umístění v km (stav v roce 2000)	53
Tabulka 37 – Struktura intenzity provozu v přepočtu na 10 000 vozidel/24 hodin v roce 2000, 2005, 2010	53
Tabulka 38 – Stav spojení veřejné dopravy	60
Tabulka 39 – Popis evropských, páteřních a nadregionálních cyklotras a okruhů procházejících českou částí Euroregionu Silesia	61
Tabulka 40 – Počet obyvatel využívajících vodovodní síť a počet obyvatel využívajících vodovodní síť v procentech ke všem obyvatelům na území polské části Euroregionu Silesia.	66
Tabulka 41 – Počet obyvatel využívajících kanalizaci podle členských obcí polské části Euroregionu Silesia v procentech (v %)	68
Tabulka 42 – Počet obyvatel využívajících plynovodní síť v polské části Euroregionu Silesia.	69
Tabulka 43 – Počet obyvatel využívajících plynovodní síť v polské části Euroregionu Silesia a počet obyvatel využívajících plynovodní síť v % ke všem obyvatelům	70
Tabulka 44 – Údaje týkající se nakládání s odpady v členských obcích polské části Euroregionu Silesia.	73
Tabulka 45 – Funkční skládky odpadů, na nichž je likvidován komunální odpad (stav v roce 2011)	73
Tabulka 46 – Počet škol všech stupňů na území polské části Euroregionu Silesia	78
Tabulka 47 – Přehled zařízení sociální péče ve vybraných okresech, stav k 31. 12. 2011 ...	79
Tabulka 48 – Přehled zařízení sociální prevence ve vybraných okresech, stav k 31. 12. 2011	80
Tabulka 49 – Sociální zařízení na území polské části Euroregionu Silesia	81
Tabulka 50 – Přehled zdravotnických zařízení ve vybraných okresech, stav k 31. 12. 2011 ..	85
Tabulka 51 – Přehled turistických informačních center na území české části Euroregionu Silesia k 7. 6. 2013	88
Tabulka 52 – Hradky a zámky	92
Tabulka 53 – Katedrály, významné kostely, kláštery, kaple, poutní místa	92
Tabulka 54 – Muzea, skanzeny, ZOO, památníky, technické památky	93

Tabulka 55 – Přehled chráněných památek a území	94
Tabulka 56 – Akce, festivaly	94
Tabulka 57 – Hrady, zámky, sídla a palácové a parkové komplexy	95
Tabulka 58 – Chrámy, kostely, kláštery, kaple, poutní místa, památky a sakrální objekty.....	96
Tabulka 59 – Muzea, skanseny, technické památky, kulturní dědictví	98
Tabulka 60 – Památkové objekty, historické pomníky, pamětní místa	99
Tabulka 61 – Pravidelné akce, festivaly a kulturní události	100
Tabulka 62 – Naučné stezky české části Euroregionu Silesia	101
Tabulka 63 – Přírodní atrakce polské části Euroregionu Silesia	103
Tabulka 64 – Vzdělávací/didaktické stezky na území polské části Euroregionu Silesia	104
Tabulka 65 – Sportovní atrakce polské části Euroregionu Silesia	106
Tabulka 66 – Přehled zařízení nabízejících služby v oblasti agroturistiky	111
Tabulka 67 – Agroturistická hospodářství v polské části Euroregionu Silesia	112
Tabulka 68 – Nabídka vodní turistiky v polské části Euroregionu Silesia	114
Tabulka 69 – Kongresová turistika – příklady vhodných zařízení.....	115
Tabulka 70 – Místa s vhodnou konferenční/kongresovou infrastrukturou v polské části Euroregionu Silesia	116
Tabulka 71 – Policejní jednotky	118
Tabulka 72 – Jednotky státní / obecní (městské) policie v polských členských obcích Euroregionu Silesia	119
Tabulka 73 – Kategorie jednotek požární ochrany v České republice.....	121
Tabulka 74 – Jednotky požární ochrany	122
Tabulka 75 – Jednotky hasičských sborů v polských členských obcích Euroregionu Silesia	124
Tabulka 76 – Harmonogram dotazníkového šetření dle klíčových aktivit	125
Tabulka 77 – Přehled počtu oslovených respondentů a odevzdaných dotazníků.....	126
Tabulka 78 – 4. Co bylo důvodem pro nepodání žádosti do Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR (včetně fondů mikroprojektů)? (možnost více odpovědí)..	139
Tabulka 79 – 6. Co vnímáte jako hlavní bariéru při zpracování žádosti o dotaci/realizaci projektu z Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR? (1 – malá bariéra, 4 – velká bariéra)	140
Tabulka 80 – 8. U kterých oblastí byste uvítali větší finanční podporu nového Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR v příštím programovém období? (možnost více odpovědí)	141
Tabulka 81 – 9. Jaké jsou Vaše plánované projektové záměry v přeshraniční spolupráci? (možnost více odpovědí)	142
Tabulka 82 – Uvedení partneri	143
Tabulka 83 – 11. Máte dostatek informací o Operačním programu přeshraniční spolupráce ČR-PR (Včetně Fondu mikroprojektů)? (4 – dostatek informací, 1 – nedostatek informací).	144
Tabulka 84 – 12. Co by Vás motivovalo k podání žádosti na přeshraniční projekt/-y v příštím programovém období?	144
Tabulka 85 – 17. Co vnímáte jako hlavní překážky při rozšiřování přeshraniční spolupráce? (1 – malá překážka, 4 – velká překážka).	147
Tabulka 86 – 18. Domníváte se, že sekretariát Euroregionu Silesia je? (5 - výborně, 1- nedostatečně)	147
15.1.1 Tabulka č. 87 – Věkové složení obyvatelstva v roce 2001.....	177
15.1.2 Tabulka č. 88 – Věkové složení obyvatelstva v roce 2011.....	178
15.1.3 Tabulka č. 89 – Vývoj míry nezaměstnanosti v jednotlivých členských obcích české části Euroregionu Silesia (měsíc prosinec, v %)	179
15.1.4 Tabulka č. 90 – Dojíždka obyvatel za prací a její % vyjádření z ekonomicky aktivního obyvatelstva pro jednotlivé obce české části Euroregionu Silesia.....	180

14.2 SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 – Vývoj počtu cestujících (v tis.) a přepraveného nákladu (tis. tun) železniční dopravou v Moravskoslezském kraji za rok	55
Graf 2 – Vývoj počtu cestujících městskou hromadnou dopravou v Moravskoslezském kraji (mil. osob)	58
Graf 3 – Vývoj počtu cestujících (tis. osob) veřejnou autobusovou dopravou a přeprava nákladu po silnici (tis. tun) v Moravskoslezském kraji	59
Graf 4 – Má přeshraniční spolupráce a její finanční podpora ze strany EU smysl?	127
Graf 5 – Znáte Operační program přeshraniční spolupráce ČR-PR (OPPS ČR-PR)?	127
Graf 6 – Podávali jste již žádost o dotaci do některého z programů?	128
Graf 7 – Co bylo důvodem pro nepodání žádosti do Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR (včetně Fondu mikroprojektů)? (možnost více odpovědí)	128
Graf 8 – Považujete zpracování žádosti do Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR za administrativně náročné?	129
Graf 9 – Co vnímáte jako hlavní bariéru při zpracování žádosti o dotaci/realizaci projektu z Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR	129
Graf 10 – Považujete tematické zaměření a obsah oblastí podpory Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR za dostačující?	130
Graf 11 – U kterých oblastí byste uvítali větší finanční podporu nového Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR-PR v příštím programovém období? (možnost více odpovědí)	130
Graf 12 – Jaké jsou Vaše plánované projektové záměry v přeshraniční spolupráci? (možnost více odpovědí)	131
Graf 13 – Měli byste zájem o předložení žádosti o dotaci na menší přeshraniční projekty (do 30 tisíc EUR) v rámci Fondu mikroprojektů nového OPPS ČR-PR?	132
Graf 14 – Máte dostatek informací o Operačním programu přeshraniční spolupráce ČR-PR (Včetně Fondu mikroprojektů)?	133
Graf 15 – Co by Vás motivovalo k podání žádosti na přeshraniční projekt/-y v příštím programovém období?	133
Graf 16 – Euroregion Silesia se rozkládá na území?	134
Graf 17 – Jste členem Euroregionu Silesia?	134
Graf 18 – Proč vznikl Euroregion Silesia?	134
Graf 19 – Domníváte se, že Euroregion Silesia plní svou funkci a napomáhá k rozvoji přeshraniční spolupráce a příhraničního území?	135
Graf 20 – Co vnímáte jako hlavní překážky při rozšiřování přeshraniční spolupráce?	135
Graf 21 – Domníváte se, že sekretariát Euroregionu Silesia je?	136
Graf 22 – Měl by pokračovat Euroregion Silesia ve své činnosti jako Správce Fondu mikroprojektů i v příštím období 2014–2020?	136
Graf 23 – Měl by sekretariát Euroregionu Silesia nabízet nové služby?	137

14.3 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Mapa členských obcí polské strany Euroregionu Silesia	18
Obrázek 2 – Organizační schéma Euroregionu Silesia	26
Obrázek 3 – Míra nezaměstnanosti, počet uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst v jednotlivých okresech Moravskoslezského kraje ke konci roku 2012	42
Obrázek 4 – Nejvýznamnější silniční tahy na české straně Euroregionu Silesia	47
Obrázek 5 – Napojení silnic I/11 a I/57	47
Obrázek 6 – Mapa intenzity dopravy území v roce 2010	48
Obrázek 7 – Síť státních silnic (stav ke dni 28. 05. 2013)	50
Obrázek 8 – Mapa silničních úseků sítě TEN-T v Polsku, časový horizont do 2010	51
Obrázek 9 – Mapa železniční sítě v Moravskoslezském kraji	54
Obrázek 10 – Mapa železničních tratí v Polsku, mezinárodní tratě AGC, AGTC	56
Obrázek 11 – Obsluhované území dle jednotlivých dopravních podniků	58
Obrázek 12 – Mapa národních dálkových tras (k 1. 1. 2013)	60
Obrázek 13 – Intenzita cyklistického ruchu na státních silnicích podle GPR 2010 - MAPA...63	63

Obrázek 14 – Mapa zásobování pitnou vodou.....	65
Obrázek 15 – Hranice aglomerací	67
Obrázek 16 – Mapa tranzitního a vnitrostátního plynovodu	69

14.4 SEZNAM ZKRATEK

CBC	Cross-Border Cooperation (přeshraniční spolupráce)
CR	cestovní ruch
ČR/CZ	Česká republika
ČD	České dráhy a. s.
EO	ekvivalentní obyvatelé
ERS	Euroregion Silesia
ESÚS	Evropské seskupení pro územní spolupráci
EU	Evropská unie
IC	informační centrum
KODIS	Koordinátor ODIS (integrovaného dopravního systému MSK)
MAS	Místní akční skupina
MHD	městská hromadná doprava
MSK	Moravskoslezský kraj
MT	mírně teplý
NPP	národní přírodní památka
ODIS	Integrovaný dopravní systém Moravskoslezského kraje (dříve pod názvem Ostravský dopravní integrovaný systém = ODIS)
OOV	Ostravský oblastní vodovod
PHD	příměstská hromadná doprava
PP	přírodní památka
PPa	přírodní park
PR/PL	Polská republika
PR	přírodní rezervace
PS	pracovní skupina
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (Regionální úřad vodního hospodářství)
ŘS	řídící skupina
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic ČR
SŠ	střední škola
TEN-T	Trans-European Transport Networks (Transevropská dopravní síť)
VŠ	vysoká škola
ZŠ	základní škola

Mapovací studie - tzv. profil regionu, který v sobě zahrnuje charakteristiku dotčeného území a informace zahrnující datové a popisné údaje o obyvatelstvu, podnikatelském prostředí, trhu práce, technické infrastruktuře, občanské vybavenosti, kultuře, sportu, trávení volného času, cestovním ruchu a současně i způsobu zajištění bezpečnosti a ochrany obyvatel Euroregionu Silesia.

15 PŘÍLOHY

15.1 PŘÍLOHA Č. 1 – TABULKOVÁ ČÁST

15.1.1 Tabulka č. 87 – Věkové složení obyvatelstva v roce 2001

Název obce	Počet obyvatel	Podíl obyvatelstva ve věku		
		0 – 14	15 – 64	65 a více
Bolatice	4 157	16,05%	72,65%	11,31%
Brumovice	1 466	17,26%	72,37%	10,37%
Budišovice	469	18,34%	66,52%	15,14%
Černá ve Slezsku	312	29,49%	63,78%	6,73%
Dobroslavice	680	14,85%	71,18%	13,97%
Dolní Benešov	4 346	17,23%	71,38%	11,39%
Dolní Životice	1 117	16,38%	70,90%	12,71%
Háj ve Slezsku	3 334	14,49%	68,51%	17,01%
Hlavnice	587	20,78%	69,68%	9,54%
Hlubočec	543	18,97%	68,88%	12,15%
Hlučín	14 355	15,84%	72,07%	12,09%
Hněvošice	1 026	17,54%	69,49%	12,96%
Holasovice	1 391	18,04%	66,43%	15,53%
Hrabyně	1 182	10,07%	77,50%	12,44%
Chlebičov	1 065	18,87%	68,08%	13,05%
Kobeřice	3 200	18,78%	69,50%	11,72%
Kozmice	1 813	16,00%	69,77%	14,23%
Krasov	347	17,00%	68,59%	14,41%
Kravaře	6 718	17,16%	69,89%	12,95%
Krnov	25 713	16,69%	70,54%	12,77%
Kyjovice	816	15,20%	63,97%	20,83%
Lichnov	1 320	15,83%	69,92%	14,24%
Litultovice	770	15,97%	71,95%	12,08%
Ludgeřovice	4 606	14,55%	70,10%	15,35%
Melč	613	15,66%	70,31%	14,03%
Mokrý Lazce	1 073	15,00%	70,08%	14,91%
Neplachovice	834	15,47%	72,42%	12,11%
Nové Sedlice	460	17,61%	68,04%	14,35%
Oldřišov	1 319	18,88%	69,67%	11,45%
Opava	61 145	16,18%	70,93%	12,89%
Příšť	2 097	15,98%	69,34%	14,69%
Pustá Polom	1 361	16,83%	68,26%	14,92%
Rohov	601	18,14%	70,72%	11,15%
Slavkov	1 638	18,25%	71,79%	9,95%
Služovice	807	18,59%	71,00%	10,41%
Stěbořice	1 314	20,02%	67,58%	12,40%
Strahovice	896	20,20%	67,86%	11,94%
Sudice	657	17,05%	71,54%	11,42%
Štítina	1 191	16,29%	70,11%	13,60%
Těškovice	855	18,48%	67,95%	13,57%
Uhlířov	358	20,39%	67,04%	12,57%
Úvalno	956	19,87%	69,67%	10,46%
Velké Heraltice	1 609	18,15%	70,29%	11,56%
Velké Hoštice	1 667	17,58%	70,43%	12,00%
Vítkov	6 281	17,37%	70,20%	12,43%
Horní Benešov	2 463	18,19%	71,05%	10,76%
Horní Životice	335	20,00%	71,64%	8,36%
Sosnová	416	20,67%	67,55%	11,78%
Staré Heřminovy	228	18,86%	64,47%	16,67%

Nový Jičín	26 812	17,20%	71,26%	11,53%
Fulnek	6 049	17,23%	70,84%	11,94%
Odry	7 469	18,50%	69,53%	11,97%
Čavisov	444	20,27%	67,12%	12,61%
Dolní Lhota	1 235	14,01%	71,26%	14,74%
Horní Lhota	588	19,05%	67,86%	13,10%
Velká Polom	1 605	13,96%	71,03%	15,02%
CELKEM	23 0383	38,72%	168,14%	30,05%

Zdroj: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?childsel0=5&cislotab=DEM1030CU&kapitola_id=370&voa=tabulka&go_zobraz=1&aktualizuj=Aktualizovat&childsel0=5&pro_4_41=505927

15.1.2 Tabulka č. 88 – Věkové složení obyvatelstva v roce 2011

Název obce	Počet obyvatel	Obyvatelstvo ve věku		
		0-14	15 - 64	65 a více
Bolatice	4 430	15,87%	70,77%	13,36%
Branka u Opavy	1 077	15,88%	70,84%	13,28%
Brumovice	1 489	14,78%	73,07%	12,16%
Budišov nad Budišovkou	3 036	15,28%	68,54%	16,17%
Budišovice	666	19,52%	70,42%	10,06%
Černná ve Slezsku	363	19,01%	72,73%	8,26%
Dolní Benešov	1 203	47,88%	246,97%	54,53%
Dolní Životice	1 141	15,69%	69,68%	14,64%
Háj ve Slezsku	3 281	12,98%	68,21%	18,81%
Hať	2 575	14,21%	71,46%	14,33%
Hlavnice	630	15,08%	73,81%	11,11%
Hlubočec	576	16,32%	68,92%	14,76%
Hlučín	14 122	14,68%	68,12%	17,20%
Hněvošice	1 019	14,03%	73,50%	12,46%
Holasovice	1 377	15,54%	70,73%	13,73%
Hrabyně	1 173	13,64%	67,01%	19,35%
Hradec nad Moravicí	5 470	15,92%	251,22%	15,67%
Chlebičov	1 100	15,55%	69,36%	15,09%
Kobeřice	3 280	16,37%	71,28%	12,35%
Kozmice	1 826	13,58%	69,88%	16,54%
Kravaře	6 736	15,14%	70,09%	14,77%
Kyjovice	812	14,04%	66,50%	19,46%
Litultovice	840	19,17%	66,19%	14,64%
Melč	638	15,83%	68,50%	15,67%
Mikolajice	264	14,77%	72,73%	12,50%
Mokrý Lazce	1 148	16,90%	68,82%	14,29%
Nepřelichovice	935	18,72%	67,38%	13,90%
Nové Sedlice	496	13,31%	71,98%	14,72%
Oldřichov	1 351	16,21%	71,50%	12,29%
Opava	58 281	14,30%	69,54%	16,16%
Píšť	2 108	13,71%	70,97%	15,32%
Pustá Polom	1 451	14,40%	67,88%	17,71%
Rohov	619	16,16%	71,41%	12,44%
Slavkov	1 864	17,27%	70,01%	12,71%
Služovice	815	12,27%	76,93%	10,80%
Stěbořice	1 399	16,73%	68,48%	14,80%
Strahovice	916	16,59%	70,96%	12,45%
Sudice	671	14,31%	73,03%	12,67%
Šilheřovice	1 596	15,66%	70,11%	14,22%
Štítina	1 204	16,53%	69,10%	14,37%
Těškovice	844	13,98%	70,26%	15,76%
Uhlířov	342	18,71%	69,59%	11,70%
Velké Heraltice	1 659	17,24%	67,51%	15,25%

Velké Hoštice	1 781	14,71%	72,82%	12,46%
Vítkov	5 981	14,40%	69,09%	16,52%
Horní Benešov	2 344	15,44%	70,82%	13,74%
Horní Životice	331	14,50%	72,51%	12,99%
Sosnová	410	14,88%	72,93%	12,20%
Staré Heřminovy	228	14,04%	63,60%	22,37%
Nový Jičín	23 867	15,19%	69,69%	15,13%
Fulnek	5 921	15,84%	68,91%	15,25%
Odry	7 423	16,06%	68,87%	15,07%
Ostrava	299 622	14,14%	69,31%	16,56%
Čavisov	518	14,48%	73,75%	11,78%
Dolní Lhota	1 405	14,95%	69,61%	15,44%
Horní Lhota	751	12,92%	74,97%	12,12%
Velká Polom	1 936	18,65%	66,12%	15,24%
CELKEM	489 341	14,56%	71,89%	16,21%

Zdroj: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?childsel0=5&cislotab=DEM1030CU&kapitola_id=370&voa=tabulka&go_zobraz=1&aktualizuj=Aktualizovat&childsel0=5&pr

15.1.3 Tabulka č. 89 – Vývoj míry nezaměstnanosti v jednotlivých členských obcích české části Euroregionu Silesia (měsíc prosinec, v %)

Název obce	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Branka u Opavy	6,2	8,7	7,2	6,4	6,4	7,2	5,8	4,9	8,7	9,9	6,4
Dolní Lhota	8,0	8,7	9,0	10,6	9,3	10,1	6,8	4,9	8,5	7,1	6,5
Slavkov	7,5	8,8	9,7	8,8	8,1	8,1	5,9	4,5	7,9	10,0	6,9
Kyjovice	8,3	7,8	8,8	6,9	7,7	7,4	5,5	4,7	7,2	7,7	7,2
Těškovice	8,3	10,9	8,8	9,0	9,2	8,3	7,3	6,9	12,1	8,3	7,3
Háj ve Slezsku	7,7	10,0	10,1	10,5	9,3	9,1	5,9	5,3	7,2	8,2	7,4
Mokré Lazce	8,9	8,5	8,2	7,8	6,3	7,1	5,2	4,2	7,1	6,1	7,6
Velké Polom	10,1	11,4	11,0	9,4	9,4	9,1	5,0	5,4	8,5	9,4	7,6
Čavisov	5,7	6,6	6,9	6,0	5,0	3,7	3,7	3,7	5,5	6,9	7,8
Hrabyně	9,9	12,4	10,5	9,2	7,4	7,0	5,2	5,5	7,8	10,2	7,9
Píšť	13,4	14,3	13,4	12,3	9,9	7,4	6,3	6,2	8,3	8,1	7,9
Nový Jičín	12,7	13,8	14,0	13,5	11,1	9,3	5,9	6,8	10,8	9,6	8,1
Hať	17,2	17,4	16,4	15,4	12,3	11,4	7,1	6,8	8,0	10,8	8,2
Darkovice	13,4	13,2	10,2	12,6	10,7	8,3	7,1	5,7	8,8	9,0	8,3
Litultovice	7,2	12,3	11,5	12,0	11,5	11,5	9,5	6,5	7,5	9,2	8,7
Melč	15,3	19,2	15,1	11,6	15,4	11,6	8,4	11,9	12,5	10,3	8,7
Uhlířov	7,8	10,0	9,3	8,7	9,8	10,4	8,7	7,1	12,0	11,5	8,7
Velké Heraltice	14,7	12,8	14,2	16,2	16,2	14,1	9,5	8,9	14,1	11,5	8,7
Hradec nad Moravicí	8,4	8,0	8,3	8,6	7,5	6,8	5,5	5,6	8,5	9,1	9,0
Neplachovice	9,2	8,5	9,5	8,6	7,9	6,3	7,4	6,1	12,2	8,8	9,0
Šilheřovice	14,0	14,7	14,7	14,4	11,2	8,5	8,7	7,0	10,5	10,2	9,1
Dolní Životice	7,5	6,4	7,4	8,4	10,1	10,1	7,2	4,9	10,5	14,2	9,4
Hlučín	15,4	16,0	16,5	15,5	13,4	11,6	8,1	7,6	10,3	11,1	9,5
Dolní Benešov	10,7	13,1	12,8	12,2	9,7	9,6	7,0	6,4	10,5	10,3	9,7
Hlavnice	7,3	9,3	8,4	8,7	8,7	8,7	6,5	5,8	8,7	12,9	9,7
Opava	10,5	11,4	11,6	11,2	10,6	10,1	7,5	6,4	9,7	11,0	9,7
Nové Sedlice	18,1	16,2	15,5	16,4	12,5	9,9	6,9	7,3	10,3	10,3	9,9
Pustá Polom	9,1	10,4	8,3	9,6	10,1	9,0	8,0	5,9	9,8	11,6	9,9
Velké Hoštice	10,2	9,2	11,0	12,0	11,3	8,5	7,9	5,7	8,9	11,2	9,9
Hněvošice	7,5	10,2	10,4	12,0	7,9	8,1	6,7	7,1	8,7	10,2	10,0
Kozmice	14,1	13,7	14,4	11,4	11,0	10,5	8,5	9,1	9,8	10,2	10,2
Bolatice	9,0	10,4	10,9	9,9	11,2	10,1	8,4	7,7	10,7	12,5	10,3
Horní Lhota	9,8	8,7	10,6	11,3	10,3	9,9	8,9	9,6	9,9	12,3	10,6
Stěbořice	8,6	9,3	9,7	7,4	8,9	9,4	7,2	6,8	8,0	10,7	10,8
Mikolajice	8,7	11,1	7,2	12,0	12,8	12,8	8,8	12,0	14,4	17,6	11,2
MSK	15,1	15,9	16,8	15,7	14,2	12,6	9,6	8,5	12,1	12,4	11,2

Holasovice	7,6	9,8	10,5	10,8	9,9	11,2	8,7	5,8	13,6	14,4	11,5
Ostrava	16,5	18,0	18,4	18,0	15,2	13,3	9,7	8,4	11,6	12,2	11,5
Štítina	8,4	9,8	9,2	9,7	7,7	8,2	6,0	6,6	10,2	11,4	11,7
Oldřišov	9,1	9,8	11,0	11,1	12,9	12,0	8,7	6,7	10,9	11,1	12,0
Brumovice	9,4	11,6	12,1	11,9	13,2	13,2	8,7	7,6	13,1	13,8	12,3
Kobeřice	10,5	12,1	12,4	10,7	12,0	10,6	9,1	9,1	13,4	15,6	12,4
Služovice	9,0	13,7	13,9	12,9	13,6	11,2	10,2	6,7	14,6	12,2	12,4
Chlebičov	9,6	10,2	9,9	10,9	9,1	8,4	8,0	7,2	8,6	13,2	12,5
Kravaře	11,3	12,1	13,7	13,9	13,6	13,2	10,2	9,9	13,8	15,3	13,2
Budišovice	12,4	11,5	17,4	12,4	13,3	11,5	7,8	9,2	13,8	12,4	13,3
Strahovice	10,4	10,2	10,8	12,8	12,0	10,4	10,8	8,9	11,8	12,0	13,3
Odry	16,3	17,8	17,2	15,8	13,6	11,4	9,5	10,3	16,5	18,5	14,2
Fulnek	17,7	17,9	19,0	17,9	15,6	11,1	8,3	9,5	18,1	17,8	14,4
Rohov	9,5	9,8	11,4	11,4	11,4	10,8	10,4	10,4	11,4	16,8	15,5
Sudice	15,0	14,4	16,0	14,2	16,6	14,8	10,9	10,6	20,8	20,2	15,7
Vítkov	18,4	19,5	19,3	18,0	16,6	14,4	13,2	13,8	17,3	18,3	15,7
Hlubočec	11,6	17,7	17,0	16,2	12,3	15,4	13,4	11,5	16,6	18,6	16,6
Horní Životice	28,0	26,8	25,3	18,8	20,8	19,5	13,6	16,9	24,7	24,0	16,9
Horní Benešov	18,9	18,3	21,7	19,3	19,3	15,5	13,5	13,7	19,1	19,1	17,1
Staré Heřminovy	23,1	23,1	26,7	27,8	16,7	11,1	11,1	10,0	24,4	27,8	17,8
Budišov nad Budišovkou	20,5	19,6	20,8	21,2	18,9	17,0	14,4	13,8	19,5	21,5	19,3
Sosnová	21,1	23,0	30,7	30,2	20,8	21,3	14,9	13,4	17,8	25,7	23,3
Černá ve Slezsku	25,2	21,3	23,4	18,8	22,1	21,4	20,8	24,7	39,6	35,7	40,9

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>, vlastní zpracování

pozn.: statistické údaje již nejsou od 1. 1. 2012 ze strany Úřadů práce sledovány

15.1.4 Tabulka č. 90 – Dojíždka obyvatel za prací a její % vyjádření z ekonomicky aktivního obyvatelstva pro jednotlivé obce české části Euroregionu Silesia

Název obce	2001		2011	
	výjezd do zaměstnání mimo obec	% podíl z EAO	výjezd do zaměstnání mimo obec	% podíl z EAO
Bolatice	1 051	52	551	25
Branka u Opavy	350	68	184	35
Brumovice	333	45	164	21
Budišov nad Budišovkou	266	17	150	9
Budišovice	137	63	153	70
Čavisov	145	69	109	50
Černá ve Slezsku	77	49	30	19
Dolní Benešov	880	83	490	22
Dolní Lhota	447	71	254	40
Dolní Životice	243	50	110	22
Fulnek	840	29	663	22
Háj ve Slezsku	983	64	545	34
Hať	722	62	447	38
Hlavnice	137	45	72	23
Hlubočec	151	61	78	30
Hlučín	3 308	49	1 896	27
Hněvošice	321	67	168	33
Holasovice	378	57	163	24
Horní Benešov	281	23	211	19
Horní Lhota	194	68	146	50
Horní Životice	78	45	45	29
Hrabyně	227	43	111	20
Hradec nad Moravicí	1 012	40	612	24
Chlebičov	347	68	263	51

Kobeřice	847	56	458	29
Kozmice	548	64	261	29
Kravaře	1 478	48	759	23
Kyjovice	223	62	145	40
Litultovice	210	54	103	25
Melč	157	40	71	22
Mikolajice	96	33	53	42
Mokré Lazce	363	72	222	42
Neplachovice	280	64	136	30
Nové Sedlice	142	67	87	37
Nový Jičín	2 431	18	1 612	11
Odry	671	18	443	12
Oldřišov	388	58	192	28
Opava	3 238	11	2 444	7
Ostrava	8 124	5	6 419	4
Příšt'	617	62	308	30
Pustá Polom	416	64	201	30
Rohov	191	63	75	25
Slavkov	567	65	290	33
Služovice	274	68	154	38
Sosnová	87	41	45	22
Staré Heřminovy	53	58	25	27
Stěbořice	368	59	222	34
Strahovice	294	73	138	33
Sudice	168	51	87	26
Šilheřovice	400	53	235	30
Štítina	376	66	183	31
Těškovice	283	67	173	41
Uhlířov	122	67	59	32
Velká Polom	454	60	322	41
Velké Heraltice	346	44	155	19
Velké Hoštice	513	64	267	32
Vítkov	449	15	305	9
Celkem	38 082	---	24 264	---

Zdroj: Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2001 a 2011

15.2 PŘÍLOHA Č. 2 – MÍSTA PŘEKRAČOVÁNÍ STÁTNÍCH HRANIC

Hraniční přechod Úvalno – Branice

Hraniční přechod Skrochovice – Boboluszki

Hraniční přechod Opava-Držkovice/Dzierżkowice

Hraniční přechod Opava-Vávrovice/Wiechowice

Hraniční přechod Opava/Pilszcz

Hraniční přechod Hněvošice/Ściborzyce Wielkie

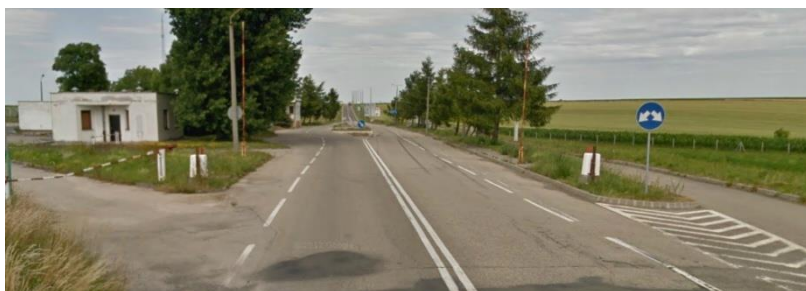
Hraniční přechod Třebom/Kietrz

Hraniční přechod Třebom/Gródczanki

Hraniční přechod Sudice/Pietraszyn

Hraniční přechod Chuchelná/Krzanowice

Hraniční přechod Píšť/Owsiszcze

Hraniční přechod Hat/Tworków

Hraniční přechod Hat' u Hlučína/Rudyszwałd

Hraniční přechod Šilheřovice/Chałupki

